

Folkeuniversitetet

MØD FORSKERNE – PROGRAM 2022-23 – AARHUS

Forstå dine følelser

MIA SKYTTE O'TOOLE

Klinisk psykolog og lektor i psykologi, Aarhus Universitet

Velkommen

Du har åbnet Folkeuniversitetets nye program for efteråret 2022 og meget af foråret 2023. Vi håber, du har lyst til at gå på opdagelse! På Folkeuniversitetet deler forskere og faglige eksperter deres viden med alle, der har lyst til nye indsigter. Der er ingen adgangskrav. Du kan følge klassiske forelæsninger, komme med til vidensfestival eller få viden digitalt, hvor og når det passer dig.

De fleste af Folkeuniversitetets klassiske forelæsninger ligger på hverdagsaftener og i weekender, men vi har også et udvalg af hold i dagtimerne på hverdage. Bliv fx en del af 'Det gode selskab' på Dokk1 (side 54), og hør om spændende emner på tværs af kunst & kultur eller samfund & historie.

Den 23-25/9 slår vi dørene op til vidensfestivalen Hearts & Minds på Dokk1, hvor vi åbner ind til hjernen. Se det fulde program ved at vende programmet om og bladre fra den anden ende.

På vores naturture og byvandring har du mulighed for at gå dig klog og få viden i det fri. Du kan også stige ombord og nyde spændende oplæg undervejs, når vi tager på busture til BogForum (side 81) og Hernings kunstmuseer (side 68).

I Folkeuniversitetets livestreams (side 82) gør forskerne os klogere på alt fra den gådefulde hjerne til det splittede USA, og du kan være med, uanset hvor du befinder dig. Vil du have forskerne med på farten, kan du lytte til videnskabsprogrammet 'Kraniebrud' og naturprogrammet 'Vildspor' i RADIO4 og som podcast. Og drømmer du om flere nuancer i nyhedsstrømmen, kan du prøve det digitale og forsknings-baserede nyhedsmedie Vid&Sans, som du har mulighed for at få gratis adgang til i tre måneder, når du tilmelder dig et arrangement hos os (side 53).

Vil du gerne prøve Folkeuniversitetet for første gang, er en forelæsning på en enkelt aften et godt sted at starte. Og dem finder du mange af rundt om i programmet. Allerede 8/9 kan du for bare en 50'er komme med til en festlig aften med små skarpe foredrag om alt fra hjernen til tarmen – og få tre 'Tænkepause'-bøger med hjem (side 77).

Vi glæder os til at se dig.

Sten Tiedemann
Rektor

Velkommen til et nyt semester.
Tag med til Vidensshopping 8/9

3 FOREDRAG, 3 TÆNKEPAUSER OG 1 FORFRISKNING FOR EN 50'ER. SE SIDE 77.

- SIDE 6** Samfund & verden
- SIDE 18** Arbejdsliv, ledelse & kommunikation
- SIDE 26** Psykologi & sundhed
- SIDE 38** Natur & univers
- SIDE 44** Religion & filosofi
- SIDE 56** Arkæologi & historie
- SIDE 66** Kunst, arkitektur & design
- SIDE 74** Litteratur, film & musik

VIDEN FOR ALLE

På Folkeuniversitetet deler forskere og faglige eksperter deres viden med alle, der har lyst til nye indsigter. Der er ingen adgangskrav, og der starter hele tiden nye hold. Folkeuniversitetet har siden 1898 arbejdet for, at alle uanset køn, alder og uddannelse skal have adgang til ny viden fra forskningens verden. Og det gør vi stadig – i klassiske forelæsninger, festivaler og digitale formater.

TILMELD DIG PÅ FUAU.DK

Find holdet på fuaau.dk, og betal med kort eller MobilePay.

UNDERVISNINGSTED

Alle hold foregår på Aarhus Universitet – medmindre andet er angivet. Se kort på side 85. Du kan finde adresse og lokale på alle hold på fuaau.dk.

Aarhus Universitet
Ny Munkgade 118, bygning 1530
8000 Aarhus C

HAR DU SPØRGSMÅL

Kontakt Folkeuniversitetets sekretariat:
8843 8000 (Se åbningstider på fuaau.dk)
info@fuaau.dk
Bartholins Allé 16, bygning 1328, 3. sal

Både positive og negative følelser kan være hjælpsomme

Følelser kan hjælpe os med at træffe beslutninger og fungere som en slags kompas. Men det kræver, at vi kan og er villige til at opleve vores følelser – både dem, der medfører behag og ubehag, lyder det fra Mia Skytte O'Toole, klinisk psykolog og lektor i psykologi ved Aarhus Universitet.

Af Noa Kjærsgaard Hansen

Hvordan opstår følelser, og hvad kan vi bruge dem til? Det er noget af det, Mia Skytte O'Toole, klinisk psykolog og lektor i psykologi ved Aarhus Universitet, har forsøgt at tydeliggøre i bogen 'Følelsernes kompas', der inviterer os til at kigge på vores følelsesliv fra nye vinkler. O'Toole uddyber:

"Det, man kan finde enighed om, er, at følelser afspejler en form for fortolkning af det, der foregår. På ethvert givet tidspunkt har vi noget for som mennesker i form af mål og behov. De situationer, vi er i – eller tænker os til – har større eller mindre potentiale til at opfylde netop de mål og behov. Vores følelser viser os, hvordan det står til."

SKAL VI SLIPPE BEKYMRINGERNE?

Hvis vi skal undgå at nå derhen, hvor vi ikke længere kan finde hoved og hale i, hvad vi føler og hvorfor, kunne det nemme svar være, at vi skal være bedre til at slippe vores bekymringer. Men bekymringer ikke nødvendigvis dårlige, forklarer O'Toole:

"Her skal vi skelne det hensigtsmæssige fra det uhensigtsmæssige. Det har nogle forskellige kvaliteter, når det er hensigtsmæssigt, og med det mener jeg pragmatisk eller hjælpsomt i en tilværelse. Det at kunne bekymre sig er en kæmpe gave. At kunne tænke frem i tid, planlægge, se forhindringer, komme med mulige løsninger. Men det er klart, at når vi kommer til at sidde fast i tankemønstrene og bekymrer os om det samme igen og igen uden at få løst nogen problemer, så bliver det cirkulært, og man får en følelse af at lande det samme sted igen og ikke at komme nogen vegne."

Lektoren giver her tre gode råd til, hvordan vi bliver bedre til at skelne og bedre til at navigere i vores følelser – og bruge dem til at navigere for os:

1. Både positive og negative følelser kan være hjælpsomme. Det er vigtigt også at kunne være i stue med de negative følelser. Hvis jeg længes efter kontakt til andre mennesker, fordi jeg er ensom, så kan dét at gøre ophold ved den tristhed og ensomhed hjælpe mig til at gøre noget andet.
2. At skelne mellem primære og sekundære følelser. Hvilke følelser er det egentlig, der peger på mine behov og mine mål? Hvad kom først i tid, inden jeg havde den problematiske følelse, fx inden jeg blev vred? Det er det, psykoterapi handler om. Hvis ikke det var vrede, hvad var det så?
3. Man kan lære at reagere følelsesmæssigt anderledes. Det er ikke mejslet i sten, at bestemte følelsesmæssige reaktioner hører til bestemte situationer.

Oplev Mia Skytte O'Toole til livestreamingen 'Dine følelser er dit kompas'. Se side 82.

"Det at kunne bekymre sig er en kæmpe gave. At kunne tænke frem i tid, planlægge, se forhindringer, komme med mulige løsninger."

Samfund og verden

2221-189

Rule, Britannia! Storbritannien før og efter Brexit

TID: 5/9, 5 mandage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Storbritannien har for mange af os stået som et stærkt forenet kongerige, men Brexit har afsløret et splittet Storbritannien. Der var ikke blot forskel på holdningerne på tværs af alder, køn, uddannelse og klasse, men også på tværs af de nationer, der udgør Storbritannien. England og Wales ville forlade EU, og Skotland og Nordirland ville blive. Hvordan ser det hele ud to år efter skilsmissen? Mød nogle af landets skarpeste forskere, der på egen krop har erfaret og stadig prøver at forstå dette splittede folkefærd, briterne.

- 05/09: Storbritannien i verden fra 1800-tallet til i dag.** Casper Andersen, lektor i idéhistorie, Aarhus Universitet
- 12/09: Engelsk identitet: Imperium, Storbritannien og Europa.** Ole Helmersen, lektor i engelsk, Copenhagen Business School
- 19/09: Irland efter Brexit: Ny dynamik i gamle konflikter?** Sara Dybris McQuaid, lektor i britisk og irsk historie og samfund, Aarhus Universitet
- 26/09: Et valg mellem to Unioner: Skotland efter Brexit.** Mark Friis Hau, adjunkt i sociologi, Københavns Universitet
- 03/10: Kampen om Brexit på de sociale medier.** Lisanne Wilken, lektor i europastudier, Aarhus Universitet

2221-129

Politiker på godt og ondt

TID: 5/9, 3 mandage, kl. 19:30-21:15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Helene Helboe Pedersen, professor i statskundskab, Aarhus Universitet

Politikernes troværdighed er i bund. Igen og igen placeres politikere lavest, når det angår troværdighed, sammenlignet med eksempelvis bilforhandlere, ejendomsmæglere eller journalister. Men hvad består jobbet som politiker egentligt af? Skal vi have levebrødspolitikere eller amatører? Skal politikere arbejde for at fremme interesser i deres lokalområde? Eller skal de bruge tiden på at fremme partiets politik? Er politiker et job eller en person? Få en bedre forståelse for, hvorfor politik fungerer, som det gør. På godt og ondt.

- 05/09: Vil vi have levebrøds politikere eller amatører?**
- 12/09: Skal politikerne servicere egen valgkreds eller fremme partiets politik?**
- 19/09: Stemmer vi på personen eller på politikken?**

2221-127

Danmarks fremtid

TID: 7/9, 6 onsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Hvor er Danmark på vej hen? Coronakrisen har rejst spørgsmål om, hvordan vi værner os mod sundhedskriser i fremtiden. Det er dog ikke det eneste, der kan komme til at udfordre fremtidens Danmark. Hvordan vil de kommende generationer fx skulle navigere gennem klimakrise og et demokrati, der er under pres? Vær med til at se fremad på et Danmark, der går store udfordringer i møde. Men også et Danmark, der rummer et potentiale for at løse dem.

- 07/09: Demokrati – hvordan fremtidssikrer vi demokratiets fundament?** Peter Munk Christiansen, professor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 14/09: Økonomi – hvordan påvirker COVID-19 dansk økonomi – nu og i fremtiden?** Michael Svarer, professor i økonomi, Aarhus Universitet
- 21/09: Ulighed – hvilke borgere skal vi tage vare på i fremtiden?** Carsten Jensen, professor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 28/09: Sundhed – Fremtidens behandlingstilbud.** Kjeld Møller Pedersen, professor i sundhedsøkonomi- og politik, Syddansk Universitet
- 05/10: Klima – hvilke udfordringer står vi overfor? Og hvordan løser vi dem?** Jørgen Elmeskov, fhv. rigsstatistiker og medlem af Klimarådet
- 12/10: Integration – hvad er fremtidsudsigterne for integrationen af indvandre-re?** Kristina Bakkær Simonsen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet

2221-306

Hvor er sundhedsvæsenet på vej hen?

TID: 10/10, 1 mandag, kl. 17:15-21:00

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVERS: Kjeld Møller Pedersen, professor i sundhedsøkonomi- og politik, Syddansk Universitet

Vores sundhedssystem er blevet testet som aldrig før under COVID-19. Følgerne skal vi leve med i årevis. Samtidig presser mange andre spørgsmål sig på. Hvordan vil man opbygge et nært sundhedsvæsen med specialiserede sundhedshuse? Kan sundhedsklynger udvikle sig til en ny måde at anskue det nære sundhedsvæsen på? Og bidrage til et mere sammenhængende sundhedsvæsen? Hvad bliver supersygehusenes rolle? Og hvordan prioriteres der i dag i Medicinrådet og Behandlingsrådet? Hvad betyder COVID-19 for det hele?

2221-023

Indblik i Asien

TID: 24/10, 7 mandage, kl. 17:15-19:00

PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

Asien er både klodens største og mest befolkningsrige kontinent og besidder en enorm spændvidde. Regionen rummer alt fra verdens bedste studerende, voksende middelklasser og vækst til nogle af verdens fattigste lande, aldrende befolkninger, militærkonflikter, terror, naturkatastrofer og klimaudfordringer. Hvordan ser forholdene ud i de enkelte lande og regioner? Og hvordan forholder de sig til hinanden? Få introduktionen til den mangfoldige region her.

24/10: Indien. Jørgen Dige Pedersen, lektor emeritus i statskundskab, Aarhus Universitet

31/10: Centralasien. Flemming Splidsboel Hansen, seniorforsker, Dansk Institut for Internationale Studier

07/11: Myanmar. Annika Pohl Harrison, postdoc i antropologi, Aarhus Universitet

14/11: Japan. Annette Skovsted Hansen, lektor i japanstudier og historie, Aarhus Universitet

21/11: Kina. Mette Thunø, lektor i kinastudier, Aarhus Universitet

28/11: Nordkorea. Camilla Tenna Nørup Sørensen, lektor, Institut for Strategi, Forsvarsakademiet

05/12: Thailand. Søren Ivarsson, lektor i historie, Chiang Mai University, Thailand

2221-134

USA bag facaden

TID: 24/10, 7 mandage, kl. 17:15-19:00

PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

Store interne stridigheder præger stadig det amerikanske samfund, idet Joe Biden går ind i sit andet år på præsidentembedet. Og han står overfor den store styrketest: midtvejsvalget. Hvordan skal vi forstå de racerelaterede konflikter? Er det amerikanske folk mere splittet i dag, end det har været tidligere? Hvordan skal USA komme igennem covid-19 krisen? Og kan USA fastholde sin status som økonomisk supermagt i fremtiden? En række af landets førende eksperter går bag facaden og stiller skarpt på det amerikanske samfund.

24/10: Præsident Biden og demokratiet.

Niels Bjerre-Poulsen, lektor i historie, Syddansk Universitet

31/10: Det splittede USA – en nation sammensat af modpoler. Anne Mørk, ph.d. i amerikanske studier

07/11: Den amerikanske kamp om klima, teknologi og demokrati. Vibeke Schou Tjalve, seniorforsker, Dansk Institut for Internationale Studier

14/11: USA's retssystem – en politisk kampplads. Jørgen Albæk Jensen, professor i forfatningsret, Aarhus Universitet

21/11: Da det amerikanske sundhedssystem mødte COVID-19. Lars Thorup Larsen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet

28/11: USA's økonomi. Christian Bjørnskov, professor i økonomi, Aarhus Universitet

05/12: Race, multikulturalisme og immigration. Jørn Brøndal, professor og leder af Center for Amerikanske Studier, Syddansk Universitet

2221-126

Et nyt Afrika på vej?

TID: 25/10, 6 tirsdage, kl. 17:15-19:00

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Løveøkonomier, demokratiske revolutioner og optimisme. Hungersnød, pirater og bistandsafhængighed. Afrika er et kontinent i udvikling, men historier om menneskelige tragedier og væbnede konflikter florerer fortsat. Hvorfor kan den mirakelkur, som igennem de seneste årtier har betydet fremgang i Asien, ikke eksporteres til det afrikanske kontinent? Er det kolonialismen og imperialismen, der er skyld i Afrikas vedvarende økonomiske og sociale nedtur? Vil Afrika i årene fremover komme til at spille en mere fremtrædende rolle i den globaliserede verden? Er der alligevel grund til optimisme?

25/10: Stagnation eller forandring? Politik og økonomisk udvikling i Afrika.

Anne Mette Kjær, professor i statskundskab, Aarhus Universitet

01/11: Demokrati i Afrika – udfordringer og fremskridt. Merete Bech Seeberg, adjunkt i statskundskab, Aarhus Universitet

08/11: Religiøse strømninger i Afrika. Niels Kastfelt, lektor i kirkehistorie, Københavns Universitet

15/11: Kina i Afrika – nykolonisering eller udviklingsalternativ? Peter Kragelund, institutleder og lektor i udviklingsstudier, Roskilde Universitet

22/11: Kriser, konflikter og sikkerhedspolitik i Afrika. Holger Bernt Hansen, professor emeritus i afrikastudier, Københavns Universitet

29/11: Hvordan kommer Afrika videre? Stig Jensen, lektor i afrikastudier, Københavns Universitet

FÅ VIDEN LIGE IND I ØRNERNE

Lyt til forskerne i RADIO4 og som podcast i vidensprogrammerne 'Kraniebrud' og 'Vildspor'.

2221-273

Rundt om Italien

TID: 25/10, 3 tirsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

Hør om Italiens begivenhedsrige og omtumlede historie, der har været fuld af markante personligheder som Mussolini og Berlusconi. Landet har trods efterkrigstidens mange politiske kriser været et kerneland i Europa frem til i dag, hvor forskellige populistiske og euroskeptiske bevægelser har set dagens lys. Vi skal også høre om litterære mesterværker fra det nye årtusind, hvor kvindelige forfattere som fx Elena Ferrante og Goliarda Sapienza har vundet stor anerkendelse med fortællinger fra Napoli og Sicilien. Endelig skal vi forbi det store lærred med en overflyvning af italiensk filmhistorie.

- 25/10: Italiens moderne historie – fra samlingen til i dag.**
 Gert Sørensen, seniorforsker med fokus på italiensk historie og kultur, Københavns Universitet
- 01/11: Sydtalien i moderne italiensk litteratur.** Pia Schwarz Lausten, lektor i italiensk, Københavns Universitet
- 08/11: Italiensk filmkunst.** Rasmus Brendstrup, cand.mag. i moderne kultur og kulturformidling og programredaktør, Cinemateket

2221-133

Indblik i Europa

TID: 25/10, 7 tirsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

Hvor godt kender du de enkelte lande i Europa? Hvad er der sket i Storbritannien efter Brexit? Hvilken rolle spiller mafiaen i dagens Italien? Kan Frankrig forene en plads i et nyt Europa med sin gamle forestilling om unik fransk 'grandeur'? Hvordan står det til i de 'nye' lande i Central- og Østeuropa? Og kan Tyskland redde det europæiske projekt uden at gå på kompromis med sin egen befolkning? Tag med på en rejse gennem Europa, og få indblik i landenes nyere historie og aktuelle virkelighed.

- 25/10: Tyskland.** Moritz Schramm, lektor i tysk historie og kultur, Syddansk Universitet
- 01/11: Storbritannien.** Ole Helmersen, lektor i engelsk, Copenhagen Business School
- 08/11: Frankrig.** Henrik Prebensen, seniorforsker i fransk, Københavns Universitet
- 15/11: Italien.** Gert Sørensen, seniorforsker med fokus på italiensk historie og kultur, Københavns Universitet
- 22/11: Tyrkiet.** Mathias Findalen, ekstern lektor i tyrkiske studier, Københavns Universitet
- 29/11: Spanien.** Svend Christian Rybner, forfatter, foredragsholder og historiker
- 06/12: Østeuropa.** Søren Riishøj, lektor emeritus i statskundskab, Syddansk Universitet

2221-132

Tænkepauser om samfundet

TID: 25/10, 6 tirsdage, kl. 19:30-21:15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

'Tænkepause'-serien er et fantastisk koncept udviklet af Aarhus Universitetsforlag. Over 60 sider udfolder en ekspert sig veloplagt om et af tidens mest påtrængende emner, og du har nu mulighed for at høre stoffet formidlet af forfatterne selv. Kom med til seks spændende aftener, når vi inviterer en række dygtige forskere til at holde en forelæsning på baggrund af deres 'Tænkepause'. Alle de udvalgte har det tilfælles, at de gør os klogere på store spørgsmål om vores samfund.

- 25/10: Lobbyisme.** Peter Munk Christiansen, professor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 01/11: Sundhed.** Lars Thorup Larsen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 08/11: Nationalitet.** Michael Böss, lektor emeritus i engelsk, Aarhus Universitet
- 15/11: Terror.** Carsten Bagge Laustsen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 22/11: Velfærd.** Carsten Jensen, professor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 29/11: Integration.** Mikkel Rytter, professor MSO i antropologi, Aarhus Universitet

2221-073

Rusland under Putin

TID: 26/10, 8 onsdage, kl. 17:30-19:15
PRIS: 995 kr., studerende 495 kr.

"Der er et før og efter 24. februar 2022!" Dette fyndord om Putins tragiske overfald på Ukraine og hvad heraf fulgte for Ukraine og Rusland selv sætter rammen for denne forelæsningsrække. Hvad ledte op til invasionen? Og hvad vil konsekvenserne være for Rusland og international politik? Hvad betyder krigen for det store antal russere bosat uden for Ruslands grænser? Og for den digitale hybridkrig som Rusland allerede har ført over for udlandet igennem en årrække? Ligger en del af forklaringen i den russiske selvforståelse? Vær med, når fagfolkene dissekterer Rusland under Putin.

- 26/10: Russisk selvforståelse: Fra Peter den Store til Putin.** Torben Heuer, lektor i russisk sprog, kultur og samfundsforhold
- 02/11: Putin og russiske folkefæller i det nære udland.** Jonas Gejl Kaas, adjunkt i statskundskab, Aarhus Universitet
- 09/11: Russisk militarisme.** Flemming Splidsboel Hansen, seniorforsker, Dansk Institut for Internationale Studier
- 16/11: Ukrainekrigen og det sikkerhedspolitiske paradigmeskift i Europa.** Mette Skak, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 23/11: Rusland i Mellemøsten.** Carsten Jensen, ph.d. i statskundskab
- 30/11: Medier og censur i Rusland.** Birgitte Beck Pristed, lektor i russisk kultur, Aarhus Universitet
- 07/12: Putins greb om magten: Udfordringerne indadtil.** Jakob Tolstrup, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 14/12: Nedstigende magt. Putin-Ruslands økonomiske svækkelse.** Peter Toft, ph.d. i statskundskab og deputy director i country risk, Danmarks Eksportkredit

2221-015

Alt hvad du bør vide om samfundet

— **TID:** 26/10, 6 onsdage, kl. 19.30-21.15. Obs: 23/11 kl. 19.15-21.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Vil du vide mere om, hvordan samfundet ser ud i dag, og hvordan det vil udvikle sig i fremtiden? Hør om Danmarks økonomi, velfærdssystem, parlamentariske system, retsvæsen, sikkerhedspolitik og meget mere. Disse elementer vil blive set i perspektiv af fortiden, ligesom vi vil skue ud i fremtiden. Mød centrale danske samfundsforskere og bliv klædt på til at deltage i samfundsdebatten.

- 26/10: Danmarks moderne statshistorie.** Claus Møller Jørgensen, lektor i historie, Aarhus Universitet
- 02/11: Danmarks parlamentariske system.** Palle Svensson, professor emeritus i statskundskab, Aarhus Universitet
- 09/11: Dansk retsvæsen.** Nicolaj Sivan Holst, lektor i jura, Aarhus Universitet
- 16/11: Økonomi.** Martin Paldam, professor emeritus i økonomi, Aarhus Universitet
- 23/11: Danmarks sikkerhedspolitik.** Peter Viggo Jakobsen, lektor i forsvars- og sikkerhedspolitik, Forsvarskademiet og professor, Center for War Studies, Syddansk Universitet
- 30/11: Velfærdsstaten.** Jørgen Goul Andersen, professor i statskundskab, Aalborg Universitet

2221-007

Demokratiets krise og den nye konservatisme

— **TID:** 27/10, 8 torsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 995 kr., studerende 495 kr.

Vores demokratier gennemlever en midtlivskrise, hvor de har mistet orienteringen og ser ud til at falde fra hinanden. Vi ser alvorlige demokratiske krisetegn i forbindelse med den engelske Brexit-diskussion, i nye højrenationale bevægelser i Tyskland og i stærkt konservative partier i Polen og Ungarn. Populistiske slagord og nationalisme gør sig markant gældende hos de politiske ledere i USA og Rusland, mens der i bl.a. Tyrkiet og i Mellemøsten ses forstærkede autokratiske tendenser. Rækken tager udgangspunkt i bogen 'Demokratiets krise og de nye autokratier' (Aarhus Universitetsforlag).

- 27/10: Demokratiets aktuelle kriser: Et overblik.** Mikkel Thorup, professor i idéhistorie, Aarhus Universitet
- 03/11: Autokratiske tendenser på Balkan.** Christian Axboe Nielsen, lektor i historie og human security, Aarhus Universitet
- 10/11: Brexit og demokratiske krisetegn i Storbritannien.** Casper Sylvest, lektor i historie, Syddansk Universitet
- 17/11: Tyskland: Stabilitetens hjemland under pres fra højre?** Thomas Wegener Friis, lektor i historie, Syddansk Universitet og visiting professor, Europa-Universität Flensburg
- 24/11: Antidemokratiske tendenser i Visegrád-landene.** Peter Bugge, lektor i centraleuropastudier, Aarhus Universitet
- 01/12: Det splittede USA og Joe Bidens første tid som præsident.** Niels Bjerr-Poulsen, lektor i historie, Syddansk Universitet
- 08/12: Nykonservatisme og nationalisme i Putins Rusland.** Erik Kulavig, lektor emeritus i historie, Syddansk Universitet
- 15/12: Forstærkede autokratiske tendenser i Tyrkiet og Mellemøsten.** Peter Seeberg, lektor emeritus i mellemøststudier, Syddansk Universitet

2221-130

Vækstøkonomi og virkelighed

— **TID:** 29/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
TILRETTELÆGGER OG UNDERVISER: Jesper Jespersen, dr.scient.adm., professor emeritus i økonomi, Roskilde Universitet

Der sættes sjældent spørgsmålstejn ved nødvendigheden af økonomisk vækst. Det antages i traditionel økonomisk teori, at et velfungerende marked kan bidrage effektivt til at sikre varig vækst i BNP til fordel for alle. Men vores erfaringer fra den virkelige verden giver et noget andet billede: stigende ulighed, mindsket velfærd og øget miljø- og klimabelastning er ofte resultatet. Forelæsningerne vil søge at besvare spørgsmålet: Hvordan kan disse forhold inddrages i de økonomiske modeller og dermed indgå med større vægt i den økonomisk-politiske rådgivning til fordel for alle? Baseret på essaysamlingen 'Vækst-økonomi på vildspor' (Jensen & Dalgaard).

2221-094

Sproget får det glatte lagen! Faste vendinger i forandring

— **TID:** 29/10, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Michael Ejstrup, sprogforsker, forfatter og projektleder

Amalie fra Paradise Hotel gør det meget. Journalister og politikere gør det en del, og selv den ikke helt unge generation gør det indimellem. Vi ændrer konstant en lille smule på de faste vendinger. Nogle mere bevidst end andre. Vi skal se på danskeres kultur i forandring og på, hvordan vi hele tiden sikrer, at ordsprog og talemåder passer til den tid, vi skal bruge dem i. Vi skal se på tekst- og billedeksempler med både talesprogets og skriftsprogets spidsfindigheder. Alle kan finde eksempler, der enten styrker smilenes størrelse eller får mavesyren til at skumme. "Verden er af lava". Eller hvad siger du?

2221-125

Sprogdetektiv – når sproget fælder mordere og terrorister

TID: 29/10, 1 lørdag, kl. 11.00-15.00

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Mads Christiansen, lektor i sprog, Aalborg Universitet

Kan man fange mordere og terrorister ved hjælp af sproglige analyser? Ja, er det korte svar, og derfor anvender FBI ofte sprogligt materiale i sin efterforskning, bl.a. e-mails og sms'er. For ingen mennesker skriver eller taler helt ens, og derfor kan sproget give et værdifuldt fingerpeg om, hvem der står bag fx et anonymt trusselsbrev. Foredraget giver en introduktion til sprogligt bevismateriale i efterforskning og retssager. Der gives løbende eksempler på danske og udenlandske sager, hvor sproget har bidraget til at fælde gerningsmanden.

Lektor ved Forsvarsakademiet Camilla Tenna Sørensen er bl.a. ekspert i kinesisk sikkerhedspolitik. Mød hende i forelæsningsrækken 'Hvor er Kina på vej hen?' Se side 11.

2221-131

Sharia, Islam og demokrati i Europa

TID: 13/11, 1 søndag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Niels Valdemar Vinding, lektor i islamiske studier, Københavns Universitet

For muslimer er sharia en ufravigelig del af religionen. For mange politikere og debattører er sharia uforeneligt med demokrati. Samtidig foregår der en stor kamp inden for islam om, hvordan sharia skal forstås. Og ser vi på forholdene i Danmark og Europa, sammenlignet med fx Mellemøsten, så er der meget stor forskel på sharia og hvordan det foreskrives. Så hvad er sharia egentlig? Hvad er forholdet mellem islam, islamisme og sharia? Hvordan forstås islamisk ret i samfundsdebatten i Danmark og Europa? Og hvordan kommer muslimers retsforståelse til udtryk i vestlige samfund?

2311-095

Populisme – folket mod eliten

TID: 23/1, 6 mandage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Trump, Iglesias, Modi, Duterte, Bolsonaro og Vermund. Populismen er global og har mange ansigter. Den er ikke knyttet til en bestemt politisk retning, men fælles for alle populistiske partier, bevægelser og styreform er en anti-elitisme og idéen om, at politik skal afspejle 'folkets vilje'. Populistisk politik argumenterer for at være på folkets side mod fx markeds kræfter, globaliseringen eller eliten, der tolkes som værende fremmede, fjendtlige eller snyltere af folket. Det er en reaktion på samfundsmæssige problemer såsom økonomiske nedture, migration og korruption. Få et nuanceret indblik i populismen.

23/01: Elite og folk. Magt og magtesløshed. Flemming Houe, magister i idéhistorie

30/01: Populisme – farligt eller en naturlig reaktion? Søren Riishøj, lektor emeritus i statskundskab, Syddansk Universitet

06/02: Højrepopulismen i Tyskland. Moritz Schramm, lektor i tysk historie og kultur, Syddansk Universitet

13/02: Illiberale demokratier – populistere i regering. Mikkel Thorup, professor i idéhistorie, Aarhus Universitet

20/02: Hindupopulismen i Indien. Jørgen Dige Pedersen, lektor emeritus i statskundskab, Aarhus Universitet

27/02: USA. Polarisering og populisme. Flemming Houe, magister i idéhistorie

2311-046

Island

TID: 23/1, 4 mandage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Island fascinerer med sine vulkaner, sine blodige sagaer og sin storslåede natur. Både Islands samfund, natur, kultur og historie gør stort indtryk på alle, der kommer i berøring med øen ude i det barske Atlanterhav. Island er den helt rette blanding af tradition og forandring. Hvordan er Island opstået, og hvorfor er Island et helt specielt sted på Jorden? Hvordan afspejler landets udvikling sig i moderne forfattere som Hallgrímur Helgason, Sjón og Jón Kalman Stefánsson? Hvad er det, der er så særligt ved Islands natur og fugleliv? Kom ind under huden på øen mod nord.

- 23/01: Island dengang og i dag. Fra vikinger til pengespekulanter.** Torben Rasmussen, litteraturhistoriker, forfatter og direktør, Team Island
- 30/01: Islands politiske og økonomiske forhold.** Torben Rasmussen, litteraturhistoriker, forfatter og direktør, Team Island
- 06/02: Islands natur og fugle.** Ib Krag Petersen, seniorrådgiver, Aarhus Universitet
- 13/02: Nyere islandsk litteratur.** Kim Lembek, cand.mag. i dansk og islandsk

2311-151

Indblik i Mellemøsten

TID: 23/1, 8 mandage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 995 kr., studerende 495 kr.

Mellemøsten er et af verdens brændpunkter. Det er en kompleks region, hvor forskellige kulturer, politiske dagsordener og økonomiske betingelser både mødes og støder sammen. Langvarige kriser i Syrien og Yemen, et presset Iran, enorme flygtningestrømme, kup og demonstrationer har alt sammen præget mediebildet om regionen i de seneste år. Men hvor er Mellemøsten på vej hen? Forelæsningsrækken kaster lys over Mellemøsten og inviterer dig til at blive klogere på forskelle og ligheder mellem landene i regionen.

- 23/01: Irak.** Helle Lykke Nielsen, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet
- 30/01: Yemen.** Maria-Louise Clausen, seniorforsker, Dansk Institut for Internationale Studier
- 06/02: Golfstaterne.** Martin Hvidt, lektor i mellemøststudier, Syddansk Universitet
- 13/02: Iran.** Claus Valling Pedersen, lektor i persisk, Københavns Universitet
- 20/02: Israel og Palæstina.** Lars Erslev Andersen, seniorforsker, Dansk Institut for Internationale Studier
- 27/02: Syrien.** Peter Seeberg, lektor emeritus i mellemøststudier, Syddansk Universitet
- 06/03: Libanon.** Peter Seeberg, lektor emeritus i mellemøststudier, Syddansk Universitet
- 13/03: Tyrkiet.** Dietrich Jung, professor i historie, Syddansk Universitet

2311-111

Borgen bag facaden

TID: 23/1, 5 mandage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Livet på Borgen går ikke stille for sig. Tænk bare på den historiske rigsråd og minkkommissionen. På partier i frit fald, restriktioner, genåbninger, en omfattende energikrise og flygtningestrømmen fra Ukraine. Men hvordan fungerer tingene bag facaden? Varm op til det næste Folketingsvalg, når landets skarpeste forskere stiller skarpt på dansk politik.

- 23/01: Magt, ministre og embedsmænd.** Jørgen Grønnegård Christensen, professor emeritus i statskundskab, Aarhus Universitet
- 30/01: Medierne og politikerne.** Christoffer Green-Pedersen, professor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 06/02: Lobbyisme og indflydelse – virksomheder og interesseorganisationer i politik.** Anne Skorkjær Binderkrantz, professor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 13/02: Partier og politikere på borgen: Personalisering eller topstyring?** Helene Helboe Pedersen, professor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 20/02: Vælgerne adfærd.** Rune Stubager, professor i statskundskab, Aarhus Universitet

2311-049

Hvor er Kina på vej hen?

TID: 24/1, 5 tirsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Med Kinas nye storpolitiske vægt og økonomiske betydning har vores syn på landet forandret sig radikalt. Fascinationen af Kina som et økonomisk vidunder er blevet erstattet af bekymringer om Kinas globale magtudøvelse. Samtidig sker der mange forandringer i Kina under præsident Xi Jinping. Der er lanceret en ny udenrigspolitik. Der føres stadig stærkere kontrol med civilsamfundet, kulturlivet og medier. Og der gennemføres økonomiske reformer med fokus på digital innovation og grøn teknologi. Hvordan påvirker det os i Danmark og resten af verden?

- 24/01: Udenrigspolitik og diplomati.** Mette Thunø, lektor i kina-studier, Aarhus Universitet
- 31/01: Sikkerhedspolitik.** Camilla Tenna Nørup Sørensen, lektor, Institut for Strategi, Forsvarsakademiet
- 07/02: Økonomi og politik.** Kjeld Erik Brødsgaard, professor i kinastudier, Copenhagen Business School
- 14/02: Teknologi og innovation.** Casper Wichmann, MA i kinastudier, general manager, Think China, Københavns Universitet
- 21/02: Klima, grøn omstilling og bæredygtighed.** Jørgen Delman, professor i kinastudier, Københavns Universitet

2311-110

Globale udfordringer i FN's 17 verdensmål og Paris-aftalen

— **TID:** 24/1, 5 tirsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Bliv klogere på FN's 17 verdensmål for bæredygtig udvikling og Paris-aftalen. Der er kun opnået beskedne resultater siden vedtagelsen i 2015. Hvor ligger forhindringerne? Er det manglende forståelse af problemernes karakter? Er det fravær af mulige tekniske løsninger, der kan imødegå de truende konsekvenser af den nuværende udvikling? Er det mangel på penge? Eller er det måske politisk inert i mangel på institutionelt beredskab og effektiv indsats?

- 24/01: Status for de globale udfordringer sammenfattt i de 17 verdensmål og Paris-aftalen.** Lars Josephsen, cand.scient., master of public policy
- 31/01: Status for den nyeste klimaviden. Hvad kan vi forvente af fremtidens klima?** Jens Hesselbjerg Christensen, professor i is-, klima- og geofysik, Københavns Universitet
- 07/02: Klimaudfordringen og fordelingsproblemerne. Hvordan hænger de sammen?** Inge Røpke, professor emerita i økologisk økonomi, Aalborg Universitet
- 14/02: Finansiering af klimatiltag, herunder potentialet i EU's initiativer.** Jesper Berg, direktør, Finanstilsynet
- 21/02: Hvordan får vi råd til at realisere både de 17 verdensmål og den grønne omstilling?** Jesper Jespersen, dr.scient.adm., professor emeritus i økonomi, Roskilde Universitet

SE SIDE 88

Gratis: Prøv 3 måneders abonnement på Vid&Sans

2311-202

Juraen i din hverdag

— **TID:** 25/1, 5 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Alle er lige for loven, men langt fra alle har samme forståelse for de til tider kringledede paragraffer, der danner den retslige ramme om vores liv som borgere i det danske samfund. Bliv klogere på loven og de specifikke situationer, mange af os kommer til at stå i på et tidspunkt i tilværelsen. Om det så gælder testamentet, skilsmissen, en tvist med din udlejer, dine rettigheder som forbruger eller juridiske forhold omkring ansættelse. Vi kommer omkring det hele.

- 25/01: Familieret.** Charlotte Snorre Beck, advokat, Njord Law Firm
- 01/02: Arveret og fuldmagter.** Charlotte Snorre Beck, advokat, Njord Law Firm
- 08/02: Lejeret.** Daniel Skov, ph.d.-stipendiat i jura, Syddansk Universitet
- 15/02: Forbrugerret.** Thomas Faust Ryborg, jurist og områdechef, Forbruger og Erhverv, Nævnenes Hus
- 22/02: Ansættelsesret.** Leif Donbæk Thomsen, advokat og teamleder, HK

2311-153

Silkevejen – dengang og i dag

— **TID:** 28/1, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

Helt fra oldtiden og frem til det 14. århundrede var Silkevejen hovedfærdselsåren mellem Europa og Asien. På trods af at regionen har spillet en nøglerolle i verdens- og religionshistorien, har den længe været overset. Men med Peter Frankopans udgivelse af 'Silkevejene' og Kinas planer om en ny silkevej har regionen fået fornyet opmærksomhed. Kina har nemlig store udenrigspolitiske ambitioner langs den gamle Silkevej og langt ud over denne med et globalt net af silkeveje. Efter forelæsningserne kan du høre om rejser til landene langs Silkevejen med rejsebureauet Viktors Farmor.

- 10.00: Silkevejens historie og religion.** Jesper Petersen, ph.d.-studerende i religionshistorie, Lunds Universitet
- 11.45: Frokostpause**
- 12.30: 'Belt and Road Initiative'. Kinas nye silkeveje.** Clemens Stubbe Østergaard, lektor emeritus i statskundskab, Aarhus Universitet

2311-047

Keynes – krise, velfærd og bæredygtig udvikling

— **TID:** 29/1, 1 søndag, kl. 09.45-15.45
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Jesper Jespersen, dr.scient. adm., professor emeritus i økonomi, Roskilde Universitet

John Maynard Keynes (1883-1946) revolutionerede i 1936 betydningen af økonomisk politik med sit hovedværk 'The General Theory of Employment, Interest and Money'. Han løste arbejdsløshedens gåde, idet han udfordrede den stærkt markedsorienterede økonomiske teori. Hans banebrydende teorier lå bag udformningen af det internationale samarbejde, der i 1944 blev aftalt i Bretton Woods, og som muliggjorde opbygningen af efterkrigstidens velfærdsstater. Keynes kom i modvind i slutningen af det 20. århundrede. Med den konsekvens at økonomiske kriser atter blev hverdag og væksten aftog, samtidig med at miljøbelastningen steg. Men det var hans politik, der bragte verdensøkonomien (næsten) helskindet igennem COVID-19-krisen. Bliv klogere på en af historiens mest indflydelsesrige økonomer – som stadig er aktuel.

Vi tegnede os gennem politiske omvæltninger og revolutioner til Århundredets Festival. Men hvordan står det til med demokratiets tilstand i dag? Bliv klogere til forelæsningsen 'Syv myter om demokrati'. Se side 14.

2311-154

På kant med demokratiet

— **TID:** 20/2, 5 mandage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Til trods for at demokratiet har vundet udbredelse siden den kolde krigs ophør, kan autoritære og totalitære tendenser stadig findes overalt i verden. En række lande har ondt i demokratiet, og helt fundamentale demokratiske spilleregler, såsom frie valg, pluralisme og ytrings- og pressefrihed, udfordres eller er allerede sat ud af spillet. Tag med på en indsigtfuld rejse til nogle af de stater i verden, der enten flirter med det ikke-demokratiske eller har taget springet fuldt ud. Hvad er baggrunden og status lige nu?

- 20/02: Putins Rusland.** Jakob Tolstrup, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 27/02: Khameneis Iran.** Claus Valling Pedersen, lektor i persisk, Københavns Universitet
- 06/03: Erdoğan's Tyrkiet.** Deniz Serinci, cand. public., freelance journalist
- 13/03: Xi Jinpings Kina.** Clemens Stubbe Østergaard, lektor emeritus i statskundskab, Aarhus Universitet
- 20/03: Orbán's Ungarn.** Søren Riishøj, lektor emeritus i statskundskab, Syddansk Universitet

2311-152

Israel og Palæstina

— **TID:** 25/2, 1 lørdag, kl. 09.45-15.45
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

Ofte bliver konflikten mellem Israel og Palæstina køgt ned til en kamp mellem to stridende grupper, men virkeligheden er langt mere nuanceret. I Israel lever ortodokse jøder med tildækkede kvinder side om side med israelske mænd og kvinder i jakkesæt. Befolkningen er sammensat af tilflyttere med meget varierende oprindelseslande og fortolkninger af jødedommen. Og det samme gør sig gældende for palæstinenserne, hvor fx kønsrollerne også er blevet påvirket af den lange konflikt. Få en grundlæggende introduktion til Israel og Palæstina. Efter foredragene kan du høre mere om rejser til Israel med Viktors Farmor.

- 09.45: Historien om Israel og Palæstina.** Bjarke Vestesen, journalist, Fyens Stiftstidende
- 11.30: Frokostpause**
- 12.15: En mosaik – det jødiske folk.** Bjarke Vestesen, journalist, Fyens Stiftstidende
- 14.15: Israel og omverdenen.** Hans Henrik Fafner, journalist

2311-105

Danmarks sprog over sø og land

— **TID:** 26/3, 1 søndag, kl. 10.30-14.30
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Michael Ejstrup, sprogforsker, forfatter og projektleder

Sproglig mangfoldighed trives i Danmark og vil uden tvivl også fremover være en del af vores hverdag. Skoler og medier har i flere hundrede år brugt københavnsk som rettesnor for rigtig og forkert dansk; uden at skelne klart mellem skrift og tale. Vi har bestemt både smag og fine fornemmelser, når det gælder sprog. Vestjysk, sønderjysk og sydsjællandsk er så godt som ukendt for andre end dem, der taler sprogene, og får sjældent plads i offentlig tale. Tiden er inde til at øge fokus på forskellene og glæde sig over vores sprudlende sproglige mangfoldighed.

2311-050

Syv myter om demokrati

TID: 27/3, 1 mandag, kl. 17:15-21:15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISERE: Jørgen Møller, professor i statskundskab, Aarhus Universitet, og Svend-Erik Skaaning, professor i statskundskab, Aarhus Universitet

Stormen på den amerikanske kongres den 6. januar 2021 kom som et chok for hele verden. Men de voldsomme begivenheder er blot en del af en verdensomspændende demokratisk krise. I Mali, Thailand, Tyrkiet og Venezuela er demokratiet allerede brudt sammen, og det vakler faretruende flere steder i Europa og i USA, verdens ældste repræsentative demokrati. Er vores mindst ringe styreform virkelig i så dårlig forfatning? Foredragene tager de væsentligste påstande om demokrati under kritisk behandling og viser, hvordan disse udbredte forestillinger helt eller delvist savner et solidt grundlag – de er myter. Baseret på bogen 'Syv myter om demokrati' (Aarhus Universitetsforlag).

2311-113

Hvor er verden på vej hen? Mød Clement Kjersgaard

TID: 27/3, 1 mandag, kl. 17:30-19:15

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

UNDERVISER: Clement Behrendt Kjersgaard, udgiver af RÆSON og ÆRA, TV-vært og skribent

Krigen i Ukraine er den seneste i en række af voldsomme begivenheder, som har rystet verden. Analysen fra Clement Kjersgaard er så enkel, som den er rig på konsekvenser og paradokser: Demokratiet er i krise – og den gamle elite har stadig ikke forstået omfanget af udfordringerne. Samtidig med, at politikerne i Vestens hovedstæder er travlt optaget af deres hjemlige stridigheder, tegner der sig nye magtbalancer og nye problemer, der truer med at undergrave demokratiet, som vi kender det. Clement (f.1975) tog sin første universitetsgrad på Universitetet i Oxford. I 2002 grundlagde han nyhedsmagasinet RÆSON og i 2021 historiemagasinet ÆRA. I 2004 blev han tv-vært for DR. Som kursist på Folkeuniversitetet kan du få et særligt tilbud på RÆSON. Se mere på holdet på fuau.dk.

2311-097

Forstå Grundloven – med højesteretsdommer Jens Peter Christensen

TID: 28/3, 1 tirsdag, kl. 17:15-19:00

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

UNDERVISER: Jens Peter Christensen, dr.jur., højesteretsdommer

Da Frederik den 7. underskrev Grundloven den 5. juni 1849, var det markeringen af enden på enevælden. Den første grundlov gav stemmeret til ca. 15 % af den danske befolkning og sikrede desuden befolkningen rettigheder som trosfrihed, foreningsfrihed og trykkefrihed. Senere er Grundloven blevet ændret fire gange, bl.a. med stemmeretten til kvinder i 1915. Selvom vi måske ikke tænker over det til dagligt, så spiller Grundloven en helt central rolle i vores samfund. Denne aften kan du blive meget klogere på Grundloven og hvilken betydning, den har i vores hverdag. Højesteretsdommer Jens Peter Christensen har i mange år beskæftiget sig indgående med Grundloven. Han har bl.a. udgivet bogen 'Grundloven – Atten Fortællinger' (Gyldendal).

2311-150

Velfærdsstatens udfordringer

TID: 17/4, 5 mandage, kl. 17:15-19:00

PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Der er nok udfordringer at få øje på i velfærdsstaten. Udbyttesagen og Britta Nielsens svindel i Socialstyrelsen er fundamentale tillidsbrud. Digitaliseringen vil føre til færre job til ufaglærte og i servicesektoren, hvilket kan skabe øget arbejdsløshed og ulighed. Og globaliseringen, den frie bevægelighed og konkurrencestaten har i stigende grad udhulet idéen om den universelle velfærdsstat, hvor alle har ret til det samme uanset indkomst. Så hvor er vi egentlig på vej hen? Kan vi løse velfærdsstatens udfordringer – og beholde velfærden?

17/04: Mere kontrol eller tillid? Gert Tinggaard Svendsen, professor i statskundskab, Aarhus Universitet

24/04: Opgør med de universelle ydelser? Jørgen Goul Andersen, professor i statskundskab, Aalborg Universitet

01/05: Udsyn – velfærdsstaten udenfor Danmarks grænser. Carsten Jensen, professor i statskundskab, Aarhus Universitet

08/05: Hvordan tackler velfærdsstaten den digitale økonomi? Bent Greve, professor i samfundsvidenskab, Roskilde Universitet

15/05: Hvordan påvirker EU-samarbejdet velfærdsstaten? Lars Hovbakke Sørensen, lektor, ph.d., Professionshøjskolen Absalon

Folkeuniversitetets undervisning
foregår på Aarhus Universitet
i Ny Munkegade

– MEDMINDRE ANDET ER ANGIVET. SE LOKALE PÅ FUUAU.DK

Vov at vide! Et kig ind i forskningens forunderlige verden

Vær med i efteråret, når det traditionsrige Vov at vide! præsenterer nogle af landets mest excellente forskere. På én aften vil du komme vidt omkring i den fascinerende forskning, når forskerne fortæller om deres originale projekter. Læs mere på de følgende sider.

DANMARKS FRIE
FORSKNINGSFOND

Danmarks Frie Forskningsfond

Originale forskningsidéer er med til at skabe ny viden og er fundamentet for fremtidens samfund. Hvert år udvælger og støtter Danmarks Frie Forskningsfond nogle af de mest originale forskningsidéer. Konkurrencen om midlerne er hård, og Sapere Aude-forskningsledere er blandt de bedste, som får bevilling til deres projekter til gavn for samfundet som helhed.

Mød fem Sapere Aude-forskningsledere, som hver især udøver banebrydende forskning.

3D-printteknologien har mange anvendelsesmuligheder. Alligevel er det kun få industrier, der gør brug af den. Jon Spangenberg vil ved hjælp af multifysiske computermodeller forbedre printerens konstruktion, hastighed og præcision, så emner kan printes med høj kvalitet på få sekunder.

Løses globale udfordringer gennem globale partnerskaber? Verdens unge har mobiliseret sig i "Skolestrejke for Klimaet" – trods økonomiske og sociale uligheder. Ved at følge unge i Danmark og Tanzania vil Mette Fog Olwig undersøge deres oplevelse af modsætningsforholdet i det fælles mål og landenes store ulighed.

Vilde bier og sommerfugle oplever massiv tilbagegang, men vi kender ikke de underliggende mønstre til fulde. I naturhistoriske museers mere end 100 år gamle samlinger vil Philip Francis Thomsen DNA-analysere pollen fra bestøverne sammenholdt med data fra historiske planteregistre og miljø-DNA fra nutiden.

Tuberkulose koster årligt 1,5 mio. mennesker livet, og behovet for effektive vacciner er stort. Vores viden om immunsystemet udvikles konstant, og Rasmus Mortensen vil bruge den nyeste viden til at skabe tættere kontakt mellem immunsystemet og kroppens inficerede celler via en nyudviklet vaccine.

Værdsættes H.C. Andersens eventyr for deres universelle temaer? Eller er oversættelserne tilpasset kulturelle forskelle? Torsten Bøgh Thomsen følger Danmarks kendteste forfatter fra de første europæiske oversættelser til global udbredelse for at undersøge, hvordan kulturen og sproget har udviklet sig.

Vov at vide! Et kig ind i forskningens forunderlige verden

TID: 23/11, 1 onsdag, kl. 19.00-21.10

PRIS: 50 kr. inkl. et glas vin i pausen

STED: Store Sal, Dokk1, Hack Kampmanns Plads 2, 8000 Aarhus C

LIVESTREAM: Arrangementet livestreames. Det er gratis at være med online, men kræver tilmelding på hjemmesiden.

Sapere Aude! "Hav mod til at bruge din egen forstand!" Sådan lyder en af oplysningstidens mest kendte sætninger formuleret af Immanuel Kant i 1783. Denne aften kigger vi dog ud i fremtiden, når nogle af Danmarks bedste forskere præsenterer den nyeste forskning – Vov at vide! Hvert år støtter Danmarks Frie Forskningsfond forskere, der står bag de mest originale og banebrydende idéer. Vi har samlet et hold af disse forskere denne aften. Vi får et unikt indblik i menneskene bag tankerne og laver nedslag på nogle vigtige spørgsmål inden for forskningens forunderlige verden i dag.

PROGRAM FOR AFTENEN:

- 19.00:** **Velkomst** ved Danmarks Frie Forskningsfond og Sanne Gram Fadel, udlandsredaktør, DR
- 19.05:** **En bagvej til en forbedret tuberkulosevaccine.** Rasmus Mortensen, ph.d., Leder af Tuberkulosevaccineforskningen, Statens Serum Institut
- 19.20:** **Hvordan forholder verdens unge sig til globale udfordringer?** Mette Fog Olwig, lektor i internationale udviklingsstudier, Roskilde Universitet
- 19.35:** **H.C. Andersen som verdenslitteratur.** Torsten Bøgh Thomsen, lektor ved H.C. Andersen Centret, Syddansk Universitet
- 19.50:** **Forskersamtale.** Sanne Gram Fadel i samtale med Rasmus Mortensen, Mette Fog Olwig og Torsten Bøgh Thomsen
- 20.05:** **Pause med vin**
- 20.25:** **Årsager til biodiversitetskrisen: DNA giver et indblik i bier og sommerfugles liv.** Philip Francis Thomsen, lektor i biologi, Aarhus Universitet
- 20.40:** **3D-print hurtigere og mere præcist.** Jon Spangenberg, lektor ved Institut for Byggeri og Mekanisk Teknologi, Danmarks Tekniske Universitet
- 20.55:** **Forskersamtale.** Sanne Gram Fadel i samtale med Philip Francis Thomsen og Jon Spangenberg
- 21.10:** **Tak for i aften**

Danmarks Frie Forskningsfond

- Støtter forskning inden for alle videnskabelige hovedområder
- Består af 75 rådsmedlemmer og 9 bestyrelsesmedlemmer, som alle er udpeget på baggrund af deres høje faglige viden og kompetence
- Uddeler hvert år ca. 1,5 mia. kr. til forskning
- Har hjemmesiden: dff.dk
- Er aktiv på:

**DANMARKS FRIE
FORSKNINGSFOND**

Arbejdsliv, ledelse & kommunikation

2221-301

Præsentation for professionelle

— **TID:** 21/9, 4 onsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Mange mennesker leverer præsentationer som en del af deres job eller virke. Det kan være store taler, præsentationer på konferencer, foran kollegerne eller til møder. Fælles for alle disse præsentationer er, at du ønsker at være godt forberedt, men fri. Det sætter dette kursus dig i stand til. Med udgangspunkt i undervisernes fire bøger, får du konkrete redskaber, ny viden og træning i at blive en mere fri, spontan og levende formidler.

21/09: **Ord.** Linda Greve, ph.d., leder af VIA Uddannelsesakademi

28/09: **Retorisk improvisation.** Lis Raabjerg Kruse, cand.mag. i retorik

05/10: **Den gode præsentation.** Lis Raabjerg Kruse, cand.mag. i retorik

12/10: **Videnskommunikation.** Linda Greve, ph.d., leder af VIA Uddannelsesakademi

2221-407

Designtænkning for ledere og medarbejdere

— **TID:** 21/9, 2 onsdage, kl. 17:15-21:15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
UNDERVISER: Kirsten Bonde Sørensen, docent i kreativitet, designer, MA, ph.d., leder af Center for Design & Visuel Formidling

Designdrevene virksomheder har bevist, at design er en succesfuld investering. Designtænkning repræsenterer en anderledes kreativ og skabende tilgang til verden, dit arbejde, din virksomhed og dit liv. Det handler grundlæggende om at være mere kreativ og holistisk, at 'se' og skabe flere muligheder, være mere eksperimenterende og blive bedre til at agere i kompleksitet og forandring. Trænger du til at få vendt tingene på hovedet og se dem på ny? Lær at redefinere problemstillinger, og bliv klogere på værdien af designværen og designkompetencer i arbejdslivet og i privatlivet. Forløbet henvender sig til både ledere og medarbejdere, der ønsker at blive mere kreative og skabende i deres liv og arbejdsliv.

21/09: **Designtænkning – en anderledes tilgang, også til forretningsudvikling & Servicedesign – empati og forståelse for mennesker i systemer**

28/09: **Designtænkning på individplan – at blive en god skaber i dit liv, en god medskaber i andres liv og i verden & Co-creation – at skabe sammen – i fællesskaber, samfund og ledelse**

2221-259

Kom i gang med aktieinvestering

— **TID:** 4/10, 1 tirsdag, kl. 17:30-21:30
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Morten M. Bang, cand.merc.aud., aktieanalytiker og iværksætter

Vil du i gang med at investere i aktier, og vil du have den rette viden til at komme godt fra start med investeringerne? Så vær med denne aften. Med afsæt i teori og praktiske erfaringer vil du lære om de muligheder og risici, der kan opstå ved aktieinvestering, og du vil få viden og værktøjer til at komme i gang. Få en introduktion til aktiehandel og viden om fundamental analyse, forskellige værktøjer og indsigt i relevante nøgletal. Hør også om fejl og motivation, og find ud af, om aktieinvestering er noget for dig. Underviser Morten M. Bang er en erfaren aktieanalytiker og iværksætter med 15 års erfaring inden for aktieinvestering og ejendomsinvestering.

2221-167

Social intelligens: Dit kørekort til det gode samarbejde

— **TID:** 8/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Lone Belling, cand.phil.,
 forfatter og organisations- og ledelseskonsulent, Liv og Lederskab

Vores evne til at mærke og forstå, hvad der foregår inde i et andet menneske, er det, der adskiller os fra dyrene. Vi er skabt til at være sociale, hvilket underbygges af den nyere hjerneforsknings opdagelse af spejlneuroner, som nogle forskere kalder psykologiens svar på dna. Nyere videnskabelige studier viser også, at det nok så meget er menneskers evne for samarbejde fremfor konkurrencen, der har skabt fremskridt og udvikling. Hør, hvordan denne viden kan have indflydelse på liv og arbejdsliv, og hvordan samarbejde og samskabelse, empati og compassion kan trænes på linje med andre intelligenser. Dagen vil veksle mellem oplæg og dialog, teori og praksis, øvelser og refleksion.

2221-183

Styrk feedbackkulturen

— **TID:** 8/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISERE: Charlotte Albrechtsen, ph.d. i virksomhedskommunikation, ejer af Tovejs og ekstern lektor i metode og undersøgelsesdesign, Syddansk Universitet, og Tine Wirenfeldt Jensen, ph.d. i læring og uddannelse, ejer af METoDo og ekstern adjunktvejleder, Syddansk Universitet

Workshoppen er for dig, der vil klædes på til at udvikle feedbackkulturen på din arbejdsplads og styrke din egen feedbackpraksis. Det gælder uanset, om du er leder eller medarbejder. Feedback er effektivt til at fremme læring og højne den faglige kvalitet på en arbejdsplads. Og ofte eksisterer der et stort uudnyttet potentiale i forhold til at integrere feedback i eksisterende praksisser. På workshoppen sætter vi fokus på, hvad der kendetegner en stærk feedbackkultur, og du bliver præsenteret for et redskab til at evaluere feedbackkulturen på din arbejdsplads. Samtidig lærer du forskellige feedbackstrategier at kende. Du får indblik i, hvordan strategierne fungerer i praksis, og du får mulighed for at koble dem til din arbejdshverdag.

2221-168

Den respekterede leder – om at være stærk i det sårbare

— **TID:** 10/10, 1 mandag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Øyvind Lyngseth, ph.d. i filosofi, Aarhus Universitet og Det Jyske Musikonservatorium

Hvad legitimerer et personligt og fagligt velunderet lederskab? Spørgsmålet diskuteres med udgangspunkt i den nyeste internationale lærings- og organisationsforskning. At en leder har en formel bemyndigelse til at træffe de beslutninger, vedkommende finder rigtige eller fordelagtige, indebærer ikke en sikkerhed for, at lederen bliver mødt med respekt blandt medarbejderne. Men hvad kendetegner den respekterede leder? Spørgsmålet diskuteres i lyset af teorier om læring, kommunikation samt ledelsesfaglig viden og kompetence. Kursusdeltagerne involveres bl.a. i guidede workshops, hvor de inviteres til at sætte deres egne erfaringer og viden i spil.

2221-169

Skab mening og effekt med din ledelseskommunikation

— **TID:** 11/10, 1 tirsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Morten Svalgaard Nielsen, M.A. i læring, ledelse og organisationspsykologi

Hvorfor er ledelseskommunikation et helt centralt ledelsesgreb i moderne organisationer? Hvilken værdi kan høj kvalitet i ledelseskommunikation skabe? Hvem gør det? Hvornår gør vi det? Hvordan gør vi det? Workshoppen giver svar på en lang række spørgsmål og hjælper deltagerne med at forstå og identificere de mange forskellige elementer i kommunikation, og hvordan man kan skabe de bedste betingelser for at kommunikere på en måde, der skaber ledelse. Ledere har tendens til at undervurdere vigtigheden af god kommunikation, men når det fungerer, er ledelseskommunikation med til at gøre den forskel, der giver retning, mening, koordinering og commitment for at levere på kerneopgaven.

2221-276

Nye vinkler på bestyrelsesarbejdet

— **TID:** 24/10, 3 mandage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISERE: Mette Neville, professor og leder af Center for Små og Mellemstore Virksomheder, Aarhus Universitet, og Carsten Fode, advokat, Kromann Reumert og adjungeret professor Aarhus BSS, Aarhus Universitet

Bestyrelsesarbejde har fået større og større fokus de seneste år, og især små og mellemstore virksomheder har brug for en kompetent bestyrelse for at sikre vækst og udvikling. Bestyrelsen skal, for at skabe værdi, være en stærk strategisk sparringspartner for ejerlederen/direktionen – også i forhold til digitalisering af virksomheden og nye krav til organisationen. Få inspiration og konkrete værktøjer til, hvordan du som bestyrelse kan øge værdiskabelsen for virksomheden.

24/10: Bestyrelsens særlige rolle i små og mellemstore virksomheder

31/10: Det strategiske bestyrelsesarbejde, herunder digitalisering

07/11: Det effektive og dynamiske bestyrelsesarbejde

2221-291

Forhandling for vindere

— **TID:** 26/10, 5 onsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
UNDERVISER: Niels Hansen, studielektor i forhandlingsteknik, Aarhus Universitet

Vi forhandler alle hver dag og har gjort det siden, vi var små. Dengang forhandlede vi med vores forældre for at opnå noget. Som voksne forhandler vi med vores chef, kolleger og øvrige samarbejdspartnere foruden vores børn, kæreste eller ægtefælle. Uanset om det er store eller små emner, der forhandles om, er den centrale proces to forhandlere, der skal forhandle sig frem til en løsning, de begge synes er god, eller i det mindste begge kan leve med. Hvor god man er til denne proces, afgør, hvor let man kommer gennem hverdagen, og hvor gode resultater man skaber. Få ny viden til at vinde dine forhandlinger.

26/10: Forhandlingsstrategi og taktik

02/11: Adfærdsteori og forhandlingspsykologi

09/11: Kommunikationen som redskab

16/11: Forhandlingsetik

23/11: Forberedelse til forhandling

2221-297

Kommunikationsmedarbejderens ABC

— **TID:** 27/10, 5 torsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

En skarp pen og et blik for strategisk kommunikation. Webformidling, presse og sociale medier. Kravene til den moderne kommunikationsmedarbejder har aldrig været større, og stillingsopslagene bugner af eksempler. Du skal få idéer, kommunikere til forskellige målgrupper og styre din SoMe-strategi med hård hånd. Men hvordan får du greb om det hele? På dette forløb stiller vi skarpt på den kreative kommunikatør og de fordringer, som følger med rollen. Bliv klogere på, hvordan du opbygger dit argument og puster liv i din tekst. Lær også, hvordan du kommunikerer strategisk, til websites og til forskellige målgrupper. Forløbet henvender sig til alle, der beskæftiger sig med kommunikation – hvad end du er iværksætter, professionel eller autodidakt kommunikatør.

- 27/10: Strategisk kommunikation.** Anders Ferdal, medstifter og partner i Polygraphic
- 03/11: Kommunikation i forandring.** Helle Petersen, ph.d. i forandringskommunikation og master i organisationspsykologi
- 10/11: Det gode argument.** Sofie Venge Madsen, studielektor i retorik, Aarhus Universitet
- 17/11: Find, forstå og fang din målgruppe.** Line Hassall Thomsen, ph.d. i TV nyheder og nyhedsproduktionskultur, journalist og medieforsker, Aarhus Universitet
- 24/11: Web-tekster, der virker.** Nanna Friis, forfatter, cand.mag. i dansk, Friis Kommunikation

2221-292

Hjernen i arbejdslivet

— **TID:** 27/10, 5 torsdage, kl. 17:30-19:15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Hjernen ser måske ikke ud af meget, og den udgør kun lidt mere end et kilo af vores samlede kropsvægt, men samtidig er den også vores mest komplekse organ. Hjernen hjælper os med at skabe mening og lagre viden. Den er konstant på arbejde, både når vi daser og dovner, og når vi skal være kreative, fokuserede eller løse problemer. Hjernen er dermed afgørende for vores præstationer i arbejdslivet, og i hjernebogen finder man bl.a. svaret på, hvorfor nogle mennesker er bedre til multitasking end andre. Forstå din hjerne bedre, lær, hvordan du øger din koncentrationsevne og kreativitet, og hør, hvad der sker, når hjernen kommer på overarbejde.

- 27/10: Hjernen og dens arbejde.** Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, Aarhus Universitet
- 03/11: Hjernen i et læringsperspektiv: Den unge og den aldrende hjerne.** Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, Aarhus Universitet
- 10/11: Koncentration og hukommelse i arbejdslivet.** Troels Wesenberg Kjær, forfatter, hjerneforsker, professor ved Københavns Universitet og specialeansvarlig overlæge, Sjællands Universitetshospital
- 17/11: Hjernen på overarbejde.** Claus Fischer, privatpraktiserende speciallæge i psykiatri
- 24/11: Hjernen og kreativitet.** Peter Thybo, forfatter, master i læreprocesser, P.D. alm.pæd., fysioterapeut og certificeret specialist i Arbejdsliv

2221-272

Mellemlederens værktøjskasse

— **TID:** 29/10, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Henrik Holt Larsen, professor emeritus, dr.merc. i human resource management, Copenhagen Business School

Mellemledere er heltene i midten af alle virksomheder – også i videnvirksomheder, hvor medarbejderne 'kan lede sig selv'. De kitter organisationen sammen og sikrer, at der bliver skabt klar retning og mening. De oversætter og implementerer topledelsens strategiske kurs, men leder også opad og giver indspil til topledelsen. De udoøver personaleledelse, skaber kompetenceudvikling og engagement, bidrager til strategisk musikalitet på tværs i virksomheden og har dialog med eksterne aktører, så virksomheden kan løfte sit samfundsansvar. Vi tager en tur 360 grader rundt om mellemlederen og giver bud på udfordringer, dilemmaer og løsninger. Vi diskuterer stærkt personligt lederskab, samfundets nye krav, kundernes magt, ledelse opad og på tværs, ledelse så medarbejderne føler sig set, hørt og forstået – samt kigger ud mod fremtidens krav.

2221-408

Tredje generations coaching

— **TID:** 29/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk
UNDERVISER: Reinhard Stelter, professor i coaching- og sportspsykologi, Københavns Universitet

Coaching er blevet et betydningsfuldt redskab i hverdagen, fordi samfundet hele tiden stiller nye krav til kompetenceudvikling, læring, ledelse samt team- og organisationsudvikling. Vi dykker ned i coaching og coachingpsykologiens verden og beskæftiger os med aktuel samfundsforskning, nye læringsteorier og diskurser om det personlige lederskab. Lær, hvordan du kan være med til at udvikle værdiorienterede samtaler, der skaber ny viden, refleksioner og perspektiver. Og bliv klogere på, hvordan du finder kernen i motivationen hos den enkelte, i teamet eller organisationen ved at udvikle en ny dialogkultur.

2221-409

Fra tanke til tekst – bliv bedre til skrivehåndværket

— **TID:** 30/10, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Mikkel Hvid, journalist, cand.mag. i dansk

Vil du lære at skrive bedre tekster? Ønsker du dig gode og færre frustrerende skriveoplevelser? Vil du skrive mere effektivt? Uanset om du skriver akademiske opgaver, projektrapporter, debatindlæg, essays eller skønlitteratur, finder du til denne kursusdag inspiration og hjælp til et bedre skrivelev. For kurset handler om det helt grundlæggende, som al skrivning hviler på: det gode håndværk. På kurset lærer du bl.a., hvordan din (projekt-)idé bliver skriveklar, så teksten skriver sig selv, hvordan du får det bedste ud af de meget forskellige faser, som skriveprocessen består af, og hvordan du opbygger rutiner, som sikrer dig et effektivt og produktivt skrivelev.

At holde et vellykket oplæg eller præsentation kan være en svær kunst. Til efteråret har vi flere arrangementer med fokus på formidling, retorik og kropssprog. Fra 'Hjernen gemmen 100.000 år, Moesgaard Museum.

2221-106

Kroppens sprog i professionel praksis

TID: 1/11, 1 tirsdag, kl. 17.30-21.00

PRIS: 425 kr., studerende 200 kr.

UNDERVISER: Helle Winther, ph.d., lektor i bevægelsespsykologi, Københavns Universitet

Kroppens sprog har stor betydning for autenticitet, nærvær, empati, lederskab, relationskompetence og krisehåndtering i professionel praksis. Bevægelse og kropssprog er vores primære sprog. Ordenes strøm kan stoppes, men kroppen er altid i bevægelse – altid kommunikerende. Alligevel er kroppen, og ikke mindst bevægelsen, overset i psykologien. Gennem et kalejdoskop af forskningsbaseret teori og praksisnære fortællinger dykker vi denne aften ned i kropslighedens, sanselighedens og personlighedens betydning for professionel kommunikation. Hør, hvordan kroppens sprog kan bruges i undervisning, supervision og personlig udvikling i mangfoldige kontekster.

2221-410

Kunsten at dvæle i dialogen

TID: 12/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk

UNDERVISER: Reinhard Stelter, professor i coaching- og sportspsykologi, Københavns Universitet

Hvad kendetegner den bæredygtige og meningsfulde samtale, der giver værdi for samtaleparterne? Ikke alle samtaler og dialogtyper er hjælpssomme og nyttige for den enkelte person. Det er vigtigt at forstå såvel den sociale som den organisatoriske ramme for samtalen for at kunne give den værdi og mening. Dialogen er med til at sikre os et holdepunkt og en integritet i vores måde at agere i verden på. Hvis vi dvæler i dialogen, åbner der sig nye muligheder for en grundlæggende forståelse af os selv og hinanden. Få input til at lytte til dig selv og den anden i dialogen, så du opnår en bæredygtig og meningsfuld samtale, som i sidste ende kan hjælpe dig til at finde dit etiske ståsted og egne personlige værdier.

2221-096

Ordet fanger – kunsten at overbevise og inspirere

TID: 12/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

UNDERVISER: Michael Ejstrup, sprogforsker, forfatter og projektleder

Alle kender situationen, hvor det er nødvendigt at sige nogle velvalgte ord. Ord som kan bevæge andre til at følge en idé, acceptere en undskyldning eller skabe en særlig følelse af fællesskab. Politikere, undervisere, lægmænd – alle har brug for at mestre situationerne, når de opstår. Nogle gange med god tid til forberedelse, andre gange helt spontant. Skal ordene bevæge publikum, så du får succes og taktfulde klapsalver, skal de være velvalgte. Der er ikke plads til slinger i valsen, hvis publikum skal bevare tilliden og acceptere dine ord som ærlige og fornuftige. Det kræver perfekt timing af pauser, bevægelser, ansigtsudtryk og betoninger – og det kan læres.

2221-411

Konfliktkompetent

TID: 12/12, 1 mandag, kl. 17.15-19.00

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk

UNDERVISER: Timo Klindt Bohni, cand.psych., aut.

Konflikter er en uundgåelig bestanddel af arbejdslivet. At de også kan være nødvendige og til tider ligefrem værdiskabende, er måske mere overraskende. Uanset hvad er én ting sikkert: evnen til at tackle konfliktfyldte situationer er en central del af både ledere og medarbejderes værktøjskasse. De fleste mennesker forbinder konflikter med noget ubehageligt. Men med de rette metoder og forholdemåder er der faktisk en god chance for at værdiforske og interessermodsatninger kan føre til nye erkendelser og bedre beslutninger. Det sidste kræver dog konfliktkompetente aktører – mennesker der formår at være uenige på en hensigtsmæssig måde. De færreste er konfliktkompetente af natur, men de fleste kan træne sig til at blive det, og ved hjælp af nogle enkelte greb opnå bedre relationer og resultater.

2221-300

Den gode ansættelsessamtale

- **TID:** 13/12, 1 tirsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk
UNDERVISER: Edith Kahlke, cand.pæd.psych., aut.

Stort set alle ansættelser sker gennem en form for samtale mellem ansøger og virksomhed. Men der er stor forskel på indhold og kvalitet af de samtaler, hvor økonomi og menneskelige omkostninger står på spil for begge parter. Uanset de rette kompetencer kan potentielle medarbejdere og virksomheder alligevel risikere at passe dårligt sammen, hvis man ikke også i rimelig grad deler værdisæt og indstilling til, hvad der er og ikke er til forhandling. Den gode ansættelsessamtale er derfor helt afgørende for, om de to parter vælger hinanden på det rette grundlag. Aftenen inddrager forskning fra områder som socialpsykologi, personlighedspsykologi og beslutningsteori, og er for ledere og andre som deltager i ansættelsessamtaler, der ønsker inspiration og værktøjer til at gøre disse bedre og for dig, der som ansøger er interesseret i at vide, hvad der ligger bag den måde, som virksomheders ansættelsessamtaler foregår på.

2311-281

Den retoriske værktøjskasse

- **TID:** 23/1, 6 mandage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

De fleste kender det. Argumenterne snubler over hinanden, og ordene kommer ikke ud over rampen. For formidlingens kunst er mere end overlevering af viden. Men hvordan mestrer man formidling, der fænger? Bliv klogere på alt fra kropssprogets indflydelse på kommunikationen til den gode argumentations grundtrin, når vi åbner op for en værktøjskasse fuld af retoriske hjælpemidler. Vi sætter fokus på, hvad forberedelse gør for din præsentation, det gode skriftsprogs betydning for teksten, stemmeføring i mundtlige præsentationer og fortællinger, der gør en forskel.

- 23/01: Introduktion til retorikkens verden.** Mette Sejersen, konsulent og ekstern lektor i retorik, Aarhus universitet
30/01: Forberedelse, der fremmer dit nærvær. Linda Greve, ph.d., leder af VIA Uddannelsesakademi
06/02: Kropssprogets betydning – om præsentation, stemmebrug og nervøsitet. Linda Greve, ph.d., leder af VIA Uddannelsesakademi
13/02: Retorisk argumentation. Ida Borch, kommunikationsrådgiver, Orator og ekstern lektor i kommunikation, Copenhagen Business School
20/02: Tekster, der rykker. Mette Sejersen, konsulent og ekstern lektor i retorik, Aarhus universitet
27/02: Fortællinger, der gør en forskel. Stefan Iversen, lektor i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet

2311-202

Juraen i din hverdag

- **TID:** 25/1, 5 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Alle er lige for loven, men langt fra alle har samme forståelse for de til tider kringledede paragraffer, der danner den retslige ramme om vores liv som borgere i det danske samfund. Bliv klogere på loven og de specifikke situationer, mange af os kommer til at stå i på et tidspunkt i tilværelsen. Om det så gælder testamentet, skilsmissen, en tvist med din udlejer, dine rettigheder som forbruger eller juridiske forhold omkring ansættelse. Vi kommer omkring det hele.

- 25/01: Familieret.** Charlotte Snorre Beck, advokat, Njord Law Firm
01/02: Arveret og fuldmagter. Charlotte Snorre Beck, advokat, Njord Law Firm
08/02: Lejeret. Daniel Skov, ph.d.-stipendiat i jura, Syddansk Universitet
15/02: Forbrugerret. Thomas Faust Ryborg, jurist og områdechef, Forbruger og Erhverv, Nævnenes Hus
22/02: Ansættelsesret. Leif Donbæk Thomsen, advokat og teamleder, HK

2311-236

Lær fra dig

- **TID:** 28/1, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Christina Elisabeth Søgaard Jensen, lektor og digital læringskoordinator, Erhvervsakademi Aarhus

Skal du i gang med at undervise? Vil du vide, hvordan mennesker lærer? En ting er sikkert; du kan ikke bare fortælle, hvordan det hele hænger sammen. Du skal derimod tilrettelægge en proces, hvormed andre kan tilegne sig viden og færdigheder på egne præmisser. På denne workshop bliver du præsenteret for forskellige tilgange til læring, herunder dybdelæring, transformativ og problembaseret læring, og du får teknikker og greb til at udvikle dit eget undervisningsforløb. Du går fra dagen med en større bevidsthed om din egen rolle som faglig formidler og facilitator af andres læreprocesser, og du har forståelse for dine kursister eller studerendes behov.

2311-237

Innovation – kreativitetens vej til nyskabelse

- **TID:** 28/1, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Arne Stjernholm Madsen, ph.d. i innovationsledelse, tidl. innovation manager, Novo Nordisk

Denne dag stiller vi skarpt på begrebet innovation, som det udspiller sig i organisationer. Hvordan opstår innovation? Hvad sker der egentlig, hvad er processen? Hvilke roller spiller kreativitet, entreprenørånd og kulturen i organisationen? Kan man hjælpe innovationen på vej med kreative teknikker eller ledelsesgreb? Vi gennemgår teori, diskuterer cases fra virkeligheden og prøver selv kræfter med udvalgte teknikker.

2311-079

Mødefacilitering

- **TID:** 29/1, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Ib Ravn, lektor i organisatoriske vidensprocesser, Aarhus Universitet

Hvordan får man møder, der er værdiskabende, effektive, involverende, muntre, korte og fåtal-lige? Det gør man ved at facilitere dem. Det vil sige styre deres form stramt og venligt, så indholdet og formålet fremmes bedst muligt. Facilitering er en form for myndig og inklude-rende mødeledelse, der næsten umærkeligt bringer det bedste frem i mødedeltagerne, så gruppen sammen når det hele på den aftalte tid, og alle har været på og er glade. Forløbet introducerer en række redskaber til mødefaci-litering, og deltagerne afprøver dem i mindre, faciliterede grupper og henvender sig til alle med mødeansvar.

2311-238

Agil ledelse

- **TID:** 29/1, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Andrea Søndergaard Poul-sen, cand.psych., ph.d.-studerende, Aarhus Universitet

Hvad vil det sige at lede agilt? Hvordan udvikler man agile ledelseskompetencer, der gør en i stand til at håndtere det uforudsete – og sikre høj performance og produktivitet i egen orga-nisation? Til dette kursus går vi i dybden med spørgsmål som disse og stiller skarpt på, hvor-dan du kan arbejde med agile teams, kulturer og organisationer i din ledelsespraksis. Til kurset vil du blive præsenteret for forskellige aspekter af agil ledelse. Du vil i denne forbin-delse få svar på spørgsmål såsom: Hvad er agil ledelse, og hvorfor bør du mestre denne ledel-sesdisciplin i din praksis? Hvad skal der til for at opbygge et agilt mindset? Hvordan leder du et agilt team? Hvordan går du fra en nulfejls-eller performancekultur til en læringskultur i din organisation?

2311-239

Lær fra dig online

- **TID:** 25/2, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Christina Elisabeth Søgaard Jensen, lektor og digital læringskoordinato-r, Erhvervsakademi Aarhus

Stadig mere undervisning og træning flyt-tes online, og det kræver en gentænkning af undervisningens form og indhold. På denne workshop bliver du præsenteret for formater som online, hybrid og blended samt synkron og asynkron undervisning, og du kommer til at forholde dig til, hvilke formater, der egner sig bedst til din målgruppe, dit indhold og din kon-tekst. Undervejs bliver du introduceret for greb og digitale værktøjer, der sætter dig i stand til at skabe interaktion, variation og individuel læring på distancen. Vi kommer til at prøve læ-ringsteknologier af, så medbring en bærbar pc eller mobiltelefon.

2311-071

Forandringsledelse uden forandringslede

- **TID:** 1/3, 3 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Hanne Jessen Krarup, advoka-t, ledelsesrådgiver og master i ledelses-og organisationspsykologi

Forandringer lurar konstant. De har et blak-ket ry og udfordrer din hverdag som leder og som medarbejder. Men hvor stammer foran-dringsleden fra, hvordan skal du gribe foran-dringsprocessen an, og hvordan agerer du som forandringsleder? På kurset kigger vi på tre ind-byrdes afhængige parametre, som alle skal til-godeses, hvis forandringsprocessen skal lykkes. Få indblik i en integrativ tilgang til forandrings-ledelse, der gennem både tankeværktøjer og konkrete handleværktøjer forbedrer oddsene for succesfulde forandringer betragteligt.

- 01/03: Mellem management og leadership**
08/03: Kig indad, før du handler udad
15/03: Medarbejdermotivation og -involvering

2311-029

Fokus – sådan skaber du gode arbejdsbetingelser for din hjerne

- **TID:** 20/3, 1 mandag, kl. 17.15-19.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Trine Kolding, proces-konsulent og forfatter

Har du tankemylder, kæmper du med at kon-centrere dig om det, du er i gang med, og har du svært ved at være ordentligt til stede, når du er sammen med andre mennesker? Hopper du ofte frem og tilbage mellem ideer, opgaver og aktiviteter? Er du træt af at lave over-springshandling, og får du sjældent gjort ting færdige? Denne aften kan du få inspiration og værktøjer til at skærpe dit fokus og holde opmærksomheden ét sted ad gangen. Trine Kolding er underviser, forfatter med speciale i personlig effektivitet og planlægning. Hun har undervist i tidsstyring siden 2000 og er forfat-ter til flere bøger om tid og effektivitet.

2311-072

Arbejdsrelationer og relationsarbejde

- **TID:** 22/3, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Camilla Raymond, cand.psych. og organisationspsykolog

Arbejder du som leder, projektleder eller kon-sulent? Sidder du for bordenden i mange for-skellige processer, der har med mennesker at gøre – det kan være alt fra møder og medar-bejderudvikling til projektførløb, rekruttering og afskedigelser? Forelæsningsen kaster lys over, hvordan man kan arbejde med processer, der involverer mennesker, som skal ledes fra et sted til et andet. Det kan fx være, når to eller flere mennesker skal samarbejde om at løse en arbejdsopgave. Med afsæt i organisationspsy-kologiske teorier præsenteres nye metoder og værktøjer, der kan give os farbare veje at gå. Få bl.a. indblik i værktøjerne 'Håndslag' og 'Klar Tale', der kan hjælpe os med at lave aftaler, der forpligter – og få os til at kommunikere klart, når aftalerne alligevel ikke overholdes.

UDVID FORELÆSNINGSOPLEVELSEN

Få et lækkert måltid i Matematisk Kantine

2311-036

Den effektive rådgiver

TID: 25/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

UNDERVISER: Helle Petersen, ph.d. i forandringskommunikation og master i organisationspsykologi

Hvem kender ikke oplevelsen af at stå forundret og frustreret tilbage efter en rådgivning? Dit input var fagligt vigtigt, men hvad var det, der gjorde, at kunden ikke virkede engageret og måske heller aldrig kommer til at følge dine råd? Få inspiration, viden og værktøjer til at gøre en forskel som rådgiver, uanset om du rådgiver inden for jura, økonomi, IT, kommunikation, HR eller noget helt sjette. Få gode råd til, hvordan du skærper din gennemslagskraft, så du bliver hørt, og din rådgivning virker strategisk, retorisk og psykologisk.

2311-261

Nudging og adfærdsindsigter

TID: 25/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

UNDERVISER: Allan Gade, adfærds-rådgiver, INudgeyou

Hvordan får man folk til at spise sundere, agere mere miljørigtigt og køre sikkert i trafikken? Forbud, fedtafgifter og fartbøder er klassiske værktøjer, men en prisstigning resulterer ikke altid i skrabet smør på brødet, og muligheden for en fartbøde får ikke alle til at løfte foden fra speederen. Nudging er et værktøj til adfærdsforandring. Et 'nudge' er et velment puf i den rigtige retning. I praksis kan det fx være farvede fodspor på gaden, der fører til en skraldespand. Nudge-tilgangen bygger på indsigter fra adfærdsøkonomien og kognitiv psykologi, der viser, hvordan det er muligt at påvirke adfærd uden brug af, eller som supplement til, de klassiske reguleringsstrategier: information, incitamentsstyring og direkte regulering. Bliv klogere på nudge-tilgangen til adfærdsforandring i teori og praksis, og få de etiske aspekter sat i perspektiv.

2311-240

Empati og compassion: Bliv en bedre leder og kollega med fremtidens vigtigste kompetencer

TID: 26/3, 1 søndag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

UNDERVISER: Lone Belling, cand.phil., forfatter og organisations- og ledelseskonsulent, Liv og Lederskab

Kender du det at få netop den hjælp fra en kollega, som du har brug for? At føle dig hørt i en vanskelig situation? Sådant er det, når du oplever empatisk lytten og handling med compassion – vigtige kompetencer, der gør os mere socialt intelligente og er afgørende for samarbejde, kommunikation og trivsel på arbejdspladsen. Med self-compassion kan du bruge din empathiske indlevelse uden at blive overvældet af andres følelser. At dele andres lidelser og føle med dem kan føre til afmagt, stress og udbændthed og forhindre klarhed i prioriteringer og beslutninger. Med compassion lærer du i stedet vigtigheden af at føle for mennesker og mærke motivationen til at hjælpe og støtte med sans for helheden. Når du har kontakt med din empati og compassion er det også langt lettere at udvikle dit etiske kompas som hjælp til at navigere i en kompleks verden.

2311-241

Den effektive ledergruppe

TID: 17/4, 1 mandag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Eva Damsgaard, cand.mag. i medievidenskab og organisationsudvikling, ledelsesudviklingskonsulent, CAPIO CONSULT ApS

Et lederteam er for organisationen, hvad et hjerte er for menneskekroppen. Hvis ikke hjertet fungerer, kan man reparere nok så meget på resten af kroppen, uden at det afhjælper symptomerne. Hvis det skal lykkes at udvikle kompetente og bæredygtige organisationer, må lederteamet stå sammen om den værdi, de skal skabe for organisationen og for sig selv som ledergruppe. Visionsledelse og selvledelse er helt centralt i dette, ligesom det at dyrke en kultur, som får organisationen til at lykkes med det, den er sat i verden for, og som styrker både arbejdsglæde og sammenhængskraft. Få indblik i forskningen bag det effektive lederteam og konkrete metoder til arbejdet med dette.

2311-242

Naturcoaching og strategisk storytelling i skoven

TID: 22/4, 1 lørdag, kl. 9.30-16.00

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

STED: Hørhaven, Ørneredevej 25

UNDERVISER: Trine Vendelboe Juul, indehaver af Storywalks, naturcoach og strategisk storyteller

Mennesket adskiller sig fra dyr i dets længsel efter og evne til at skabe mening bl.a. ved at kunne erindre fortiden og forestille sig fremtiden. Vi har brug for meningsskabelsen for at opretholde eksistentiel trivsel og tilfredshed – ikke mindst i arbejdslivet, som udgør en vigtig del af vores identitet. Derfor er arbejdet med vores kernefortællinger helt essentielt, hvis vi vil forstå og skabe sammenhæng i vores liv. En kernefortælling er en rejse, der knytter fortid, nutid og fremtid sammen og viser vores udvikling over tid. Med vandring og naturen som metode og ramme åbner vi for de dybere refleksioner, der kan bringe os tættere på os selv, vores identitet og vores kernefortællinger.

2311-243

Sådan får du skarpe tanker

TID: 8/5, 1 mandag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk

UNDERVISERE: Louise Meldgaard Bruun, specialpsykolog i psykiatri, ekstern lektor ved medicin, Aarhus Universitet, og Line Kirstine Hauptmann, psykolog og specialist i klinisk neuropsykologi, ekstern lektor i psykologi, Aarhus Universitet

Hjernen og tænkningen er i gang hele tiden og udfordres af de betingelser, vi giver den. Tænkningen og de kognitive processer påvirkes af, hvordan vi lever, arbejder og sover. Præcis som resten af kroppen. Forskning viser, at det er muligt at styrke kognitionen og booste hjernens processer og derved blive bedre til at holde opmærksomheden, huske nyt og løse problemer. Aftenen har udgangspunkt i neurovidenskabelig teori og forskning inden for området omkring tænkning og styrkelse af kognition. Få viden om, hvordan vores tænkning fungerer, og indblik i, hvordan man med konkrete teknikker og strategier kan forbedre koncentrationsevnen, holde overblikket og styrke problemløsningsevnen.

Heldagskurser – få inspiration og redskaber til dit arbejdsliv

Tilbring en lærerig dag i de smukke omgivelser på Moesgaard Museum, og få konkrete værktøjer inden for ledelse, kommunikation og konflikthåndtering, eller viden om, hvordan du skaber mere mening i arbejdslivet.

2221-406

Leder uden kasket

TID: 9/11, 1 onsdag, kl. 10.30-16.15

PRIS: 1275 kr. inkl. frokost og kaffe

UNDERVISER: Målbriith Kempa Jensen, ph.d. i ledelse, coach, WOHA

Mange fagligt stærke specialister har ledelsesfunktioner uden mandat. Her er det vigtigste redskab for at trives og lykkes dig selv, din personlige autoritet og gennemslagskraft. Men hvordan driver du mennesker, projekter, teams og arbejdsgrupper frem mod målet? Hvordan håndterer du krydspres, kollegaer, der ikke samarbejder optimalt, og konflikter, som du er en del af, når du ikke har den formelle ledelsesautoritet? Forløbet introducerer dig for en række konkrete værktøjer inden for relationsledelse, kommunikation og konflikthåndtering, der gør det muligt for dig at navigere i et krydspres af forventninger. Dagen henvender sig til dig, der i det daglige udøver ledelse, typisk på grund af din faglighed og anciennitet, men som ikke har en formel ledertitel.

2221-405

Det meningsfulde arbejdsliv

TID: 9/11, 1 onsdag, kl. 10.30-16.15

PRIS: 1275 kr. inkl. frokost og kaffe

UNDERVISERE: Christian T. Lystbæk, lektor i organisation og ledelse, Aarhus Universitet, og Michael Nørager, ph.d. og lektor i innovation og forandringsledelse, Aarhus Universitet

Sundhedsstyrelsens rapport fra 2021 om 'Danskernes Sundhed' fortæller os, at det mentale helbred er i frit fald. Vi får stadig sværere ved at se meningen, med det vi foretager os. Der er brug for bæredygtige løsninger nu. Kom til heldagskursus og bliv klogere på, hvad vi i fællesskab, på den enkelte arbejdsplads, kan gøre ved situationen. Få noget at tænke over, værktøjer med hjem og noget at grine af: Gennem kurset bliver du inspireret til at forstå dig selv og de andre på måder, der giver selvindsigt, mening, skaber nye perspektiver og løfter dit eget dannelsesniveau. Kurset indeholder konkrete og meget let tilgængelige metoder til langsomt men sikkert at udvikle dit og fællesskabets behov for stadig mere mening i arbejdslivet.

Psykologi & sundhed

2221-021

Mental sundhed i hverdagen

— **TID:** 5/9, 6 mandage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Vores mentale sundhed har stor indflydelse på vores livskvalitet og på risikoen for at udvikle psykiske lidelser. Ifølge Sundhedsstyrelsen betegner mental sundhed en tilstand, hvor man trives, fordi man udfolder og udvikler sine evner, formår at håndtere dagligdagens udfordringer og indgår i fællesskaber med andre mennesker. Seks eksperter gør rådene for mental sundhed mere konkrete, når de giver inspiration til, hvordan vi selv kan bidrage til at passe godt på vores mentale helbred.

- 05/09: Spis dig glad.** Anne Wilhjelm Ravn, klinisk diætist, Aarhus Universitetshospital
- 12/09: Sov godt.** Poul Jørgen Jennum, professor, overlæge, dr.med., Dansk Center for Søvnmedicin, Rigshospitalet
- 19/09: Psykisk sygdom og terapeutiske værktøjer.** Dorthe Raff, cand.psych.aut.
- 26/09: Hold dig mentalt aktiv.** Albert Gjedde, professor emeritus i neurobiologi og farmakologi, Københavns Universitet
- 03/10: Fysisk aktivitet, psykisk sundhed og livskvalitet.** Julie Midtgaard, klinisk professor i psykiatri og seniorforsker, Psykiatrisk Center Glostrup, Københavns Universitet
- 10/10: Tag en pause. Mindfulness og meditation.** Jacob Piet, psykolog, ph.d. i mindfulness, Dansk Center for Mindfulness, Aarhus Universitet

2221-154

Hjernemad

— **TID:** 5/9, 6 mandage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Kan vi spise os til et bedre mentalt helbred? Hjernemad er et nyt ord, der er dukket op i det offentlige rum. Det pointerer en vigtig sammenhæng mellem hjerne, kost, tarme og vaner, som tidligere har været overset. Vi ved det alle sammen godt – det, vi spiser, påvirker vores fysiske og psykiske sundhed, men det har ikke altid været en selvfølge, og vi glemmer det tit i hverdagen. Kom og få eksperternes svar på de gådefulde sammenhænge mellem hjernen, vaner og mad.

- 05/09: Introduktion til hjernen, og hvorfor den har brug for mad.** Per Bendix Jeppesen, lektor i endokrinologi, Aarhus Universitetshospital
- 12/09: Tarmen – den tredje hjerne?** Anders Abildgaard, læge, ph.d., Institut for Klinisk Medicin, Aarhus Universitet
- 19/09: Hjerne kemi og spiseadfærd.** Jakob Linnet, dr.med., ph.d., cand.psych.aut., leder af klinik for ludomani og BED, Odense Universitetshospital
- 26/09: Toptrimmede tarme og tanker.** Mette Borre, klinisk diætist, Aarhus Universitetshospital
- 03/10: Hjernens aldring – kan den påvirkes af det, vi spiser?** Morten Scheibye-Knudsen, læge, lektor i aldring, Center for Sund Aldring, Københavns Universitet
- 10/10: Vaner, kropserfaring, selvkontrol og måltider.** Niels Viggo Hansen, filosof, fysiker, postdoc, Dansk Center for Mindfulness, Aarhus Universitet

2221-026

Hverdagens udfordringer

— **TID:** 6/9, 5 tirsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Vi kommer alle til at stå i svære situationer og dilemmaer i livet. Parforhold, børn, forældre, tab og sorg, store beslutninger om fremtiden eller uventede kriser som coronavirus-pandemien, der pludselig kan vende hverdagen på hovedet. Hvis der dog bare fandtes en manual til livet, så vi kunne slå de gode løsninger op. Det gør der ikke. Men der findes forskere, der arbejder med områder, teorier og metoder, som kan give inspiration, perspektiver og værktøjer til at navigere i hverdagens udfordringer.

- 06/09: Tab og sorg.** Mai-Britt Guldin, psykolog, forskningsleder, professor i rehabilitering og palliation, Odense Universitetshospital og Syddansk Universitet
- 13/09: Parforhold og kærlighed.** Asger Neumann, psykolog og ekstern lektor i psykologi, Aarhus Universitet
- 20/09: Bliv ven med dine tanker – om metakognitiv terapi.** Maria Rasmussen, cand.psych.aut.
- 27/09: Familie i medgang og modgang.** Anja Marschall, lektor og ph.d. i familieliv, Københavns Professionshøjskole
- 04/10: Trivsel og positiv psykologi i hverdagen.** Hans Henrik Knoop, lektor i psykologi, Aarhus Universitet, samt ekstraordinær professor, North-West University, SA

2221-089

Tjek på parforholdet

— **TID:** 6/9, 3 tirsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

Mange oplever, at deres tilfredshed med parforholdet falder over tid, og skilsmissestatistikken taler sit tydelige sprog: Det er vanskeligt at bevare et sundt og trygt parforhold. 'Par-tjek' er et forskningsbaseret tiltag. Det er et regelmæssigt eftersyn af parforholdet med fokus på forebyggelse af den negative udvikling. Hør om, hvad Par-tjek er, og få indblik i den forskningsbaserede viden om det gode parforhold. Der vil også være smagsprøver på de praktiske værktøjer, der indgår i Par-tjek. Alle er velkomne.

06/09: Det lange parforhold. Hvad fremmer og hæmmer trivslen? Tea Trillingsgaard, lektor i udviklingspsykologi, Aarhus Universitet

13/09: Par-tjek. Hvad foregår der til et par-tjek, og hvilken virkning har det efterfølgende? Hanne Nørr Fentz, aut. psykolog, ph.d., Forskningsenheden for par- og familieforskning, Aarhus Universitet

20/09: Tre nyttige eksperimenter fra par-forskningen. Hvad kan vi lære af disse studier? Tea Trillingsgaard, lektor i udviklingspsykologi, Aarhus Universitet

2221-151

Relationskompetencer – styrk dine relationer

— **TID:** 8/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Rikke Dinnetz, cand.mag. i kommunikation, journalist og forfatter

Relationer er det vigtigste, vi har, og hvordan vi går i relation med andre, har direkte indflydelse på vores personlige livskvalitet, helbred og trivsel på jobbet og i hverdagen. Relationskompetence er kunsten at se og møde et andet menneske, som det er – uden at ville lave det om. Det kræver selvindsigt, og derfor handler relationskompetence om, hvordan vi som mennesker kan blive bedre til at gå i kontakt med både os selv og med andre mennesker. Med afsæt i ny såvel som klassisk forskning får du denne dag indsigter, øvelser og konkrete værktøjer, der kan styrke dine relationer på arbejdspladsen, i familien – og med dig selv.

2221-074

Buddhistisk psykologi

— **TID:** 8/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Jacob Piet, psykolog, ph.d. i mindfulness, Dansk Center for Mindfulness, Aarhus Universitet

Hvad kan den kliniske psykologi lære af buddhismen? Denne dag dykker vi ned i den buddhistiske psykologis perspektiv på menneskets grundlæggende søgen efter mening, lykke, tilfredshed og fyldestgørelse i tilværelsen. Dagen har særligt fokus på de dele af buddhistisk psykologi, der har relevans for programmet Mindfulness-baseret stressreduktion (MBSR). MBSR er udviklet til moderne mennesker i Vesten, og det er som sådan hverken religiøst eller buddhistisk. Men programmet er inspireret af metoder og indsigter fra buddhistisk psykologi. I løbet af dagen vil der desuden blive inddraget forskellige praktiske mindfulness-øvelser

2221-280

Hvad alle bør vide om mænd

— **TID:** 10/10, 1 mandag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Jesper Bay-Hansen, speciallæge og specialist i klinisk sexologi

De taler om skønhed, sundhed, følelser, sex og parforhold. Og de læser om det i ugeblade, magasiner, bøger og litteratur. Kvinderne. Men hvad gør mændene? Med en praksisorienteret og forskningsbaseret tilgang gør læge og klinisk sexolog Jesper Bay-Hansen os klogere på mænd, mandesundhed og mandens seksuelle univers. Foredraget er bl.a. et opgør med de mange usande mandemyter, vi alle, uanset køn, lever med. Der er garanti for helt konkrete, forskningsunderstøttede budskaber om mænd og mandesundhed samt en hands-on-viden, som kan bruges overalt. Både i familie- og arbejdslivet – og uanset om du er mand eller kvinde, single eller i parforhold. Ved foredraget kan bogen 'Hvad alle bør vide om mænd' (Lindhardt og Ringhof) købes til særpris.

2221-319

Tarmen – fra ende til anden

— **TID:** 11/10, 1 tirsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISERE: Mette Borre, klinisk diætist, Aarhus Universitetshospital og Lotte Fynne, speciallæge og forsker i mave-tarm lidelser

De seneste år har forskning i stigende grad understreget vigtigheden af en sund og velfungerende tarm. Tarmen har en utrolig kompleks fysiologi. Den har bl.a. sit helt eget nervesystem, opsuger næringsstoffer og producerer hormoner, der er afgørende for vores daglige liv. Bliv klogere på tarmsystemet, når to eksperter gennemgår tarmens funktion, de mest almindelige forstyrrelser af tarm og afføring og ernæringens betydning for tarmen. Du får viden om, hvad du selv kan gøre for at få en sund tarm, og hvornår du skal søge professionel hjælp.

2221-150

Kort og godt om grubleri og bekymring

— **TID:** 11/10, 1 tirsdag, kl. 17.30-21.30
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk
UNDERVISER: Stine Bjerrum Møller, lektor i psykologi, Syddansk Universitet

Hvad er grubleri og bekymring egentlig? Hvorfor gør man det? Hvordan påvirker det humøret og hverdagen? Og hvordan kan man ændre sine vaner? Forskning viser, at det faktisk har større betydning, hvordan man tænker, end hvad man tænker på. Når man grubler og bekymrer sig, påvirker det humøret, trivslen og adfærden negativt. Tankerne kører i ring og bliver uproduktive. Enten bliver tankerne for detaljefokuserede eller alt for abstrakte. Så hvordan kan man komme bekymringerne og grublerierne til livs? Få en introduktion til begreberne, og hør, hvordan grubleri og bekymring påvirker os i hverdagen, og hvad du selv kan gøre. Undervisningen tager afsæt i bogen 'Kort og godt om grubleri & bekymring' (Dansk Psykologisk Forlag)

2221-149

Craft-psykologi – håndarbejde og håndværks gavnlige virkning på trivsel og helbred

TID: 12/10, 1 onsdag, kl. 17.30-21.30

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVERISER: Anne Kirketerp, ph.d., psykolog og kunsthåndværker

Det har fået en renaissance at lave 'craft' – altså lave noget skabende med hænderne. Uanset om det er broderi, strik, betonstøbning, syning eller tegning, så har rigtig mange opdaget, hvor dejligt det er at være helt fordybet og opleve en tilstand af 'meningsfuld selvforglemmelse'. Vi ved, at vi får det godt af at arbejde med vores passion eller hobby. Men hvorfor er det sådan? Hvad er psykologien bag? Få indblik i den nyeste forskning på området, og hør om de sundhedsfremmende fordele, det har at lave craft. Undervisningen tager bl.a. afsæt i bogen 'CRAFT-PSYKOLOGI. Sundhedsfremmende effekter ved håndarbejde og håndværk' (Forlaget Mailand).

2221-077

60+ en ny begyndelse

TID: 24/10, 6 mandage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Vi har ikke blot fået flere leveår, vi har – uden at det er gået rigtigt op for os – også fået en spritny fase i livet mellem voksen og gammel. Stadig flere 60+ere oplever, at de både mentalt og fysisk kan meget mere end forventet, og at det ikke er dem, men måske snarere den ensidige fortælling om forfald og tab, der skal pensioneres. Hvad skal den nye livsfase så bruges til? Hør forskernes bud på, hvad et godt, sundt og meningsfuldt liv som 60+er kan være i det 21. århundrede.

24/10: Hold hjernen i gang. Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, Aarhus Universitet

31/10: Den nye livsfase – når 'det er alderbedst'. Poul-Erik Tindbæk, chefkonsulent og ph.d., en3karriere

07/11: Sund og aktiv aldring – hvad kan man selv gøre? (På letforståeligt engelsk). Suresh Rattan, professor emeritus i biogerontologi, Aarhus Universitet

14/11: Sociale relationers indvirken på sund aldring. Kristian Park Frausing, cand.psych, ph.d.-studerende i aldring, Aarhus Universitet

21/11: Positiv psykologi og det meningsfyldte liv. Hans Henrik Knoop, lektor i psykologi, Aarhus Universitet, samt ekstraordinær professor, North-West University, South Africa

28/11: Livsfortællinger – hvordan vi ser tilbage på vores liv. Rikke Amalie Agergaard Jensen, postdoc i psykologi, Aarhus Universitet

2221-147

Seriemorder – mennesket bag monsteret

TID: 24/10, 1 mandag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVERISER: Florence McLean, cand.psych., criminal profiler og gerningsstedsanalytiker

Hvorfor bliver et menneske seriemorder? Og kan man gøre noget for at forhindre det? Få et fascinerende og skræmmende indblik i seriemorderens sind, tanker og adfærd med profilerings ekspert, cand.psych. Florence McLean. Med udgangspunkt i FBI's profileringsmetode har McLean interviewet 34 seriemordere med tilsammen hundredvis af menneskeliv på samvittigheden. Hvilke psykologiske træk karakteriserer en seriemorder, og hvordan finder man ind til mennesket bag monsteret? Undervisningen tager afsæt i bogen 'Seriemorder – mennesket bag monsteret' (Lindhardt og Ringhof).

2221-099

Livskvalitet – grib det gode liv

TID: 24/10, 5 mandage, kl. 19.30-21.15

PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Med stress og jag haster vi afsted i vores egen lille verden. Med hovedet begravet i telefonen og tankerne beskæftiget med fortidens fejltrin og fremtidens bekymringer. Men er der en vej til et mere enkelt liv? Et liv med fokus på nærvær og samvær. Et liv, hvor vi sænker farten, vender udviklingsræset ryggen og i stedet mærker verden og er til stede i nuet – til gavn for os selv og dem omkring os. Et liv med øget livskvalitet.

24/10: Hjernen, fordybelse og koncentration. Albert Gjedde, professor emeritus i neurobiologi og farmakologi, Københavns Universitet

31/10: Naturens sundhedsfremmende potentiale. Kristine Engemann Jensen, adjunkt i natur og sundhed, Aarhus Universitet

07/11: Den gode samtale. Carsten Fogh Nielsen, ekstern lektor i filosofi, Syddansk Universitet

14/11: Positiv psykologi. Hans Henrik Knoop, lektor i psykologi, Aarhus Universitet, samt ekstraordinær professor, North-West University, SA

21/11: Skønlitteraturens helbredende kraft. Mette Steenberg, forsker i litteratur, Aarhus Universitet

Vidste du, at håndarbejde kan være sundhedsfremmende? Psykolog og kunsthåndværker Anne Kirketerp gør os klogere på 'Craft-psykologi'. Se side 28. Fra Hearts & Minds Festival.

2221-148

Mindfulness

TID: 24/10, 6 mandage, kl. 19.30-21.15

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Mindfulness handler om at træne en række mentale redskaber, som giver dig mulighed for at leve livet med al dets medgang og modgang. For vi kommer alle til at stå i svære situationer i løbet af livet. Vores beredskab over for disse tilstande er meget forskelligt. Forelæsningsrækken stiller skarpt på, hvordan man med mindfulness kan observere tanker, følelser og kropslige fornemmelser uden nødvendigvis at skulle reagere per impuls. Det er herigennem muligt at forbedre humør, opmærksomhed, robusthed og empati samt nedsætte symptomer på stress, angst, depression og smerte.

24/10: Introduktion til mindfulness. Karsten Bidstrup Skipper, cand.mag. i idéhistorie

31/10: Mindfulness og det stressede genom. Jesper Dahlgaard, docent og forskningsleder i Program for Krop og Mental Sundhed ved Forskningscenter for Sundhed og Velfærdsteknologi, VIA UC og lektor ved Institut for Klinisk Medicin, Aarhus Universitet

07/11: Mindfulness-baseret terapi til angst og depression. Lone Overby Fjorback, leder lektor, ph.d., og speciallæge Dansk Center for Mindfulness, Aarhus Universitet

14/11: Mindfulness og arbejdsliv. Marianne Thomas, kommunikationschef, mindfulnesslærer, journalist og MBA, Henley Business School

21/11: Mindfulness i mødet med moderniteten. Martijn van Beek, lektor i antropologi, Aarhus Universitet

28/11: Hjernen, stress og mindfulness. Karen Johanne Pallesen, lektor i sundhedsvidenskab, Aarhus Universitet

2221-251

Hjernen hele livet

TID: 25/10, 7 tirsdage, kl. 19.30-21.15

PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

Hjerneceller kan komme og gå, men alt i alt har vi kun én hjerne – og den skal holde hele livet. Det er komplekst at forstå, hvordan den fungerer og påvirkes af både ydre og indre faktorer livet igennem. I denne forelæsningsrække vil en stribe forskere lave en række nedslag i en menneskehjernes udvikling – fra den tidligere barndom og til vi ser tilbage på et forhåbentlig langt og godt liv. Vi ser nærmere på op- og nedture, når hjernen bliver skadet eller syg, og hvordan vi kan holde hjernen i gang uanset alder.

25/10: Hvad sker der med børns hukommelse i de første år?

Trine Sonne, postdoc i psykologi, Aarhus Universitet

01/11: Vi lærer, så længe vi lever. Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, Aarhus Universitet

08/11: Når hjernen bliver skadet. Chalotte Glintborg, lektor i rehabiliteringspsykologi, Aalborg Universitet

15/11: Depression – når hjernen bliver trist. Søren Dinesen Østergaard, professor i psykiatri, Aarhus Universitet

22/11: Når hjerner mødes. Kristian Tylén, lektor i kognitionsvidenskab, Aarhus Universitet

29/11: Vær kreativ, og hold hjernen i gang. Lærke Egefjord, læge, forfatter og billedkunstner

06/12: Godnat og sov godt – hjernen og søvn. Ali Amidi, adjunkt i psykologi, Aarhus Universitet

2221-282

En ny vej i opdragelse og pædagogik

TID: 27/10, 1 torsdag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Lars Rasborg, cand.psych., praktiserende psykolog

De fleste forældre og pædagoger kender det: Man har prøvet alt, men der er ikke noget af det, som virker. Eller måske virker det at skælde ud eller belønne barnet, men det er ikke tilfredsstillende. Hvad gør man så? En ny model hedder enhedsmodel for metodevalg. Den supplerer velkendte pædagogiske metoder med de mindre kendte, spejling og jeg-støtte. Men det helt nye er, at modellen vejleder den voksne i dynamisk at vælge sine metoder i hvert øjeblik, afhængigt af, hvilken form for modstand, barnet yder. Undervisningen tager afsæt i 'Metodevalg i en dynamisk pædagogisk praksis' (Akademisk Forlag).

2221-294

Fra selvkritik til selvvenlighed

TID: 29/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk

UNDERVISER: Nina Werner, cand.psych., autoriseret psykolog

Vi mennesker har af evolutionære årsager en klar tendens til at kritisere os selv hårdere, end vi kritiserer andre. Vi er ofte venlige, forstående og tålmodige over for vores venner, hvis de fx har begået en fejl. Når det handler om os selv, er vi sjældent lige så venlige. Men hjernen påvirkes lige så negativt af selvkritik som af andres kritik, og al den selvkritik gør os triste – nogle gange endda ulykkelige. Med afsæt i psykologiske, evolutionære og kognitive teorier dykker vi denne dag ned i selvvenlighed – også kaldet self compassion – og stiller skarpt på, hvordan du kan vende selvkritik til medfølelse over for dig selv. Undervisningen tager afsæt i bogen 'Fra selvkritik til self compassion' (Forlaget Klim).

2221-281

Fup og fakta om børns udvikling

TID: 1/11, 4 tirsdage, kl. 19.45-21.30

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

"Du må ikke vække dit barn", "børn er ikke i stand til at huske" eller "hun er nok midt i et tigerspring". Som forælder, fagpersonale eller på anden vis bekendt med børn, er du sikkert stødt på flere af disse antagelser. Når det kommer til børn, findes der mange fortællinger om og holdninger til, hvad der former og driver deres udvikling. Men hvad er fup, og hvad er fakta? Hvad siger videnskaben? Bliv bl.a. klogere på søvn, tigerspring, skærmtid, leg og hukommelse. Der vil primært være fokus på de tidlige leveår og op til førskolealderen, men temaer vil også have relevans for ældre børn.

01/11: "Mit barn er lige midt i et tigerspring". Om børns udvikling, og hvordan vi skal forstå det.

Trine Sonne, postdoc i psykologi, Aarhus Universitet

08/11: Motorisk udvikling og to-sprogethed: Skal man kravle før man kan gå? Og er det en fordel eller ulempe at være to-sproget? Toril Sveistrup Jensen, ph.d.-studerende i psykologi, Aarhus Universitet

15/11: Om børns hukommelse og søskende: Børn kan vel alligevel ikke huske noget? Søskenderækkefølgens betydning for personligheden.

Toril Sveistrup Jensen, ph.d.-studerende i psykologi, Aarhus Universitet

22/11: Søvn og leg: Må vi vække vores børn? Og hvad er god leg? Trine Sonne, postdoc i psykologi, Aarhus Universitet

2221-252

Kort og godt om gigt. Slid- og leddegigt

TID: 12/11, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Mogens Pfeiffer Jensen, overlæge og klinisk lektor i reumatologi, Aarhus Universitet

Smerter, ømme og stive led og nedsat bevægelighed. Slidgigt er en folkesygdom, og det er langt den mest udbredte af alle gigtsygdomme. Over 300.000 danskere har fået diagnosen, og nogle lever fint med sygdommen, mens andre lider af voldsomme smerter, nedsat bevægelighed og forringet livskvalitet. Leddegigt er en inflammatorisk gigtsygdom, og ca. 1.700 personer får hvert år stillet diagnosen kronisk leddegigt i Danmark. Sygdommen rammer kvinder tre gange så hyppigt som mænd. Men hvad er gigt egentlig? Hør om sygdommens årsager, symptomer og behandlingsmuligheder, og få indblik i den nyeste forskning på området.

2221-313

Følelsernes kompas

TID: 12/11, 1 lørdag, kl. 10.00-15.00

PRIS: 420 kr., studerende 220 kr.

UNDERVISER: Mia Skytte O'Toole, lektor i klinisk psykologi, Aarhus Universitet

Angst, jalousi, tristhed, glæde. Vi reagerer mange gange dagligt med følelser. Til tider kan de løfte os op på en lyserød sky. Andre gange er de forbundet med smerte og ubehag. Men alle følelser er vigtige. De indeholder nemlig information om, hvor vi er i forhold til dér, hvor vi gerne vil være. Men følelser kan være vanskelige at afkode og styre, og derfor er to vigtige nøgler til et velfungerende følelsesliv såvel følelsesmæssig klarhed som følelsesregulering. Dyk ned i de psykologiske følelseteorier med fokus på, hvordan du får adgang til dine følelser og regulerer dem på en hensigtsmæssig måde. Undervisningen tager afsæt i 'Følelsernes kompas' (Akademisk Forlag).

2221-160

Den kreative kraft – udnyt dit potentiale og skab et meningsfuldt liv

- **TID:** 13/11, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 525 kr., studerende 290 kr. inkl. materialer
UNDERVISERE: Lærke Egefjord, læge, forfatter og billedkunstner, og Mette Møller, cand.psych.aut., erhvervspsykolog og specialist- og supervisorgodkendt i ledelse og organisation

Hvordan kan kunst og kreativitet hjælpe dig til et meningsfuldt liv, både privat og på arbejdspladsen? Kunst og kreativitet gavner helbredet psykisk såvel som fysisk og dæmper symptomer på angst, stress og depression. Kunsten styrker din intuition og hjælper dig med at træffe bedre beslutninger. Denne dag fokuserer vi på kunstens og kreativitetens væsen – i det enkelte menneske, i et sundhedsperspektiv og i ledelse af eget og andres liv. Teorien bindes op på praktiske kreative øvelser.

10.00: Kunst og kreativitet på recept og med på job?

12.00: Frokostpause

12.45: Workshop med guidede, kreative øvelser og små oplæg

2221-161

Mindfulness og fordybelse i teori og praksis

- **TID:** 13/11, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
NB. Medbring liggeunderlag og evt. tæppe
UNDERVISER: Esther Sorgenfrei Blom, cand.psych.aut. og certificeret MBSR-lærer, Aarhus Universitet

Mindfulness handler om evnen til bevidst nærvær. Mindfulness vil sige at observere og opleve på en måde, hvor vi over os i at være ikke-dømmende, åbne og nysgerrigt interesserede. Mindfulness er en kvalitet af bevidst nærvær, som vi føjer til vores måde at opleve på. Vi anvender mindfulness i forhold til os selv og vores oplevelse af tanker, følelser og kropslige fornemmelser, og vi anvender mindfulness i forhold til andre i vores oplevelser af relationer, arbejde og hverdagslivet som helhed. Helt overordnet fremmer bevidst nærvær evnen til at leve et engageret liv uden at komme for meget ud af balance og forebygger dermed stressrelateret uheld. Forskning viser, at øget bevidst nærvær mindsker oplevelsen af stress, forebygger udvikling samt tilbagefald af fx depression og forbedrer livskvalitet og relationer. Dagen byder på undervisning i mindfulness og fordybelse i en kombination af praktiske øvelser, teori og indblik i forskningen.

Gå på Folkeuniversitetet i dagtimerne

SE SIDE 54

2221-287

Demens – hvad ved vi?

- **TID:** 13/11, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Peter Roos, neurolog, Neurocentret Rigshospitalet

Mange af os vil i løbet af livet komme i berøring med demens, måske som pårørende eller som syg. Knap 90.000 danskere anslås at have demens. Demens er en fællesbetegnelse for en række aldersrelaterede sygdomme karakteriseret ved vedvarende svækkelse af de mentale funktioner. Alzheimers sygdom er langt den hyppigste årsag til demens, men mange andre hjernesygdomme kan ligge bag. Undervisningen stiller skarpt på den nyeste viden om demenssygdomme og forebyggelse af intellektuel svækkelse. Få svar på spørgsmål som: Hvad sker der i hjernen ved demens? Er der overhovedet noget at stille op? Og sidst men ikke mindst: Hvad med de pårørende?

2221-315

Taknemmelighed

- **TID:** 13/12, 1 tirsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Jane Flarup, uddannelseskoordinator og lektor i organisationsteori, Aarhus Universitet

TAK. Tre bogstaver, der tilsammen kan give dig et bedre liv. Gennem mere taknemmelighed i dagligdagen kan du nemlig opleve øget velvære og sundhed og få stærkere relationer til andre mennesker. At sige tak til andre og føle taknemmelighed over for store og små ting er et nyt og spændende forskningsområde, som ligger i forlængelse af forskning i anerkendelse. Taknemmelighed stimulerer livsglæde og trivsel, og du vil opleve øget tilfredshed, optimisme og håb, mindre vrede og færre konflikter. Undervisningen gennemgår forskningen i taknemmelighed siden Aristoteles og frem til nutidens psykologiske forskning i trivsel og livskvalitet. Der vil være eksempler på øvelser, som alle kan være med til.

2221-260

Kort og godt om forhøjet blodtryk

- **TID:** 14/12, 1 onsdag, kl. 18.00-20.45
PRIS: 275 kr., studerende 145 kr.
UNDERVISER: Kent Lodberg Christensen, overlæge, dr.med. i hjertesygdomme, Aarhus Universitetshospital

Hvert minut i alle dine leveår pumper dit hjerte blod rundt i kroppen. Nogle gange stiger trykket i blodkarrene – fx når du er stresset eller spiser meget salt eller lakrids. Men du kan også være genetisk disponeret for forhøjet blodtryk (hypertension). Tilstanden kan være livstruende og kan føre til hjerteanfald, hjerneblødning og skader på andre organer. 20-25 % af voksne har forhøjet blodtryk, de fleste i lettere grad. Men hvad er blodtrykket egentlig mere præcist, og hvorfor er det farligt, når det er for højt? Kan man spise eller træne sig fra forhøjet blodtryk? Få indsigt i almindelig og mere avanceret blodtryksdiagnostik, medicinsk behandling og andre nyere behandlingsmetoder.

2311-160

60+ en ny begyndelse

TID: 23/1, 6 mandage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Vi har ikke blot fået flere leveår, vi har – uden at det er gået rigtigt op for os – også fået en sprintny fase i livet mellem voksen og gammel. Stadig flere 60+’ere oplever, at de både mentalt og fysisk kan meget mere end forventet, og at det ikke er dem, men måske snarere den ensidige fortælling om forfald og tab, der skal pensioneres. Hvad skal den nye livsfase så bruges til? Hør forskernes bud på, hvad et godt, sundt og meningsfuldt liv som 60+’er kan være i det 21. århundrede.

- 23/01: Den nye livsfase – når 'det er alderbedst'.** Poul-Erik Tindbæk, chefkon-sulent og ph.d., en3karriere
- 30/01: Hold hjernen i gang.** Ole Lauridsen, lektor emeritus i undervisning og læring, Aarhus Universitet
- 06/02: Sund og aktiv aldring – hvad kan man selv gøre? (På letforståeligt engelsk).** Suresh Rattan, professor emeritus i biogerontologi, Aarhus Universitet
- 13/02: Sociale relationers indvirkning på sund aldring.** Kristian Park Frausing, cand. psych., ph.d.-studerende i aldring, Aarhus Universitet
- 20/02: Positiv psykologi og det meningsfyldte liv.** Hans Henrik Knoop, lektor i psykologi, Aarhus Universitet, samt ekstraordinær professor, North-West University, South Africa
- 27/02: Livsfortællinger – hvordan vi ser tilbage på vores liv.** Rikke Amalie Agergaard Jensen, postdoc i psykologi, Aarhus Universitet

2311-285

Fup og fakta om din sundhed

TID: 31/1, 6 tirsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Sundhed er godt stof, og blandt andet derfor bliver vi konstant bombarderet med – ofte modstridende – budskaber om, hvad der er sundt. Vender madpyramiden spidsen opad eller nedad? Hvad skal vi spise – og hvornår? Er det bedst at styrketræne eller løbe en tur, hvis du gerne vil booste din sundhed? Hvad sker der, hvis du sover dårligt om natten? Og hvilken rolle spiller bakterierne egentlig for din sundhed? Man kan let få det indtryk, at det, der er sundt i den ene uge, skal du undgå i den næste. Meget forvirrende kan begge budskaber imidlertid være sande, for mennesket er en kompleks konstruktion. Bliv klogere, når en række eksperter stiller skarpt på nogle af de mange sundhedsbudskaber. For hvad er fup, og hvad er fakta?

- 31/01: Søvn.** Poul Jørgen Jennum, professor, overlæge, dr.med. Dansk Center for Søvnmedicin, Rigshospitalet
- 07/02: Tarmsygdomme og kost.** Mette Borre, klinisk diætist, Aarhus Universitetshospital
- 14/02: Fysisk træning. Hvor sundt er det og hvor meget skal der til?** Ole Bækgaard Nielsen, institutleder og professor i medicinsk fysiologi, Aarhus Universitet
- 21/02: Sund mund, sund krop?** Lene Baad-Hansen, professor i orofacial funktion og viceinstitutleder, Aarhus Universitet
- 28/02: Kost og ernæring – hvad har kroppen brug for?** Esben Skipper Sørensen, professor i molekylær ernæring, Aarhus Universitet
- 07/03: Mental sundhed.** Jens Einar Jansen, psykolog, specialist i psykoterapi, ph.d. i psykiatri

2311-163

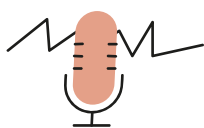
Medicin på et semester

TID: 25/1, 6 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Lægevidenskaben vil altid være et felt i rivende udvikling, hvor der opdages sygdomme og udvikles nye behandlingsformer. Hver dag arbejder lægerne for at holde os sunde og raske og praktiserer et grundigt detektivarbejde i jagten på den rigtige diagnose eller behandling. Dette arbejde kræver en grundlæggende forståelse for mennesket, kroppens anatomi og fysiologi, genetik, biokemi og meget andet. Forelæsningsrækken er en tour de force gennem medicin med seks førende eksperter. Start her, og få en introduktion til de grundlæggende områder, og bliv klogere på mennesket, sundhed og sygdom.

- 25/01: Anatomi og fysiologi – hvordan er kroppen opbygget?** Ole Bækgaard Nielsen, institutleder og professor i medicinsk fysiologi, Aarhus Universitet
- 01/02: Biokemi – hvad fortæller en blodprøve?** Anne-Mette Hvas, dekan og professor, Aarhus Universitet
- 08/02: Immunologi – hvordan forsvarer kroppen sig?** Christian Erikstrup, Aarhus Universitet
- 15/02: Genetik – hvad fortæller dine gener?** Uffe Birk Jensen, lærestolsprofessor i klinisk genetik, Aarhus Universitet
- 22/02: Epidemiologi – hvem er det, der bliver syge – og hvorfor?** Mette Nørgaard, professor i epidemiologi, Aarhus Universitet
- 01/03: Personlig medicin – kan behandling tilpasses den enkelte?** Claus Højbjerg Gravholt, professor i endokrinologi, Aarhus Universitet

FÅ VIDEN LIGE IND I ØRERNE

Lyt til forskerne i RADIO4 og som podcast i vidensprogrammerne 'Kraniebrud' og 'Vildspor'

2311-166

En god mavefornemmelse

TID: 25/1, 6 onsdage, kl. 17.30-19.15

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

De seneste år har forskningen i stigende grad understreget vigtigheden af en sund og velfungerende tarm. Tarmen har en utrolig kompleks fysiologi, bl.a. har den sit helt eget nervesystem, opsuger næringsstoffer og producerer hormoner. Tarmens bakterieflora beskytter os mod sygdomme og kan muligvis påvirke, om vi fx bliver overvægtige eller udvikler kræft. Hør om tarmsystemets opbygning, funktioner, sundhed og sygdom, ernærings betydning, og om hvordan vi i dag kan behandle med bakterier.

- 25/01: Løst og fast om tarmens funktion.** Søren Laurberg, overlæge og professor i kirurgi og tarmsygdomme, Aarhus Universitetshospital
- 01/02: Tarmens opbygning og normale funktion.** Klaus Krogh, professor i mave- og tarmsygdomme, Aarhus Universitetshospital
- 08/02: Ernæringens betydning for tarmens funktion.** Mette Borre, klinisk diætist, Aarhus Universitetshospital
- 15/02: Behandling med bakterier.** Christian Lodberg Hvas, overlæge, Lever-, Mave- og Tarmsygdomme, Aarhus Universitetshospital
- 22/02: Afføringsforstyrrelser – forstoppelse og irriteret tyktarm (IBS).** Lotte Fynne, speciallæge og forsker i mave-tarm lidelser
- 01/03: Kirurgi og mave-tarmsygdomme.** Peter Christensen, professor i mave- og tarmkirurgi, Aarhus Universitetshospital

2311-172

Fordybelse i mindfulness og meditation

TID: 28-29/1, 1 weekend, kl. 10.00-16.00

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

NB. Medbring liggeunderlag og tæppe

UNDERVISER: Gull-Maja la Cour, cand.psyk. og mindfulnessinstruktør

Mindfulness handler om evnen til bevidst nærvær og intimitet med livet. At arbejde med mindfulness handler bl.a. om at træne evnen til at iagttage tanker, følelser og kropslige fornemmelser med en venlig og ikke-dømmende opmærksomhed. I en tid præget af stress, forandring og effektivitet kan det være en udfordring at være nærværende. Men evnen kan trænes og være et middel til stresshåndtering, forebyggelse af depression og forbedring af livskvalitet, relationer og samarbejde. Bliv introduceret til forskning inden for området, og få indsigt i, hvad mindfulness er, og hvordan det virker.

2311-168

Alt hvad du bør vide om psykologi

TID: 30/1, 6 mandage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Hvordan fungerer menneskets hukommelse, hvad påvirker vores sociale adfærd, og hvordan udvikles vores personlighed? Psykologi handler om at forklare, hvorfor vi mennesker oplever, føler, tænker, handler og udvikler os, som vi gør. Få indblik i de vigtigste milepæle inden for psykologien, og bliv introduceret til den nyeste viden på området. Forelæsningerne giver redskaber til refleksion og analyse af psykologiske problemstillinger. Bliv klogere på dig selv, og få en bedre forståelse for andre mennesker.

- 30/01: Kognitionspsykologi.** Dorthe Kirkegaard Thomsen, professor i kognitionspsykologi, Aarhus Universitet
- 06/02: Læringspsykologi.** Frans Ørsted Andersen, lektor i uddannelsesforskning, Aarhus Universitet
- 13/02: Socialpsykologi.** Inger Glavind Bo, lektor i socialpsykologi, Aalborg Universitet
- 20/02: Personlighedspsykologi.** Ole Michael Spaten, lektor i personlighedspsykologi, Aalborg Universitet
- 27/02: Udviklingspsykologi.** Peter Krøjsgaard, professor i udviklingspsykologi, Aarhus Universitet
- 06/03: Klinisk psykologi.** Mia Skytte O'Toole, lektor i klinisk psykologi, Aarhus Universitet

Du kan møde forsideforsker Mia Skytte O'Toole i forelæsningsrækkerne 'Følelsernes kompas' og 'Alt hvad du bør vide om psykologi'. Se side 30 og 33.

2311-170

Forstå sorgen

TID: 30/1, 6 mandage, kl. 19.30-21.15. Obs: 13/3 kl. 17.15-19.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Den tid, den sorg, siger vi. Men den tid kommer altid. For sorg er et grundvilkår for os alle. Engang vil vi miste dem, vi elsker, og de vil miste os. Sorg føler vi dog ikke kun, når et menneske dør. Vi mærker også fortvivelsen, når vi lider andre af livets mange tab, fra skilsmisser til alvorlig sygdom. Hvis vi tør give sorgen en plads i vores kultur og i livet, når den dukker op, kan dens smerte ikke bare forvandle sig til erindringens glæde, men også lære os at leve. Forelæsningsrækken giver nye perspektiver på de måder, vi i teori og praksis forstår og behandler sorg.

- 30/01: Den døendes sorg.** Christian Juul Busch, hospitalspræst, emiritus
06/02: Sorgens psykologi. Mai-Britt Guldin, psykolog, forskningsleder, professor i rehabilitering og palliation, Odense Universitets-hospital og Syddansk Universitet
20/02: Kroppens rolle i sorgprocessen. Allan Køster, cand.mag. i filosofi, ph.d., Det Nationale Sorgcenter
27/02: Sorgritualer. Dorte Refslund Christensen, lektor i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet
06/03: Sorg på internettet. Stine Gotved, cybersociolog og lektor, IT-Universitetet i København
13/03: Sorgens kultur og sorg som diagnose (kl. 17.15-19.00). Ester Holte Kofod, psykolog og postdoc i forskningsprojektet Sorgens kultur, Aalborg Universitet

2311-162

Lær at rumme svære følelser

TID: 25/2, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Nanja Holland Hansen, cand.psych.aut. og certificeret CCT-underviser

At have compassion for sig selv og andre vil sige at være opmærksom på og give plads til egne og andres svære følelser, reaktioner og udfordringer. Compassion er den følelse af omsorg, der opstår, når vi bliver konfronteret med egen og andres lidelse og føler motivation til at lindre denne lidelse. Denne dag stiller vi skarpt på den nyeste forskning i compassion, og hvordan vi kan bruge det i hverdagen. Hør bl.a. om, hvordan du kan blive bedre til at være i og acceptere de svære følelser og livsbegivenheder, som alle mennesker oplever fra tid til anden. Dagen tager bl.a. afsæt i bogen 'Compassion – lær at rumme svære følelser' (Psykiatri Fondens Forlag) og den danske forskning omkring compassion-træning til pårørende.

2311-169

Det velfungerende menneske – hvad betyder din personlighed?

TID: 28/2, 4 tirsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

At fungere godt i livet handler bl.a. om at trives, at kunne omgås andre mennesker og at kunne varetage sine daglige gøremål og forpligtelser. Personlighedspsykologien har i mange år undersøgt, hvordan vores personlighed påvirker netop dette. Forelæsningsrækken kommer omkring, hvilken indflydelse personlighed har på vores daglige liv, og hvordan vi håndterer livets udfordringer og muligheder. Find ud af, hvordan personlighedstræk og evnen til at forstå egne og andre menneskers tanker, følelser og handlinger hænger sammen med (mis)trivsel og (dys)funktion og påvirker dagliglivet.

- 28/02: Personlighed og det velfungerende menneske – en introduktion.** Lennart Kiel, psykolog og ph.d.-stipendiat, Aarhus Universitet
07/03: Personlighedstræk – at tænke, føle og handle ens. Lennart Kiel, psykolog og ph.d.-stipendiat, Aarhus Universitet
14/03: Mentalisering – at forstå egne og andres følelser i en social verden. Majse Lind, postdoc i psykologi ved Det Frie Danske Forskningsforbund og Aarhus Universitet
21/03: Livshistorien – at forstå sig selv på tværs af fortid, nutid og fremtid. Majse Lind, postdoc i psykologi ved Det Frie Danske Forskningsforbund og Aarhus Universitet

2311-269

Din hjerne snyder dig

TID: 14/3, 1 tirsdag, kl. 17.15-21.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Jakob Linnet, dr.med., ph.d., cand.psych.aut., leder af klinik for ludomani og BED, Odense Universitetshospital

Hvad end det handler om en trang til at spille om penge, overspise, drikke eller andet, er det hjernen, der snyder os til afhængighed. Afhængighed kan antage mange former. Men hvorfor udløses denne kraftige, tilsyneladende ukontrollerbare trang? Og hvordan slipper man ud af den igen? Denne aften dykker vi ned i den nyeste forskning i hjernen og afhængighed. Hør bl.a. om hjernens belønningssystemer, og bliv klogere på, hvorfor og hvordan hjernen snyder os. Hør også hvordan, man kan komme ud af afhængighedens klør med en række simple psykologiske redskaber. Undervisningen tager afsæt i bogen 'Din hjerne snyder dig' (Gyldendal).

Tag til Hearts & Minds Festival om hjernen 23-25/9 på Dokk1

SE BAGERST I PROGRAMMET OG LÆS MERE PÅ HEARTS-MINDS.DK

2311-270

Den stressede hjerne – fra stress til resiliens

— **TID:** 25/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250
UNDERVISER: Karen Johanne Pallesen, lektor, biolog, ph.d. i sundhedsvidenskab, Aarhus Universitet

Mange forskellige begivenheder kan få os til at skrue op for stressen. Det kan være små problemer i dagligdagen, store personlige omvæltninger ved tab af en nærtstående, eller oplevelsen af global meningsløshed og uretfærdighed. Uanset årsagen reagerer hjernen på laveste fællesnævner, nemlig kontroltab og uforudsigelighed, og igangsætter et alarmberedskab, som mobiliserer kroppens ressourcer. Bliv klogere på, hvad stress er, og hør om nye metoder til stressforebyggelse og stresshåndtering. Få viden og værktøjer med hjem. Undervisningen veksler mellem teoretiske oplæg, dialog, refleksioner og øvelser.

2311-159

Immunforsvaret A-Z

— **TID:** 26/3, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Ib Søndergaard, cand.scient., Biolearning

Immunsystemet er afgørende for vores overlevelse. Det kan være for at bekæmpe nye influenzatyper, malaria, borrelia fra skovflåten, cancer eller coronavirus. Men hvorfor er det sommetider vanskeligt for immunsystemet at fungere, som vi gerne vil have det? Forelæsningen giver en basal introduktion til immunsystemet. Hør om nye tiltag inden for virus- og malariavacciner, cancerbehandling samt opdagelser af sammenhænge mellem kroppens tarmflora og sygdomme som allergi og diabetes. Få forklaringen på, hvorfor nogle mennesker får allergier eller autoimmune sygdomme, mens andre ikke gør, og om man selv kan gøre noget for at få et kampklart immunforsvar. Undervisningen tager afsæt i bogen 'Immunforsvar – kampen i kroppen' (Forlaget Praxis).

2311-161

Kort og godt om ADHD

— **TID:** 27/3, 1 mandag, kl. 17.30-20.15
PRIS: 275 kr., studerende 175 kr.
UNDERVISER: Per Hove Thomsen, overlæge og professor i børne- og ungdomspsykiatri, Aarhus Universitet og Børne- og Ungdomspsykiatrisk Afdeling, Aarhus Universitetshospital

Hvad er ADHD? Hvorfor får man ADHD? Hvad kan man selv gøre, og hvordan kan man hjælpe, hvis man er forældre til eller tæt på et menneske med ADHD? Få kort og klar viden om ADHD, om symptomer, årsager og behandling, særlige forhold for børn, unge og voksne med ADHD, og om hvordan man kan forholde sig til ADHD i hverdagen. Undervisningen giver viden og råd med fokus på opmærksomhed, hyperaktivitet, impulsivitet og andre vanskeligheder som søvn- og spiseproblemer. Forelæsningen tager afsæt i bogen 'Kort & godt om ADHD' (Dansk Psykologisk Forlag) og henvender sig til forældre, lærere, pædagoger, behandlere og alle andre med interesse for emnet.

2311-271

Sådan får du en glad ryg

— **TID:** 27/3, 1 mandag, kl. 17.15-19.00
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
UNDERVISER: Jan Hartvigsen, professor i klinisk biomekanik, Syddansk Universitet

Rygsmarter rammer næsten alle danskere og er nu den hyppigste årsag til, at danskere går til lægen, fysioterapeuten og kiropraktoren. 650.000 danskere har en diskusprolaps eller anden rygsygdom, og en gennemsnitsdanskere mister syv år med god livskvalitet på grund af smerter og funktionsnedsættelse i muskler og led. I disse år oplever vi en eksplosion af ny viden inden for rygområdet, men det er også på tide. For hvis ikke vi finder på nye måder at forebygge og behandle rygsmarter på, vil problemet vokse. Få nogle svar på, hvordan du får en glad ryg.

2311-080

Sex – kun for kvinder

— **TID:** 29/3, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISERE: Ditte Trolle, speciallæge i gynækologi og adjungeret lektor i sexologi, Aarhus Universitet, og Lillian Kempf, overlæge og sexolog, Fertilitetsklinikken Horsens

Sex betyder noget for de fleste af os. Det kan være en kilde til glæde, velvære, afslapning, nærvær og samhørighed, men også til smerte, sorg og bekymring. Denne aften sætter vi fokus på kvinder og sex og dykker ned i en række relevante spørgsmål: Er kvinders sexlyst anderledes end mænds? Hvad bliver kvinder tiltrukket af, og har de lov til at følge deres lyst? Hvad betyder hormonerne, findes g-punktet, og hvor lang tid tager det at få orgasme? I hvilken alder har kvinder bedst sex? Bliv klogere på kvinders seksuelle længsler, lyster og problemer i alle aldre. Undervisningen tager bl.a. afsæt i tænkepausebogen 'Sex' (Aarhus Universitetsforlag).

2311-130

Tilknytning gennem livet – det særlige bånd, der binder os

— **TID:** 29/3, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISERE: Trine Sonne, postdoc i psykologi, Aarhus Universitet, og Toril Sveistrup Jensen, ph.d.-studerende i psykologi, Aarhus Universitet

Fra den dag, vi bliver født, begynder vi at danne relationer og knytte os til andre mennesker. En god og tryk tilknytning spiller en vigtig rolle for små børns udvikling og trivsel. Men hvad vil det sige at have en tryk tilknytning, og hvordan skaber vi de bedste betingelser for en god tilknytning i barndommen? Og hvilken rolle spiller tilknytningsmønstre i voksenlivet fx i forhold til venner eller kærlighedspartnere? Hvilken betydning har vores egen tilknytningsstil, når vi selv får børn? Hvad siger videnskaben om det særlige bånd, der binder os?

2311-083

Sund med kunst og kultur

TID: 30/3, 1 torsdag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Per Thorgaard, overlæge, Aalborg Universitetshospital

Musik, teater, læsning og dans. Mange steder i udlandet eksisterer kulturelle og kunstneriske tilbud allerede som en del af medicinskebet – med dokumenteret effekt. Forskning viser bl.a., at mennesker der deltager i kunst, kultur og kreative aktiviteter kan opnå øget selvtillid, trivsel og motivation, forbedre sociale relationer og mindske depression og angst. Kulturoplevelser kan også have fysiologiske effekter såsom at reducere blodtryk og styrke immunforsvar. Så hvordan virker det? Hvad er det ved kulturen, der har positive effekter? Og hvordan bruges det i praksis?

2311-033

Lev et godt og sundt liv med Det Dobbelte KRAM

TID: 30/3, 1 torsdag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Peter Thybo, master i læreprocesser, P.D. alm.pæd., fysioterapeut og certificeret specialist i Arbejdsliv

Nedsat mental sundhed, livstilsrelaterede sygdomme og kroniske sygdomme samvirker negativt med hinanden og er blandt de største udfordringer på sundhedsområdet i dag. Hvordan kan man holde alvorlig stress og den første sygdom fra døren og genopbygge sin mentale sundhed og trivsel – også når livet byder på modstand og sygdom? Denne aften stiller vi skarpt på sundhed og trivsel i hverdagslivet – især med fokus på de beskyttende faktorer: Dét der virker, og dét vi gerne vil have mere af. Hør bl.a. om sundheds- og trivselsmodellen Det Dobbelte KRAM. Her suppleres de traditionelle KRAM-faktorer med et mentalt sundheds-KRAM – Kompetencer, Relationer, Accept og Mestring. Forelæsningerne bygger på 'Det Dobbelte KRAM' (Hans Reitzels Forlag).

2311-164

Kort og godt om gigt. Slid- og leddegigt

TID: 30/3, 1 torsdag, kl. 17.30-21.30

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Mogens Pfeiffer Jensen, overlæge og klinisk lektor i reumatologi, Aarhus Universitet

Slidgigt er en folkesygdom, og det er langt den mest udbredte af alle gigtsygdomme. Nogle lever fint med sygdommen, mens andre lider af voldsomme smerter, nedsat bevægelighed og forringet livskvalitet. Leddegigt er en inflammatorisk gigtsygdom, og ca. 1.700 personer får hvert år stillet diagnosen kronisk leddegigt i Danmark. Hør om sygdommenes årsager, symptomer og behandlingsmuligheder, og få indblik i den nyeste forskning på området.

2311-171

Tankernes kraft

TID: 11/4, 6 tirsdage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Mennesker tænker over 50.000 tanker hver eneste dag. Som regel kører tankerne som en indre, vanemæssig dialog, der opleves så naturlig, at vi først bliver opmærksomme på den, når vi bliver bedt om at stoppe. Og det kan være næsten umuligt at stoppe et tankemylder og tænke på 'ingenting'. Men hvilken indflydelse har den konstante strøm af bevidste og ubevidste tanker egentlig på vores hverdag, liv og helbred?

11/04: Placebo. Lene Vase Toft, professor i neurovidenskabelig psykologi, Aarhus Universitet

18/04: Hypnose. Bobby Zachariae, cand. psych., dr.med og professor ved Psykologisk Institut, Aarhus Universitet, og Kræftafdelingen, Aarhus Universitetshospital.

25/04: Fantasi. Andreas Lieberoth, lektor i pædagogisk psykologi, Aarhus Universitet

02/05: Mindfulness. Lone Overby Fjorback, leder lektor, ph.d., og speciallæge Dansk Center for Mindfulness, Aarhus Universitet

09/05: Religiøs og spirituel tro, livskvalitet og helbred. Uffe Schjødt Paldam, lektor i religionspsykologi, Aarhus Universitet

16/05: Tanketræning. Louise Meldgaard Bruun, specialpsykolog i psykiatri, ekstern lektor ved medicin, Aarhus Universitet

2311-165

Positiv psykologi i hverdagen

TID: 11/4, 5 tirsdage, kl. 17.30-19.15

PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Der vil altid eksistere dårligdomme og udfordrende situationer i hverdagen, som kan optage vores tanker negativt, dræne os for energi og få os til at miste overblikket. Men man kan gøre meget for at forebygge det ved at prioritere dét, der gør livet værd at leve. Positiv psykologi er en nyere gren af psykologien, som fokuserer på, hvordan man kan trives og fungere godt i hverdagen, uanset om man er på arbejde eller har fri.

11/04: Introduktion til den positive psykologi. Hans Henrik Knoop, lektor i psykologi, Aarhus Universitet, samt ekstraordinær professor, North-West University, South Africa

18/04: Mental robusthed i hverdagen. Ida Rahbek-Hertz, cand.mag. i psykologi og kommunikation, chefkonsulent, Center for Mental Robusthed

25/04: Motivation i hverdagen. Ib Ravn, lektor i organisatoriske vidensprocesser, Aarhus Universitet

02/05: Flow i hverdagen. Frans Ørsted Andersen, lektor i uddannelsesforskning, Aarhus Universitet

09/05: Glæde og lykke i hverdagen. Louise Tidmand, ph.d., forfatter og uddannelseschef i StyrkeAkademiet, postdoc. ved DPU

2311-167

Bliv ven med dine tanker

TID: 15/5, 1 mandag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Ina Skyt, psykolog og ph.d. i psykologi, Aarhus Universitet

Metakognitiv terapi er en nyere metode til behandling af en række psykiske lidelser som fx angst og depression. Modsat mange andre terapiretninger fokuserer metoden ikke så meget på det konkrete indhold af tanker, men derimod på, hvad man stiller op med tanker. Centralt står det 'kognitive opmærksomhedssyndrom', der dækker over en række uhensigtsmæssige strategier som bekymring, grublen, overopmærksomhed og undgåelsesadfærd. Det er strategier, som kan bidrage til udviklingen af psykisk lidelse. Få en introduktion til metakognitiv terapi og værktøjer til at begrænse bekymringer og grublerier.

Forstå USA

De seneste årtiers skråsikre tilgang til det liberale demokrati har skabt splittelse og presset marginaliserede positioner på den nye højrefløj til at reagere. I USA er det en udvikling med rødder dybt forankret i den amerikanske selvforståelse, forklarer Vibeke Schou Tjalve, seniorforsker i global sikkerhed og verdenssyn ved Dansk Institut for Internationale Studier.

Af Noa Kjærsgaard Hansen

Selvom USA og Europa på mange måder er ens, er USA grundlagt som forsøg på at være anderledes. Da de første puritanere ankom til den amerikanske østkyst i 1620'erne, opfattede de selv deres kolonier som et forsøg på at undslippe Europas centralisme, dekadence og magtkampe. Med sig havde man europæiske ideer og traditioner, men også en idé om, at Europa havde ødelagt sig selv og måtte genskabes på et nyt kontinent fri fra fyrster og konger og med en overflod af jord og ressourcer.

Sådan fortæller amerikanerne ofte selv historien om USA som et Europa 2.0, forklarer Vibeke Schou Tjalve, seniorforsker ved DIIS. Og det var da også de puritanske rødder, der for alvor vakte hendes interesse for USA som ideologisk kampplads, da hun som studerende rejste rundt på den amerikanske østkyst:

"Jeg var med til en 4th of July-parade, hvor deltagerne var klædt ud som alt fra Abraham Lincoln til Mark Twain. Helt almindelige borgere klædt ud som de historiske figurer, de hver især beundrede mest. Der var så synligt et visuelt udtryk af, at i det her land kæmpes der konstant om, hvad det er for en idé og strømning, der skal vinde, og hvad det er for en variant af selvstyre, der skal sejre. Det, synes jeg, var ekstremt interessant," fortæller hun og fortsætter:

"Jeg prøvede også at forstå, hvorfor man selv i dag dyrker den fortid så intenst. Der hænger et billede af den puritanske prædikant og leder John Winthrop på hvert et museum, og i både private hjem og offentlige bygninger finder man motivet med det lille puritanske skib 'The Mayflower' på vej over Atlanten. Så den her metafor med, at man er et pioner-samfund og et eksempel for verden, den er visuelt til stede overalt."

DET RIGTIGE OG DET GODE SAMFUND

Allerede da hun startede på universitet i 90'erne, havde Vibeke Schou Tjalve følelsen af, at verden blev overtaget af USA:

"Det var lige midt i det her øjeblik med murens fald og Fukuyamas udmelding om liberalismens endelige sejr. Og så var det også midt i konflikten på Balkan, der blev formativ for mig. Der var en udtalt

følelse af, at den amerikanske forståelse af det gode samfund havde vundet den kolde krig – og med den amerikanske intervention i Kosovo yderligere en følelse af, at USA gik forrest i at forme det nye Europa. Man fornemmede stærkt, at det vi var på vej ind i, var en epoke, hvor dannelsen af det rigtige og det gode samfund, og af hvad demokrati var for en størrelse, i høj grad ville blive defineret fra amerikansk hold."

Oplev Vibeke Schou Tjalve til livestreamingen 'Det splittede USA'. Se side 82.

Natur & univers

2221-274

Universets gåder

TID: 5/9, 5 mandage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Hvad kom før Big Bang? Er der liv på andre planeter i universet? Og hvad er der egentlig inde i et sort hul? Kompetente videnskabsmænd og -kvinder har gennem historien dedikeret deres liv til at løse universets mange gåder. Men når nye opdagelser gøres, og gåder løses, følger der som regel en række nye spørgsmål med. Der er stadig meget, vi ikke ved endnu. Og det er måske ikke så underligt, når man tænker på, at universet er 13,7 milliarder år gammelt og fyldt med mere end 100 milliarder galakser. Hver dag arbejder danske forskere på at komme lidt tættere på at løse både nye og gamle gåder, og i denne forelæsningsrække får du mulighed for at møde nogle af dem.

05/09: Ved vi alt om vores eget solsystem?

Ole Eggers Bjælde, astrofysiker og undervisningsudvikler, Aarhus Universitet

12/09: Er der liv på andre planeter?

Mia Lundkvist, adjunkt i fysik og astronomi, Aarhus Universitet

19/09: Hvordan er vores egen galakse blevet til?

Amalie Stokholm, postdoc i fysik og astronomi, Università di Bologna

26/09: Hvordan skete Big Bang?

Michael J.D. Linden-Vørnle, astrofysiker og chefkonsulent, DTU Space

03/10: Hvad er der inden i et sort hul?

Troels Harmark, lektor i teoretisk partikelfysik og kosmologi, Niels Bohr Institutet, Københavns Universitet

2221-223

Fossiler ved de danske kyster

TID: 5/9, 3 gange. Forelæsningerne 5/9 og 12/9 kl. 19.30-21.15. Ekskursion 18/9 kl. 10.00-15.00
PRIS: 645 kr., studerende 325 kr.
STED: Se mødesteder på fuau.dk
UNDERVISER: Line Henriette Broen, geolog, Aarhus Kommune

Hvem har ikke samlet et forstenet søpindsvin op på stranden og undret sig over, hvor det er kommet fra, og hvordan det er blevet til? Undergrunden under Danmark er fuld af spor efter et urhav, som eksisterede for millioner af år siden, og sporene kan man finde overalt ved kysterne, i grusgrave og i kalkbrud. Hør om sporene efter urhavets eksotiske dyreliv – fra trilobitter, hjænder og krabbeboller til de mange forskellige søpindsvin. Hvordan de er blevet til fossiler, og hvordan du selv kan aflæse deres historie. Har du egne spændende fund derhjemme, er du velkommen til at tage dem med til fremvisning og evt. få dem bestemt. Tredje undervisningsgang tager vi i egne biler ud til en spændende lokalitet maks. 1 times kørsel fra Aarhus. Her prøver vi selv at finde fossiler. Der er tips til, hvad man især skal kigge efter, og hvor de gode lokaliteter i øvrigt er rundt omkring i Danmark.

05/09: Forelæsning

12/09: Forelæsning

18/09: Ekskursion

2221-146

Livets største spørgsmål

TID: 6/9, 5 tirsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Hvad er liv? Hvad er et menneske? Hvor sidder bevidstheden? Hvor ender Universet? Og er der liv derude? Forskningen lever af ubesvarede spørgsmål – og der er heldigvis stadig mange af dem, og vi kommer hele tiden nærmere nogle svar. Forelæsningsrækken er en spændende opdagelsesrejse ind i nogle af de mest grundlæggende og universelle temaer i menneskelivet og i verden – temaer med svimlende og ufattelige perspektiver. Få fem naturvidenskabelige forskeres bud på et svar på en stribe af de helt store spørgsmål, og få præsenteret de komplicerede emner, så det er til at forstå.

06/09: Hvordan opstod universet – og hvornår går det under?

Ole J. Knudsen, BSc i fysik og astronomi, Aarhus Universitet

13/09: Hvad er liv?

Jens Fedder, professor i human reproduktion, Odense Universitetshospital

20/09: Hvordan er mennesket blevet menneske?

Mikkel Heide Schierup, professor i bioinformatik, Aarhus Universitet

27/09: Hvad består vores bevidsthed af?

Albert Gjedde, professor emeritus i neurobiologi og farmakologi, Københavns Universitet

04/10: Er der liv andre steder i universet?

Kai Finster, professor i astrobiologi, Aarhus Universitet

2221-336

Insekternes fascinerende liv

— **TID:** 7/9, 4 onsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

For nogle er de en kilde til frygt – for andre en kilde til fascination eller måske proteinrig kost. Nogle af dem er giftige – andre er ganske harmløse. Nogle af dem råber vi ad i køkkenhaven, mens andre meget gerne må kigge forbi havens frugttræer. Insekterne er den mest artsrige dyregruppe på Jorden, og der lever insekter i stort set alle dele af verden. Fælles for insekterne er, at de er opdelt i tre dele (hoved, bryst og bagkrop), og at de har seks ben. Men herfra bliver forskellene meget markante, og insekterne kan da også inddeles i så diverse grupper som sommerfugle, myrer, bier og biller. På denne forelæsningsrække tager forskerne dig med helt tæt på insekternes fascinerende liv. Hvordan lever de? Hvad er særligt for de forskellige grupper? Og hvilke arter kan du møde i den danske natur?

07/09: Sommerfugle. Michael Stoltze, biolog, ph.d. og forfatter
14/09: Bier. Claus Rasmussen, ph.d., adjunkt i akvatisk biologi, Aarhus Universitet
21/09: Biller. Philip Francis Thomsen, lektor i økologi, Aarhus Universitet
28/09: Myrer. Hans Joachim Offenberg, seniorforsker i plante- og insektøkologi, Aarhus Universitet

2221-266

Oplev Danmarks natur: Stråsø Plantage

— **TID:** 11/9, 1 søndag, kl. 10.30-14.30
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
STED: Mødested oplyses efter tilmelding
UNDERVISERE: Lærke Sofie Glerup Hansen, cand.scient. i biologi, og Emil Skovgaard Brandtoft, cand.scient. i biologi

Stråsø Plantage er både en af landets ældste og største plantager og består i dag af en blanding af gammelt egekrat, nåletræsplantage og åbne heder. I århundreder kæmpede de vestjyske bønder mod sandfygningen, men med hjælp fra plantagerne blev det lettere at dyrke det barske og omskiftelige landskab. I dag rummer området flere steder noget ganske særlig natur, og desuden har ulven kastet sin kærlighed på plantagen. Tag med på en spændende tur til ulveland, når vi denne søndag ser nærmere på naturen ved Stråsø Plantage. Vi går i dybden med planter, insekter, fugle og meget andet og ser også nærmere på, hvorfor området her er det danske ulvehotspot. Efteråret er desuden brunsttid for den store bestand af kronhjorte, hvis påvirkning af landskabet vi også kommer til at se nærmere på. Her får du muligheden for at udbygge dit kendskab til danske arter, men du er også velkommen som nybegynder. Læs mere på fuau.dk.

2221-337

Tycho Brahes Supernova fra 1572

— **TID:** 19/9, 5 dage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr. Gratis for medlemmer af Astronomisk Selskab.

I år fejrer vi 450 års jubilæet for Tycho Brahe's opdagelse af en supernova i stjernebilledet Cassiopeia den 11. november 1572 fra Herrevad i Skåne. I denne foredragsrække har vi samlet en stjernekæde af eksperter, der kan belyse omstændighederne omkring og betydningen af Tycho Brahe's opdagelse. Vi vil se på, hvordan Tycho Brahe's supernova ser ud idag samt belyse, hvad forskningen i disse såkaldt termonukleare supernovaer idag særligt er fokuseret på.

19/09: Astronomien på Tycho's tid. Helge Stjernholm Kragh, professor emeritus i videnskabshistorie, Niels Bohr Institutet
10/10: 'De Stella Nova' og Tycho Brahe's andre bevarede skrifter. Bertil Dorch, bibliotekschef og lektor i fysik, Syddansk Universitet
01/11: Forskning i termonukleare supernovaer idag. Maximilian Stritzinger, lektor i fysik og astronomi, Aarhus Universitet
21/11: Supernovaresten efter Tycho's supernova og andre supernovaresten observeret i røntgenstråling. Desiree Della Monica Ferreira, seniorforsker i astrofysik, DTU Space, Danmarks Tekniske Universitet
05/12: Type Ia supernovaer og kosmologien (på engelsk). Charles Louis Steinhardt, lektor i astronomi, Niels Bohr Institutet

2221-166

Svampenes verden – ude og inde

— **TID:** 25/9, 25-26/9, søndag kl. 14.00-16.00, mandag kl. 17.15-21.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
STED: Se mødesteder på fuau.dk
UNDERVISER: Jan Kjærgaard, cand.scient. i biologi, naturvejleder

Svampe har altid fascineret mennesker. De dukker op de mærkeligste steder, nogle er spiselige, og andre har ry for at være dødsens giftige. Vi har tusinder af svampearter herhjemme. Op mod 100 er gode spisesvampe, og ca. ti er alvorligt giftige – men aldrig så giftige, at de er farlige at røre ved. Tag med naturvejleder Jan Kjærgaard på svampetur i skoven, og hør om svampenes særlige kendetegn. Se, mærk og duft til svampene, som du herefter medbringer til forløbets anden del indendøre. Forløbets anden del består af forelæsning om svampekendetegn, svampenes forunderlige liv og deres store betydning i naturens husholdning.

25/09: Ekskursion: Svampetur i Silkeborg Sønderkov
26/09: Forelæsning: Svampenes forunderlige verden

UDVID FORELÆSNINGSOPLEVELSEN

Få et lækkert måltid i Matematisk Kantine

2221-170

Menneskets oprindelse og udvikling

TID: 26/10, 7 onsdage, kl. 17.30-19.15

PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

TILRETTELÆGGER: Peter K.A. Jensen, klinisk lektor i human genetik og overlæge, Aarhus Universitet

Mennesket er i dag den absolut herskende art på jorden, men engang var vi blot et behåret og primitivt pattedyr. En lang udviklingshistorie ligger bag denne forvandling, og det er blot de sidste 30.000 år, vi har spillet en betydelig rolle på jorden. Forelæsningsrækken belyser, hvordan mennesket på kort tid udviklede sig fra at være et helt almindeligt pattedyr til at blive den mest dominerende art på Jorden. Rækken går i kødet på livets opståen, primaternes evolution og de fossile og genetiske fund, der kan belyse menneskeabernes og især menneskets udvikling. Hør også om hjernens og vores mentale udvikling, om vores udvandring fra Afrika og kolonisering af kloden og om vores udvikling fra et jæger-samler-samfund til det moderne storbyfund, vi kender i dag.

26/10: Abemennesker: Fra 7-2,5 millioner år før nu. Peter K.A. Jensen, klinisk lektor i human genetik og overlæge, Aarhus Universitet

02/11: Oprindelsen af Homo og hjernens udvikling. Peter K.A. Jensen, klinisk lektor i human genetik og overlæge, Aarhus Universitet

09/11: Den ældre og mellemste stenalder. Bjørnar Måge, Museumsinspektør, arkæolog, Museum Lolland-Falster

16/11: Arkaiske mennesketyper. Peter K.A. Jensen, klinisk lektor i human genetik og overlæge, Aarhus Universitet

23/11: Det moderne menneske opstår. Peter K.A. Jensen, klinisk lektor i human genetik og overlæge, Aarhus Universitet

30/11: Yngre palæolitikum og mesolitikum. Søren H. Andersen, seniorforsker, Moesgaard Museum

07/12: Danskernes fortsatte evolution. Jesper Lier Boldsen, lektor i biologisk antropologi, Syddansk Universitet

2221-513

Naturvidenskaben genfortalt

TID: 27/10, 6 torsdage, kl. 19.30-21.15

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk

Naturvidenskaben er en nøgle til at forstå verden omkring os. Fra universets og livets opståen til naturkræfter og epigenetik. Vejen til den viden, vi har i dag, har været brolagt med fejlantagelser, tilfældige opdagelser og revolutionerende erkendelser. I dag står vi på skuldrene af utallige videnskabsmænd og -kvinder – og de naturvidenskabelige opdagelser står stadig i kø for at komme frem i lyset. I denne forelæsningsrække tager fem skarpe forskere fat på fem fantastiske naturvidenskabelige opdagelser. Fra universets oprindelse til livets afslutning. Forelæsningsrækken bygger på bogen 'Naturvidenskaben genfortalt' (Informations Forlag), der giver dig en entusiastisk og levende indføring i naturens komplicerede sammenhænge, og i hvordan de former vores liv.

27/10: Introduktion. Johanne Pontoppidan Tuxen, forfatter og journalist, Information og Mikkel Vuorela, forfatter og journalist, Information

03/11: Universet – naturen har fire superkræfter. Mads Toudal Frandsen, lektor i teoretisk partikelfysik, Syddansk Universitet

10/11: Klimaet – nøglen til istiden. Marit-Solveig Seidenkrantz, professor i geologi, Aarhus Universitet

17/11: Emne og forelæser følger

24/11: Jorden – et simpelt liv. Steen Rasmussen, professor i fysik, Syddansk Universitet

01/12: Afslutningen – døden skal have en årsag. Claus Desler Madsen, lektor, Center for Sund Aldring, Københavns Universitet

SE SIDE 88

2221-334

Fremtidens energi

TID: 31/10, 7 mandage, kl. 17.30-19.15

PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

Klimakrisen kradser, CO2-udledningen stiger og strømforbruget har aldrig været større. Mens vi vender de fossile energikilder ryggen, bliver behovet for andre og mere vedvarende energiformer mere og mere akut. Der er muligheder i både sol, vind, vand og jord. Senest står både FN og EU på spring til at godkende atomkraft som en grøn energiform, alt imens vi stadig kan huske Tjernobyl og Fukushima. Er atomkraft vejen frem, eller bør vi stadig sige nej tak? Hvor langt er vi med de forskellige energiformer, hvad med lagring, håndtering af affald og sikkerhed? I denne forelæsningsrække giver en lang række af eksperter dig en grundig indføring i fordele og ulemper ved de forskellige energityper, hvor langt vi er med at udnytte mulighederne i dag, og hvordan fremtiden ser ud.

31/10: Vindenergi. Jens Nørkær Sørensen, professor i vindenergi, Danmarks Tekniske Universitet

07/11: Solenergi. Sune Thorsteinsson, projektleder i fotonik, Danmarks Tekniske Universitet

14/11: Geotermisk energi (på letforståeligt engelsk). Ivanka Orozova Bekkevold, seniorforsker, ph.d. i geofysik, Københavns Universitet

21/11: Bioenergi og biobrændstoffer (på letforståeligt engelsk). Hariklia Gavala, lektor i bioenergi, Danmarks Tekniske Universitet

28/11: Atomkraft. Bent Lauritzen, sektionsleder, DTU Fysik, Danmarks Tekniske Universitet

05/12: Energilagring – Power to X. Anke Hagen, professor, DTU Energi, Danmarks Tekniske Universitet

12/12: Bølgeenergi. Erik Damgaard Christensen, professor og sektionsleder, DTU Mekanik, Danmarks Tekniske Universitet

Gratis: Prøv 3 måneders
abonnement på Vid&Sans

Menneskets oprindelse og udvikling er fascinerende og forunderlig. Få hele historien fra abemennesket for mange millioner år siden og frem til i dag. Se side 40. Fra 'Hjernen gemmen 100.000 år, Moesgaard Museum.

2221-456

Videnskaben bag maden: Naturens helbredende skattekammer

TID: 3/11, 1 torsdag, kl. 17.00-20.00

PRIS: 545 kr. inkl. middag og vin

STED: AU, Kemisk Institut, Auditorium I
Langelandsgade 140, 8000 Aarhus C

UNDERVISER: Per Bendix Jeppesen, lektor i endokrinologi, Aarhus Universitetshospital

Naturen er fyldt med planter og urter, der gavner vores sundhed og kan hjælpe os med at holde sygdomme for døren. Denne aften sætter vi fokus på 'super foods' og 'functional foods' – fødevarer, der har sundhedsfremmende og nogle endda medicinske genskaber. Vi skal omkring lægemidler, der alle har naturen som kilde – både dem, som har været på markedet i mange år, men også nye og kommende lægemidler. Hør bl.a. om rødkløver mod knogleskørhed i overgangsalderen, om planteforbindelser anvendt til behandling af type-2 diabetes, samt om sundhedsfremmende kostændringer, som forskningen peger på, kan have gavnlige effekter på vores helbred. Efter forelæsningen skal vi nyde en flerretters middag sammensat af sundhedsfremmende ingredienser – inspiration til velsmagende retter, lige til at tage med hjem og implementere i madlavningen.

2221-338

Jordens skatte – råstoffer

TID: 12-13/11, 1 weekend, kl. 10.00-16.00

PRIS: 895 kr., studerende 495 kr.

UNDERVISER: Hans Dieter Zimmermann, Aarhus Universitet

Hvert menneske på kloden forbruger, i løbet af sit liv, i gennemsnit 1.400 tons industrimaterialer, malme, energiråstoffer. Mursten, beton, metaller, glas, plastik, værktøjer, maskiner, cykler, biler, fly, computere, smartphones – intet af alt dette fandtes uden råstoffer fra Jorden, og uden de materialer vi fremstiller af dem. Den grønne omstilling vil gøre os uafhængige af fossile energiråstoffer, men samtidigt øger den vores behov for kritiske metaller som litium, kobolt, indium og platin, der indgår f.eks. i vindmøller, brændselsceller og batterier. Hvilke mineraler, malme, bjergarter er der egentligt tale om? Hvor og hvordan bliver de dannet, og hvad er deres geologiske forudsætninger? Hvor forekommer guld, diamanter, litium? Hvor opstår olie- og gasforekomster? Forelæsningerne belyser disse spørgsmål og ledsages af øvelser, hvor vi studerer eksempler på vigtige industri- og malmmineraler og på kilde- og reservoirbjergarter for olieforekomster.

2221-467

Niels Bohr og den forunderlige kvanteverden

TID: 1/12, 1 torsdag, kl. 17.30-21.30

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

I 2022 er det 100 år siden Niels Bohr modtog sin nobelpris i fysik for sin forskning i kvantemekanik. Prisen var med rette, for Bohr revolutionerede den moderne videnskab, og viste at verden rummer mere end vi kan se og mærke. Bohrs forskning lagde grundlaget for den første kvanterevolution med teknologier som computeren, MR-scannere og GPS, og lige nu står vi i den anden kvanterevolution med løftet om bl.a. super kraftfulde kvantecomputere og et estimeret markedspotentiale på 1.000 milliarder dollars i 2040. Hvem var den store person og videnskabsmand? Og hvordan gør Bohrs opdagelser sig gældende i nutidens forskning?

17.15: Videnskabsmanden Niels Bohr. Kristian Hvidtfelt Nielsen, lektor i videnskabsstudier, Aarhus Universitet

19.30: Bohrs arv i fremtidens kvanteforskning. Jacob Sherson, professor MSO i fysik og astronomi, Aarhus Universitet

2221-323

Da kulden forsvandt

TID: 8/12, 1 torsdag, kl. 19.30-21.15

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

UNDERVISER: Sebastian Mernild, ph.d., dr. scient., prorektor og professor i klimaforandringer og glaciologi, Syddansk Universitet og leder af SDU Climate Cluster

Selvom vores opmærksomhed har været fjernt fra den aktuelle klimakrise de senere år, er klimaforandringerne fortsat allestedsnærværende. Det bliver varmere, vandet stiger, polerne smelter og vejret forandrer sig. De dystre udsigter kan få langt de fleste til at søge væk fra strømmen af negative nyheder og løftede pegefingre. Men er det måske alligevel muligt at finde livsbekræftende lyspunkter i mørket? Professor Sebastian Mernild er en af landets førende klimaforskere. Denne aften kan du høre hans førstehåndsberetninger fra verdens fjerneste afkroge, hvor klimaforandringerne har de største konsekvenser. Forelæsnningen tager udgangspunkt i bogen 'Da kulden forsvandt' (Gyldendal), der bygger på Sebastian Mernild og forfatter Robert Zola Christensens ekspeditioner til klimafronten.

2221-171

Kristendom og naturvidenskab – er de hinandens modsætninger?

TID: 12/12, 1 mandag, kl. 17.15-19.00

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

UNDERVISER: Jens Olaf Pepke Pedersen, seniorforsker i klimæendringer, DTU Space

Naturvidenskaben har i kraft af blandt andre Kopernikus, Galilei og Darwin flyttet mennesket fra en plads i universets centrum og som slutmålet for livets udvikling. Under forelæsnningen vil vi se på nogle af de store sammenstød mellem kristendom og naturvidenskab, som ofte bliver fremhævet af eftertiden, men som i samtiden ikke blev opfattet som større konflikter. Tværtimod fandt mange forskere inspiration i kristendommen, og under den naturvidenskabelige revolution i 1500- og 1600-tallet var naturvidenskaben tæt knyttet til den kristne tro, der var videnskabens egentlige motivation og legitimation. Men hvordan er samspillet mellem kristendom og naturvidenskab i dag? Fører naturvidenskaben til ateisme, eller er der spørgsmål, som naturvidenskaben ikke kan svare på?

2311-284

Kunstig intelligens

TID: 24/1, 3 tirsdage, kl. 17.30-19.15

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

Vi omgiver os med kunstig intelligens på mobilens maps, i robotstøvsugere og i Google Translate. Kunstig intelligens skal gøre vores verden lettere og bedre. Men præcis som mennesker skal computere også træne for at lære, og det er ikke helt uden bump på vejen. Også kunstig intelligens indeholder bias. Det opdager vi, når computeren for eksempel viser sig at tænke som en hvid, ufaglært mand. For hvad er i grunden forskellen på den naturlige hjerne og den kunstige hjerne? Og er det fair at forvente gennemsigtige forklaringer af kunstig intelligens, når vores egne mest af alt minder om søforklaringer? Måske skal vi i fremtiden bare lade den menneskelige- og den kunstige hjerne samarbejde i en slags hybrid intelligens.

24/01: Hvordan mennesker og computere

lærer. Anders Søgaard, professor i datalogi og sprogteknologi, Københavns Universitet

31/01: Innovation med kunstig intelligens.

Anders Kofod-Petersen, professor i anvendt kunstig intelligens, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

07/02: Når almindelige mennesker træner

en computer. Jacob Sherson, professor MSO i fysik og astronomi, Aarhus Universitet

2311-127

Kemien bag den grønne omstilling

TID: 24/1, 1 tirsdag, kl. 17.30-19.15

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

UNDERVISER: Ulla Gro Nielsen, lektor i fysik og kemi, Syddansk Universitet

For mere end 150 år siden placerede den russiske kemiker Dmitrij Mendelejev alle de kendte grundstoffer efter deres egenskaber og atomvægt i det periodiske system. Den grønne omstilling gør, at vi skal gentænke det periodiske system. Er der nok af de grundstoffer, vi skal bruge? Og hvem har adgang til dem? Få forklaringen på, hvorfor det periodiske system er kemikerens bibel, og gå på opdagelse i den fascinerende information, der gemmer sig i systemet. Og få eksempler på, hvordan kemikerne i dag tager udgangspunkt i det periodiske system for at designe løsninger til den grønne omstilling og sikre et bæredygtigt samfund.

2311-138

Store spørgsmål om universet

TID: 14/2, 4 tirsdage, kl. 17.30-19.15

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Når mørket falder på og det gyldne penselstrøg af stjerner glimter på nattehimmelen, bliver vi for alvor opmærksomme på det uendelig univers, der omgiver os. Tager vi os tiden til at dvæle ved det sælsomme syn for en stund, trænger de store spørgsmål sig på. Hvor langt er der ud til de lysende stjerner, og hvad kan vi lære om universet ved at kigge på nattehimmelen? Er der liv derude, og hvordan kommer vi langt nok ud med vores satellitter til at besvare det spørgsmål? Fire astrofysikere forsøger at besvare nogle af universets mange store spørgsmål.

14/02: Hvor langt er der til Månen, stjernerne og universets ende?

Mads Fredslund Andersen, Telescope and Satellite Manager, Aarhus Universitet

21/02: Hvad ser vi på nattehimmelen?

Ole Eggers Bjælde, astrofysiker og undervisningsudvikler, Aarhus Universitet

28/02: Hvad har Kepler-missionen afsløret om universet?

Mia Lundkvist, adjunkt i fysik og astronomi, Aarhus Universitet

07/03: Hvordan bygger man en satellit?

Christoffer Karoff, lektor i rumvidenskab, Aarhus Universitet

2311-290

Biodiversitet

TID: 20/2, 1 tirsdag, kl. 17.15-21.15

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Michael Stoltze, biolog, ph.d. og forfatter

Livets mangfoldighed af liv – biodiversiteten – i Danmark og overalt på Jorden svinder ind. Vi har en biodiversitetskrise. Hvor alvorlig er den? Og hvad kan vi gøre for at bevare og genoprette biodiversiteten? Få et overblik over biodiversitetens tilstand globalt og i Danmark, og bud på, hvad man selv kan gøre i hverdagen, i sin egen have eller på sin egen grund for at støtte biodiversiteten. Blandt de talrige råd og idéer er der blandt andet eksempler på, hvordan man får vilde plantearter og sommerfugle til at trives i haven, og hvordan haver kan være indgang til at forstå natur og bæredygtig levevis bedre.

2311-139

Vildere naturnationalparker som svar på Danmarks naturkrise?

— **TID:** 25/2, 1 lørdag, kl. 10.15-16.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Rune Engelbreth Larsen, forfatter og idéhistoriker

På globalt plan er ca. 200.000 arter uddøde inden for de seneste 500 år som følge af menneskets udbredelse, naturødelæggelse og ressourceforbrug. Dansk natur har det også skidt – faktisk ligger vi i bund i EU – og derfor er der brug for at gentænke en dansk naturforståelse, der i højere grad tager udgangspunkt i naturens egne præmisser. Hvorfor har dansk naturpolitik og naturforvaltning ikke standset den igangværende udryddelse af arter og den generelle naturforarmelse? Denne dag kan du i ord og billeder blive klogere på den danske naturkrise og høre, hvorfor naturnationalparker kan være en del af løsningen på problemet. Konceptet 'naturnationalpark', der er opfundet af forelæseren, er under implementering 15 steder i Danmark, hvilket imidlertid også skaber debat om dyrevelfærd, hegn og sikkerhed, når man færdes blandt store dyr som vilde heste, bisoner og elge i danske landskaber.

2311-120

Ekstremt liv

— **TID:** 27/2, 4 mandage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Forestil dig at leve et sted uden ilt, med begrænset adgang til vand og mad, under konstant angreb, i totalt mørke eller under ekstreme temperaturforhold. For selv den sejeste vildmarkstype, er det nok ikke lige sagen. For mennesket – der er et ganske almindeligt mellemstort pattedyr – er slet ikke tilpasset til at leve under så ekstreme vilkår. Men det er en lang række andre af klodens arter. Fælles for dem er, at de gennem evolutionen har tilpasset sig nogle helt særlige og ekstreme livsvilkår. Men her holder lighederne også op, for der er tale om vidt forskellige artsgrupper som fx bakterier, amøber, insekter, parasitter, krybdyr og pattedyr. Tag med en række forskere til nogle af verdens mest ekstreme levesteder og mød de forunderlige arter, der kan leve netop her.

- 27/02: Mikroorganismernes liv på bunden af dybhavet.** Bo Barker Jørgensen, professor i geomikrobiologi, Aarhus Universitet
- 06/03: Bjørnedyr, der genopstår fra de døde.** Nadja Møbjerg, lektor i dyrefysiologi, Københavns Universitet
- 13/03: Livet med parasitter.** Peter Nejsum, lektor i infektionssygdomme, Aarhus Universitet
- 20/03: Forslugne slanger og bjørne i hi – hvad kan vi lære af dyrenes fysiologi?** Tobias Wang Nielsen, professor i zoofysiologi, Aarhus Universitet

2311-137

Neandertalernes historie

— **TID:** 26/3, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

Hvem var neandertalmennesket, og hvordan udvikledes og levede de, indtil de uddøde for omkring 40.000 år siden? Neandertalerne var de første fossile fortidsmennesker, som vi moderne mennesker fik kendskab til, da en neandertalerknogle blev fundet i Düsseldorf i 1856, og de er i dag de bedst beskrevne fortidsmennesker af alle. Få neandertalernes udviklingshistorie fortalt, og hør hvordan de levede og hvilke redskaber de brugte. Var de, som historien har heddet sig, mindre intelligente end de tidligste moderne mennesker Homo sapiens, som levede side om side med dem i nogle årtier? Hør om deres særlige, robuste anatomi og knoglestruktur, som adskilte sig fra Homo sapiens og andre tidlige arter.

- 10.00: Udforskningen af neandertalmennesket.** Peter K.A. Jensen, klinisk lektor i human genetik og overlæge, Aarhus Universitet
- 12.15: Neandertalernes adfærd og redskabstyper.** Peter K.A. Jensen, klinisk lektor i human genetik og overlæge, Aarhus Universitet
- 14.15: Neandertalernes biologi.** Hans Christian Petersen, lektor og ph.d. i biologi, Syddansk Universitet.

Fire eksperter står klar til at besvare store spørgsmål om universet, bl.a. astrofysiker Ole Eggers Bjælde – her med Mars under armen til Århundredets Festival.

Religion & filosofi

2221-255

Hvorfor har vi de værdier, vi har? En indføring i Nietzsches 'Moralens genealogi'

— **TID:** 16/8, 1 tirsdag, kl. 12.30-16.30
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
STED: Moesgaard Museum, Moesgård Alle 15
UNDERVERISER: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

Hvorfor har vi de værdier, vi har? Hvem har haft brug for at skabe dem? Og hvad er de sidenhen blevet anvendt til? Med den slags spørgsmål vovede Nietzsche sig dybere ned i undergrunden af vores tradition end nogen tidligere tænkere – og måske også nogen senere. Ja, i sidste ende helt ned til spørgsmålet om, hvordan det overhovedet er lykkedes at opdrætte et væsen som mennesket, dette 'interessante dyr'. Denne dag følger vi Nietzsche ad moralgenealogiens forviklede og farlige stier og får en grundig indføring i et af hans betydeligste værker.

2221-020

Filosofiens fire store spørgsmål

— **TID:** 5/9, 4 mandage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

De mest grundlæggende filosofiske spørgsmål er spørgsmål, som vi alle formentlig har stillet os selv på et tidspunkt i vores liv. Det kunne fx være over et glas rødvin med vores nærmeste, eller når livet synes tomt og meningsløst, at spørgsmålene dukker op: Hvad kan jeg vide? Hvad er det rigtige at gøre? Hvad er god og dårlig smag? Hvilket slags menneske bør jeg være, og hvor stor en indflydelse har jeg på det? Det er spørgsmål, der ikke kun vedrører historiens filosoffer, men alle mennesker til alle tider. Gennem fire forelæsninger får du indblik i, hvordan vi gennem tiden har forstået det sande, det gode, det skønne og den frie eksistens.

05/09: Det sande. Lars Bo Gundersen, lektor i filosofi, Aarhus Universitet

12/09: Det skønne. Cæcilie Varslev-Pedersen, ph.d. i filosofi, New School for Social Research

19/09: Det gode. Hans Fink, docent emeritus i filosofi, Aarhus Universitet

26/09: Friheden. Kresten Lundsgaard-Leth, ph.d. i filosofi og højskolelærer, Den Internationale Højskole

2221-142

Politisk filosofi for begyndere

— **TID:** 5/9, 5 mandage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
UNDERVERISER: Martin Ammitsbøll Husted, lektor, cand.mag. i historie, filosofi og samfundsfag

Hvad er det gode samfund? Hvad er social retfærdighed? Hvad er den filosofiske argumentation for minimalstaten, og har mindretal rettigheder? Sådanne spørgsmål danner rammen for den tusindårige diskussion om politisk filosofi. Forelæsningsrækken gennemgår og diskuterer spørgsmålene med inddragelse af hovedtænkere i politisk filosofi. Hør om udviklingen i politisk filosofi fra antikken til i dag, forstå de ideologiske rammer for nutidens politiske diskussion, og se forbindelserne mellem filosofien og hverdagens politiske emner. Få indblik i bl.a. Platon, Aristoteles, Thomas Hobbes, John Locke, Adam Smith, Karl Marx, Herbert Spencer, Karl Popper, John Rawls, Charles Taylor og Robert Nozick.

2221-329

Eksperimenter med demokrati – USA og Tyskland

— **TID:** 5/9, 6 mandage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Demokratiet er den styreform, der svarer til det moderne samfund. Og demokratiet er den politiske orden, der virkeliggør menneskerettighederne; idéerne om frihed, lighed og retfærdighed. Men det giver sig ikke af sig selv. Det hviler på en demokratisk forfatning, demokratiske institutioner og ikke mindst demokratisk sindelag. Det skabes kun gennem en lang og aldrig afsluttet kamp. I forelæsningerne vil vi følge demokratiets meget forskellige udvikling i USA og Tyskland.

- 05/09: Demokrati – det moderne samfunds styreform.** Flemming Houe, magister i idéhistorie
- 12/09: Grundlæggelsen af det amerikanske demokrati.** Mikkel Thorup, professor i idéhistorie, Aarhus Universitet
- 19/09: USA 1789-1989. Demokratiet og de dybe modsætninger.** Flemming Houe, magister i idéhistorie
- 26/09: Tyskland 1871-1945. Fra autokrati til demokrati til totalitarisme til demokrati.** Flemming Houe, magister i idéhistorie
- 03/10: Tyskland. Fra murens fald til i dag.** Moritz Schramm, lektor i tysk historie og kultur, Syddansk Universitet
- 10/10: USA 1989-2022. 'Fra Historiens Afslutning' til demokratiets krise.** Niels Bjerre-Poulsen, lektor i historie, Syddansk Universitet

2221-001

Den meningsfulde tid

— **TID:** 6/9, 6 tirsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Vi ønsker os meningsfuld tid. Tid, hvor vi er fuldt til stede, og hvor vi virkelig lever i livets øjeblikke. Sådanne øjeblikke kan vi opleve i en venskabelig eller kærlig relation. Vi kan finde de særlige øjeblikke i fordybelse, flow og udøvelse af fx musik, kunst eller sport. Vi kan opleve den meningsfulde tid i vores betragtning af naturen, indlevelse i kunst eller læsning af en bog. I disse situationer finder vi meningsfuld tid med indhold, glæde og livsfylde. Men hvordan fylder vi livet med de ting, som giver os mening?

- 06/09: Tidens komme: Guddommelighed, virke og mening.** Peter Lodberg, professor MSO i teologi, Aarhus Universitet
- 13/09: Tidens fordring: Eksistens og ånd.** Ole Morsing, lektor emeritus i idéhistorie, Aarhus Universitet
- 20/09: Tilblivelsens tid og den dvælende tid: Alternativer til tidsnød og stressende tid.** Mogens Pahuus, professor emeritus i filosofi, Aalborg Universitet
- 27/09: Tid og fordybelse: Forestillingen om fortid og fremtid.** Anne Marie Pahuus, prodekan og lektor i filosofi, Aarhus Universitet
- 04/10: Tid og Væren: Livsfylde, historie og mening.** Thomas Schwarz Wentzer, professor i filosofi, Aarhus Universitet
- 11/10: Når tiden rinder ud: Død, sorg og fravær af tid.** Mogens Pahuus, professor emeritus i filosofi, Aalborg Universitet

2221-008

Hovedtemaer i Kierkegaards eksistentielle teologi

— **TID:** 6/9, 5 tirsdage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
UNDERVISER: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

Få en introduktion til Søren Kierkegaards eksistentielle teologi. Vi begynder der, hvor det ender: Med døden. Den er emnet i den lille, men gravalvorlige tekst 'Ved en grav'. Dernæst undersøger vi troen i 'Frygt og Bæven'. I værket 'Philosophiske Smuler' møder vi paradokset, når Kierkegaard spørger: Hvordan kan vi være samtidige med Kristus, selvom det er 2000 år siden, han havde sin gang på jord? Det næste tema er viljen, der undersøges i 'En Lejligheds-Tale'. Viljen er splittet, og vi er derfor fortvivlede – men kan viljen blive én? Svaret findes måske i det sidste tema, kærligheden, som Kierkegaard giver sin udfordrende udlægning af i 'Kjerlighedens Gjerninger'.

- 06/09: Døden ('Ved en grav').**
13/09: Troen ('Frygt og bæven')
20/09: Paradokset ('Philosophiske Smuler')
27/09: Viljen ('En Lejligheds-Tale')
04/10: Kærligheden ('Kjerlighedens Gjerninger')

2221-250

Værdier, etik og kulturkampe

— **TID:** 7/9, 6 onsdage, kl. 19:45-21:30
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
UNDERVISER: Thomas Nørgaard, ph.d. i filosofi og senior lecturer, University of Winchester

Hvad er værdier? Hvilken rolle spiller værdier i menneskers dannelse og uddannelse? Og hvad betyder nutidens radikale uenighed om værdier for vores etik og kulturelle liv? Bliv introduceret til nogle af de forskellige værdiopfattelser, der har været med til at give form (eller former) til nutidens etik. I lyset heraf bliver det nemmere at forstå og diskutere mange af de moralske dilemmaer og dramatiske kulturkampe, vi nu lever med. Det kommer til at handle en del om filosofisk etik, men også om etik i andre former. Vi vil blandt andet beskæftige os med romaner, essays, fabler, film, historie, religion, politik, pædagogik og antropologi.

FÅ VIDEN HJEM I STUEN

Vi byder på livestreamede forelæsnings. Se side 82

2221-155

Bibelen – fra skabelse og syndefald til korsfæstelse og opstandelse

— **TID:** 9/9, 8 fredage, kl. 11.15-13.00. Ingen undervisning 21/10
PRIS: 995 kr., studerende 495 kr.
STED: Aarhus Universitet, Søauditorierne, Eduard Biermann Auditoriet
 – Auditorium 3, Bartholins Allé 3

Ved at fortælle historier giver vi vores tilværelse dybde og mening. Bibelen er den største af alle fortællinger; fortællingen om Gud og mennesket. Det Gamle Testaments tekster er nedskrevet over en periode på næsten 1000 år og hviler på en mundtlig tradition, der rækker meget længere tilbage. Samlet udgør de én stor fortælling om det spændingsfyldte og dramatiske forhold mellem Gud og mennesket. I Det Nye Testamente skifter forholdet karakter. Fra at være et forhold bestemt af loven bliver det et forhold båret af kærlighed. Gud kommer mennesket i møde på en ny måde. Gud bliver menneske og møder mennesket som mennesket Jesus.

- 09/09: Skabelse og syndefald. Babyloniske og bibelske myter.**
 Flemming Houe, magister i idéhistorie
- 16/09: Patriarkerne og folket. Moses og loven.** Flemming Houe, magister i idéhistorie
- 23/09: Profeterne. Idéen om én og kun én Gud.** Flemming Houe, magister i idéhistorie
- 30/09: Aksetiden. Jobs Bog. Jobs retfærdighed – og Guds?**
 Flemming Houe, magister i idéhistorie
- 07/10: Den gamle og den nye pagt. Loven og kærligheden.**
 Flemming Houe, magister i idéhistorie
- 14/10: Fire kristne fortællinger til øje og sind i billedkunsten.**
 Gitte Tandrup, mag.art. i kunsthistorie
- 28/10: Jesus. Forkyndelsen af gudsriget og kærligheden.**
 Flemming Houe, magister i idéhistorie
- 04/11: Jesus og Kristus.** Flemming Houe, magister i idéhistorie

2221-234

Gå dig klog – filosofisk vandretur

— **TID:** 11/9, 1 søndag, kl. 14.00-16.00
PRIS: 295 kr., studerende 195 kr. inkl. kaffe/te, en bolle og kage
STED: Skovmøllen, Skovmøllevvej 51
UNDERVISER: Carsten Fogh Nielsen, ekstern lektor i filosofi, Syddansk Universitet

Vandring har for mange filosoffer været et redskab til at finde inspiration. Filosoffer som Kant, Kierkegaard, Nietzsche og Rousseau har alle vandret rundt i naturen og byen for at bevæge tankerne og få sat gang i samspillet mellem krop og sind. Vær med, når Folkeuniversitetet i selskab med filosof Carsten Fogh Nielsen sætter farten ned og drager på en filosofisk vandretur i smukke omgivelser i Marselisborg Skov. Nyd en kop kaffe eller en kop te med en bolle og dagens kage fra caféen på Moesgaard Museum, og få et indblik i filosofiens historie på en skovvandring i godt selskab.

2221-284

Menneskers tro og mødet med Jesus

— **TID:** 8/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

"Som kulturkristen kunne jeg end ikke Fadervor, da jeg en onsdag eftermiddag satte mig på en bænk, og Jesus pludselig stod lyslevende foran mig og talte til mig i næsten 20 minutter." Sådan fortæller journalist og forfatter Charlotte Rørth, der har skrevet fire bøger om mødet med Jesus, og om, hvordan man som et veluddannet og rationelt menneske overhovedet lever med sådan en åbenbaring. Temadagen om menneskers møde med Jesus begynder i Bibelen. Ph.d. i teologi og sognepræst Marianne Aagaard Skovmand gennemgår tre centrale tekster fra Johannesevangeliet, hvori det er kvinder, som modtager Jesu selvåbenbaring. Dernæst fortæller Charlotte Rørth om mødet med Jesus ud fra sine tre bøger om emnet. Til slut giver kunsthistorier Hans Jørgen Frederiksen eksempler på, hvordan menneskers tro og mødet med Jesus er blevet fortolket inden for billedkunsten.

- 10.00: De ældste kilder.** Marianne Aagaard Skovmand, ph.d. i teologi og sognepræst, Nyborg Kirke
- 12.15: Mødet med Jesus.** Charlotte Rørth, journalist og forfatter
- 14.15: Tro og åbenbaring i kunsten.** Hans Jørgen Frederiksen, lektor emeritus i kunsthistorie, Aarhus Universitet

2221-328

De ortodokse kirkers historie fra Byzans til Moskva – og deres rolle i dag

— **TID:** 12/10, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Anders-Christian Lund Jacobsen, professor i teologi, Aarhus Universitet

De ortodokse kirker har en lang og spændende historie, som især har udspillet sig i Østeuropa, på Balkan og i nyere tid i USA. Denne historie er derfor forholdsvis ukendt for de fleste danskere. Men med Ruslands invasion af Ukraine og de ukrainske flygtninges ankomst til Danmark har vi pludselig fået øje på de ortodokse kirker og måske mødt ortodokse kristne. Temaaftenens første del handler om de ortodokse kirkers historie, som fra begyndelsen har været tæt sammenvævet med den politiske udvikling i Byzans og senere Østeuropa og på Balkan. Anden del vil fokusere på den russiske og den ukrainske ortodokse kirkes politiske og samfundsmæssige rolle i tiden efter Sovjetunionens fald og især i konflikten mellem Rusland og Ukraine.

På Folkeuniversitetet kan du møde forskerne i øjenhøjde, når vi præsenterer et væld af forelæsninger og festivalarrangementer. Fra 'Hjernen gemmen 100.000 år, Moesgaard Museum.

2221-330

Det tyvende århundrede – mellem utopi og apokalypse

TID: 24/10, 6 mandage, kl. 17:15-19:00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Det 20. århundrede var et apokalyptisk århundrede, hvor vi balancerede på kanten af afgrunden. Og det var et utopisk århundrede, hvor flere mennesker levede bedre end nogensinde før i historien. Århundredets første halvdel domineredes af de to verdenskrige. Derefter den kolde krig, hvor vi balancerede på kanten af tredje og sidste verdenskrig. Samtidig var århundredet kendetegnet ved en nærmest eksplosiv materiel vækst. Jordens befolkning næsten firedobledes. De fleste lever stadig i dyb fattigdom, men i århundredets sidste årtier så vi en vækst i den tredje verden, der løftede milliarder til relativ velstand. Bliver det 21. århundrede apokalyptisk eller utopisk?

- 24/10: 1914. Den gamle verdens sammenbrud.** Flemming Houe, magister i idéhistorie
- 31/10: Mellemkrigstiden. Krise og totalitarisme.** Flemming Houe, magister i idéhistorie
- 07/11: Anden Verdenskrig. FN – en international retsorden baseret på menneskerettigheder.** Flemming Houe, magister i idéhistorie
- 14/11: Fotografi til tiden.** Gunner Byskov, cand.mag. i dansk og kunsthistorie samt leder af fotografuddannelsen, Medieskolerne, Media College Denmark
- 21/11: En bipolar verden. Kapitalisme og kommunisme. Demokrati og totalitarisme.** Flemming Houe, magister i idéhistorie
- 28/11: 1989. En ny verdensorden?** Flemming Houe, magister i idéhistorie

2221-002

Spørg filosofien om liv og død

TID: 24/10, 7 mandage kl. 17:15-19:00. Obs: 28/11 og 5/12 kl. 19:45-21:30
PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

Vi glædes over nyt liv, og samtidig ved vi, at vi alle skal dø. Hvordan kan vi leve i den tilstand? Hvad er tilværelsen egentlig skabt af, og hvad stiller vi op med livet, ondskenen og døden? Hvad er meningen med det hele? Hvad vil vi – og hvorfor? Kan vi forestille os altings afslutning? Og hvad har værdi i livet? I denne forelæsningsrække stiller vi filosofien de helt store spørgsmål i tilværelsen. Vi konfronterer livet på godt og ondt, graver i det, der optager os allermost, og forsøger at nå til en eller anden form for forståelse.

- 24/10: Døden.** Mogens Pahuus, professor emeritus i filosofi, Aalborg Universitet
- 31/10: Værdi.** Morten Dige, lektor i filosofi, Aarhus Universitet
- 07/11: Viljen.** Søren R. Fauth, lektor i tysk, Aarhus Universitet
- 14/11: Afgrunden.** Søren Gosvig Olesen, lektor i filosofi, Københavns Universitet
- 21/11: Ondskaben.** Carsten Bagge Laustsen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet
- 28/11: Meningen.** Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet
- 05/12: Livet.** Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

2221-143

Johannes Sløk: Fra menneskelig tragedie til guddommelig komedie

TID: 24/10, 5 mandage, kl. 19:30-21:15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
UNDERVISER: Mikael Brorson, cand.theol. og ph.d.-stipendiat i teologi, Aarhus Universitet

Johannes Sløk var hele sit liv optaget af kristendom og eksistensens store spørgsmål. Han var både førende Kierkegaard-ekspert, ivrig Shakespeare-oversætter, filmmanuskriptforfatter og meget andet. For Sløk var tilværelsen grundlæggende absurd: "Måske er mennesket en skæbnesvanger misforståelse", som han engang skrev. Det vidste han ikke mindst fra sit eget liv, som på mange måder var kaotisk, omtumlet og tragisk. Derfor blev hans store spørgsmål, hvordan i alverden man kan leve et meningsfuldt liv i en grusom verden, som virker tomt for mening. Hvordan vendes den menneskelige tragedie til en guddommelig komedie? Svaret finder Sløk hos store tænkere som Kierkegaard og Shakespeare. Forelæsningsrækken giver en introduktion til Johannes Sløks liv, Kierkegaard-læsning og eksistenstænkning samt hans forhold til K.E. Løgstrup.

- 24/10: Fra postbud til professor: Sløks liv og levned**
- 31/10: Subjektiviteten er (u)sandheden: Sløks Kierkegaard-læsning**
- 07/11: "At hoppe i en aflagt sofa": Sløk og Løgstrup**
- 14/11: Tragedie. Tilværelsens absurditet: Sløks tænkning I**
- 21/11: Komedie. Guds fortælling: Sløks tænkning II**

2221-156

Kierkegaards univers

TID: 25/10, 6 tirsdage, kl. 11:15-13:00

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

STED: Aarhus Universitet, bygning 1342, lokale 455 (Lille Juridisk), Bartholins Allé 13

Kierkegaards forfatterskab rækker fra den afgrundsdybe fortvivlelse i oplevelsen af at være forladt af Gud og mennesker til den modsatte grunderfaring af at være elsket og at kunne elske – fra Prædikerens 'Alt er tomhed' til Johannesbrevets 'Gud er kærlighed'. Mellem disse poler udfoldes Kierkegaards mangestemmige analyser af den menneskelige eksistens. Det er for Kierkegaard dybt personlige og eksistentielle spørgsmål. Det, han skrev, hører sammen med det liv, han levede. Hør hele historien her.

25/10: Et liv i ekstremer. Flemming Houe, magister i idéhistorie

01/11: Fortvivlelsen og det etiske valg. Flemming Houe, magister i idéhistorie

08/11: At blive et selv. Valget og troen. Flemming Houe, magister i idéhistorie

15/11: Kærlighedens forunderlige almagt – Kierkegaard og Hannah Arendt. Peter Aaboe Sørensen, adjunkt i idéhistorie, Aarhus Universitet

22/11: Angsten og friheden. Flemming Houe, magister i idéhistorie

29/11: Troen, håbet og kærligheden. Flemming Houe, magister i idéhistorie

2221-010

Filosofiens mesterværker

TID: 25/10, 8 tirsdage, kl. 14:15-16:00

PRIS: 995 kr., studerende 495 kr.

STED: Aarhus Universitet, bygning 1342, lokale 455 (Lille Juridisk), Bartholins Allé 13

UNDERVISER: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

Filosofien vrirler med tanker udtænkt af historiens mange filosoffer og nedskrevet i et utal af filosofiske værker. Alligevel dukker nogle værker oftere op end andre. Hvorfor? Fordi de er i en klasse for sig! Disse filosofiske mesterværker har det med at overleve deres fortolkninger og være en udtømmelig kilde til menneskets forsøg på at forstå sig selv og sin verden. Platons idéer, Descartes' cogito, Kants kritik og Heideggers værensspørgsmål er eksempler på sådanne store tanker i filosofien, som vi ikke bare har bag os, men stadig i høj grad foran os. Bliv indført i – og udfordret af – en perlerække af filosofiens absolutte mesterværker.

25/10: Platon: Staten

01/11: Aristoteles: Den nikomakhæiske etik

08/11: Augustin: Bekendelser

15/11: René Descartes: Metafysiske meditationer

22/11: Immanuel Kant: Kritik af den rene fornuft

29/11: Søren Kierkegaard: Kjerlighedens Gjerninger

06/12: Friedrich Nietzsche: Moralens genealogi

13/12: Martin Heidegger: Væren og tid

2221-009

Værklæsning: Hannah Arendts 'Menneskets vilkår'

TID: 25/10, 5 tirsdage, kl. 17:15-19:00

PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

UNDERVISER: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

Hannah Arendts hovedværk 'Menneskets vilkår' er et af de mest fascinerende bidrag til forståelsen af mennesket i det 20. århundredes tænkning. Mennesket beskrives her ud fra tre aktivitetsformer: Arbejde, fremstilling og handling. Ligesom sin lærer, Martin Heidegger, lånte Arendt hermed en del fra Aristoteles. Men i modsætning til Heidegger, der betonedede, at menneskets evne til at beslutte var betinget af dets forhold til døden, fremhævede Arendt menneskets evne til at begynde, og at denne evne afhang af forholdet til fødslen. Mennesket er selv en begyndelse og kan – gennem sit forhold til sin egen begyndelse – begynde på noget nyt. Med den grundidé genfortolkede Arendt Aristoteles' gamle bestemmelse af mennesket som 'det politiske dyr'. Samtidig mente hun, at dette 'politiske dyr' var ved at uddø. Mennesket var ved at forvandle sig til 'det arbejdende dyr', og politik var ved at forvandle sig fra en samtale om det gode liv til en forvaltning af det blotte liv.

25/10: Introduktion til Hannah Arendt og til 'Menneskets vilkår'

01/11: Arbejde

08/11: Fremstilling

15/11: Handling

22/11: Tænkning

Til Århundredets Festival kan du opleve vidensarrangementer rundt omkring i hele Aarhus. Her Henrik Grøndal Lund, Jeanette Varberg, Emma Holten og Ulrik Haagerup i Aarhus Domkirke.

2221-059

Hvad enhver dansker bør vide

TID: 25/10, 8 tirsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 995 kr., studerende 495 kr.

Hvad bør man læse, høre, se eller smage, før man dør? Det giver tv, bøger og aviser os mange svar på. På Folkeuniversitetet har vi inviteret nogle af landets dygtigste forskere til at give deres bud på, hvad der er grundlæggende at vide inden for deres fag. Få overblik over milepæle, begivenheder og personer, som revolutionerede menneskets tilværelse. Hvad betyder 1864 for danmarkshistorien? Hvorfor er Johannes V. Jensen og Herman Bang fortsat på pensum? Hvilke konsekvenser fik opfindelsen af den elektriske telegraf, flyet og internettet for menneskets selvforståelse? Få perspektiv på nogle af de begivenheder, som ændrede verden, og få mulighed for at få suppleret dit eget perspektiv på menneskets tilværelse.

- 25/10: Kunst.** Anders Troelsen, professor i arkitektur, Arkitektskolen i Aarhus
- 01/11: Arkitektur.** Anders Troelsen, professor i arkitektur, Arkitektskolen i Aarhus
- 08/11: Teknologi.** Kristian Hvidtfelt Nielsen, lektor i videnskabsstudier, Aarhus Universitet
- 15/11: Danmarks historie.** Carsten Porskrog Rasmussen, overinspektør, Museum Sønderjylland – Sønderborg Slot og adjungeret professor i historie, Aarhus Universitet
- 22/11: Film.** Andreas Halskov, ekstern lektor i medievidenskab, Aarhus Universitet
- 29/11: Litteratur.** Anders Østergaard, ekstern lektor i litteratur, Københavns Universitet
- 06/12: Sundhed.** Uffe Juul Jensen, professor emeritus i filosofi og videnskabsteori, Aarhus Universitet
- 13/12: Musik.** Leif V.S. Balthzersen, mag.art. i musikvidenskab, tidl. musikchef for Aarhus Symfoniorkester og Sønderjyllands Symfoniorkester

2221-080

Kampen om lykken

TID: 26/10, 4 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Danmark er flere gange blevet kåret som verdens lykkeligste land i FN's World Happiness Report. Men hvad er lykken egentlig? Er det en afgørende del af at være menneske? Noget, vi bør jage? Bygge samfund på? Noget, vi har ret til? Ja, findes den overhovedet? Begrebet om lykke har en dyb virkningshistorie i den menneskelige tænkning. Måden, vi har forholdt os til lykken på, har været afgørende for de samfund, vi som mennesker ville bygge – og de liv, vi ville leve. Med afsæt i bl.a. filosofi og psykologi kaster forelæsningsrækken nyt lys på lykken.

- 26/10: Er lykke forbundet med en stærk forundrings- og undringssans?** Finn Thorbjørn Hansen, professor i anvendt filosofi, Aalborg Universitet
- 02/11: Hvad skal lykken gøre godt for?** Søren Harnow Klausen, professor i filosofi, Syddansk Universitet
- 09/11: Lykkens fødsel.** Tone Frank Dandanell, højskolelærer i filosofi, Testrup Højskole
- 16/11: Tragisk lykke. Lykken set an fra sommerfuglevingen.** Jon Auring Grimm, mag.art. i filosofi

2221-144

Grundtvig: Danmarks store mand

TID: 27/10, 6 torsdage, kl. 17.15-19.00. Medlemmer af Grundtvigsk Forum har mulighed for at tilmelde sig rækken til rabatpris
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

N.F.S. Grundtvig står som en af de mest centrale skikkelser i Danmark de seneste 200 år. Ofte menes han er være ophavsmand til alt det gode, der definerer Danmark historisk siden 1800-tallet. Det er således blevet en grundfortælling i Danmark, at landet, nationen og folket blev formet efter Grundtvigs tanker om frihed, ånd og fællesskab. Men kan vi virkelig tage Grundtvig til indtægt for alt fra velfærdsstat til tillidskultur? Og har han stadig noget at sige os i dag? Seks grundtvigforskere forsøger at give os svaret, når de går helt tæt på Grundtvig og giver os nye perspektiver på præsten, digteren og samfundsdebattøren.

- 27/10: Introduktion. Grundtvig: Danmarks store mand.** Lone Kølle Martinsen, seniorforsker i historie, Aarhus Universitet
- 03/11: Den republikanske Grundtvig.** Ove Korsgaard, professor emeritus i generel pædagogik, Aarhus Universitet
- 10/11: Den tillidsvækkende Grundtvig.** Sasja Emilie Mathiasen Stopa, postdoc i teologi, Aarhus Universitet
- 17/11: Den realpolitiske Grundtvig.** Jens Lei Wendel-Hansen, ph.d. i historie
- 24/11: Den mytebrugende Grundtvig.** Sophie Bønding, postdoc., Nationalmuseet
- 01/12: Den fortryllende Grundtvig.** Katrine Frøkjær Baunvig, leder af Grundtvig Centeret, Aarhus Universitet

2221-006

Tro versus tro. Kristendommen i dialog og konflikt gennem 2000 år

TID: 12/12, 1 mandag, kl. 19.30-21.15
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
UNDERVISER: Peter Lodberg, professor MSO i teologi, Aarhus Universitet

I vores samfund møder tro andre former for tro. Vi tror forskelligt og på noget forskelligt, og det kan enten berige eller skabe usikkerhed og modstand, når tro møder tro. Få fortællingen om, hvordan kristendommen gennem 2000 år har mødt andre religioner. Det har været med forståelse, med foragt – og alt derimellem. Samtidig er religionen en del af samfundets instanser og derfor sammenvævet med politik og holdninger. Således har ideologier som marxisme, maoisme og nazisme været med til at forme religionsmøder. Forelæsningsrækken tager udgangspunkt i bogen 'Tro versus tro – Kristendommen i dialog og konflikt gennem 2000 år' (Kristeligt Dagblads Forlag).

2311-034

Nordisk mytologi

TID: 24/1, 3 tirsdage, kl. 17:15-19:00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Karen Bek-Pedersen, ph.d. i kulturhistorie

Hvad troede danskerne egentlig på, før "Hvide Krist" kom til Norden? Hvilke forestillinger havde man om verden, livet og døden? Og hvordan ved vi i dag noget om disse forestillinger? Hør om nordisk førkristen mytologi og om de religiøse trosforestillinger, der ligger bag myterne. Her kan du få et indblik i, hvilke kilder vi har til rådighed, hvad kilderne kan fortælle os og ikke mindst, hvad de ikke kan fortælle os og et overblik over nogle af de bedst kendte figurer fra nordisk mytologi. Forelæsningerne vil desuden rokke lidt ved de populære forestillinger, vi har om fx Odin, Thor og Freyia. Disse forestillinger svarer nemlig ikke til, hvad den nyeste forskning i nordisk mytologi egentlig viser.

24/01: Det store mytologiske overblik.

31/01: De gamle guder og "Hvide Krist"

07/02: Tæt på guderne, troen og myterne

2311-280

Mini-filosofikum – en indføring i de europæiske idéers historie

TID: 24/1, 10 tirsdage, kl. 19:15-21:00

PRIS: 1195 kr., studerende 595 kr.

UNDERVISER: Bjørn Rabjerg, adjunkt i religionsfilosofi, Aarhus Universitet

Filosofikum var et obligatorisk fag ved universiteterne, hvor man blev indført i filosofiens historie og hovedproblemer. Formålet var at skabe et fælles grundlag for alle. I samme ånd vil denne forelæsningsrække indføre i den europæiske tænkningens historie med dens begyndelse i græsk filosofi og den efterfølgende åndshistorie, hvor forholdet til kristendommen og videnskaben præger tænkningen frem til vor tid. Forløbet er tilrettelagt som en historisk-kronologisk introduktion til den vestlige tænkning, og rækken strækker sig fra den græske filosofis begyndelse frem til romantikken med nedslag i de vigtigste tænkere og positioner. Undervejs møder vi bl.a. Platon, Aristoteles, Augustin, Descartes, Kant og Hegel. Igennem forløbet tager vi fat på de grundlæggende filosofiske tanker og spørgsmål inden for menneskesyn, etik m.m.

2311-122

Hvad enhver bør vide om filosofi

TID: 25/1, 6 onsdage, kl. 17:30-19:15

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

For de gamle grækere opstod filosofien af en beundrende undren over den verden, de levede i. Dette er en undren, der ikke kun vedrører historiens filosoffer, men alle mennesker til alle tider, for de mest grundlæggende filosofiske spørgsmål er spørgsmål, som vi alle formentlig har undret os over på et tidspunkt i vores liv: Hvad er det for en verden, jeg lever i? Hvad kan jeg vide med sikkerhed? Hvilket slags menneske bør jeg være? Deler andre min erfaring? Hvad er det rigtige at gøre? Og hvordan argumenterer jeg bedst for mine synspunkter? Få svar på disse spørgsmål og mange flere, når udvalgte filosoffer danner grundlaget for en introduktion til filosofiens væsentligste discipliner og vigtigste tanker.

25/01: Det værende: Platon, Aristoteles og Thomas Aquinas. Hans Fink, docent emeritus i filosofi, Aarhus Universitet

01/02: Erkendelse: René Descartes, David Hume og Immanuel Kant. Hans Fink, docent emeritus i filosofi, Aarhus Universitet

08/02: Det, der viser sig: Maurice Merleau-Ponty, Hannah Arendt og K.E. Løgstrup. Anne Marie Pahuus, Aarhus Universitet

15/02: Eksistens: Søren Kierkegaard, Friedrich Nietzsche og Simone de Beauvoir. Mia Skjold Tvede Henriksen, ph.d. i pædagogisk filosofi, Aarhus Universitet

22/02: Det logiske: Aristoteles, Gottlob Frege og Ludwig Wittgenstein. Lars Bo Gundersen, lektor i filosofi, Aarhus Universitet

01/03: Det gode og det rigtige: Aristoteles, Immanuel Kant og Bernard Williams. Morten Dige, lektor i filosofi, Aarhus Universitet

2311-093

Islams historie – fra oprindelsen til i dag

TID: 25/1, 4 onsdage, kl. 19:30-21:15

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

UNDERVISER: John Møller Larsen, ph.d. i religionsvidenskab, Aarhus Universitet

Islam er i dag verdens andenstørste religion. Fra Atlanterhavet strækker den muslimske verden sig som et bælte gennem Afrika, Mellemøsten og Asien til Stillehavet. Men hvordan opstod religionen islam? Hvordan gik islam fra at være en mindretalsreligion på Den Arabiske Halvø til at etablere sig i enorme territorier? Hvorfor blev islam spaltet i to store retninger, sunni- og shi'a-islam? Hvordan har muslimer forholdt sig til spørgsmål om lov, teologi og mystik? Hvordan har muslimer forholdt sig til udfordringen fra den vestlige verden fra 1800-tallet og frem til i dag? Og hvordan kan vi forstå den nyeste tids radikale islamisme? Det er nogle af de spørgsmål, denne forelæsningsrække vil forsøge at besvare.

2311-143

Den videnskabelige revolution

TID: 28/1, 1 lørdag, kl. 09:45-15:45

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Casper Andersen, lektor i idéhistorie, Aarhus Universitet

Den videnskabelige revolution i 1600-tallet medførte store ændringer i videnskabernes syn på menneske, natur, samfund og Gud. Denne dag sætter vi spot på konfliktlinjer i periodens videnskab, herunder det solcentrede verdensbillede, opkomsten af det eksperimentelle videnskabsideal og retssagen mod Galileo Galilei i 1633. Vi kommer omkring de store mænd og kvinder i tidens videnskab, og på den baggrund vil forelæseren give sit bud på, hvad der gør dette til en så vigtig periode i opkomsten af vores moderne verden.

UDVID FORELÆSNINGSOPLEVELSEN

Få et lækkert måltid i Matematisk Kantine

2311-038

Jesus i den tidlige kristendom

TID: 28/1, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVERS: Anders-Christian Lund Jacobsen, professor i teologi, Aarhus Universitet

Hvem var Jesus ifølge de første kristne? Evangelierne – de tidligste kristne tekster, som vi finder i Det Nye Testamente – tegner meget forskellige billeder af Jesus. Var han Guds søn, som blev født i menneskeskikkelse af Jomfru Maria? Var han tømreren fra Nazareths søn, der havde særlige guddommelige evner? Var han det evige guddommelige skaberord, der blev født som menneske i den verden, som han selv havde skabt? For Paulus er det interessante ikke Jesu liv. Han fokuserede helt og holdent på den korsfæstede og opstandne Kristus. I århundrederne efter Jesu død er forestillingerne om Jesus blevet endnu mere mangfoldige.

2311-069

Filosofiens mesterværker II

TID: 14/3, 6 tirsdage, kl. 14.15-16.00. Ingen undervisning 4/4

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

UNDERVERS: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

Filosofien vrimler med tanker udtænkt af historiens mange filosoffer og nedskrevet i et utal af filosofiske værker. Alligevel dukker nogle værker oftere op end andre. Hvorfor? Fordi de er i en klasse for sig! Disse filosofiske mesterværker har det med at overleve deres fortolkninger og være en udtømmelig kilde til menneskets forsøg på at forstå sig selv og sin verden. Platons begreb om eros, Spinozas forestilling om en etik efter geometrisk metode og Kants kategoriske imperativ er eksempler på sådanne store tanker i filosofien, som vi ikke bare har bag os, men stadig i høj grad foran os. Bliv indført i – og udfordret af – en perlerække af filosofiens absolutte mesterværker, når Folkeuniversitetet inviterer til en helt ny udgave af rækken om 'Filosofiens mesterværker'.

14/03: Platon: Symposion

21/03: Spinoza: Etikken

28/03: Jean-Jacques Rousseau: Samfundskontrakten

11/04: Immanuel Kant: Grundlæggelse af sædernes metafysik

18/04: Søren Kierkegaard: Frygt og bæven

25/04: Hannah Arendt: Menneskets vilkår

Halloween-postkort, ca. 1910. Missouri History Museum.

Halloween på Folkeuniversitetet

HOLD: 2221-384

TID: 12/10, 1 onsdag, kl. 19.00-21.45

PRIS: 120 kr., studerende 60 kr.

STED: Caféen, Studenterhus Aarhus, Nordre Ringgade 3

Find dine blodplettede bandager frem, og tag Dracula i hånden til Halloween på Folkeuniversitetet. Du kan købe Bloody Mary's og Dark and stormy's i baren, der er Halloween-musik på anlægget og en tricky quiz med præmier til vinderen. Og så er der korte oplæg, der gør dig meget klogere på Allehelgensaften. På rødderne, religionen og hedenskaben. Og på, hvorfor vi er så tiltrukket af at blive skræmt fra vid og sans. Kom gerne udklædt!

19.00: Velkomst og start på quiz

19.15: Halloween's mange rødder. Søren Hein Rasmussen, ph.d i historie og forfatter

19.35: Pause og Halloween-quiz

19.50: Hvad er religionens rolle i Halloween? Kirstine Helboe Johansen, lektor i teologi, Aarhus Universitet

20.10: Pause og Halloween-quiz

20.30: Den rekreative frygt – hvorfor elsker vi horror og Halloween? Mathias Clasen, lektor i engelsk, Aarhus Universitet

20.50: Halloween-quiz afsluttes, og vinderen kåres

21.15: Hør Halloween-hits, drik ud, og skrub af

21.45: Tak for i aften

2311-100

Værklæsning: Martin Heideggers 'Væren og tid'

— **TID:** 14/3, 6 tirsdage, kl. 17.15-19.00. Ingen undervisning 4/4
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
UNDERVISER: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet

I år 1927 udkom det, som mange regner for det vigtigste værk i det 20. århundredes filosofi: Martin Heideggers 'Væren og tid'. Ligesom tidligere med Descartes' cogito eller Kants kritik blev hele filosofien også her åbnet på ny. Denne gang som en fundamental søgen efter meningen med væren og en fascinerende analyse af den menneskelige eksistens. Hvad enten man i dag filosoferer videre med Heidegger eller filosoferer imod ham, så er det vanskeligt – måske endda en smule halsløst – at filosofere uden ham. Få en grundig indføring og en gennemgang af centrale temaer i et uomgængeligt mesterværk, når vi ad seks gange besøger "trollmanden fra Mefykirch".

14/03: Værens mening
21/03: Væren i verden
28/03: Væren med hinanden
11/04: Angstens stemning
18/04: Væren til døden
25/04: Samvittighedens stemme

2311-124

Eftertanker: Forskeren og hospitalspræsten om et liv i trods og taknemmelighed

— **TID:** 30/3, 1 torsdag, kl. 17.30-19.15
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
UNDERVISERE: Mickey Gjerris, cand.theol., lektor i bioetik, Københavns Universitet, og Lotte Mørk, hospitalspræst på Rigshospitalet

De fleste kender til at føle taknemmelighed over tilværelsen, for når vi mødes af forståelse og kærlighed, er det svært kun at give sig selv æren. Andre gange rammes vi af sygdom, ulykker og andre menneskers ubetænksomhed og ondskab. Her kan det være mere end svært ikke at reagere med vrede og trods. Den gammeltestamentlige skikkelse Job vil lære os, at det hele skal modtages i taknemmelighed, imens digteren Dylan Thomas vil have os til at protestere over tilværelsens grundvilkår. Samtalen mellem hospitalspræst Lotte Mørk og bioetiker Mickey Gjerris handler om at finde balancen mellem de to synspunkter og leve med både trods og taknemmelighed i en tilværelse, hvor man bliver sprunget over i køen, møder ufortjent kærlighed, skal miste dem, man elsker allermest og får lov at høre fuglesang.

2311-191

Mennesket i naturen og naturen i mennesket

— **TID:** 30/3, 1 torsdag, kl. 17.30-19.15
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
UNDERVISER: Hans Fink, docent emeritus i filosofi, Aarhus Universitet

I vores kultur har vi mennesker et tvetydigt forhold både til vores egen natur og til den natur, vi lever i og lever af. Vores natur forstår vi på en og samme tid som det, der adskiller os fra naturen og som det, der indlemmer os i den. Hvordan kan det være, og hvordan kan vi få det til at hænge sammen? Kom vidt omkring i filosofihistorien, når filosof Hans Fink præsenterer, hvad historiens filosoffer har tænkt af store tanker om mennesket i naturen og naturen i mennesket.

2311-222

Store tanker om hverdagslivet

— **TID:** 11/4, 6 tirsdage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Hvordan forholdt Kierkegaard sig til angst? Hvad siger biblen om tilgivelse? Og hvordan har man i filosofien reflekteret over kærligheden til forskellige tider? I denne forelæsningsrække stiller en række af landets dygtigste forskere skarpt på seks emner, som ikke er spor hverdagsfjerne, men tæt inde på livet for ethvert menneske. Alle har følt længsel, kærlighed og vrede, men hvilke tanker har kloge hoveder gjort sig om disse sindstilstande gennem tiden? Og kan vi overhovedet bruge deres tanker til at tænke noget om vores dagligdag? Dét og meget mere vil blive belyst i denne forelæsningsrække, hvor hver enkelt forsker forholder sig til sit emne ud fra en filosofisk, teologisk eller idehistorisk vinkel.

11/04: **Længsel.** Mogens Pahuus, professor emeritus i filosofi, Aalborg Universitet
18/04: **Kærlighed.** Anne Marie Pahuus, prodekan og lektor i filosofi, Aarhus Universitet
25/04: **Angst.** Ole Morsing, lektor i idéhistorie, Aarhus Universitet
02/05: **Tilgivelse.** Anders-Christian Lund Jacobsen, professor i teologi, Aarhus Universitet
09/05: **Vrede.** Anne Marie Pahuus, prodekan og lektor i filosofi, Aarhus Universitet
16/05: **Mod.** Poul Poder, lektor i sociologi, Københavns Universitet

2311-125

Gå dig klog – filosofisk byvandring

— **TID:** 13/5, 1 lørdag, kl. 13.00-15.00
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
STED: Foran Værestedet, Jægergårdsgade 107
UNDERVISER: Carsten Fogh Nielsen, ekstern lektor i filosofi, Syddansk Universitet

Vær med, når Folkeuniversitetet i selskab med filosof Carsten Fogh Nielsen sætter farten ned og drager på filosofisk byvandring rundt i Sydhavnen, et af Aarhus' oversete, men fascinerende kvarterer, samtidig med at vi sætter fokus på, hvad byen kan, og dens betydning for tænkningen.

Lyt til
 'Kraniebrud'
 på RADIO4

GRATIS: Prøv Vid&Sans i 3 måneder

Få forskernes svar på de vigtigste aktuelle spørgsmål i det nye digitale medie Vid&Sans.
Få de første 3 måneder helt gratis, når du tilmelder dig et hold på Folkeuniversitetet på fuau.dk.

NYHEDSBREV PODCAST WALL OF FAME

Vid&Sans
Din verden belyst af forskere

LYT LOG IND

BLIV MEDLEM

NATUR & KLIMA

TEKNOLOGI & UNIVERS

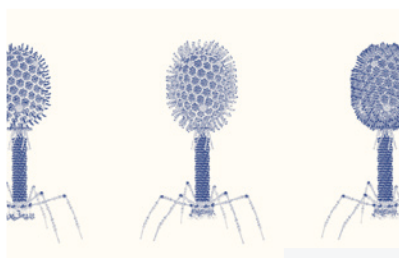
KROP & SIND

KUNST & KULTUR

SAMFUND & INDIVID

IDÉ & TRO

Q SØG

KROP & SIND

SUNDHED

Bakteriedræbende virus kan afværge global sundhedskatastrofe

Et glemt medicinsk supervåben kan blive menneskehedens redning i kampen mod antibiotika-resistente bakterier. De stadig mere modstandsdygtige bakterier koster millioner af menneskeliv hvert år, og WHO har kaldt det en alvorlig trussel mod menneskeheden. Uden effektive antibiotika vil lægevidenskaben blive slået hundrede år tilbage – men nu har forskere og læger genopdaget et alternativ: Virus.

SAMFUND & INDIVID

MADKULTUR

Skal du ha' soja i rullen? Smagen af Kina i Danmark

I 1949 åbnede den første kinesiske restaurant i Danmark, og snart blev forårsrullen folkeeje. Siden har den dog mistet terræn til bl.a. shawarma og sushi, og måske er den snart fortid på det danske menukort. Men rullen er mere end fastfood. Den rummer også en fortælling om kulinariske kulturmøder, om fordomme og fællesskab, og om Kina i Danmark.

SAMFUND & INDIVID

PODCAST

Sådan fungerer de økonomiske sanktioner mod Rusland

Mens Vesten har svært ved at finde militære modtræk til Putins aggression i Ukraine, har de økonomiske modtræk allerede haft kolossal effekt. På rekordtid er det lykkedes at lamme russisk økonomi, der nu er i dyb krise. Hvordan kan det være? Tænk tanken har spurgt økonomiprofessor Philipp Schröder.

NATUR & KLIMA

KLIMAADFÆRD

Vanens magt vil afgøre klimakampen

Teknologi, lovgivning eller individuelle forbrugsvalg kan ikke løse klimakrisen hver især. Den grønne omstilling kræver et nyt og mere helhedsorienteret syn på samspillet mellem teknologi, forbrug, normer og adfærd.

NATUR & KLIMA

FORURENING

Havneudvidelser og megabyggerier kan skade havmiljøet

Anlægsprojekter som Lynetteholm og den planlagte udvidelse af Aarhus Havn betyder, at millioner kubikmeter havneslam skal dumpes andre steder i havet. Hvad det reelt betyder for havmiljøet, ved vi ikke nok om, påpeger forsker, der efterlyser grundigere analyser af konsekvenserne.

KUNST & KULTUR

GRAT GULD

"Mobilhøflighed kræver selvrespekt!"

Vid&Sans bringer hver uge et "interview" med en afdød tænker, videnskabsmand eller forfatter om et aktuelt emne. I denne uge Emma Gad om vores skærmvaner.

Viden i dagtimerne

Har du lyst til at gå på Folkeuniversitetet i dagtimerne på hverdage, står formidlingslystne forskere og eksperter klar til at dele ud af deres viden i forelæsninger og på byvandring. Følg sidehenvisningerne, eller se mere på fuau.dk.

2221-324

Det gode selskab – kunst & kultur

— **TID:** 31/10, 6 mandage, kl. 10.00-11.45. Ingen undervisning 14/11 og 21/11
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
STED: Dokk1, Store Sal, Hack Kampmanns Plads 2

Fra familien Ancher til Karen Blixen, fra orientens mystik til fortællinger om ikoniske fotografier. Tag med til 'Det gode selskab' – Folkeuniversitetets forelæsninger med viden og hyggeligt samvær i dagtimerne på Dokk1. Omdrejningspunktet er dygtige formidlere og aktuelle emner – fra det evigt aktuelle til det højaktuelle på tværs af både samfund, historie, kunst og kultur. Kom i godt selskab med formidlingslystne forskere og andre, der holder af ny viden, indsigt og inspiration.

- 31/10:** **Blixens latter.** Charlotte Engberg, lektor i dansk, Roskilde Universitet
- 07/11:** **Hvad kan litteraturen bruges til?** Anne-Marie Mai, professor i litteratur, Syddansk Universitet
- 28/11:** **Modernisme, avantgarde og dansk litteratur.** Per Stounbjerg, lektor i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet
- 05/12:** **Fotografiet og det moderne.** Gunner Byskov, cand.mag. i dansk og kunsthistorie samt leder af fotografuddannelsen, Medieskolerne, Media College Denmark
- 12/12:** **Elisabeth Jerichau Baumann og orientens mystik.** Anna Rebecca Kledal, forfatter, ph.d. i køn og orientalisme
- 19/12:** **På besøg hos Anna, Michael og Helga Ancher.** Andreas Spandet Bjerre, museumsinspektør og ph.d.-stipendiat ved Skagens Kunstmuseer

2221-325

Det gode selskab – historie & samfund

— **TID:** 9/11, 6 onsdage, kl. 10.00-11.45. Ingen undervisning 7/12
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
STED: Dokk1, Store Sal, Hack Kampmanns Plads 2

Fra besættelsens frihedskæmpere til racisme i populærkulturen, fra danmarkshistoriens b-sider til fortællinger om Knud Rasmussens rejse til det oprindelige folk. Tag med til 'Det gode selskab' – Folkeuniversitetets forelæsninger med viden og hyggeligt samvær i dagtimerne på Dokk1. Omdrejningspunktet er dygtige formidlere og aktuelle emner – fra det evigt aktuelle til det højaktuelle på tværs af både samfund, historie, kunst og kultur. Kom i godt selskab med formidlingslystne forskere og andre, der holder af ny viden, indsigt og inspiration.

- 09/11:** **Rejsen til det oprindelige folk – Knud Rasmussens 5. Thule-Ekspedition.** Knud Michelsen, cand.mag. og forfatter
- 16/11:** **Racisme i populærkulturen.** Søren Hein Rasmussen, ph.d. i historie og forfatter
- 23/11:** **Mellemøsten i dag.** Peter Seeberg, lektor emeritus i mellemøststudier, Syddansk Universitet
- 30/11:** **Modstand under besættelsen.** Niels Wium Olesen, lektor i historie, Aarhus Universitet
- 14/12:** **Danmarkshistorien på vrangen. En fortælling om 1800-tallets bagsider.** Poul Duedahl, professor i historie, Aalborg Universitet
- 21/12:** **Demokratiets krise: Myte eller realitet?** Svend-Erik Skaaning, professor i statskundskab, Aarhus Universitet

Andre hold i dagtimerne:

Byvandringer: Kendte gaders gemte historie

Tid: 30/8, 4 tirsdage, kl. 12.30-14.00

Underviser: Doron Haahr, cand.mag. i historie, Aarhushistorier. Se side 56

Englands litteratur efter år 2000

Tid: 6/9, 12 tirsdage, kl. 11.15-13.00

Underviser: Nick Bo Madsen, ekstern lektor i medievidenskab, Aarhus Universitet. Se side 74

41 mesterværker fra Giotto til Picasso

Tid: 7/9, 6 onsdage, kl. 11.15-13.00

Underviser: Jørgen Printz Steinicke, kunstner og cand.mag. i historie og kunsthistorie. Se side 66

Billedsprog i Europa 1600-1800. Barok, rokoko, nyklassicisme og præromantik. Mellem følelse og fornuft

Tid: 7/9, 10 onsdage, kl. 14.15-17.00

Underviser: Gitte Tandrup, mag.art. i kunsthistorie. Se side 67

Bibelen – fra skabelse og syndefald til korsfæstelse og opstandelse

Tid: 9/9, 9 fredage, kl. 11.15-13.00

Underviser: Flemming Houe, magister i idéhistorie. Se side 46

Kvinder i litteraturen og kunsten

Tid: 29/9, 8 torsdage, kl. 09.15-11.00

Underviser: Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab. Se side 67

Byvandringer: Det oversete og hemmelige Aarhus

Tid: 4/10, 4 tirsdage, kl. 12.30-14.00

Underviser: Doron Haahr, cand.mag. i historie, Aarhushistorier. Se side 58

Kierkegaards univers

Tid: 25/10, 6 tirsdage, kl. 11.15-13.00

Underviser: Flemming Houe, magister i idéhistorie. Se side 48

Filosofiens mesterværker

Tid: 25/10, 8 tirsdage, kl. 14.15-16.00

Underviser: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet. Se side 48

Historieeftermiddage på Dokk1: Milepæle i menneskets historie

Tid: 8/11, 5 tirsdage, kl. 12.15-14.00

Underviser: Søren Hein Rasmussen, ph.d. i historie og forfatter. Se side 60

Thomas Mann – 'Trolddomsbjerget' og 'Josef og hans brødre'

Tid: 11/11, 5 fredage, kl. 11.15-13.00

Underviser: Flemming Houe, magister i idéhistorie. Se side 77

1800-tallets billedkunst i Europa – fester for øjet med mening

Tid: 1/2, 10 onsdage, kl. 14.15-17.00

Underviser: Gitte Tandrup, mag.art. i kunsthistorie. Se side 71

Kend kunsthistorien gennem 10 værker

Tid: 28/2, 5 tirsdage, kl. 11.15-13.00

Underviser: Peter S. Meyer, mag.art. i kunsthistorie og fhv. museumsdirektør. Se side 71

Naturbilledet – virkelighed og romantisk drøm

Tid: 1/3, 6 onsdage, kl. 11.15-13.00

Underviser: Jørgen Printz Steinicke, kunstner og cand.mag. i historie og kunsthistorie. Se side 72

Byvandringer: Da Aarhus blev Aarhus

Tid: 7/3, 4 tirsdage, kl. 12.30-14.00

Underviser: Doron Haahr, cand.mag. i historie, Aarhushistorier. Se side 63

Filosofiens mesterværker II

Tid: 14/3, 6 tirsdage, kl. 14.15-16.00

Underviser: Kasper Lysemose, postdoc i filosofi, Aarhus Universitet. Se side 51

Byvandringer: Kunst, skulptur og arkitektur i Aarhus Midtby

Tid: 12/4, 2 onsdage, kl. 14.00-16.00

Underviser: Peter S. Meyer, mag.art. i kunsthistorie og fhv. museumsdirektør. Se side 72

Byvandringer: Ballade i gaden

Tid: 16/5, 4 tirsdage, kl. 12.30-14.00

Underviser: Doron Haahr, cand.mag. i historie, Aarhushistorier. Se side 65

Læs mere,
og tilmeld dig
på fuau.dk

Arkæologi & historie

2221-208

Hansestæderne

TID: 17/8, 1 onsdag, kl. 10.30-15.00

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

STED: Moesgaard Museum, Auditoriet, Moesgård Alle 15

UNDERVERISER: Ebbe Juul-Heider, lektor, cand.mag. i historie og oberstløjtnant

Denne forelæsningsdag vender vi blikket mod den økonomiske og kulturelle opblomstrings-tid i 'die Hanse', som tæller byer som Hamburg, Lübeck, Bremen, Wismar, Rostock, Greifswald og Stralsund. Bysammenslutningen opstod i midten af 1100-tallet, hvor tyske købmænd udbyggede handlen med Novgorod og blev en betydelig økonomisk autoritet i Østersøen i ca. 500 år. Man handlede til lands, men især over havet, og 'die Hanse' havde kontorer – eller nærmere små byer – i Brugge, Novgorod, London og Bergen. I løbet af 1500-tallet svandt indflydelsen, men i dag ses de imponerende spor af 'die Hanse': torve, kirker og palæer rejst af selvbevidste købmændsslægter.

2221-269

Byvandring: Kendte gaders gemte historie

TID: 30/8, 4 tirsdage, kl. 12.30-14.00.

Ingen undervisning 6/9

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

STED: Se mødesteder på fuau.dk

UNDERVERISER: Doron Haahr, cand.mag. i historie, Aarhushistorier

På fire byvandring bevræger vi os gennem fire af Aarhus' gader, der hver især repræsenterer forskellige perioder i byens udvikling. I Klostergade går vi igennem næsten 1.000 års byhistorie og støder på munke, byporte, natmænd, entreprenante fabriksejere og letlevende damer. I området omkring Spanien møder vi bl.a. de spanske soldater, der slog sig ned i udkanten af Aarhus i 1800-tallet, og vi skal høre om byens gas- og elforsyning og sundhed og hygiejne for arbejderne. På Strøget støder vi på sporvogne og automobiler og tager helt tilbage til anlæggelsen af gaden i 1850'erne. Vi slutter af på Frederiksbjerg i 1870'ernes Ole Rømers Gade, hvor vi skal høre om nogle af de mange arbejdere, der kom til byen i takt med, at store fabrikker voksede frem i området.

30/08: Klostergade

13/09: Spanien

20/09: Søndergade

27/09: Ole Rømers Gade

2221-172

Eventyrernes klub. Opdagelsesrejsende i historien

TID: 5/9, 5 mandage, kl. 17.15-19.00

PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Opdagelsesrejsende har altid været nysgerrige efter, hvad der er uden for kortets kant. På deres eventyr har de trodset frygten for det ukendte, mødt nye kulturer og naturforhold og er vendt hjem med ny afgørende viden. Men rejserne var også spækket med farer – fra vilde dyr i Afrika til de ekstreme vejrforhold i Arktis. Det var i sidste ende kun ekspeditionernes succes, der sikrede dem en plads i historien. Tag med på ekspedition til Asien, Mellemøsten, Afrika, Amerika og Grønland.

05/09: Marco Polo og udforskningen af Asien. Bent Nielsen, lektor i Kinas civilisation og kultur, Københavns Universitet

12/09: Carsten Niebuhr og den arabiske rejse. Anne Haslund Hansen, museumsinspektør, seniorforsker og ph.d., Nationalmuseet

19/09: Henry Stanley og Afrika. Frits Andersen, professor i litteraturhistorie, Aarhus Universitet

26/09: Fra Clovis-folket til Columbus: Om opdagelsen af Amerika. Jesper Nielsen, lektor i indianske sprog og kulturer, ToRS, Københavns Universitet

03/10: Arnarlunguaq og Qâvigarsuaq Miteq – ekspeditionsdeltagere på den 5. Thuleekspedition. Ivalo Katrine Birthe Foget Olsvig, cand.mag. i Grønlandske og Arktiske Studier, konsulent og foredragsholder

2221-178

Vild med Norden

— **TID:** 6/9, 5 tirsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Norden er på toppen af verden, ikke kun geografisk, men også i internationale målinger af lykke, ligestilling og tillid. Gennem historien har de nordiske lande ligget i strid med hinanden, men i det 20. og 21. århundrede er der blomstret et stadigt større samarbejde op mellem landene. Den tætte kontakt landene imellem har også skabt en kulturel vekselvirkning, og de nordiske lande har en lang række markante fællestræk. Kom lidt dybere ned i den nordiske undergrund, når vi sætter fokus på Nordens historie, på sprog og klassisk musik, på den nordiske tillid og ikke mindst på fortællingen om stærke kvinder i den nordiske kunst og litteratur.

06/09: Union eller undergang? – kampen for et forenet Skandinavien. Rasmus Glenhøj, lektor, ph.d. i historie, Syddansk Universitet

13/09: Tillid – en nordisk gåde og guldgrube? Gert Tinggaard Svendsen, professor i statskundskab, Aarhus Universitet

20/09: Stærke kvinder i den nordiske kunst og litteratur. Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab

27/09: Højdepunkter i klassisk musik – Carl Nielsen, Edvard Grieg, Hugo Alfvén og Jean Sibelius. Leif V.S. Balthersen, mag.art. i musikvidenskab, tidl. musikchef for Aarhus Symfoniorkester og Sønderjyllands Symfoniorkester

04/10: De nordiske sprog. Peter Bakker, lektor i lingvistik, Aarhus Universitet

2221-061

På sporet af renæssancens Norditalien

— **TID:** 7/9, 3 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

Norditaliens byer som Firenze, Siena, Venedig og Milano fortæller et afgørende kapitel i verdens historie. I renæssancen gennemgik byerne en intens økonomisk, politisk og social udvikling. Omvæltningerne dannede grund for en helt særlig kulturel opblomstring. Her skabte bl.a. Dante, Petrarca, Machiavelli, Botticelli, da Vinci, Michelangelo og Raphael værker, der kom til at stå som symboler på en ny tid. Værker, som indeholder et universelt budskab, der berører beskueren og læseren på tværs af tid og sted. Tag med tilbage til renæssancens Norditalien, og få indblik i historien og den fantastiske billedkunst, arkitektur og litteratur, der blev til netop her.

07/09: Historien: Renæssancens Norditalien. Steffen Heiberg, historiker og fhv. forskningschef, Det Nationalhistoriske Museum Frederiksborg Slot

14/09: Kunsten og arkitekturen. Hans Jørgen Frederiksen, lektor emeritus i kunsthistorie, Aarhus Universitet

21/09: Litteraturen. Trine Arlund Hass, Carlsberg Foundation Junior Research Fellow at Linacre College, University of Oxford

2221-176

Byvandring: Aarhus gennem 1200 år – fra vikingetid til det 20. århundrede

— **TID:** 13/9, 5 tirsdage, kl. 17.00-18.30
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
STED: Se mødesteder på fuau.dk

På fem byvandring i det centrale Aarhus fortæller eksperter fra Den Gamle By om Aarhus' udvikling fra vikingernes Aros til nutidens moderne storby. Undervejs skal vi bl.a. høre om den voldomkransede vikingeby, bispebyen med den store Skt. Clemens Domkirke, renæssancens driftige købmænd, den moderne industri- og handelsby med kysthavn og jernbane. Om befolkningsekspllosionen og deraf nyopførte bydele, besættelsesårene, 1950'erne og 60'ernes fremskridt og drømme, hvor gammelt må lade livet for biler og boligblokke. Med kommunalreformen i 1970 får vi for alvor storbyen Aarhus, hvor store projekter er med til at definere selvpfattelsen.

13/09: Fra Aros til Skt. Clemensstaden. Christian Rasmussen, museumsinspektør, Den Gamle By

20/09: Købmændenes Aarhus. Christian Rasmussen, museumsinspektør, Den Gamle By

27/09: Aarhus bliver moderne 1850-1950. Søren Tange Rasmussen, museumsinspektør, afdelingsleder Besættelsesmuseet, Den Gamle By

04/10: Fremskridtet og drømmene sætter deres spor 1950-60. Kitt Boding-Jensen, museumsinspektør, Den Gamle By

11/10: Storbyen fra 1970 og frem – en by definerer stadig sig selv. Anneken Appel Laursen, museumsinspektør, Den Gamle By

FÅ VIDEN LIGE IND I ØRERNE

Lyt til forskerne i RADIO4 og som podcast i vidensprogrammerne 'Kraniebrud' og 'Vildspor'

2221-177

Store slag i europæernes 2. verdenskrig 1944-1945

TID: 13/9, 5 tirsdage, kl. 17:15-19:00

PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

UNDERVISER: Martin Ammitsbøll Husted, lektor, cand.mag. i historie, filosofi og samfundsfag

Forståelsen af 2. verdenskrigs store slag i Europa og deres betydning for konfliktens udfald bliver i stigende grad diskuteret inden for militærhistorien. Flere nyere bidrag i forskningen peger på, at perioden 1944-1945 dels var den mest blodige del af konflikten; dels var det den fase i krigen, hvor man så flest militærfaglige og teknologiske gennembrud. Forelæsningsrækken introducerer og gennemgår en række nye vinkler og diskussioner, der udfordrer vores forståelse af konfliktens store slag. Hør bl.a. om Slaget ved Monte Casino, Slaget om Normadiet, Operation Bagration, Ardenner-offensiven og Operation Plunder.

2221-383

Byvandring: Det oversete og hemmelige Aarhus

TID: 4/10, 4 tirsdage, kl. 12:30-14:00

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

STED: Se mødesteder på fuau.dk

UNDERVISER: Doron Haahr, cand.mag. i historie, Aarhushistorier

På fire byvandring går vi på opdagelse i en række af de oversete og spændende historier, Aarhus gemmer på. Vi skal på sporet af opgravede lig, livet i Aarhus' underverden, bøddlen på Store Torv og de 'liderlige og pasløse'. Vi kigger også ind i baggårdene og hemmelige byrum, der gemmer på historier om både rige købmænd og fattige stakler på samfundets bund. Og så skal vi høre om den fantastiske og glemte historie om stumfilmens guldalder i Aarhus i begyndelsen af det 20. århundrede, hvor excentrikere, benhårde forretningsmænd og store divaer gik i byens gader.

04/10: Rådhuspladsen

11/10: Det utugtge Aarhus

25/10: Baggårde

01/11: Da Aarhus var Hollywood

2221-387

Den nye verdensorden – det gamle og det nye Jerntæppe

TID: 4/10 og 11/10, 2 tirsdage, kl. 17:15-21:15

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

UNDERVISER: Vibe Termansen, cand.mag. i historie og journalist

Da Jerntæppet sænkede sig over Europa efter 2. verdenskrig, skyldtes det anerkendelsen af to vigtige begreber: Imperier og interessesfærer. Begge dele forsvandt eller blev irrelevante efter kommunismens kollaps i 1989/91. Troede vi. Putins invasion af Ukraine den 24. februar 2022 viser krystallklart, at begreberne er 'alive and kicking'. Kigger man nærmere efter, har de aldrig været ude. Forelæsningerne giver en historisk baggrund for den nye verdensorden.

04/10: **Interessesfærer? Fra Molotov-Ribbentrop-pagten til Jalta-konferencen & Det stramme Jerntæppe. Fra Øst-Tyskland 1953 til Polen 1981**

11/10: **Kommunismens fald i 1989/91 & Den nye verdensorden. Fra Natos løfte i 1990 til Putins invasion i 2022**

2221-179

Europas historie fra oldtiden til i dag

TID: 8/10, 1 lørdag, kl. 10:00-16:00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Lars Hovbakke Sørensen, lektor, ph.d., Professionshøjskolen Absalon

Tag med på en rejse gennem Europas dramatiske historie fra afslutningen på Den Peloponnesiske Krig i 404 f.v.t. til i dag. Vi begynder med oldtidens store imperier: Alexander den Stores Makedonien og Romerriget med fokus på årsagerne til både deres storhed og fald, og hvordan arven fra Romerriget kom til at påvirke udviklingen af middelalderens europæiske stater og styrkelsen af kongernes magt i løbet af 1500-, 1600- og 1700-tallet. Samtidig vil der være fokus på, hvordan de politiske begivenheder påvirkede europæernes identitet og kultur, herunder den nationale identitet. Fortællingen føres helt op til i dag og de seneste års store forandringer med flygtningestrømme, klimakrise og coronapandemi. Afsættet er Lars Hovbakke Sørensens bog 'Europas historie. Fra oldtiden til i dag' (Gyldendal).

Mød historiker Søren Hein Rasmussen til historieeftermiddage på Dokk1, eller tag med ham på tidsrejse til 1930'ernes Aarhus. Se side 60 og 62. Fra Århundredets Festival.

2221-173

Et stærkt par: Leonora Christina og Corfitz Ulfeldt

TID: 8/10, 1 lørdag, kl. 12.00-16.00

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISERE: Marita Akhøj Nielsen, dr.phil. i nordisk filologi, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, og Steffen Heiberg, historiker og fhv. forskningschef, Frederiksborg Slot

Sammen med to eksperter drager vi denne aften tilbage til 1600-tallets Danmark og møder et af danmarkshistoriens mest mærkværdige par – Christian 4.s ambitiøse og stolte datter Leonora Christina og hendes karismatiske mand, storbedrageren og fantasien Corfitz Ulfeldt, der i jagten på magt, anseelse og rigdom kastede deres liv ud i et dramatisk stormvejr. Og som for Leonora Christina førte til 22 års fangenskab i Blåtårn. I dag synes deres historie at stå lysende klart i kraft af de fascinerende kilder, der er bevaret efter Leonora Christina, især hendes bog 'Jammers minde'. Her kommer vi helt tæt på almenmenneskelige følelser som kærlighed, ærgerrighed, had og hævn – og dermed taler de til os på tværs af mere end 300 år.

2221-277

Har kvinder en historie?

TID: 24/10, 5 mandage, kl. 19.30-21.15

PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Læser man om krige, erobringer, togter, kongemagt, kriser og revolution er det ikke ofte, at en kvinde spiller hovedrollen. Men hvorfor egentlig ikke? Kvinder har jo også spillet en rolle i disse begivenheder og udviklinger. I de senere år er vi blevet mere og mere opmærksomme på, hvem der får lov at blive nævnt i historiebøgerne, og i denne række vil fem forskere udlægge deres forskning om kvindehistorie. For hvem er historien egentlig for, hvis kun halvdelen er repræsenteret? Vi skal høre om bl.a. kunstens kvinder, magtens kvinder, kvinder i krig og nutidens kvinde-kamp med afsæt i udvalgte personer.

24/10: Overblikforelæsning: Har kvinder en historie? Lone Kølle Martinsen, ph.d., seniorforsker i historie, Aarhus Universitet

31/10: Middelalderens dronninger. Jeppe Büchert Netterstrøm, lektor i historie, Aarhus Universitet

07/11: Kunstens kvinder. Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab

14/11: En kvinde i krig – modstandskvinden Jutta Graae. Trine Engholm Michelsen, ph.d. og forfatter

21/11: 150 års kvindekamp. Astrid Elkjær Sørensen, postdoc i historie, Aarhus Universitet

2221-412

Tyskland i det 20. og 21. århundrede

TID: 25/10, 7 tirsdage, kl. 17.30-19.15

PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

Vi har altid skuet mod Tyskland. I krigstid har blikket været stift rettet sydpå, fx da Hitlers tropper i april 1940 overskred grænsen til Sønderjylland. På det mere fredelige plan er mange kulturelle strømninger netop kommet hertil sydfra, og i dag skuer vi mod vores nabo mod syd efter nye eksporteventyr eller måske den nye leder af den frie verden. De senere år er Tyskland blevet mere og mere politisk og kulturelt relevant. En række tysklandseksperter leder os gennem centrale og spændende strømninger inden for tysk historie, samfund, politik, tænkning og kultur i det 20. og 21. århundrede, hvor Tyskland har oplevet store modsætninger og omvæltninger.

25/10: Krigsafslutning – Enhed – Zeitenwende. Tre stationer der formede det moderne Tyskland. Thomas Wegener Friis, lektor i historie, Syddansk Universitet og visiting professor, Europa-Universität Flensburg

01/11: Tysk design fra 1919 til 1968. Fra banebrydende Bauhaus til Hochschule für Gestaltung. Thomas Dickson, forfatter, arkitekt og industriel designer

08/11: Kampen om midten. Tysk politik og samfund i det 21. århundrede. Moritz Schramm, lektor i tysk historie og kultur, Syddansk Universitet

15/11: Hannah Arendt og menneskets vilkår. Anne Marie Pahuus, lektor i filosofi og prodekan, Aarhus Universitet

22/11: Berlin – en kulturhistorisk rejse gennem byens omskiftelige historie. Åse Lerche, cand.mag. i tysk og journalist, bosat mange år i Berlin

29/11: Tyskland i Europa – og internationalt. Friis Arne Petersen, tidl. ambassadør i Tyskland

06/12: Nyere tysk litteratur – fra Herta Müller til Clemens Setz. Philipp Alexander Ostrowicz, dr.phil., seniorforskningsrådgiver, Copenhagen Business School

2221-417

Dronningen griber magten

TID: 29/10, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Mikkel Leth Jespersen, afdelingsleder for formidling og forskning, Historie Haderslev

I 1387 greb Margrete 1. magten. Hendes søn, teenagekongen Oluf, var pludselig død, og Norden stod uden regent. Margrete kendte magtspillets regler og fik ved snarrådighed indsat sig selv som regent for hele Norden. I spidsen for riget var nu en kvinde. En skæbne som få andre af Danmarks dronninger har haft, men som ikke nødvendigvis har forhindret dem i at præge landet. Denne dag beretter museumsinspektør Mikkel Leth Jespersen om Danmarks dronninger, der med Margrete 1. i front, har formet landet. Dagen tager udgangspunkt i Mikkel Leth Jespersens bog 'Dronningen griber magten' (Aarhus Universitetsforlag).

2221-175

Waffen-SS – Europas nazistiske soldater

— **TID:** 30/10, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISERE: Niels Bo Poulsen, militær-historiker, Forsvarsakademiet, og Claus Bundgård Christensen, lektor i historie, Roskilde Universitet

Waffen-SS var med sine ca. 1 million soldater den moderne histories mest multikulturelle og transnationale militære styrke. Soldaterne var dybt integrerede i Himmlers SS-organisation og projekt med at opbygge et storgermansk og racerent nazistisk rige efter krigen. Vi kommer omkring væsentlige aspekter af Waffen-SS' historie, herunder den militære brug af SS-soldaterne og deres omfattende deltagelse i de nazistiske forbrydelser. Selv om krigen endte, betød det ikke, at Waffen-SS helt forsvandt – en væsentlig del af SS-veteranerne deltog i et netværk, som på mange måder fastholdt normer og forestillinger fra SS. Dagen er baseret på forelæsernes anmelderroste bog 'Waffen-SS: Europas nazistiske soldater' (Gyldendal).

2221-385

Historieeftermiddage på Dokk1: Milepæle i menneskets historie

— **TID:** 8/11, 5 tirsdage, kl. 12.15-14.00. Ingen undervisning 15/11 og 22/11
STED: Dokk1, Store Sal, Hack Kampmanns Plads 2
UNDERVISER: Søren Hein Rasmussen, ph.d. i historie og forfatter

Menneskeheden hersker i dag over liv og død på kloden og udnytter dens metaller og mineraler. Hvordan er det kommet dertil, at én livsform ud af millioner kunne opnå denne position? Vi dykker ned i en række af de væsentligste forhold, der har gjort mennesket så særligt. Undervejs kommer vi bl.a. forbi emner som udviklingen af menneskets kropslige og mentale særpræg, sprog, seksualitet og kunst, samfundsdannelse, religiøsitet og udveksling af ting og ideer samt idéerne om fremskridt, kapitalisme, industrialisering og individualisering.

- 08/11: Menneskets oprindelse og slægtninge**
29/11: Nogle vigtige menneskelige adfærdskonstanter
06/12: Fra natur til kulturdreven evolution
13/12: Civilisationens væsentligste frembringelser
20/12: Moderne tider og den permanente nyskabelses ideologi

2221-389

Berlin – en kulturhistorisk rejse gennem byens omskiftelig historie

— **TID:** 12/11, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Åse Lerche, cand.mag. i tysk og journalist, bosat mange år i Berlin

Efter genforeningen er Berlin blevet en af Europas førende kunst- og kulturmetropoler. De gamle arbejderkvarterer Prenzlauer Berg og Friedrichshain-Kreuzberg har opnået kultstatus, men i dag er det i lige så høj grad de mindre veletablerede kunst- og kulturprojekter i bydele som Wedding og Weissensee, der får internationale kulturudøvere til at se mod Berlin. Samtidig blev byens udbud inden for den etablerede kunst- og kulturverden udvidet kolossalt i 2021, da Berlins byslot åbnede som et kæmpe museumslandskab. Vi skuer også længere tilbage og inddrager Berlins kulturhistoriske udvikling i tiden op til 1918, i mellemkrigstiden og i efterkrigstidens delte by. På den måde vil vi se, hvordan Berlins foranderlige historie har virket som en adrenalinindsprøjtning på kreativiteten.

2221-390

Potsdam – slotte og spioner, glans og garnisoner

— **TID:** 13/11, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Åse Lerche, cand.mag. i tysk og journalist, bosat mange år i Berlin

Preussens konger skabte syv fantastiske slotsparker i Potsdam, der i 1990 blev optaget på UNESCOs verdensarvsliste. Park Sanssouci og Neuer Garten med Potsdamkonferencen er de mest berømte, men vi ser også nærmere på de øvrige fem. Udover det enestående parklandskab byder byen også på mange andre facetter: Potsdamkonferencen 1945, hvor Stalin, Churchill og Truman mødtes på Schloss Cecilienhof, spionudvekslingerne på Glienicke Brücke og den aktuelle og kontroversielle rekonstruktion af det sønderbombede historiske centrum er bare noget af det, der gør det særligt spændende at lære Potsdam nærmere at kende.

2221-404

Den lyse middelalder: Danmark og Europa 500-1300

— **TID:** 14/11, 5 mandage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
UNDERVISER: Brian Patrick McGuire, professor emeritus i middelalderhistorie, Roskilde Universitet

Vi skal se nærmere på, hvordan Europa og Danmark blev til, og hvordan middelalderen er meget bedre end sit 'mørke' rygte. Undervejs møder vi nogle af middelalderens fremtrædende personer, bl.a. Karl den Store og hans drøm om et kristent kejserrige, Bonifacius, der bragte romersk kristendom til Nordeuropa og den mystiske Poppo og hans mission til Harald Blåtand. Vi møder også Pierre Abélard, der udfordrede den kristne lærdom, forførte Heloise og endte sit liv som munk – og netop Heloise, der krævede, at Abélard blev hendes åndelige vejleder. Og så er der den stridbare Eskil, Lunds ærkebiskop, der endte sit liv som en ydmyg cisterciensermunk.

- 14/11: Fra antik til middelalder 500-700**
21/11: Den mørkeste tid 700-1000
28/11: Vendepunktet 1000-1200
05/12: Vækstens århundrede 1100-1200
12/12: Opgøret mellem konger og præster 1200-1300

2221-444

Byvandring: Julen i det gamle Aarhus

— **TID:** 8/12, 1 mandag, kl. 12.30-15.00
PRIS: 250 kr. inkl. gløgg og æbleskiver
STED: Rådhuspladsen ved Grisebrønden
UNDERVISER: Doron Haahr, cand.mag. i historie, Aarhushistorier

Kom med på byvandring i juleudsmykkede Aarhus, og få indblik i, hvordan julen er blevet fejret hos rig og fattig, i fremgangstid og i krigstid. Vi skal høre om, hvordan det var at fejre jul under 2. verdenskrig og den store begejstring, da man kunne få appelsiner for første gang efter krigen. Undervejs skal vi også høre om det mondæne forretningsliv og på sporet af julegavefristelserne, som de handlende tilbød de velstillede aarhusianere for hundrede år siden. Vi kommer forbi Fælleskontoret for Velgørenhed, for langt fra alle var i stand til at nyde en privilegeret jul, og der fandtes mange indsamlinger til fordel for byens fattige. Vi slutter af – og får varmen – med gløgg og æbleskiver på Café Hack på Bispetorvet.

2221-185

Bronzealder-battle

TID: 15/12, 1 torsdag, kl. 19.00-21.15

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

UNDERVISERE: Flemming Kaul, museumsinspektør, Nationalmuseet, og Benita Clemmensen, museumsinspektør, Museum Østjylland

Der er lagt op til en underholdende aften med vilde historier, når de to arkæologer, Benita Clemmensen fra Museum Østjylland og Flemming Kaul fra Nationalmuseet, tørner sammen i en verbal bronzealder-battle – begge med en lidenskab for bronzealderens religion, og hvordan den kommer til udtryk i tidens billedverden. Denne aften fortæller Flemming Kaul bl.a. historien om bronzealderens blå glasperler, der viser vidtstrakte handelsruter mellem Norden og fjerne egne som Mesopotamien og Ægypten, og om sin spændende forskning i bronzealderens billedverden, mens Benita Clemmensen byder ind med historier om fantastiske østjyske fund fra bronzealderen.

2311-245

Søkrigen i 1. verdenskrig

TID: 23/1, 5 mandage, kl. 19.30-21.15

PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

UNDERVISER: Martin Ammitsbøll Husted, lektor, cand.mag. i historie, filosofi og samfundsfag

I årtierne op til 1. verdenskrig blev der investeret massivt i udviklingen af moderne flåder i Storbritannien og Tyskland. Flådekapløbet mellem de to stormagter anses for at være en hovedårsag til verdenskrigens udbrud, og blandt britiske og tyske tofficerer og politikere forventede mange i 1907 en kommende konflikt. Mindre kendt er flådekapløbet mellem Italien og Østrig-Ungarn samt de russiske, franske, japanske og amerikanske investeringer før krigs-udbruddet i 1914. Under krigen blev mange forventninger gjort til skamme – slagflåderne mødtes kun en gang under Slaget ved Jylland i 1916, mens miner, fly og især ubåde kom til at dominere søkrigen. Hør om den teknologiske udvikling og den strategiske tænkning før krigen og om søslaget, der kom til at tegne verdenskrigen og den ubådskrig, som flere mener var tæt på at knække Storbritannien i 1917.

2311-207

Vikingetiden – historien, kulturen og de nye fund

TID: 24/1, 6 tirsdage, kl. 19.30-21.15

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Vikingetiden er en særlig del af vores historie, og vikingerne var dem, som for alvor fik Norden og Danmark på verdenskortet. De erobrede store dele af England og fandt også vej helt til Amerika. I dag fascineres vi stadigvæk af vikingernes kultur, levemåde, bygninger, skibe og ikke mindst de skatte, som de har efterladt sig. Med afsæt i de nyeste fund og opdagelser giver en række eksperter indblik i den nyeste viden om vikingernes liv og færd.

24/01: Introduktion til vikingetiden.

Mads Ravn, forskningschef og museumsinspektør, Vejlemuseerne

31/01: Vikingetidens religion.

Sophie Bønding, postdoc, Nationalmuseet

07/02: Vikingetogter i Vesteuropa.

Kasper Holdgaard Andersen, ph.d., historiker, Moesgaard Museum

14/02: Nordboerne i Nordatlanten.

Mogens Skaaning Høegsberg, ph.d., Moesgaard Museum

21/02: Jarlen fra Skanderborg – den rige ryttergrav fra Fragerslev og vikingetidens grave.

Merethe Schifter Bagge, museumsinspektør, Museum Skanderborg

28/02: Kongesædet i Jelling – nye udgravninger og forskning.

Charlotta Lindblom, museumsinspektør, Vejlemuseerne

2311-206

Dansk ekspeditions historie

TID: 25/1, 6 onsdage, kl. 19.45-21.30

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Vi skal i sporene på 500 års dansk ekspeditions historie, der løbende har skiftet karakter i takt med, at Danmarks rolle i verden, de teknologiske muligheder og videnskaben har ændret sig. Det er fortællingen om store bedrifter og lige så store tragedier, men også om kulturmøder, videnskabelige erkendelser og udenrigspolitiske interesser. Vi skal høre om de første ekspeditioner, der var tæt knyttet til kongelige ambitioner om handel og prestige. Senere kom det til i højere grad at handle om videnskabelige undersøgelser, kortlægning og indsigt. Forelæsningerne kommer også ind på ekspeditionernes storhedstid 1850-1945, hvor den nationale dyrkelse af helte kulminerede. Til sidst bevæger vi os tættere på vores egen tid, hvor afkolonisering og kold krig satte nye rammer for ekspeditionerne.

25/01: Danmarks ekspeditioner fra 1600-tallet til i dag. En gennemrejse.

Michael Harbsmeier, mag.scient. og dr.phil., professor emeritus, Roskilde Universitet

01/02: Berings transsibiriske felttog til Kamtjatka og Stillehavet 1725-43.

Morten Hahn-Pedersen, seniorforsker og fhv. museumsdirektør

08/02: Ind i Afrika. 1850-1945.

Jesper Kurt Nielsen, museumsinspektør, Nationalmuseet

15/02: Tegneren, naturforskeren og diplomaten. Anne Haslund Hansen,

museumsinspektør, Nationalmuseet

22/02: De arktiske folk er ét. 5. Thule Ekspedition 1921-1924.

Anne Mette Randrup Jørgensen, seniorforsker, Nationalmuseet

01/03: På jagt efter national oprejsning og videnskabelige resultater med de tre Galathea-ekspeditioner, 1845-2007.

Kristian Hvidtfelt Nielsen, lektor i videnskabsstudier, Aarhus Universitet

Tag til Hearts & Minds Festival om hjernen 23-25/9 på Dokk1

SE SIDE 86 OG LÆS MERE PÅ HEARTS-MINDS.DK

2311-208

Aarhusianere på flugt og i fangenskab – International Auschwitz-dag 2023

— **TID:** 26/1, 1 torsdag, kl. 17.00-19.45
PRIS: 195 kr., studerende 75 kr.
STED: Aarhus Stadsarkiv, Dokk1, niveau 2.2, Hack Kampmanns Plads 2

Den 27. januar 1945 blev den største af Nazi-tysklands koncentrationslejre befriet. Auschwitz-dagen er siden blevet den internationale markering af kz-lejrenes rædsler og en påmindelse om aldrig at glemme. I Aarhus markerer vi i år dagen med et lokalt fokus. Tre historikere med stor viden om besættelsens Aarhus dykker ned i de lokale historiske kilder og historien om nogle af de modstandsfolk, som blev straffet med deportation til kz-lejre. Desuden skal vi høre om, hvordan familier med jødisk baggrund i Aarhus levede inden for murene, inden for hjemmets fire vægge, og at det måske havde den konsekvens, at de blev overset af Det Sociale Udvalg, som var blevet pålagt at sikre jødiske forretninger og lejligheder efter Gestapos aktion i 1943.

- 17.00:** **Kilder til 2. verdenskrigs historie i Aarhus. Fra dagligdagen til kz-lejrene.** Thomas Norskov Kristensen, arkivar, Aarhus Stadsarkiv
- 17.45:** **Pause**
- 18.30:** **"Sig ikke noget!" En hverdag bag murene som aarhusianer med jødisk baggrund.** Klaus Bertelsen, cand.mag., Museumsfaglig Afdeling, Besættelsesmuseet, Den Gamle By
- 19.00:** **Aarhusianske skæbner i kz-lejrene.** Søren Tange Rasmussen, afdelingsleder, Besættelsesmuseet, Den Gamle By

2311-196

Den Amerikanske Borgerkrig

— **TID:** 28/1, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Ebbe Juul-Heider, lektor, cand.mag. i historie og oberstløjtnant

Den Amerikanske Borgerkrig 1861-1865 har en særlig plads i amerikansk historie og selvforståelse. Kampen mellem de såkaldte unionister fra Nordstaterne og konføderalisterne fra Sydstaterne handlede om USA's indretning økonomisk, socialt og administrativt med slaveriet og den enkelte stats uafhængighed som kardinalpunkter. I 1861 meldte 11 stater sig ud af Unionen og dannede deres eget forbund. Lincoln ville tvinge dem tilbage, og det lykkedes da også efter fire års krig, der kostede over 600.000 mennesker livet. Resultatet blev bl.a., at de stater, der havde løsrevet sig, igen blev indlemmet i De Forenede Stater, at omtrent fire millioner slaver blev frigivet, og at USA blev en stormagt på den internationale scene.

2311-187

En kulturhistorisk rejse gennem Spanien

— **TID:** 28/1, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Kasper Christiansen, cand.mag. i litteraturhistorie, rejsebu-reauindehaver i Barcelona

Forelæsningsdagen fokuserer på en række af Spaniens kulturhistoriske højdepunkter inden for arkitektur, kunst, litteratur og musik gennem historien. Vi dykker ned i Spaniens rige kulturhistorie og ser bl.a. nærmere på opførelsen af Alhambra i Granada, Mesquitaen i Córdoba, Columbus' rejser, Habsburgernes storrig og den spanske guldalder i 1500- og 1600-tallet. Vi skal også se på mesterværker fra Pradomuseet, herunder værker af El Greco, Velazquez og Goya, og tager på virtuel tur i spanske byer som Madrid, Barcelona, Córdoba og Granada. Dagen slutter med moderne arkitektur og byudvikling, litteratur og musik, men også med nogle af landets sociale og politiske udfordringer.

2311-189

En rejse gennem Barcelonas kulturhistorie

— **TID:** 29/1, 1 søndag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Kasper Christiansen, cand.mag. i litteraturhistorie, rejsebu-reauindehaver i Barcelona

Barcelona kaldes ofte for Spaniens mest europæiske by, og kontakten til Europa har været konstant gennem historien. Barcelona udviklede sig i 1200- og 1300-tallet til centrum for et stort handelsimperium med flere erobringer i Middelhavsområdet. Med industrialiseringen i det 19. århundrede startede en ny storhedstid for Barcelona, og byen blev udvidet med opførelsen af Eixample-kvarteret. Denne dag fokuserer vi på en række af Barcelonas kulturelle højdepunkter fra Havets Katedral og det gotiske kvarter til modernismen under Antoni Gaudí, kunstværker af Salvador Dalí, Joan Miró og Pablo Picasso og arkitektur opført i forbindelse med og efter De Olympiske Lege. Vi slutter i nutiden, hvor vi skal se på både nationalismen og selvstændighedskampen, gastronomi og vin samt moderne byudvikling.

2311-219

Tidsrejse til 1930'ernes Aarhus – Fredslunds fantastiske fotos

— **TID:** 9/2, 1 torsdag, kl. 19.00-20.45
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
STED: Dokk1, Store Sal, Hack Kampmanns Plads 2
UNDERVISER: Søren Hein Rasmussen, ph.d. i historie og forfatter

Fotografen Aage Fredslund Andersen kom til Aarhus i 1932 og gik amok med sit kamera. Det kom der mange tusinde billeder af byens liv ud af – arbejdere i fuld gang med dagens dont, legende børn, fiskere på havnen, cyklister, bade-gæster, ekspedienter, torvehandlende. Takket være hans fotografiske indsats får vi et unikt indblik industrialiseringens store årti i Danmark. I den nye bog 'Da Aarhus blev moderne' (Aarhus Universitetsforlag) har fotograf Arne Kjær Hansen udvalgt 252 billeder og genskabt de farver, fotografen så gennem kameraets linse. Denne aften fortæller historiker Søren Hein Rasmussen om motiverne og det samfund, der var. Midt i det forgangne er meget genkendeligt. Det er på samme tid nostalgisk og hjemligt. Tag med på en fantastisk og visuel tur gennem 1930'ernes Aarhus.

2311-265

Kampen om Grønland

TID: 15/2, 6 onsdage, kl. 17.15-19.00. Ingen undervisning 24/2 og 31/3
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Få andre steder i verden har naturen så stor indflydelse på mennesket som i Grønland, hvor uvej fra den ene dag til den anden kan lukke al kommunikation med omverdenen. I denne forelæsningsrække går vi på opdagelse i Grønlands historie – fra de første mennesker over kolonitiden og frem til i dag. Vi hører om Knud Rasmussens ekspeditioner, taler geopolitik, får et overblik over klimaforandringerne fra et grønlandsk perspektiv og læser nyere litteratur om og fra Grønland. Hvad har grønlændernes egen stemme i litteraturen at berette?

15/02: Forhistorien – fra de første mennesker til kolonitiden. Bjarne Grønnow, forskningsprofessor, dr.phil., Nationalmuseet

22/02: Grønlands moderne historie – fra kolonitiden til i dag. Jens Lei Wendel-Hansen, ph.d. i historie

01/03: Grønlandsekspeditioner og -fartøjer – med særligt fokus på Knud Rasmussen. Søren la Cour Jensen, museumsinspektør, daglig leder af Knud Rasmussen Hus og Arkiv

08/03: Klima og klimaforandringer. Søren Rysgaard, leder af Arktisk Forskningscenter, Aarhus Universitet

15/03: En kompliceret arktisk stat: Rigsfællesskabet mellem stormagter og klimaforandringer. Lin A. Mortensgaard, forskningsassistent, Center for Militære Studier, Københavns Universitet

22/03: Nyere dansk litteratur om Grønland og grønlændernes egen stemme i litteraturen. Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab

2311-184

Byvandring: Da Aarhus blev Aarhus

TID: 7/3, 4 tirsdage, kl. 12.30-14.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
STED: Se mødesteder på fuau.dk
UNDERVISER: Doron Haahr, cand.mag. i historie, Aarhushistorier

I midten af 1800-tallet var Aarhus en undselig provinsby med små 9000 indbyggere. Få årtier senere var byen mangedoblet i størrelse, og Aarhus var blevet Danmarks næststørste by. Hvordan gik det til? Vi skal på sporene af den rivende udvikling sidst i 1800-tallet, da Aarhus blev indhyllet i røg og damp. Anden vandring fortsætter ind i 1900-tallet, hvor vi skal høre om gullaschbaroner under 1. verdenskrig, jazz'en i mellemkrigstiden og om en næsten ufattelig boligkrise. Herfra går vi videre ind i besættelsestidens Aarhus, hvor vi kommer tæt på modstandsfolk, stikkere og hverdagen for aarhusianerne. Vi slutter på en vandring i efterkrigstidens Aarhus, hvor der blev truffet store beslutninger om at ændre byen – den gamle bykerne skulle rives ned! Heldigvis gik det ikke helt så galt.

07/03: Aarhus i røg og damp

14/03: Fattigfolk, gullaschbaroner, jazz og revolutionære socialister

21/03: Aarhus besat: Modstandsfolk og stikkere – og alle dem midt imellem

28/03: Riv det ned! Da Aarhus (næsten) blev jævnet med jorden

2311-193

Rejsen mod Europa. Fra Romerriget til det 21. århundrede

TID: 21/3, 1 tirsdag, kl. 17.15-20.00
PRIS: 275 kr., studerende 145 kr.
UNDERVISER: Jakob Danneskiold-Samsøe, fil.dr. i historie og videnskabshistorie

De fleste af os har en forestilling om Europa. Ikke bare som et kontinent, men som en eller anden form for kulturel enhed, der adskiller os fra Mellemøsten, Afrika, USA og resten af verden. Denne aften dykker vi ned i, hvorvidt forestillingen om 'det europæiske' er en myte eller kan underbygges historisk. Vi følger Europas udvikling fra Romerriget til det 21. århundrede og besvarer dermed også spørgsmålet om, hvordan Europa kom til at dominere resten af verden økonomisk og kulturelt. Undervejs kommer vi bl.a. forbi Romerriget, kors-tog, bogtrykkerkunst, humanisme, opdagelser og kolonier, oplysningstid, industrialisering og verdenskrige. Det er en lang og svimlende rejse, vi skal ud på! Jakob Danneskiold-Samsøe er forfatter til den nye bog 'Rejsen mod Europa. De første 10.000 år' (Gads Forlag).

2311-276

Spionmysterier i historien

TID: 22/3, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Andreas Marklund, ph.d., seniorforsker, Enigma – museum for post, tele og kommunikation

Spioner arbejder med indsamling af hemmeligheder om stater, selskaber eller enkelte individer. Spionage har altid fundet sted, og frygten for spionen – den skjulte fjende – har været en vigtig drivkraft for udviklingen af statslige overvågningssystemer. Få indblik i nogle af de spionmysterier, der har formet den moderne historie. Det er en dramatisk tidsrejse gennem en dunkel tusmørkeverden – en verden fuld af hemmeligheder og skjulte sammensværgelser, der trækker tråde helt frem til vores egen tid. Undervejs kommer vi bl.a. forbi Dreyfus-affæren under la belle époque, spioner og spionjægere under 1. verdenskrig, Bletchley Park og Enigma under 2. verdenskrig og spionskandaler i Vesten under den kolde krig.

Folkeuniversitetets undervisning
foregår på Aarhus Universitet
i Ny Munkegade

– MEDMINDRE ANDET ER ANGIVET. SE LOKALE PÅ FUAU.DK

2311-262

Da Vestindien kom til Aarhus

TID: 25/3, 1 lørdag, kl. 11.00-15.00

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

STED: Se steder på fuau.dk

UNDERVERISER: Per Nielsen, cand.mag. i historie og forfatter

I kolonitiden dukkede der vestindiske sømænd op i de danske havne, og flere embedsmænd tog sig en barnepige eller tjenerdreng med på rejsen til Europa. Nogle af disse sorte vestindere slog sig ned – også i Aarhus. Her var det særligt hotel- og natklubejer James Thompson, man kendte fra nattelivet og revysangene. Hvilket liv fik de sorte vestindere i Danmark, og hvordan blev de opfattet med deres fremmedartede udseende og baggrund? Få en ny og lokal vinkel på historien om Dansk Vestindien. Vi starter med en forelæsning og fortsætter på byvandring, hvor vi skal på sporet af en vestinder i Aarhus. Per Nielsen er forfatter til bogen 'Fru Jensen og andre vestindiske danskere' (Nationalmuseet)

11.00: Forelæsning: Fru Jensen, James Thompson og andre vestindiske danskere

13.30: Byvandring: På sporet af en vestinder i Aarhus

2311-173

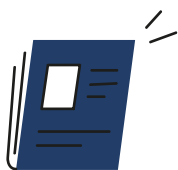
De tyske flygtninge og Danmarks største flygtningelejr

TID: 11/4, 1 tirsdag, kl. 17.15-19.00

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

UNDERVERISER: John V. Jensen, museumsinspektør, Vardemuseerne

I besættelsens sidste måneder ankom ca. 250.000 tyske flygtninge til Danmark. Krigshandlerne på Østfronten fik nazisterne til at evakuere millioner af mennesker til det vestlige Tyskland og Danmark, hvor de efter befrielsen blev interneret i lejre. Den største af disse var Oksbøllejren, der husede omkring 36.000 tyske flygtninge og en overgang var Danmarks femtestørste by. Forelæsningen fortæller historien om de tyske flygtninge i Danmark i årene 1945-49. Om flugten, opholdet i Danmark og hjemkomsten til det delte Tyskland. Hvorfor kom flygtningene, hvor kom de fra, og hvordan løste de danske myndigheder opgaven? Historien om de tyske flygtninge har været overset, men er yderst tankevækkende og aktuel. Forelæsningen bygger bl.a. på John V. Jensens bog 'Tyskere på flugt' i serien 100 danmarkshistorier (Aarhus Universitetsforlag). For særøvisning i Oksbøllejren og det nye museum FLUGT, tegnet af BIG – Bjarke Ingels Group se næste hold.

Få nyhederne først

TILMELD DIG FOLKEUNIVERSITETETS NYHEDSBREV PÅ FUAU.DK, OG FÅ INFORMATION OM SÆRLIGE TILBUD OG ARRANGEMENTER

2313-156

Særomvisning: Danmarks-historiens største flygtningelejr og det nye museum FLUGT

TID: 15/4, 1 lørdag, kl. 13.30-15.30

PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.

MØDESTED: Flygtningekirkegårds P-plads på Præstegårdsvej, 6840 Oksbøl

UNDERVERISER: John V. Jensen, museumsinspektør, Vardemuseerne

Danmarkshistoriens største flygtningelejr lå i Oksbøl vest for Varde. I 1946 husede den 36.000 tyske flygtninge uden mulighed for at vende hjem. Dermed var den en overgang Danmarks femtestørste by. Lejrens historie er fyldt med skæbner – nogle tragiske, andre fyldt med håb. Turen ledes af museumsinspektør John V. Jensen og går rundt i den tidligere flygtningelejrs område over flygtningekirkegården, hvis knap 2000 navne maner til eftertanke, og så skal vi selvfølgelig også se det nyåbnede museum FLUGT med museumsbygning tegnet af BIG - Bjarke Ingels Group. Undervejs får vi beretninger om lejren, dens mennesker, problemer, hverdag, glæder og sorger. For optaktsforelæsning om de tyske flygtninge og Danmarks største flygtningelejr se forrige hold.

2311-278

Fantastiske jyske kirker

TID: 11/4, 4 tirsdage. Forelæsninger 11/4, 18/4 og 2/5 kl. 17.30-19.15. Kirkebesøg 25/4 er kl. 10.30-12.15

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

STED: Se steder på fuau.dk

UNDERVERISER: Per Nielsen, cand.mag. i historie og forfatter

Næsten hver en landsby i Danmark har en bygning, der er 800-900 år gammel – det er fantastisk at tænke på. Og kirkens bygninger har altid været noget særligt både med hensyn til funktion, arkitektur, kunst og håndværk. Med afsæt i kirkebyggeriet i 1100-1200-tallet ser forelæsningserne på de lange linjer i dansk kirkebyggeri gennem 1000 år – og på nogle af de spændende detaljer. Vi skal aflæse bygningerne og detaljerne for at finde stiltræk, lokale træk og brud med det traditionelle. Det handler om formen, materialerne og farverne og om at afsøge, hvor inspirationen er kommet fra – fra begyndelsen af stenbyggeriet og frem til nogle af de interessante kirkebygninger og tilbygninger, der er kommet til de seneste årtier. Det gælder kirkerne i Aarhus, men også kirker fra Skagen til Slesvig.

11/04: Landsbykirkerne – form, farver og udviklingen gennem århundrederne

18/04: Domkirkerne – fra romansk basilika til gotisk katedral

25/04: Besøg i Sct. Pauls Kirke og Sct. Lukas Kirke: 1800-tallets idéer om kirker og kirkebyggeriet 1820-1920

02/05: Nyere og helt nye kirker – fra historicismen til modernismen og 2023

2311-225

Danmarkshistoriens største fund

TID: 11/4, 4 tirsdage, kl. 19.45-21.30

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Menneskets historie forandrer sig konstant, når spaden sættes i jorden, og arkæologien er det tætteste, vi kommer på en rejse tilbage i tiden. Fortidens muld afslører betydningsfulde og fascinerende detaljer om dem, der har været her før os. Hør om nogle af danmarkshistoriens største og mest betydningsfulde fund og opdagelser – fra guldskatte, der pibler frem af den sønderjyske jord til uhyggelige historier om moselig og drabelige fortællinger om en hel hærstyrke, der i de første årtier efter Kristi fødsel blev nedkæmpet og smidt i et søbassin nær Skanderborg.

11/04: Solvognen. Flemming Kaul, museumsinspektør, Nationalmuseet

18/04: Egtvedpigen. Louise Felding, museumsinspektør, Vejlemuseerne

25/04: Alken Enge. Ejvind Hertz, museumsinspektør, Museum Skanderborg

02/05: Vindelev guldet og Guldhornene. Mads Ravn, forskningschef og museumsinspektør, Vejlemuseerne

2311-185

Underdanmark – de glemte historier

TID: 17/4, 4 mandage, kl. 17.30-19.15

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

Danmark er kendt for sin velfærdsstat, der yder omsorg for samfundets svageste. Mindre kendt er det, at man indtil langt op i 1900-tallet anså udsatte og svage som en alvorlig trussel mod samfundet, og derfor blev mange af disse uønskede individer anbragt rundt omkring på anstalter eller børnehjem. Livet på anstalterne har budt på hårdt fysisk arbejde og disciplinering. Desuden ønskede man ikke, at de såkaldte 'aandssvage', 'degenerede' eller folk med kriminel eller afvigende adfærd spredte deres gener ud i samfundet, og mange blev derfor steriliserede mod deres vilje. I denne forelæsningsrække går vi helt tæt på fortællingen om den danske forsorg og de mennesker, der var anbragt – for nogle i en kortere periode, for andre et helt liv.

17/04: Billeder fra en anden verden. Historien om Danmarks største åndssvageanstalt. Poul Duedahl, professor i historie, Aalborg Universitet

24/04: Afvigernes ø: En fortælling om Livø Anstalten 1911-1961. Maria Clement Hagstrup, museumsinspektør, Vesthimmerlands Museum

01/05: Sprogø: ø-anstalten for de moralsk åndssvage kvinder. Sarah Smed, museumsleder, Danmarks Forsorgsmuseum

08/05: Livtag med fortiden: Når børnehjemsbørn erindrers. Stine Grøn-bæk Jensen, ph.d. og forsker ved Danmarks Forsorgsmuseum

2311-209

Byvandring: Aarhus under besættelsen

TID: 2/5, 3 tirsdage, kl. 17.00-18.30

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

STED: Se mødesteder på fuau.dk

Tag med tilbage til det besatte Aarhus, hvor nye kildestudier bringer ukendte historier frem. På første byvandring gives et overblik over de fem besættelsesår, og hvordan det var at leve i en besat by – om skumle sortbørshandlere, tyskerne, modstandsbevægelsen og den tyske terror. Vi slutter på Bispetorvet, hvor der fortælles om de dramatiske dage omkring befrielsen. Anden vandring sætter fokus på de over 60 jøder, der flygtede fra Aarhus efter Gestapos aktion i oktober 1943, og hvis liv aldrig blev det samme igen efter hjemkomsten fra Sverige. Sidste tur går til Nordre Kirkegård, hvor vi hører om teenagedrenge, som blev dræbt i modstandskampen, og formodede stikkere og kollaboratører, som betalte den højeste pris for deres tætte samarbejde med besættelsesmagten.

02/05: Aarhus under besættelsen. Søren Tange Rasmussen, museumsinspektør, afdelingsleder Besættelsesmuseet, Den Gamle By

09/05: Aarhusianere med jødisk baggrund på flugt. Klaus Bertelsen, cand.mag., Museumsfaglig Afdeling, Besættelsesmuseet, Den Gamle By

16/05: Med livet som indsats. Klaus Bertelsen, cand.mag., Museumsfaglig Afdeling, Besættelsesmuseet, Den Gamle By

2311-183

Byvandring: Ballade i gaden

TID: 16/5, 4 tirsdage, kl. 12.30-14.00

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

STED: Se mødesteder på fuau.dk

UNDERVISER: Doron Haahr, cand.mag. i historie, Aarhushistorier

De voldsomme begivenheder i Europa i første halvdel af 1900-tallet sendte dønninger ind over Aarhus. På fire vandring skal vi på sporet af de revolutionære socialister, der inspireret af den russiske revolution gik på gaden i Aarhus i 1918. Ikke mange år senere marcherede nazisterne gennem de samme gader. Begge dele vakte opsigt og førte til optøjer, ballade, slåskampe – og også nogle gode grin. Vi skal også på sporet af besættelsetidens Aarhus, hvor alvoren lagde sig tungt over byen med bl.a. englændernes bombning af kollegierne ved Aarhus Universitet i oktober 1944. Forløbet slutter af med en på én gang opløftende og dramatisk tur, hvor vi går tæt på de dramatiske timer forud for befrielsesbudskabet, der lød i radioen den 4. maj 1945.

16/05: Slåskamp! Var revolutionen på vej i Aarhus i 1918?

23/05: Nazister i gaderne. Var Det Tredje Rige på vej i Danmark?

30/05: Bombningen af Aarhus Universitet under 2. verdenskrig

06/06: De dramatiske befrielsesdage i maj 1945

Kunst, arkitektur & design

2221-117

Kunst og kærlighed

TID: 6/9, 6 tirsdage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

Klichéen siger, at ulykkelig og uengældt kærlighed har været vejen til den store åbenbaring for mange kunstnere. Men hvordan er det gået med de kunstnere, som har fået hinanden? Går kunsten og kærligheden op i en højere enhed? Hvilken betydning har det haft, at der har skullet være plads til to kunstnersjæle i parforholdet, og at den eneste ene også er arbejdskammerat, mentor, muse, kritiker og måske i nogle tilfælde konkurrent?

- 06/09: Maja Lisa Engelhardt og Peter Brandes.** Rita Lienhøft, cand.mag. i kunsthistorie
13/09: Gerda Wegener og Lili Elbe. Amalie Grubb Martinussen, cand.mag. i kunsthistorie
20/09: Marie og P.S. Krøyer. Birgitte Zacho, mag.art. i kunsthistorie
27/09: Frida Kahlo og Diego Rivera. Jørgen Printz Steinicke, kunstner og cand.mag. i historie og kunsthistorie
04/10: Anna og Michael Ancher. Birgitte Zacho, mag.art. i kunsthistorie
11/10: Oda og Christian Krohg. Anne Sofie Ejersbo, mag.art. i kunsthistorie

2221-030

41 mesterværker fra Giotto til Picasso

TID: 7/9, 6 onsdage, kl. 11.15-13.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

UNDERVISER: Jørgen Printz Steinicke, kunstner og cand.mag. i historie og kunsthistorie

Over seks gange skal vi stifte nærmere bekendtskab med 41 mesterværker inden for billedkunsten begyndende med Giotto, der indvarsler et afgørende skift frem mod renæssancen. Traditionen fra 1400-tallets efterhånden fuldt udfoldede renæssance dominerer de næste 500 år af europæisk kunst frem til kubismens livtag med de hævdvundne forestillinger om, hvordan et maleri skal se ud. Derefter forandres alt. Picassos 'Guernica' fra 1937 slutter derfor forelæsningsrækken af.

- 07/09: Individet i centrum – fra ung- til højrenæssance i Italien og nord for Alperne**
14/09: Fra renæssance til manierisme i Italien og fra nederlandsk bondefest til tysk gotisk gru
21/09: Det store barokdrama og hverdagens stille liv – Italien og Holland
28/09: Katolsk inderlighed, fyrstelig pragt og revolutionskunst
05/10: Fra vold og vild romantik til impressionisme og ekspressionisme
12/10: Den moderne verden – "menneskets fordrivelse fra kunsten"

UDVID FORELÆSNINGSOPLEVELSEN

Få et lækkert måltid i
Matematisk Kantine

2221-029

Billedsprog i Europa 1600-1800. Barok, rokoko, nyklassicisme og præromantik. Mellem følelse og fornuft

— **TID:** 7/9, 10 onsdage, kl. 14.15-17.00. Ingen undervisning 19/10 og 16/11
PRIS: 1595 kr.
UNDERVISER: Gitte Tandrup, mag.art. i kunsthistorie

Forelæsningerne vil give et indblik i billedsprogets udvikling i de toneangivende områder i Europa. Man vil have meningen og dybden tilbage i realistiske retninger oven på 1500-tallets manierisme. Både i de frie Nederlande og i modpolen, den skrumpende stormagt Spanien, kommer der en guldalder i maleriet. I Italien er der både jordnær realisme og en overdådig stil til at promovere pavemagten, den højbarok, der har givet perioden navn. I Frankrig ønsker Ludvig 14.s hof en anderledes klassisk stil.

- 07/09:** Italien med bl.a. Caravaggio, Artemisia Gentileschi og Bernini
14/09: Nederlandene med bl.a. Rembrandt, Hals og Rubens
21/09: Spanien med Velazquez, Zurbaran, Murillo m.fl.
28/09: Danmark med kunsten omkring Christian 4.
05/10: Frankrig med Poussin og kunsten omkring Ludvig 14.
12/10: Arkitektur og design
26/10: Rokoko med Watteau, Rosalba Carriera, Boucher, Fragonard m.fl.
02/11: Nyklassicisme med David, Angelica Kauffmann m.fl.
09/11: Præromantik med Goya, Fuseli, Blake m.fl.
23/11: Kunst i Danmark gennem 1700-tallet. Saly, Juel, Abildgaard m.fl.

2221-113

100 års dansk keramik

— **TID:** 7/9, 5 onsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
UNDERVISER: Carsten Bagge Laustsen, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet

Dansk keramik er populært som aldrig før. I tv konkurrerer keramikere om at lave funktionelle, æstetiske og teknisk komplicerede værker. Udstillinger trækker massevis af besøgende, og små værksteder trives overalt. I denne forelæsningsrække får du et sjældent indblik i den moderne, danske keramiske tradition gennem 100 år: lige fra modernismens frembrud med Thorvald Binsedboell og den tidlige kunstkera- mik, over 1930'ernes stentøjsrevolution på Den Kongelige Porcelænsfabrik, enkeltværkstederne og studiekeramikken fra 50'erne og endelig frem til den nyere og mere eksperimenterende, skulpturelle keramik. Forelæsningsrækken bygger på bogen '100 års dansk keramik' (Turbine), der udkommer i 2022.

2221-102

Kvinder i litteraturen og kunsten

— **TID:** 29/9, 8 torsdage, kl. 09.15-11.00. Ingen undervisning 20/10 og 27/10
PRIS: 995 kr., studerende 495 kr.
UNDERVISER: Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religions- videnskab

Jane Austen, Frida Kahlo, Virginia Woolf, Paula Modersohn-Becker, Astrid Lindgren, Marie Krøyer, Tove Ditlevsen, Agnes Slott-Møller og Elena Ferrante. Tag med på en rejse i kvinders litteratur- og kunsthistorie fra romantik, victorianisme og stereotype kønsrollemønstre til oprør, kvindelige motiver samt helteskikkelser og helt nye temaer på bordet, der kredser om kvinders livsverden: moderskab, kærlighed, frigørelse, karriere og identitet. Der sker gennembrud og nybrud, og kvinderne dukker op med stor styrke i både Danmark og udland, i både kunsten og litteraturen. Vær med, når det over otte formiddage skal handle om stærke kvinder i litteraturen og kunsten – fra 1800-tallet til i dag.

2221-032

Kunst – teori og analyse

— **TID:** 8/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Birgitte Zacho, mag.art. i kunsthistorie

Hvordan skal man forstå kunsten? Denne dag bliver du introduceret for klassiske kunsthistoriske værktøjer til billedanalyse. Hvordan kender man forskel på kunst fra renæssance og barok? Og hvordan skiller man billedets elementer ad i en analyse? Fra stilhistorie og farvelære til kompositionsanalyse og semiotik – forelæsningsrækken præsenterer dig for en række kunsthistoriske grundbegreber, der gør dig klar til dit næste museumsbesøg.

2221-033

Kunsthistorien på ét semester

— **TID:** 24/10, 8 mandage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 995 kr., studerende 495 kr.

Hvad karakteriserer barokken? Realismen? Og futurismen? Hvis du trænger til at få et godt overblik, få opfrisket din hukommelse eller for første gang stifte bekendtskab med kunsthistoriens forunderlige forandringer, så kom og vær med, når vi byder på en sprudlende gennemgang af kunsthistorien fra renæssance til samtid. Forelæsningerne omhandler først og fremmest maleri, skulptur og arkitektur. Men vi kommer også omkring stilretninger fra især det 20. og 21. århundrede, der udfolder sig i andre materialer og gør brug af andre teknikker.

- 24/10:** Renæssance og manierisme. Gitte Tandrup, mag.art. i kunsthistorie
31/10: Barok og rokoko. Merete Mørup, cand.mag. i kunsthistorie, Øregaard Museum
07/11: Klassicisme og romantik. Jørgen Printz Steinicke, kunstner og cand.mag. i historie og kunsthistorie
14/11: Realisme og impressionisme. Gitte Tandrup, mag.art. i kunsthistorie
21/11: Symbolisme og ekspressionisme. Gitte Tandrup, mag.art. i kunsthistorie
28/11: Kubisme og futurisme. Maja Bak Herrie, ph.d. i æstetik og kultur, Aarhus Universitet
05/12: Surrealisme. Amalie Grubb Martinussen, cand.mag. i kunsthistorie
12/12: Kunst og arkitektur i dag. Martin Søberg, lektor, Institut for Bygningskunst og Kultur, Det Kongelige Akademi

2221-058

Rembrandt – hovedværker, selvportrætter og arbejdsprocesser

TID: 26/10, 3 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Peter S. Meyer, mag.art. i kunsthistorie og fhv. museumsdirektør

Rembrandt fødes i en brydningstid. En tid, hvor tvivlen bliver et menneskeligt vilkår, og hvor uendeligheden bliver en del af vores verdensbillede. De nyopdagede verdensdele udvider verdenskortene, og de forskellige religioner konkurrerer voldsomt om sjælenes gunst. I denne verden skaber Rembrandt sine værker og bliver på den baggrund – og på grund af sit eget liv – den første rigtige moderne maler. Forelæsningsrækken gennemgår Rembrandts udvikling som kunstner. Af værkerne ser vi på hans selvportrætter, religiøse billeder, landskaber, tegninger og grafik.

2221-091

Lær at se på kunst

TID: 26/10, 4 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Anne Sofie Ejersbo, mag.art. i kunsthistorie

Hvordan kan forskellige former for billedkunst opleves? Hvordan sætter man ord på sine indtryk? Er kunsten åben for enhver fortolkning, eller har den en funktion, en morale, et budskab? Over fire aftener undersøger vi, hvad kunsten vil. Omdrejningspunktet er de kunsthistoriske perioder samt forskellige kunstners udtryksformer og stilarter. Forelæsningerne stiller skarpt på farver, former, motiver og materialer og gennemgår nogle af de forskellige idealer og holdninger, der har været med til at forme kunstens fortællinger og udtryksformer. Desuden præsenteres en række af de symboler og referencer, der ligger gemt i kunsten. Få værktøjer til at knække kunstens kode.

2221-034

Boligdrømme – få de store danske designeres bedste tips til indretning

TID: 27/10, 4 torsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.
UNDERVISER: Thomas Dickson, forfatter, arkitekt og industriel designer

Hvordan skaber vi hjem, der fungerer og er rare at være i? I denne forelæsningsrække kigger vi toneangivende designere som PH, Verner Panton, Jørn Utzon, Finn Juhl og Arne Jacobsen over skulderen, når vi sætter fokus på dels boligindretningens udvikling gennem historien og dels de metoder, som arkitekter og designere bruger til at skabe gode boliger. Emnerne vil være rum, lys, form, farve, lyde, lugte, møbleringsprincipper, nyt kontra gammelt, brugsværdi og oplevelsesværdi.

- 27/10:** Boligen – til praleri eller det gode liv? – ifølge PH, Mogensen og Jacobsen
03/11: Hvad er gode rum og god møblering? – Wegners, Utzons og Pantons tilgange
10/11: Principper for godt dags- og kunstlys – Utzons og PH's filosofi
17/11: Hvordan kan man arbejde med farver i boligen? – Pantons farvelære

Bustur til Hernings kunstmuseer

TID: 1/12, 1 torsdag, kl. 09.30-15.30
PRIS: 495 kr. inkl. transport, entré til begge museer, sandwich og vand/øl og omvisning
STED: Parkeringspladsen ved Scandinavian Congress Center/Musikhuset, Thomas Jensens Allé
UNDERVISER: Lisbeth Bonde, cand.mag. i kunsthistorie, forfatter og kunstkritiker

Tag med Folkeuniversitetet og kunstkritiker og forfatter Lisbeth Bonde på bustur til det midtjyske, når vi besøger kunstmuseerne HEART Museum og Carl-Henning Pedersen & Else Alfelts museet. I bussen til Herning vil Lisbeth give en bred introduktion til dansk samtidskunst i 2020'erne med udgangspunkt i de to aktuelle udstillinger på HEART. Lisbeth slutter af med at give en kort introduktion til Carl-Henning Pedersens og Else Alfelts kunst. I Herning starter vi på HEART, hvor der vil være 1,5 times egentid på museet. Herefter mødes vi og spiser frokost sammen i museets café. Efter frokosten følges vi til Carl-Henning Pedersen & Else Alfelts museet, hvor vi skal have en omvisning i museets udstillinger.

2221-112

Bayeux-tapetet og kalkmalerier i danske kirker

TID: 29/10, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISERE: Lise Gjedssø Bertelsen, mag.art., ph.d. i arkæologi, Sissel Plathe, mag.art. og fhv. museumsinspektør ved Nationalmuseet, og Frank Skaarup Hansen, falkoner og ejer af falkoneriet Falkenborg

Bayeux-tapetet i Normandiet fra omkring 1070 er en raffineret broderet tegneserie, en blanding af billeder og tekst. Afslutningen mangler i dag. Det er normannernes triumfberetning og skildrer det moralske drama om det storpolitiske magtspil i England og Normandiet, der ledte til hertug Vilhelm af Normandiets invasion af England og sejr i slaget ved Hastings den 14. oktober 1066, der bragte ham på Englands trone. Herefter skal vi se på, hvordan danske kalkmalerier fra den romanske og senromanske periode, dvs. fra ca. 1100 til 1275, afslører påvirkninger fra Bayeux-tapetet.

2221-035

Færøsk kunst – mellem den lille og store verden: Tre klassikere

TID: 30/10, 1 søndag, kl. 10.00-15.00

PRIS: 420 kr., studerende 220 kr.

UNDERVISER: Nils Ohrt, mag.art. i kunsthistorie og fhv. museumsdirektør, Færøernes Kunstmuseum

Færøerne kom sent til billedkunsten, men da det endelig skete omkring 1930, var det med en styrke og egenart, der har gjort 'færøsk kunst' til et kvalitetsstempel. Det er især i maleriet, de tidlige færøske kunstnere udmærkede sig, og denne temadag sætter vi fokus på Samuel Joensen-Mikines, Ruth Smith og Ingálvur av Reyni. Hos de tre kunstnere står landets natur og folkeliv i centrum, tolket i såvel ekspressionistisk som kubistisk retning. I forelæsnningen gennemgås centrale værker af Samuel Joensen-Mikines, Ruth Smith og Ingálvur av Reyni inden for den ramme, der udgøres af den lokale kultur og den internationale kunst, som de fortløkkede i deres værk.

2221-082

Farver i kunsthistorien

TID: 12/11, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Hans Jørgen Frederiksen, lektor emeritus i kunsthistorie, Aarhus Universitet

Siden oldtiden har kunstnere, filosoffer og videnskabsmænd diskuteret farvefænomenet, og i flere omgange har det givet anledning til egentlige farveteorier. Centrale navne i denne sammenhæng er fx Leon Battista Alberti, Isaac Newton, Johann Wolfgang von Goethe, Wassily Kandinsky, Johannes Itten og flere andre. I denne forelæsning skal det belyses, hvad disse teorier – set under en kunsthistorisk synsvinkel – går ud på, og ikke mindst hvordan de kommer til udtryk i billedkunst fra forskellige perioder fra middelalder til nutid.

2221-075

Kunst i verdensklasse

TID: 12/11, 1 lørdag, kl. 12.00-16.00

PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.

UNDERVISER: Peter S. Meyer, mag.art. i kunsthistorie og fhv. museumsdirektør

Hvad er det ved Mona Lisas smil, Michelangelos detalje med Guds hånd, der møder Adams, og Edvard Munchs udtryksfulde 'Skrik', der gør disse værker så ikoniske? Denne dag kigger vi nogle af kunsthistoriens mesterværker efter i sømmene, ligesom vi ser nærmere på en række af de værker, der gennem historien har været med til at trække kunsten i nye retninger. Hvordan kan et urinal, kantede og forvrængede kroppe, vilde drypmalerier og Marilyn Monroes portræt i massevis være betydningsfulde for kunstens udvikling? Og hvilke nyere værker kandidater til titlen som mesterværk?

2221-036

500 års tysk kunst fra Dürer til Gerhard Richter

TID: 17/11, 4 torsdage, kl. 19.30-21.15

PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

UNDERVISER: Jørgen Printz Steinicke, kunstner og cand.mag. i historie og kunsthistorie

Tysk kunst står stadig i skyggen af den italienske, spanske og franske kunst, men ikke desto mindre er der gennem århundrederne skabt væsentlige værker. Renæssancen introduceres for alvor med Albrecht Dürer. Først i 1800-tallet dukker romantikken op med masser af tysk Weltschmerz. Realismen og impressionismen har også deres store kunstnere på tysk grund. Først i det 20. århundrede følger tyske ekspressionister væsentlige nye kapitler til den europæiske kunst. I 1920'erne bliver Berlin en kulturel verdensmetropol med bl.a. den samfundskritiske Neue Sachlichkeit-bevægelse, indtil alt får en brat ende med Hitlers magtovertagelse. Kunsten efter 1945 bærer naturligvis præg af den nære fortids voldsomme hændelser og genopbygningen af landet.

2221-128

Fra skønvirke til bærbar kunst – dansk smykke-kunsthistorie gennem 150 år

TID: 1/12, 3 torsdage, kl. 17.30-19.15

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Anni Nørskov Mørch, cand.mag. i idé- og kunsthistorie

Ingen er uberørt af smykker. Vi har alle bevidst kurateret de smykker, vi har på i dag – og dem, vi aldrig kunne drømme om at bære. Men for de fleste er smykkernes righoldige kunsthistorie og nutidens vibrerende smykke-kunstscene uberørt land. Smykkernes historie skrives af både smykkernes skaber, betragter og bærer. I forelæsningsrækken følger vi smykke-kunstens bevægelser gennem de seneste 150 år fra skønvirkes hammerslåede sølv til arkitekttegnede design og avantgardistiske værker, og vi skal se masser af eksempler på både traditionelle, tidstypiske og unikke smykker.

01/12: Skønvirke og tilgængelighed

08/12: Danish Modern og kunstnersmykker

15/12: Smykke-kunst og wearables

2311-005

Hvad der er værd at vide om kunst

TID: 23/1, 8 mandage, kl. 17:15-19:00

PRIS: 995 kr., studerende 495 kr.

Hvad er det egentlig, vi ser, når vi står foran et kunstværk? Hvad vil kunsten os? Med en kort introduktion til kunstanalyse og en grundig gennemgang af kunsthistoriens centrale perioder og strømninger giver forelæsningsrækken dig nyttige redskaber til at tolke kunsten og sætte ord på indtryk. Det bliver en hæsblæsende rejse, der strækker sig fra middelalderen til det 21. århundrede og slutter af med et blik ud i fremtiden og et bud på, hvilke kunstnere vi skal holde øje med.

23/01: Hvad er kunst, og hvad skal vi med den? Mads Damsbo, direktør, Artcenter Spritten, Aalborg

30/01: Kunstforståelse – rent praktisk. Kamma Overgaard Hansen, ph.d. i kunsthistorie

06/02: Kunstens historie – fra middelalder til det tidligt moderne (ca. 800-1600). Amalie Grubb Martinussen, cand.mag. i kunsthistorie

13/02: Kunstens historie – fra 1600-tallets enevælde til 1800-tallets romantik (ca. 1600-1850). Merete Mørup, cand.mag. i kunsthistorie, Øregaard Museum

20/02: Kunstens historie – impressionister, modernister og andre revolutionære (ca. 1850-1940). Merete Mørup, cand.mag. i kunsthistorie, Øregaard Museum

27/02: Fotografi, populærkunst og nye medier i det 20. århundrede (ca. 1836-1975). Amalie Grubb Martinussen, cand.mag. i kunsthistorie

06/03: Abstraktion, popkunst og ikke-kunst (ca. 1916-2000). Amalie Grubb Martinussen, cand.mag. i kunsthistorie

13/03: Hold øje med dem – nye kunstnere på vej (ca. 2000-2050). Kristian Handberg, postdoc i kunsthistorie, Københavns Universitet

2311-006

Store danske designere

TID: 23/1, 7 mandage, kl. 17:30-19:15

PRIS: 895 kr., studerende 450 kr.

UNDERVISER: Thomas Dickson, forfatter, arkitekt og industriel designer

Hans J. Wegners Påfuglestol, PH's karakteristiske lamper, Børge Mogensens Tremmesofa, Arne Jacobsens Ægget, Finn Juhls Poeten, Nanna Ditzels Trinidad-stol, Kay Bojesens teaktræsabe og Verner Pantons FlowerPot-lamper. Vi kender genstandene. Men hvem var menneskene bag de kendte design, der høstede så stor international anerkendelse? Hvad kendetegner dem hver især? Og hvorfor er deres design blevet så kendte og elskede? I denne forelæsningsrække vil du blive introduceret for nogle af de fremmeste danske designere og deres værker.

23/01: Poul Henningsen – lysets mester

30/01: Arne Jacobsen – totaldesignets mester

06/02: Hans J. Wegner – håndværkeren over dem alle

13/02: Kaare Klint, Børge Mogensen og FDB-møbler – fra håndværk til industri

20/02: Finn Juhl og Poul Kjærholm – de store elegantiers

27/02: Verner Panton og Nanna Ditzel – form og farve uden grænser

06/03: Kay Bojesen og Lego – børnenes designere

2311-053

Caravaggio: Hans kunst, tid og efterfølgere

TID: 29/1, 1 søndag, kl. 10:00-16:00

PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

UNDERVISER: Philip Pihl, cand.mag. i kunsthistorie, Københavns Universitet

Caravaggio skabte egenhændigt en ny stil, som både begejstrede og foruroligede i hans samtid. Denne dag skal vi se nærmere på kunstneren Caravaggios værker, personen Caravaggio, hans samtid og de spor, han har sat i kunsthistorien. Caravaggio er kendt for sine højddramatiske barokke billeder udført i ekstrem realisme. Dette gjorde hans værker populære, men skabte også modstand og diskussion om kunstens rolle og virkemidler. Caravaggios eget liv var lige så dramatisk som hans billeder, hvilket har været med til at skabe kunstnermyten Caravaggio, som muligvis stadig spøger i vores nutidige forestilling om en rigtig kunstner.

Få overblik over kunsthistorien gennem 10 værker sammen med kunsthistoriker Peter S. Meyer. Se side 71. Her i samtale med Michael Kvium til Århundredets Festival.

2311-009

1800-tallets billedkunst i Europa – fester for øjet med mening

— **TID:** 1/2, 10 onsdage, kl. 14.15-17.00. Ingen undervisning 15/2 og 5/4
PRIS: 1595 kr.
UNDERVISER: Gitte Tandrup, mag.art. i kunsthistorie

Billedkunsten gennem 1800-tallet kan svinge mellem det klassiske, det romantiske og det realistiske. Der kommer så forskellige retninger som impressionisme og symbolisme. Store kunstnere er bl.a. Manet, Monet og van Gogh. Hvordan skal kunsten svare på den gryende moderne virkelighed? Stærke temaer er hverdagen, de små folk, livet på landet og i storbyen. Hvad er det, formen udsiger? Hvilke værdier er på spil?

01/02: Klassicisme med Ingres m.fl.

08/02: Gretchen og Faust i kunsten

22/02: Romantik med Delacroix m.fl.

01/03: Ophelia og Hamlet i kunsten

08/03: Realisme med Courbet m.fl.

15/03: Dante og Beatrice m.fl.

22/03: Manet. En biografisk skitse

29/03: Impressionisme med Monet, Berthe Morisot m.fl.

12/04: Symbolisme med Munch og andre

19/04: Tristan og Isolde og andre fortællinger i kunsten

2311-010

Bofællesskaber – fortid, nutid, fremtid

— **TID:** 25/2, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk
UNDERVISER: Michael Asgaard Andersen, ph. d. og lektor på Det Kgl. Akademi, Arkitektuskolen i København

Omkring 1970 opstod i Danmark en ny boligform, der havde fællesskab som sit omdrejningspunkt. Den blev kaldt bofællesskab og er siden blevet hædret og udbredt internationalt. Selvom den står som en nyskabelse for sin tid, trækker bofællesskabet tråde tilbage til en lang tradition i dansk boligarkitektur. Denne dag tager vi fat på den fornyede interesse for livet i et fælles hjem, som ikke mindst skyldes det store fokus på bæredygtig levevis. Det er en boligform, som både kan opfylde vores individuelle behov og påvirke de samfundsmæssige og globale udfordringer, som vi står overfor.

2311-102

Temalørdag om Michael Kvium

— **TID:** 25/2, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Kamma Overgaard Hansen, ph.d. i kunsthistorie

Michael Kviums værker har givet anledning til mange diskussioner siden debuten i 1980'erne. Med sine forvrængede menneskefigurer og ildevarslende scenarier har han skabt et genkendeligt univers, som de færreste helt kan ignorere. Denne lørdag vil ph.d. i kunsthistorie Kamma Overgaard Hansen præsentere Kviums kunst med afsæt i temaerne blindhed, karikatur, katolicisme og forfald. Alle temaer, der går igen gennem Kviums lange oeuvre og er med til at cementere hans særlige status i nyere dansk kunsthistorie. Når overskriften er Michael Kvium, vil lørdagen uundgåeligt stå i maleriets tegn. Men Kvium vil også blive præsenteret som tegner, grafiker, billedhugger, performer og filmmager.

2311-144

Færøsk bibelhistorie i verdenskunstens perspektiv

— **TID:** 25/2, 1 lørdag, kl. 10.00-15.00
PRIS: 420 kr., studerende 220 kr.
UNDERVISER: Nils Ohrt, mag.art. i kunsthistorie og fhv. museumsdirektør, Færøernes Kunstmuseum

I 2013 skabte den færøske kunstner Edward Fuglø ti cirkelrunde og bemalede trærelieffer til ophængning i Christianskirken i Klaksvig, Færøernes største kirke. Motivet er scener fra Jesu liv – fra bebudelsen til himmelfarten. Den store historie får følge af den lille, idet der i reliefferne indgår en række brugsstande, der henviser til Klaksvig og menneskeskæbner herfra. Relieffernes stil er 'bibelhistorisk', men udgør også et stykke samtidskunst med de indsatte 'readymades' og citater fra kunstens historie. Edward Fuglø fortæller ikke blot Jesu historie på sin egen måde, men trækker også på fortællingernes traditionelle udformning i kristen kunst. Hør om Fugløs færøske bibelhistorie.

2311-084

Frida Kahlo – barn af revolutionen

— **TID:** 25/2, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Jørgen Printz Steinicke, kunstner og cand.mag. i historie og kunsthistorie

Frida Kahlo var barn af den blodige mexicanske revolution 1910-20, og hendes mand Diego Rivera var i allerhøjeste grad medvirkende til, at den indianske kultur for første gang blev erklæret ligeværdig med den europæiske. Rivera og Frida støttede de hårdtarbejdende folk i deres kamp for et mere lige samfund. Men var Frida i virkeligheden så optaget af verdensrevolutionen, som hun gav udtryk for, eller var det snarere et forsøg på at gøre sig interessant i kunstelitens øjne? Og hvorfor taler hun tilsyneladende i så høj grad til vores tid?

2311-133

Kend kunsthistorien gennem 10 værker

— **TID:** 28/2, 5 tirsdage, kl. 11.15-13.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
UNDERVISER: Peter S. Meyer, mag.art. i kunsthistorie og fhv. museumsdirektør

Med kun 10 kunstværker, som er værd at kende, har man en struktur for hele kunsthistorien. Forelæsningerne giver et overblik over kunsthistorien gennem kun 10 kunstnere – et værk af hver – fra renaissance til i dag. Hvad er det, kunstværkerne viser? Forelæsninger ser på genrer som: det religiøse maleri, landskabsmaleriet, historiemaleriet, selvportrættet, det moderne maleri og konceptkunst. Samtidig ser vi bag om værkerne, så vi lærer at se på kunst, så man kan åbne og opleve andre værker. Undervejs kommer vi til at høre om kunstnere som Michelangelo, Rembrandt, Goya, Manet, Munch, van Gogh, Picasso, Klimt, Duchamp og Louise Bourgeois.

2311-011

Naturbilledet – virkelighed og romantisk drøm

TID: 1/3, 6 onsdage, kl. 11.15-13.00
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
UNDERVISER: Jørgen Printz Steinicke, kunstner og cand.mag. i historie og kunsthistorie

Landskabsmaleriet vinder for alvor frem med romantikkens idéer om den besjælede natur. I Tyskland bliver den symboladede Caspar David Friedrich stilskabende, mens fx William Turner i England dyrker et helt andet og friere naturinspireret maleri. I Danmark skildrer Eckersberg og hans elever det danske guldalderlandskab, som vi stadig har på nethinden. Snart tager en mere realistisk naturskildring over, da franske malere sætter deres staffelier op ude i landskabet. Dermed lægges grunden til et helt nyt maleri, hvor det drejer sig om at fange det stadig omskiftelige lys, de evigt foranderlige stemninger – impressionismen med bl.a. Monet og Renoir. Men hvorfor lade sig hæmme af naturens farve og form, spørger snart en ny generation af malere med kunstnere som van Gogh, Gauguin og Cezanne som toneangivende. Nye følger hurtigt efter – Matisse og Derain i Frankrig maler farvestærke billeder, mens tyske ekspressionister slutter sig sammen i Die Brücke og Der Blaue Reiter. Kandinsky fabulerer vildt og nærmer sig den totale opløsning af det genkendelige.

2311-012

Kunst – teori og analyse

TID: 25/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Birgitte Zachø, mag.art. i kunsthistorie

Hvordan skal man forstå kunsten? Denne dag bliver du introduceret for klassiske kunsthistoriske værktøjer til billedanalyse. Hvordan kender man forskel på kunst fra renaissance og barok? Og hvordan skiller man billedets elementer ad i en analyse? Fra stilhistorie og farvelære til kompositionsanalyse og semiotik – forelæsningsen præsenterer dig for en række kunsthistoriske grundbegreber, der gør dig klar til dit næste museumsbesøg.

2311-013

Hemmelige steder – arkitektens guide til særlige bygningsværker i det midtjyske

TID: 25/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk
UNDERVISER: Marie-Louise Høstbo, arkitekt MAA, fotograf og forfatter

Arkitektur kan overraske, forundre og gøre os nysgerrige på mere. Den kan – særligt når vi går helt tæt på – formidle fortællinger om kreative arkitekter, visionære bygherrer, dygtige håndværkere og skildre sammenhænge på tværs af tid i en evigt foranderlig verden. Denne dag tager arkitekt MAA Marie-Louise Høstbo dig med på en arkitektonisk opdagelsesrejse gennem en række udvalgte bygningsværker i det midtjyske – fra Ebeltoft i øst til Vemb i vest og fra Skive i nord til Askov i syd. I løbet af dagen løfter hun sløret for de særlige detaljer og oversete historier, der ligger gemt i bygninger af høj arkitektonisk værdi på turen gennem Jylland.

2311-057

Bauhaus – den banebrydende designskole

TID: 27/3, 1 mandag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Thomas Dickson, forfatter, arkitekt og industriel designer

Den revolutionære bevægelse, der spredte sig over Europa i kølvandet på 1. Verdenskrig og Den Russiske Revolution, førte i Tyskland til oprettelsen af verdens mest kendte skole for kunst, arkitektur og design, nemlig Bauhaus. Den satte ikke bare de visuelle kunstarter på den anden ende, men eksperimenterede også med industriel produktion, pædagogik, mode, køn, seksualitet, ja, snart sagt alle aspekter af det offentlige liv. Design skulle være for de mange, men lykkedes det? Nogle få danske designere fulgte i Bauhaus' fodspor, men de fleste her i landet var kritiske overfor Bauhaus og skabte deres moderne møbler, lamper og bygninger på en anden og mere pragmatisk måde.

2311-014

40 ikoniske fotografier

TID: 30/3, 1 torsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Gunner Byskov, cand.mag. i dansk og kunsthistorie samt leder af fotografdannelsen, Medieskolerne, Media College Denmark

Mennesker husker i billeder, og vores visuelle hukommelse er nærmest uendelig. Gennem årene har vi set millioner af billeder – og så er der alligevel nogle af dem, der bliver hængende og bliver en del af vores eksistentielle beredskab. Dem kalder vi ikoner, og en meget stor del af dem er fotografier. I løbet af kun én aften vil Gunner Byskov, leder af fotografdannelsen, præsentere dig for 40 af disse ikoniske fotografier fra år 1840 og frem til vores årtusind, i en gennemgang, der både fokuserer på fotografierne, på de fotografiske kvaliteter og på den historie, der netop gør dem til noget særligt.

2311-132

Byvandring: Kunst, skulptur og arkitektur i Aarhus Midtby

TID: 12/4, 2 onsdage, kl. 14.00-16.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
STED: Se mødesteder på fuau.dk
UNDERVISER: Peter S. Meyer, mag.art. i kunsthistorie og fhv. museumsdirektør

På to byvandring i Aarhus ser vi på de bygninger og den kunst, som findes i byen i dag. Fra de bygninger, der står tilbage fra middelalderen, renæssancen, historicismen og funktionalismen til de allernyeste bygninger som Isbjerget og Dokk1. Den første vandring starter ved Domkirken, hvor vi fremhæver arkitekturdetaljer, så man selv kan gå på opdagelse i byen. Samtidig analyserer vi sammenhængen mellem husene, pladsen og dens kunst. Den anden vandring starter ved Rådhuset. Med afsæt i dets arkitektur ude og inde prøver vi at forstå funktionalismen. Sammen dykker vi ned i diskussionerne om arkitektur og kunst i det offentlige rum.

GRÆNSER
GRÆNSER
GRÆNSER
GRÆNSER
GRÆNSER
GRÆNSER
GRÆNSER

ÅRHUNDREDETS
FESTIVAL

03–12 MARTS
2023

Litteratur, film & musik

2221-265

Wanderlust – kunsten at vandre som kilde til velvære og viden

— **TID:** 17/8, 1 onsdag, kl. 10.30-12.15
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
STED: Moesgaard Museum, lokale 301, Moesgård Alle 15
UNDERVISER: Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab

Søren Kierkegaard er én af de store tænkere, der har hyldet det at gå; hvordan det skaber nyt, og hvordan det kan hjælpe mennesket med at blive sig selv. Nordmanden Tomas Espedal er en anden, og denne dag vil vi dykke ned i hans i bog 'Gå' fra 2007. Bliv klogere på vandringens mentale og kulturelle historie, og hør om, hvorfor det er godt at vandre, samt hvorfor og hvordan nogle af de store forfattere, kunstnere og tænkere har hyldet vandringen i flere århundreder.

2221-254

Højdepunkter i 100 års dansk litteratur

— **TID:** 18/8, 1 torsdag, kl. 10.30-15.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
STED: Moesgaard Museum, lokale 301, Moesgård Alle 15
UNDERVISER: Anders Østergaard, ekstern lektor i litteratur, Københavns Universitet

Historien om de sidste 100 års danske litteratur kan fortælles på mange måder. Her skal vi se på tre markante værker, både tidstypiske og unikke: Tom Kristensens roman 'Hærværk' (1930) om fristelser og kriser i storbyen, Klaus Rifbjergs novellesamling 'Og andre historier' (1964) om psyken og seksualiteten og Naja Marie Aidts selvbiografiske sorgfortælling 'Har døden taget noget fra dig så giv det tilbage' (2017). Fra hvert af disse højdepunkter vil vi kigge indad mod værket, se på, hvad og hvordan det fortæller sin historie og prøve at forklare, hvorfor det rager op blandt andre.

2221-187

Operaens historie III

— **TID:** 5/9, 6 mandage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
UNDERVISER: Leif V.S. Balthzersen, mag.art. i musikvidenskab, tidl. musikchef for Aarhus Symfoniorkester og Sønderjyllands Symfoniorkester

Operaens historie strækker sig over mere end fire århundreder, og denne tredje forelæsningsrække af tre (de kan fint følges hver for sig) gennemgår 1900-tallets operahistorie. I disse forelæsninger dykker vi ned i senromantikken med komponister som Puccini og Richard Strauss og i modernismen med værker af fx Janáček og Alban Berg og russerne Stravinskij, Sjostakovitj og Prokofiev. Hertil kommer bl.a. engelsk traditionalisme hos Benjamin Britten, avantgardisme hos Nono og Berio og amerikansk minimalisme hos Philip Glass og John Adams.

2221-321

Englands litteratur efter år 2000

— **TID:** 6/9, 12 tirsdage, kl. 11.15-13.00. Ingen undervisning 18/10
PRIS: 1395 kr., studerende 695 kr.
UNDERVISER: Nick Bo Madsen, ekstern lektor i medievitenskaber, Aarhus Universitet

På dette forløb vil vi læse nogle af de absolutte højdepunkter i Englands litteratur de seneste to årtier. I den engelske litteratur er der en lang stolt tradition for realisme på romanens område. Vi vil imidlertid også læse et væsentligt brud på denne tradition. Hos flere af forfatterne bliver vi sendt tilbage i tiden, men vi afslutter dog forløbet i fremtiden.

06/09: Zadie Smith 'Hvide tænder' (kapitel 1-10)
13/09: Zadie Smith 'Hvide tænder' (kapitel 11-20)
20/09: Ian McEwan 'Soning' (1. del)
27/09: Ian McEwan 'Soning' (resten af bogen)
04/10: Julian Barnes 'Når noget slutter'
11/10: Kate Atkinson 'Liv efter liv' (side 1-255)
25/10: Kate Atkinson 'Liv efter liv' (resten af bogen)
01/11: Rachel Cusk 'Omrids'
08/11: Lissa Evans 'Små synder'
15/11: Graham Swift 'Helligdag'
22/11: Kazuo Ishiguro 'Klara og solen' (del 1 og 2)
29/11: Kazuo Ishiguro 'Klara og solen' (resten af bogen)

2221-087

100-års jubilæum: Fire modernistiske hovedværker

— **TID:** 7/9, 4 onsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 595 kr., studerende 295 kr.

1922 var et bemærkelsesværdigt år i litteraturens historie. 1. verdenskrig var nogle år på afstand, men chokket var der stadig: Hvordan kunne dette vanvid finde sted, hvad var det sammenbrud af værdier og normer, som betingede det? Fire store forfattere udsendte dette år værker, der senere er blevet moderne klassikere. Og som alle spejler den værdikrise og innovative energi, der prægede tiden. Og alle fire værker har noget at sige os i dag 100 år efter.

07/09: Virginia Woolf 'Jacob's Room'. Steen Klitgård Povlsen, lektor emeritus i litteraturhistorie, Aarhus Universitet

14/09: T.S. Eliot 'The Waste Land'. Jan Rosiek, professor i dansk, Københavns Universitet

21/09: James Joyce 'Ulysses'. Mikkel Bruun Zangenberg, lektor i dansk, University of Kent

28/09: Marcel Proust 'Sodoma og Gomorra'. Neal Ashley Conrad Thing, ph.d. i litteraturvidenskab

2221-343

Koncertrække 2022-23

— **TID:** 7/9, 6 onsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr. Billetter til koncerter skal købes gennem Musikhuset
UNDERVISER: Arne Kjær, cand.mag. i musikvidenskab

Første koncert indledes af en ouverture til 'Ungdom og galskab' af Édouard du Puy. Den følgende koncert af Brahms rummer dialoger mellem violin og cello. Aarhus Symfoniorkester opfører 'Terrains Vagues' og 'Recall'. Musik af den yngre Tjajkovskij indleder og slutter den følgende koncert. Franz Liszt udfolder dernæst 'Fantasi og fuga'. 2023 indledes med en suite fra 'Inkognito Royal'. Carl Nielsens violinkoncert og Stravinskys balletmusik 'Petrusjka' kan opleves som et tidsbillede. Joseph Achron komponerede 'Epitaf' i 1915 til minde om den afdøde komponist A. Skrjabin. Rachmaninov fik med sin 2. klaverkoncert sit internationale gennembrud. 'Symfoniske danse' blev uropført 1941 i USA. I 'Akademisk Festouverture' henter Brahms sine temaer i kendte studentsange.

07/09: Édouard du Puy: Overture til 'Ungdom og galskab'. Brahms: Dobbeltkoncert for violin, cello og orkester. Beethoven: Symfoni nr. 3 'Eroica'. Koncert 8/9

12/10: Per Nørgård: 'Terrains Vagues' for orkester. Per Nørgård: 'Recall' for harmonika og orkester. Carl Nielsen: Symfoni nr. 1. Koncert 13/10

09/11: Tjajkovskij: Romeo og Julie, 'Ouverturefantasi'. Franz Liszt: Fantasi og fuga over koralen 'Ad nos, ad salutarem undam'. Tjajkovskij: Symfoni nr. 1, 'Vinterdrømme'. Koncert 10/11

08/03: Karsten Fundal: Suite fra operaen 'Inkognito Royal'. Carl Nielsen: Violinkoncert. Stravinsky: Petrusjka. Koncert 9/3

12/04: Joseph Achron: Epitaf til minde om Alexander Skrjabin. Rachmaninov: Klaverkoncert nr. 2. Rachmaninov: Symfoniske danse. Koncert 14/4

03/05: Brahms: Akademisk Festouverture. Benjamin Britten: Violinkoncert. Schumann: Symfoni nr. 3, 'Den Rhinske'. Koncert 4/5

2221-339

Erasmus Montanus til tiden

— **TID:** 14/9, 1 onsdag, kl. 17.00-18.30
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
STED: Aarhus Teater, Kampmann Salen, Teatergaden 1
UNDERVISER: Peter Christensen Teilmann, direktør for Teatermuseet i Hofteatret og forfatter til artikler og bøger om Ludvig Holberg og dansk teater

De bedste af Ludvig Holbergs komedier er teater til tiden om tiden – og det har de været gennem 300 år. De mest kendte komedier som 'Den politiske kandestøber', 'Jeppe på Bjerget', 'Den Stundesløse' og ikke mindst 'Erasmus Montanus' har generation efter generation været spillet på landets mange scener. Hvorfor? Fordi de har vist sig at have noget over sig, der både synes eviggyldigt og samtidigt har potentiale til at slå ned på skiftende tiders samfund og kultur og sætte skarpt komisk lys på aktuelle tabuer og tendenser. Forelæsningen vil vise vej tilbage til Holberg og frem til Aarhus Teaters version af 'Erasmus Montanus', der genopsættes i anledning af 300-året for dansk teater.

2221-344

Når majoriteten tager fejl: Rune Lykkeberg om Henrik Ibsens 'En folkefjende'

— **TID:** 28/9, 1 onsdag, kl. 17.00-18.30
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
STED: Byrådssalen, KØN – Gender Museum Denmark, Domkirkepladsen 5
UNDERVISER: Rune Lykkeberg, chefredaktør, Dagbladet Information

En af de store skikkelser i både dansk og international teaterhistorie er Henrik Ibsen. Hans dramatiske værker tegnede en ny epoke i kulturhistorien i sidste halvdel af 1800-tallet, og deres aktualitet brænder igen på alverdens scener endnu i dag. Rune Lykkeberg har beskæftiget sig meget med Ibsens værker, ikke mindst i sine samfundsanalyserende bøger som fx 'Alle Har Ret', hvor han spejler vores demokratiske tankegange i Ibsens 'En Folkefjende'. Her blotlægges faren ved at gå forrest i kampen for 'sandheden' og den ideale kamp for ændringer og forbedringer af vedtagne forhold og konventioner, når det er demokratiet – majoriteten – der råder.

2221-064

Hotelromaner

— **TID:** 11/10, 1 tirsdag, kl. 17.30-21.30
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Martin Zerlang, mag.art. i litteraturvidenskab, professor ved Institut for Kunst og Kulturvidenskab, Københavns Universitet

Ankomsten til hoteller, store hoteller, 'grand hoteller', er gerne udformet som en velkomst, og velkomsten begynder ude på fortovet foran hotellet, hvor den røde løber er rullet ud. Masser af forfattere har skrevet med på hoteleventyret, og endnu flere læsere er flyttet ind i en hotelroman, for en dag, en uge eller måske længere. Ligesom en hotelvært, der deler nøgler ud, deler forfatteren skæbner ud, og læseren lever sig ind i og ud af skæbnerne. Eventyret kan begynde. I denne forelæsning udlægger Martin Zerlang en række hotelromaner – heriblandt 'Dans, dans, dans' af Haruki Murakami og 'En dråbe i havet' af Kirsten Hammann.

2221-046

Latter og lettere beruset. Om at læse Karen Blixen

— **TID:** 12/10, 1 onsdag, kl. 17.30-21.30
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Charlotte Engberg, lektor i dansk, Roskilde Universitet

Karen Blixens fortællinger er fulde af latter og alvor. Mod, humor, munterhed, det eventyrlige – kombineret med en sans for det gakkede og det komiske. Men der er samtidig en alvor bag latteren, en særlig form for ironi, der vender op og ned på konventionelle måder at opfatte tilværelsen på, inklusive relationen mellem mand og kvinde. Som forfatter er Karen Blixen en samler. Hun blander højt og lavt i sin liden-skabelige dialog med både litteratur- og kunst-historien. Denne helaften i selskab med Karen Blixens forfatterskab vil lægge øret til den berusende latter, der udgår fra fortællingerne.

2221-103

Musikkens mesterværker

— **TID:** 24/10, 6 mandage, kl. 17.30-19.15. Ingen undervisning 14/11
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
UNDERVISER: Leif V.S. Balthzersen, mag. art. i musikvidenskab, tidl. musikchef for Aarhus Symfoniorkester og Sønderjyllands Symfoniorkester

Kom tæt på musikken! Forelæsningsrækken dykker ned i nogle store musikværker. Først tre hyppigt opførte symfonier fra tre forskellige perioder i musikhistorien og så tre vokalværker – et kirkemusikalsk storværk samt en wienerklassisk og en senromantisk opera. Få lejlighed til at fordybe dig i ét værk ad gangen, og hør om værkets tilblivelseshistorie, udtryk og karakteristika, og få samtidig en introduktion til almene musikbegreber, musikgenrer, instrumenter og musikhistorie. Du bliver rustet til at få endnu mere ud af din næste musikoplevelse.

24/10: Mendelssohn: Symfoni nr. 4, 'Den italienske'

31/10: Dvorák: Symfoni nr. 7

07/11: Prokofiev: Symfoni nr. 5

21/11: J.S. Bach: Magnificat

28/11: Beethoven: Fidelio

05/12: R. Strauss: Salome

2221-047

Filmens nordiske mestre

— **TID:** 24/10, 3 mandage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Ole Thaisen, ekstern lektor i nordisk sprog og litteratur, Aarhus Universitet

Vi ser på tre hovedskikkelser i nordisk filmkunst, der hver for sig har domineret deres eget lands filmkultur, men ikke mindst nyder stor international opmærksomhed. Ingmar Bergman, der i sine film analyserer fremmedgørelse og angst, parlivets genvordigheder og kunstnere-kamp. Aki Kaurismäki, der kaster sit både satiriske og nostalgiske blik på samfundets marginaliserede eksistenser i film som 'Manden uden fortid' og 'Miraklet i Le Havre'. Og Lars von Trier, der tager os med på grænseoverskridende ekskursjoner ind i den mørke skov ...

24/10: Ingmar Bergman

31/10: Aki Kaurismäki

07/11: Lars von Trier

2221-048

Stærke kvinder i litteraturen og kunsten

— **TID:** 25/10, 6 tirsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
UNDERVISER: Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab

Gennem 1800-tallet var der mange kvindeste-reotyper på spil, og kvinder fyldte meget som motiv i litteratur og kunst, men ikke meget som udøvende kunstnere. Det ændrer sig, da femme nouvelle – en helt ny kvindetype – bryder frem i slutningen af 1800-tallet og skaber revolution. Vi får en helt ny stærk tilstedeværelse af og fremgang for kvinderne. Nogle af de stærke kvinder, der vinder frem i 1900-tallet, er den mexicanske maler Frida Kahlo og de to stærke dronninger i dansk litteratur: Karen Blixen og Tove Ditlevsen.

25/10: Bovaryisme: Madame Bovarys utopiske drømme – og hysteri

01/11: Kunstnerisk revolution i La belle époque: Paris, Norden og Wien

08/11: Frida Kahlo – en unik skæbne, nye krop- og kvinde billeder

15/11: Karen Blixens 'Syv fantastiske fortællinger'. En ægte klassiker

22/11: Drømmen om i går: Tove Ditlevsens liv og forfatterskab

29/11: De svenske kvinder i kunst og litteratur

2221-109

Arv i litteratur og tv-serier

— **TID:** 25/10, 3 tirsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

Arv kan samle familier på tværs af generationer, men også splintre dem i uforsonlige lejre. Arv skaber ulighed mellem mennesker fra fødslen i moderne samfund, hvor succes jo ellers skulle være den enkeltes egen fortjeneste. Arv er fyldt med dilemmaer, og derfor har moderne fortællinger fra Shakespeares skuespil til romaner og nye tv-serier spundet dramatiske historier ud af spørgsmålet om, hvem der skal arve og hvorfor. I denne forelæsningsrække dykker vi ned i nogle af de vigtigste af disse værker.

25/10: Arv og social mobilitet fra Shakespeare til 'Arvingerne'. Jakob Ladegaard, lektor i litteraturhistorie, Aarhus Universitet

01/11: Arvens århundrede: Engelsk litteratur fra 1800-tallet. Julie Hastrup-Markussen, ph.d.-studerende i litteraturhistorie, Aarhus Universitet

08/11: Det emotionelle dødsbo: Vigdis Hjorts roman 'Arv og miljø'. Bodil Selmer, lektor i antropologi, Aarhus Universitet

2221-070

Tovefeber

— **TID:** 25/10, 3 tirsdage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Lisa Emilie Sjørup Dahl, cand.mag. i nordisk sprog og litteratur, adjunkt i dansk, VID Gymnasier

En 'folkesygdom' hærger disse år kulturdanmark: Tovefeberen. Hun debuterede i 1937, men over 80 år efter er forfatter og digter Tove Ditlevsen stadig på alles læber – både i indland og udland. I sine værker ødsler hun bort af sig selv og beretter hudløst ærligt om både druk, utroskab, forelskelse, fortabelse, lidelse – og ja, livet. Over tre aftener dykker vi ned i Tove Ditlevsens omfattende forfatterskab og til tider tragiske livshistorie. Hvad skyldes den genfundne interesse for Tove Ditlevsen? Og hvad er det særlige ved netop hendes forfatterskab?

25/10: Ditlevsen, de unge år og digtene

01/11: Ditlevsen, socialrealismen og erindringerne

08/11: Ditlevsen, de sidste udgivelser og den nye fascination

2221-049

Træd ind i gysets verden: Om skrækkens psykologi, historie og æstetik

— **TID:** 27/10, 3 torsdage, kl. 19.30-21.15
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.

For nogle kan det næsten ikke blive uhyggeligt nok. Men hvad handler det egentlig om? Hvorfor er vi så optagede af gys? I denne forelæsningsrække dykker vi ned i maskinrummet bag den skræmmende underholdning. Vi skal blive klogere på, hvordan gys i litteratur, film, computerspil og horrorbaseret interaktivt totalteater fungerer, og hvordan genren har udviklet sig over tid. Vi skal også høre om genrens paradoksale tiltrækningskraft og dens psykologiske og sociale effekter.

- 27/10: Introduktion til gyserforskning.** Mathias Clasen, lektor i engelsk, Aarhus Universitet
03/11: Gys og lyd. Frederik Lundsgaard Jensen, musiker og cand.mag. i audiodesign
10/11: Interaktiv horror. Jonas Vázquez Bøgh, Dystopia Entertainment

2221-326

Thomas Mann – 'Trolddomsbjerg' og 'Josef og hans brødre'

— **TID:** 11/11, 5 fredage, kl. 11.15-13.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
STED: Aarhus Universitet, Søauditorierne, Auditorium 3, Bartholins Allé 3
UNDERVISER: Flemming Houe, magister i idéhistorie

Et menneske bliver til gennem sin historie – de omstændigheder der er hans, de valg han selv træffer, de handlinger hvormed han vinder eller mister sin plads i verden. Dannelsesromanen fortæller denne identitetsskabende historie og rummer en utopi om det hele alsidigt udviklede menneske. I 'Trolddomsbjerg' følger vi den unge Hans Castorp og hans syv årige ophold på et tuberkulosesanatorium, hvor han drages ind i den dødsvendte sanatorieverdens stillestående tid. Hans Castorps dannelsesvej fører til afgrunden. I 'Josef og hans brødre' følger vi den bibelske Josef, hans udvikling fra drømmende, selvoptaget yngling gennem en lang dannelsesvej til moden mand, der har fundet ind til sin gud.

2221-326

Wagners operaunivers – en weekend med stor musik

— **TID:** 12-13/11, 1 weekend, kl. 10.00-15.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
UNDERVISER: Leif V.S. Balthzersen, mag.art. i musikvidenskab, tidl. musikchef for Aarhus Symfoniorkester og Sønderjyllands Symfoniorkester

Richard Wagner var en banebrydende skikkelse. Hans enestående operaer 'Den flyvende Hollænder', 'Tannhäuser', 'Lohengrin', 'Tristan og Isolde', 'Mestersangerne', 'Nibelungens Ring' og 'Parsifal' strækker sig over en lang periode i musikhistorien og i Wagners liv, og de er hver især en hel verden for sig. Værkerne er konstant på spilleplanerne hele verden over, for Wagner er en mester i dramatik, historiefortælling og store følelser. Det gælder både sangen og i høj grad også orkestret. I denne temawebweekend får du en introduktion til centrale elementer fra Wagners helt særlige og fængslende musikalske univers.

Professor Leif Østergaard fortæller om hjernens funktioner til Hearts & Minds Festival.

2221-512

Videnshopping: Tag en tænkepause

— **TID:** 8/9, 1 torsdag, kl. 19.00-21.30
PRIS: 50 kr. inkl. forfriskning og 3 Tænkepause-bøger

Hvor genial er vores hjerne? Hvor vigtig er tarmen for vores sundhed? Kan sorg lære os at leve? Er litteraturens epoke forbi? Tag en tænkepause – eller rettere sagt flere – i selskab med en række topforskere fra Aarhus Universitet og en enkelt forfatter.

I anledning af semesterstart på Folkeuniversitetet, og at Aarhus Universitetsforlag netop har udgivet Tænkepause nummer 100, inviterer vi til en aften med fokus på store, evigtgyldige temaer i menneskelivet med afsæt i udvalgte Tænkepauser. Få tre små, skarpe forelæsninger og tre Tænkepause-bøger med hjem, og mød bl.a. hjerneforsker Leif Østergaard, ekspert i mave-tarmsygdomme Christian Lodberg Hvas, psykolog Mai-Britt Guldin, sprogekspert Dan Ringgaard og forfatter Svend Åge Madsen.

En række eksperter deler ud af deres viden hele aftenen – i flere forskellige auditorier. Forelæserne holder samme forelæsning tre gange. På selve aftenen vælger du de tre forelæsninger, du gerne vil høre (efter 'først til mølle'-princippet). I pausen er der tid til en forfriskning og en god snak.

2221-067

Lær at se ballet – med Vibeke Wern og Gudrun Bojesen

— **TID:** 12/11, 1 lørdag, kl. 12.00-16.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISERE: Vibeke Wern, balletanmelder, Berlingske, og Gudrun Bojesen, kunstnerisk leder af Københavns Ballet Akademi og tidligere solodanser i Den Kongelige Ballet

Smukt, let og poetisk. Følelsesladet, udadretagerende og dramatisk. Balletten rummer det hele. Og balletoplevelser kræver egentlig ikke andet end nysgerrighed og glæden over at se kroppe bevæge sig. Kom med, når Vibeke Wern, balletanmelder for Berlingske, tager dig med ind i ballettens verden i selskab med Gudrun Bojesen, fhv. solodanser ved Den Kongelige Ballet. Sammen præsenterer de, hvad balletten er, og hvad balletten kan.

2221-056

Michel Houellebecq – fransk litteraturs enfant terrible

— **TID:** 13/11, 1 søndag, kl. 10.00-14.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Morten Dyssel, formand for Det Danske Thomas Mann Selskab

Siden udgivelsen af sin første af foreløbig syv romaner, 'Udvidelse af kampzonen', har Michel Houellebecq været fransk litteraturs provokatør par excellence. Forelæsningen giver en værkorienteret indføring i centrale problemstillinger i et forfatterskab, som regnes blandt de mest markante og kontroversielle i samtidens europæiske litteratur. Provokationen har fra første færd været et æstetisk vandmærke hos Houellebecq, som har delt vandene med sine sortsynede og skånselsløse skildringer af det senmoderne samfund og menneske.

2221-050

Tre værker du bør kende

— **TID:** 15/11, 5 tirsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Verden er beriget med litterære mesterværker, filmiske perler, interessante kunstværker, arkitektoniske vidundere og musikalske genistreger. Det er umuligt at nå omkring dem alle, så hvilke værker skal man give sig i kast med først? Over fem aftener vil fem eksperter give dig deres bud på tre værker, du bør kende. Tag med, fordi du ikke ved, hvor du skal starte, eller fordi du mangler inspiration til nye værker. Forelæsere, der tidligere har medvirket i forelæsningsrækken, tager tre nye værker med.

- 15/11: Tre kunstværker, du bør kende.** Peter S. Meyer, mag.art. i kunsthistorie og fhv. museumsdirektør
- 22/11: Tre film, du bør se.** Christian Monggaard, filmredaktør, Dagbladet Information
- 29/11: Tre musikværker, du bør lytte til.** Leif V.S. Balthzersen, mag.art. i musikvidenskab, tidl. musikchef for Aarhus Symfoniorkester og Sønderjyllands Symfoniorkester
- 06/12: Tre bøger, du bør læse.** Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab
- 13/12: Tre bygninger, du bør stifte bekendtskab med.** Thomas Dickson, forfatter, arkitekt og industriel designer

2221-051

Hvordan får vi mere ud af litteratur?

— **TID:** 14/12, 1 onsdag, kl. 17.15-21.15
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Anders Østergaard, ekstern lektor i litteratur, Københavns Universitet

Hvad er det særlige, litteraturen har at tilbyde os? Hvad optager os, når vi læser? Får vi det hele med? Meningen med denne aften er at skærpe vores udbytte, når vi læser. Vi sætter fokus på litteraturens forskellige måder at rive os med på, at lege med os, drille os, at udvide vores horisont. Vi vil både se på, hvad litteratur har til fælles med anden kunst, med psykologi og filosofi m.m. – og på, hvad der er dens helt særlige udtryksmåde. I centrum står litteratur som fiktion, som fortælling, som sprog billeder, som drama – fra den sproglige leg til den dybe livstolkning.

2311-058

Rune Lykkeberg om Shakespeare

— **TID:** 23/1, 1 mandag, kl. 17.15-19.00
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk
UNDERVISER: Rune Lykkeberg, chefredaktør, Dagbladet Information

William Shakespeares drama er en fælles fortælling for vores kultur. Hans stykker er sjove, spændende og dramatiske. Hans sprog er nyskabende og forrygende. Og man bliver altid klogere, når man ser vores verden reflekteret på hans scene. I bogen 'Samtaler om Shakespeare' (Informations Forlag) har Rune Lykkeberg talt med skuespillere, instruktører, forskere, en oversætter, en kritiker og en minister om deres liv med Shakespeare og om, hvad der for dem er det særlige ved hans dramatik. Vær med, når Lykkeberg denne aften stiller skarpt på, hvad han har fået ud af at skrive bogen – og ikke mindst, hvad vi ifølge ham kan bruge Shakespeare til i dag.

2311-019

En introduktion til Marcel Prousts 'På sporet af den tabte tid'

— **TID:** 23/1, 3 mandage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVISER: Steen Klitgård Povlsen, lektor emeritus i litteraturhistorie, Aarhus Universitet

Den franske forfatter Marcel Prousts roman 'På sporet af den tabte tid' er et af det 20. århundredes helt store litterære hovedværker. Her 150 år efter forfatterens fødsel kan det endnu begejstre ved sin farverige skildring af livet i de højere samfundsklasser ved overgangen fra det 19. til det 20. århundrede; dets minutøse analyse af kærlighedens og jalousiens væsen og dets medrivende passager om kunstarternes blanding i et dybt fascinerende sprogligt mønster.

- 23/01: Bind 1-4: Fra barndom til kærlighedens sommer**
- 30/01: Bind 5-8: Kærlighedens tvetydighed i den fornemme verden**
- 06/02: Bind 9-13: Indespærring, befrielse, krig og kunstnerisk forløsning**

2311-103

Musikkens mesterværker

— **TID:** 23/1, 6 mandage, kl. 17.30-19.15. Ingen undervisning 13/2
PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.
UNDERVERSISER: Leif V.S. Balthzersen, mag. art. i musikvidenskab, tidl. musikchef for Aarhus Symfoniorkester og Sønderjyllands Symfoniorkester

Forelæsningsrækken dykker ned i nogle musikværker – deres tilblivelseshistorie og særlige kendetegn. Her er både soloklaverstykker og det helt store orkesterudtræk, fortællende fransk musik og en amerikaners jazzede oplevelser i Frankrig samt løsslupne middelaldertekster i Orffs populære fortolkning. Få lejlighed til at fordybe dig i ét værk ad gangen, og få samtidig en introduktion til almene musikbegreber, musikgenrer, instrumenter og musikhistorie. Alle får adgang til musikken på forhånd.

- 23/01: Dukas: Trolldmandens lærling**
30/01: Debussy: Nocturnes
06/02: Orff: Carmina burana
20/02: Clara og Robert Schumann: Klaver-værker
27/02: Saint-Saëns: Orgelsymfonien
06/03: Gershwin: En amerikaner i Paris

2311-059

Lars von Trier – og Riget Exodus

— **TID:** 23/1, 3 mandage, kl. 19.45-21.30
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
UNDERVERSISER: Bodil Marie Stavning Thomsen, professor i kultur og medier, Aarhus Universitet

Tredje sæson af Lars von Triers tv-serie 'Riget I' (1994) og 'Riget II' (1997) kommer i 2022. 'Riget I' beskrev, hvordan døde og levende befolkede Rigshospitalet som et spøgelseshus. Det var uhyggeligt og dog hyggeligt, morsomt. Alle kendte skuespillerne ved deres serienavne: Fru Drusse, Helmer, Moesgaard, Rigmor, Bulder og mange andre. 'Riget II' forvandlede dem til dæmoner, og groteske handlinger tog fart: Spøgelserne fik kroppe, der væskede. Ligesom David Lynchs 'Twin Peaks' (1990) får 'Riget' sin tredje sæson 25 år senere. Vi skal i tre foredrag genbesøge seriens humor og de visuelle virkemidler og diskutere, hvordan Riget genoplives i Exodus.

2311-234

Den anden musikhistorie – om kvindelige komponister

— **TID:** 24/1, 5 tirsdage, kl. 17.30-19.15
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.
BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via holdsiden på fuau.dk
UNDERVERSISER: Thomas Husted Kirkegaard, ph.d. i musikvidenskab, Aarhus Universitet, og postdoc på Nationalmuseet og Musikmuseet

Forelæsningsrækken dykker ned i en del af musikhistorien, som man sjældent får lov til at lytte til i koncertsalene, og som der står meget lidt om i musikhistoriebøgerne – nemlig musik skrevet af kvinder. Kvinder har komponeret til alle tider og i alle genrer, men hvorfor kender vi så lidt til dem? Bliv klogere på denne blinde plet i musikhistorieskrivningen, og lær samtidig en masse ny (gammel) musik at kende. Forelæsningerne veksler mellem indføringer i kvinders historiske og kulturelle forhold indenfor musik og dybdgående nedslag i enkelte komponister og værker. Fokus er på klassisk musik fra middelalderen og til i dag.

- 24/01: Kvindelige komponister? Helt uhej!**
31/01: Fra Hildegard af Bingen (1098-1179) til Fanny Mendelssohn (1805-1847)
07/02: Fra Clara Schumann (1819-1896) til Ethel Smyth (1858-1944)
14/02: Fra Ruth Crawford Seeger (1901-1953) til Sofia Gubaidulina (1931-)
21/02: Danske komponister i 1800-tallet og omkring år 1900.

2311-118

Tre værker du bør kende

— **TID:** 21/2, 5 tirsdage, kl. 17.15-19.00
PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

Verden er beriget med litterære mesterværker, filmiske perler, interessante kunstværker, arkitektoniske vidundere og musikalske genistreger. Det er umuligt at nå omkring dem alle, så hvilke værker skal man give sig i kast med først? Over fem aftener vil fem eksperter give dig deres bud på tre værker, du bør kende. Tag med, fordi du ikke ved, hvor du skal starte, fordi du er gået i stå, fordi du mangler inspiration, eller fordi du vil udfordres. Forelæsere, der tidligere har medvirket i forelæsningsrækken, tager tre nye værker med.

- 21/02: Tre kunstværker, du bør kende.**
 Peter S. Meyer, mag.art. i kunsthistorie og fhv. museumsdirektør
28/02: Tre film, du bør se. Jakob Isak Nielsen, lektor i film- og medievidenskab, Aarhus Universitet
07/03: Tre musikværker, du bør lytte til.
 Leif V.S. Balthzersen, mag.art. i musikvidenskab, tidl. musikchef for Aarhus Symfoniorkester og Sønderjyllands Symfoniorkester
14/03: Tre bøger, du bør læse. Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab
21/03: Tre bygningsværker, du bør kende.
 Thomas Dickson, forfatter, arkitekt og industriel designer

På Folkeuniversitetet kommer vi vidt omkring i musikkens verden. Hør om alt fra Wagners operaer over kvindelige komponister og til The Beatles. Fra Århundredets Festival.

2311-088

Johannes V. Jensens 'Kongens fald'

— **TID:** 25/2, 1 lørdag, kl. 10.00-14.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Anders Østergaard, ekstern
 lektor i litteratur, Københavns Universitet

Johannes V. Jensens 'Kongens fald' er en fascinerende roman, der tåler mange genlæsninger. Ikke kæmpelang, men utroligt righoldig. I 1999 valgte både Politikens og Berlinskens læsere den som det 20. århundredes bedste danske roman. Bogen og dens forfatter er selvfølgelig på kanonlister. Fagfolk bliver ved at skrive om den, forfattere refererer til den, læserne slipper den ikke. Hvad står der i bogen? Hvad er det, der fascinerer? Og hvad ved den kan eventuelt irritere? Hen over fire timer vil vi gå i dybden med romanen.

2311-116

Felix Mendelssohn – liv og værker

— **TID:** 25/3, 1 lørdag, kl. 10.00-15.00
PRIS: 420 kr., studerende 220 kr.
UNDERVISER: Leif V.S. Balthzersen, mag.
 art. i musikvidenskab, tidl. musikchef for
 Aarhus Symfoniorkester og Sønderjyllands
 Symfoniorkester

Få komponister har haft en så lykkelig opvækst som Felix Mendelssohn. Han blev født i Hamburg i 1809 i en velhavende og kunstinteresset familie, der senere flyttede til Berlin. Det musikalske vidunderbarn Felix, der tillige var en dygtig maler, fik en bred uddannelse og kom på flerårige dannelsesrejser, herunder til Italien og England, hvor han blev modtaget med jubel. Senere blev han leder af det berømte Gewandhausorkester i Leipzig, og vores egen Niels W. Gade blev hans assistent. Mendelssohn døde desværre som kun 38-årig i 1847, men hans vidunderlige, klassisk-romantiske værker er forblevet publikumsfavoritter. Få indblik i hans liv og hans musikalske verden.

2311-136

Islands litterære mirakel. En introduktion til islandsk litteratur

— **TID:** 25/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 495 kr., studerende 250 kr.
BOG: Mulighed for særpris hos forlaget via
 holdsiden på fuau.dk
UNDERVISER: Erik Skyum-Nielsen, lektor i
 dansk litteratur, Københavns Universitet

Islandsk litteratur har i de seneste årtier oplevet en veritabel blomstring. Siden landet blev bebygget fra øst, har indbyggerne delt deres historier med hinanden, en tradition, som kulminerede i 1200- og 1300-tallet, og som afsætter tydelige sagaspor i prosaen af i dag. Ligeledes går der inden for lyrikken en ubrudt arvelinje fra kvadene i 'Den poetiske edda' til flere af de nyeste poeter. Forelæsningsrækken bygger på bogen 'Islands litterære mirakel' (Informations Forlag).

2311-174

The Beatles – langt mere end fire unge fyre fra Liverpool

— **TID:** 25/3, 1 lørdag, kl. 10.00-16.00
PRIS: 550 kr., studerende 300 kr. inkl. en
 sandwich og vand
STED: AU, Kasernen, Langelandsgade 139,
 bygning 1585, lokale 115
UNDERVISERE: Per Wium, musikjournalist,
 Johannes Andersen, lektor i politik og
 administration, Aalborg Universitet, Neal
 Ashley Conrad Thing, ph.d. i litteraturvi-
 denskab, og Niels Jakob Mye, musikfor-
 midler

The Beatles er langt mere end fire unge fyre fra Liverpool i 1960'erne. Denne weekenddag går vi bag om de gode sange. Vi vil gennem fire oplæg forsøge at finde ind til nogle af hemmelighederne bag The Beatles' sange. Først med en kortlægning af det særlige ved The Beatles' musikalske univers. Så med et bud på de tre bedste Beatles-sange. Dernæst med et nærmere kig på udvalgte tekster med henblik på at afdække nogle af de tekstmæssige styrker i The Beatles' sangskrivning. Og endelig skal det handle om The Beatles' store samfundsmæssige gennemslagskraft og betydning i Danmark.

2311-020

Hvordan får vi mere ud af litteratur?

— **TID:** 26/3, 1 søndag, kl. 10.00-14.00
PRIS: 350 kr., studerende 195 kr.
UNDERVISER: Anders Østergaard, ekstern
 lektor i litteratur, Københavns Universitet

Hvad er det særlige, litteraturen har at tilbyde os? Hvad optager os, når vi læser? Får vi det hele med? Meningen med denne dag er at skærpe vores udbytte, når vi læser. Vi sætter fokus på litteraturens forskellige måder at rive os med på, at lege med os, drille os, at udvide vores horisont. Vi vil både se på, hvad litteratur har til fælles med anden kunst, med psykologi og filosofi m.m. – og på, hvad der er dens helt særlige udtryksmåde. I centrum står litteratur som fiktion, som fortælling, som sprog billeder, som drama – fra den sproglige leg til den dybe livstolkning.

2311-090

Svetlana Aleksijevitjs forfatterskab – et livsprojekt

— **TID:** 27/3, 1 mandag, kl. 17.15-19.00
PRIS: 195 kr., studerende 95 kr.
UNDERVISER: Tine Roesen, lektor i
 russisk, Københavns Universitet

Den ukrainsk-hviderussiske forfatter Svetlana Aleksijevitj (f. 1948) har modtaget et væld af priser, ikke bare litterære, som den Nobelpris, der i 2015 for alvor gjorde hende verdenskendt, men også i anerkendelse af hendes store betydning for europæisk kultur, ytringsfrihed og historieskrivning. Hendes værker er da heller ikke litterære i traditionel forstand, men udtryk for en større ambition om at indfange og repræsentere den konkrete 'sovjetiske erfaring' så mangfoldigt og menneskeligt som muligt. Forelæsningen introducerer Aleksijevitjs fem hovedværker, som alle er oversat til dansk, og lægger op til en diskussion af, hvordan vi kan fortolke hendes overordnede projekt og derudfra forholde os til hendes særlige genre.

2311-062

Nordisk litteratur og kunst

TID: 11/4, 6 tirsdage, kl. 17:15-19:00

PRIS: 795 kr., studerende 395 kr.

UNDERVISER: Anne Valbjørn Odgaard, cand.mag. i litteratur-historie og religionsvidenskab

Nyere nordisk litteratur og kunst er for alvor slået igennem og har klaret sig rigtig godt de sidste årtier, også i udlandet. I denne forelæsningsrække rejser vi til seks nationer i Norden: Færøerne, Norge, Sverige, Island, Finland og Grønland. Hvad har tendenserne været, og hvad har farvet de enkelte nationers litteratur lidt længere tilbage i tiden og frem til nu? Er der noget, der er specifikt for den enkelte nation, og er der omvendt noget særligt, der farver den nordiske litteratur som helhed og adskiller den fra den øvrige verdens litteratur? Den nationale billedkunst danner et visuelt bagtæppe for forelæsningerne.

11/04: Færøsk kunst og litteratur: Lune, poesi og magi

18/04: De norske mænd i kunst og litteratur

25/04: Svenske kvinder i litteraturen – mord og mysterier

02/05: Islandsk litteratur: En introduktion til tre af Islands bedste nyere forfatterskaber

09/05: Finsk litteratur og kunst

16/05: Grønland i litteraturen, kunsten og myterne

2311-021

Århundredets danske digtere – med Peter Stein Larsen

TID: 17/4, 5 mandage, kl. 17:15-19:00

PRIS: 695 kr., studerende 350 kr.

UNDERVISER: Peter Stein Larsen, professor, dr.phil. og ph.d.

Kærlighed, angst, længsel, seksualitet, natur, religion og viden-skab. I denne forelæsningsrække præsenterer litteraturprofes-sor Peter Stein Larsen dig for 10 af de vigtigste danske digtere fra de sidste hundrede år. Det drejer sig dels om digtere, der har været forbilleder for generationer af digtere – som Thorkild Bjørnvig, Klaus Rifbjerg og Henrik Nordbrandt; dels om poeter der i en kort periode som stjerneskud har oplyst den litterære offentlighed – som Emil Bønnelycke, Bo Green Jensen og Yahya Hassan.

17/04: Emil Bønnelycke og Thorkild Bjørnvig

24/04: Klaus Rifbjerg og Vagn Steen

01/05: Jørgen Leth og Pia Tafdrup

08/05: Bo Green Jensen og Henrik Nordbrandt

15/05: Klaus Høeck og Yahya Hassan

Professor Mads Rosendahl Thomsen på vores og Aarhus Universitetsforlags stand.

Tag bussen til BogForum

Tag med på endagstur til BogForum 4/11 eller 5/11, og få rygsækken fyldt op med viden, litteratur, tips til de bedste arrangementer og bøger, du ikke vidste, du ville elske. Du skal bare sætte dig til rette i bussen – så sørger vi for kaffe og kvalitetsunderholdning på turen mod Bella Center.

Imens vi krydser de danske øer og bælter og nyder morgenkaffen, vil en forelæser holde litterære speedforedrag i bussen om netop deres forskningsområde. Fredag den 4/11 får vi selskab af cand.mag. i litteraturhistorie og religionsvidenskab Anne Valbjørn Odgaard, og lørdag den 5/11 er historiker Søren Hein Rasmussen med i bussen.

Du kan møde Folkeuniversitetet og Aarhus Universitetsforlag på BogForum, stand C2-001, hvor vi præsenterer et væld af arrangementer om den nyeste faglitteratur fra forskere fra Aarhus Universitet. På hjemturen kan du tage dig en kop kaffe og læse i dine gode bogkøb fra messen. Velkommen på rejseholdet!

PROGRAM:

06:00: Afg. Aarhus, Thomas Jensens Allé v. busholdepladserne

10:00: Ank. BogForum, Bella Center

17:00: Afg. BogForum, Bella Center

21:00: Ank. Aarhus

Hold: 2221-403 (bus fredag 4/11) eller 2221-402 (bus lørdag 5/11)

Pris: 495 kr. inkl. transport tur/retur, rundstykke, kaffe, små forelæsningsnoter på turen, tre 'Tænkepauser' fra Aarhus Universitetsforlag og billet til BogForum

Gratis livestreams

Mere end 200.000 har fulgt Folkeuniversitetets gratis livestreamede forelæsninger, siden de blev lanceret under corona. Og du kan fortsat åbne en verden af viden i efteråret 2022, uanset hvor du er. Forelæsningerne foregår i Microsoft Teams. Moderator Noa Kjærsgaard Hansen guider os igennem. Tilmeld dig på fuau.dk.

2221-452

Kropsvægt og hjernen

— **TID:** 14/9, 1 onsdag, kl. 16.30-17.45

UNDERVISER: Christoffer Clemmensen, lektor ved Novo Nordisk Foundation Center, Københavns Universitet

Vi er udviklet til at være tiltrukket af kombinationen af sødt og fedt – fordi det er energiholdigt og dermed sikrer vores arts overlevelse. Når udbuddet af energiholdige fødevarer stiger og prisen er overkommelig, stiger forekomsten af overvægt. Parallelt med denne udvikling ses en eksplosion i udbuddet af slanketure. Spørger man Christoffer Clemmensen kan de dyre slanketure ikke betale sig. For vores kropsvægt er i høj grad styret af genetikken og hjernen. En del af Hearts & Minds-festivalen. Støttet af Lundbeckfonden.

2221-451

Hjernen på svampe

— **TID:** 13/9, 1 tirsdag, kl. 16.30-17.45

UNDERVISER: Martin Korsbak Madsen, postdoc i neurobiologi og læge, Rigshospitalet

Svampe, der indeholder psykedeliske stoffer, er blevet brugt af mennesker i århundreder. I de senere år er psykedeliske stoffer i stigende grad blevet undersøgt af forskere. Meget tyder på, at behandling med psykedeliske stoffer kan have gode effekter på fx depression og angst. Men hvad sker der i hjernen, når man tager psykedeliske svampe? Martin Korsbak Madsen giver et indblik i hjernen på svampe. En del af Hearts & Minds-festivalen. Støttet af Lundbeckfonden.

2221-450

Dine følelser er dit kompas

— **TID:** 5/10, 1 onsdag, kl. 16.30-17.45

UNDERVISER: Mia Skytte O'Toole, lektor i psykologi, Aarhus Universitet

Hvorfor føler vi, som vi gør, og hvad kan vi bruge vores følelser til? Spørger man Mia Skytte O'Toole, lektor i psykologi og forfatter til bogen 'Følelsernes kompas', kan følelser hjælpe os med at indfri vores mål og behov. Få et indblik i følelsernes mange facetter og en række forslag til, hvordan du kan blive bedre til at navigere i dit følelsesliv. En del af Hearts & Minds-festivalen. Støttet af Lundbeckfonden.

2221-442

Placebo – kan man tænke sig rask?

— **TID:** 5/10, 1 onsdag, kl. 19.00-20.15

UNDERVISER: Lene Vase, professor i neurovidenskabelig psykologi, Aarhus Universitet

Placebo bliver ofte forbundet med kalktabletter og snydebehandlinger. Men de sidste 20 års forskning i placebo har vist, at det er langt mere end det. Patienters oplevelse af behandlingen, deres relation til behandleren og de tanker og følelser, som dette sætter gang i, kan påvirke kroppen. Hvordan kan troen på, at en behandling virker, rent faktisk have effekt på krop og sind? Hvilke mekanismer er på spil? Hør Lene Vase fortælle om den nyeste placeboforskning. En del af Hearts & Minds-festivalen. Støttet af Lundbeckfonden.

2221-454

Få styr på hukommelsen

— Tid: 28/10, 1 torsdag, kl. 10.00-11.00
 Underviser: Anders Nykjær, hjerneforsker, professor i medicinsk biokemi og centerleder ved Center for Proteins in Memory, Aarhus Universitet

Hvorfor husker vi så forskelligt, som vi gør? Hvad sker der i hjernen, når vi forsøger at huske noget? Kan man se hukommelsen i hjernen? Hvordan er indlæring og hukommelse forbundet? Hvad kan man selv gøre for at styrke sin hukommelse? Og findes der mennesker, der ikke kan glemme? Hør Anders Nykjær fortælle om vores hukommelse. En del af Hearts & Minds-festivalen. Støttet af Lundbeckfonden.

2221-449

Biodiversitet, vildere natur og kærlighed

— Tid: 2/11, 1 onsdag, kl. 16.30-17.45
 UNDERVISER: Rasmus Ejrnæs, der er seniorforsker i biodiversitet ved Aarhus Universitet og radiovært på Radio4-programmet Vildspor

Naturen er lige uden for døren, hvis vi giver den lov. Men det kræver et kontroltab og en forståelse af, at det ikke kun handler om biernes hyggelige summen og markblomsternes flotte farver. Når vi inviterer insekterne til at bebo vores baghave, giver vi også mennesket bedre vilkår. Biodiversitetskrisen er derfor en invitation til at tage naturen alvorligt og opdage, hvor nært beslægtet den er med kærlighed og frihed. Det er en væsentlig pointe, hvis man spørger Rasmus Ejrnæs.

2221-448

Den svære dans: Danmarks 50 år i EU

— Tid: 2/11, 1 onsdag, kl. 19.00-20.15
 UNDERVISER: Thorsten Borring Olesen, professor i historie, Aarhus Universitet

Danskernes nej til Maastricht-traktaten den 2. juni 1992 sendte chokbølger igennem Europa. 350 dage senere ændrede folket holdning. Dog med fire forbehold og med brok og brosten flyvende gennem luften. EU har splittet den danske befolkning både før og siden. Senest da et flertal den 1. juni i år stemte for ophævelsen af forsvarsforbeholdet. Thorsten Borring Olesen guider os gennem den svære dans, som Danmark har trådt med EU de sidste 50 år.

2221-327

Tre forklaringer på Ruslands krig mod Ukraine

— Tid: 9/11, 1 onsdag, kl. 16.30-17.45
 UNDERVISER: Jonas Gejl Kaas, adjunkt i statskundskab, Aarhus Universitet

Hvorfor invaderede Rusland Ukraine i februar 2022? Jonas Gejl Kaas præsenterer her den historiske kontekst og tre centrale forklaringer på Ruslands udenrigspolitik efter Sovjetunionens sammenbrud. Afslutningsvis retter vi blikket mod fremtiden og konsekvenserne for forholdet mellem Rusland og Vesten. Du kan i forbindelse med tilmeldingen donere ubeskåret til Røde Kors' arbejde i Ukraine.

2221-447

Det splittede USA

— Tid: 7/12, 1 onsdag, kl. 16.30-17.45
 UNDERVISER: Vibeke Schou Tjalve, seniorforsker, DIIS

QAnon, MAGA-hatte og et væld af konspirationsteorier. USA har i de seneste årtier været præget af splittelse, polarisering og yderligtgående bevægelser. Spørger man Vibeke Schou Tjalve er det især den skræslidende tilgang til det liberale demokrati, der har presset den nye højrefløj til at reagere. Og det er en udvikling med rødder dybt forankret i den amerikanske selvforståelse. Hør om USA's historie som ideologisk kamplads. Fra de første puritanere og frem til stormen på Capitol Hill i 2021.

2221-446

En ny atomalder?

— Tid: 14/12, 1 onsdag, kl. 16.30-17.45
 UNDERVISER: Casper Sylvest, lektor i historie, Syddansk Universitet

Atomteknologier har vakt håb og frygt og satte i de første årtier efter 2. verdenskrig store spørgsmål på dagsordenen. Men atomalderen har sine rødder længe før den kolde krig, og den har samtidig sat markante spor i den tid, vi lever i nu. Den har fået os til at stille en række eksistentielle og filosofiske spørgsmål. Hvorfor er vi på kloden? Og hvad er vores forhold til naturen? Casper Sylvest giver et indblik i, hvad vi historisk forbinder med atomalderen, og hvorfor det stadig er relevant at snakke om i dag, hvor dagsordenen er præget af klimakrise og krig.

Læs mere
 og tilmeld dig
 på fuau.dk

Praktiske oplysninger

TILMELDING

Tilmeld dig på fuau.dk, og betal med Dankort, VisaDankort, Mastercard, Visa Electron eller Mobilepay. Firmabetaling på EAN eller faktura.

AFMELDING

Hvis du fortryder, kan du få det indbetalte beløb refunderet fratrukket ekspeditionsgebyr på 100 kr. pr. billet. Afmelding senest 14 dage før holdstart. Tilmelding til rejser/ekskursioner er bindende, og depositum refunderes ikke.

STUDIERABAT

På udvalgte hold gives der rabat til studerende, som er berettiget til SU. Oplys uddannelsessted og årskortnummer. Husk studieort første undervisningsgang.

FORBEHOLD

Folkeuniversitetet forbeholder sig ret til ændring af underviser, lokale, dato, tidspunkt og format. Sådanne ændringer giver ikke ret til refusion af betalingen. Ændringer oplyses på fuau.dk og via mail og/eller sms. Er vi nødsaget til at aflyse et hold, refunderer vi beløbet til samme konto, som der er betalt fra.

FOTOS OG ILLUSTRATIONER

Fotos s. 1, 4, 10, 33 og 37: Martin Bubandt.

Fotos s. 16: Morten Larsen og Tariq Mikkil Khan / Danmarks Frie Forskningsfond, s. 21 og 47: Nikolai Hildebrandt / AU Foto, s. 25: Moesgaard Museum, s. 41: Michael Johansen / AU Foto, s. 51: Missouri History Museum, s. 68: Ralf T. Søndergaard. Alle øvrige fotos: Martin Dam Kristensen. Grafik og layout: Walk Agency.

NOTER OG SLIDES

Slides og undervisningsnoter er ikke inkluderet i prisen, og de kan ikke forventes fremskaffet og udleveret.

PROGRAMMETS MILJØAFTRYK OG HÅNDTERING

Programmets sider er trykt på 100 % genbrugspapir, og omslaget på ubestrøget offsetpapir. Papirmassen er fra ansvarligt skovbrug (FSC-mærket) og fremstillet under skrappe miljøkrav (Svanemærket). Programmet skal efter brug puttes i papircontaineren.

Komiteer i Region Midtjylland

I flere byer i Midtjylland er der mindre Folkeuniversitetskomiteer, der hver især arrangerer forelæsninger i deres lokalområde. Du er altid velkommen til at kontakte dem.

Syddjurs: info@syddjurs-folkeuniversitet.dk | www.syddjurs-folkeuniversitet.dk

Sejs-Svejbæk: Marie Vestergaard | 2147 1640 | mgo@km.dk

Herning: Iben Østerbye | 2134 1742 | www.fuau.dk/herning

Horsens-Hedensted: Vinni Søgaard Nørgaard | 8755 0841 | vsn@via.dk | www.fuhh.dk

Morsø: Erling Have | 5151 8774 | erlinghave@gmail.com | www.morsoe-folkeuniversitetet.dk

Norddjurs: Birgit Årnsnæs | 2344 8014 | info@norddjursfolkeuni.dk | www.norddjursfolkeuni.dk

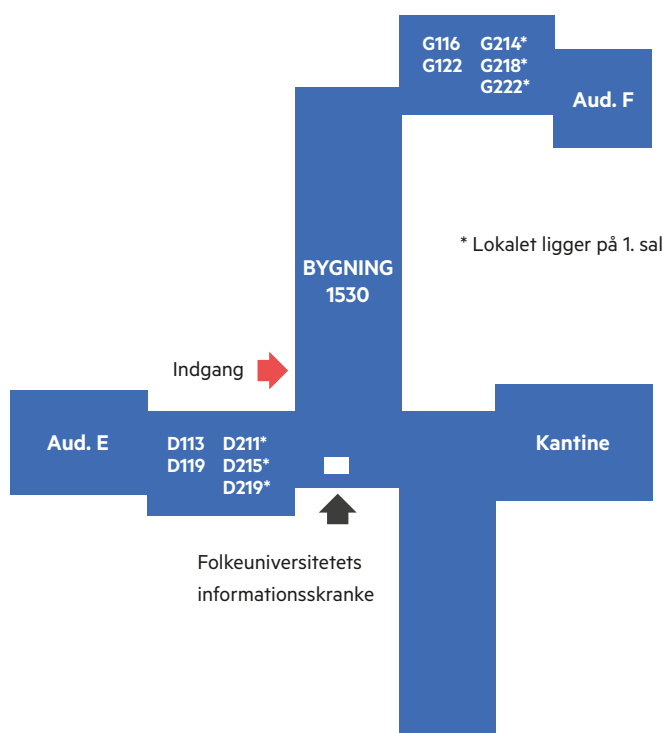
Randers: Peter Staugaard | 3035 1392 | info@randersfolkeuni.dk

Ringkøbing-Skjern: Ritta Olesen | 9974 2621 | ritta.olesen@rksk.dk | www.riskbib.dk/folkeuniversitetet

Rougso: Yvonne Holm Karnøe | 2212 3907 | info@folkeuniversitetet-rougso.dk | www.folkeuniversitetet-rougso.dk

Ry: Flemming Simonsen | 8689 1402 | flemming@javngyde.dk | www.folkeuniversitetet-ry.dk

Find vej til undervisningen

HEARTS & MINDS

Peter Vuust
Hjerneforsker og
jazzmusikker

Folkeuniversitetet

Festival om

HJERNEN

på Dokk1

23.—25. sep.

LUNDBECKFONDEN

HEARTS & MINDS

VIDENSFESTIVAL OM HJERNEN

23. – 25. SEPTEMBER

Hjernen er fantastisk. Klumpen i kraniet vejer ca. 1300 g og består overvejende af vand og fedt fyldt med elektriske signaler og kemiske forbindelser. På mirakuløs vis er den hjemstedet for bevidsthed, tanker, følelser og sprog og styrer læring, hukommelse og adfærd. Hjernen er kroppens suveræne kommandocentral, som sørger for, at vi kan trække vejret, bevæge kroppen, få nye idéer, skabe kunst, musik og litteratur og sågar spå om fremtiden.

Det er hjernen, der gør os til mennesker. Men hvordan fungerer den egentlig? Hvad sker der, når vi lytter til musik, løber en tur, bliver forelskede eller rammes af angst? Hvad skal der til for at holde den i topform hele livet? Og hvorfor går det nogle gange galt? Hvilken rolle spiller vores gener, livsstil, samfundet og omgivelserne? Og hvilke muligheder og udfordringer bringer nye teknologier og behandlingsmetoder vores hjerner i dag og i fremtiden?

Bliv klogere d. 23.-25. september, når årets festival går på opdagelse i den forunderlige hjerne. I år samles hele festivalen på Dokk1 i Aarhus og byder på foredrag, samtaler, koncerter, workshops, fysisk aktivitet og meget andet. Alle arrangementer er korte formater, så du kan nå en masse. Sammen sæt selv et program for weekenden med fokus på lige det, du synes er spændende. Hjernen er dynamisk og foranderlig og kan lære så længe vi lever, så forkæl den med ny viden og sanselige oplevelser for hele familien.

Rigtig god festival!

Praktiske oplysninger

Folkeuniversitetet i Aarhus, Emdrup og Herning står bag Hearts & Minds

Folkeuniversitetet

Bartholins Allé 16, 3. sal, bygning 1328, 8000 Aarhus C
hearts-minds.dk

FESTIVALSEKRETARIAT

Rektor: Sten Tiedemann

Projektchef: Joakim Quorp Matthiesen

Projektledere: Anne Marie Støvring Sorgenfrei

Medarbejdere: Louise Højbjerg Jacobsen, Lærke Sofie Glerup Hansen, Mette Nyman Kvist, Simon Kusk Holm, Mathilde Bach, Anne Møller Hansen, Henrik Thorvald Rasmussen, Randi Dahlin, Noa Kjærsgaard Hansen, Nanna Hedeager-Schelde og Andrea Brønniche

GRAFIK OG LAYOUT

Grafik og layout: Walk Agency og Lotte Vestergård

Fotos: side 1 og 5: Ditte Chemnitz, side 8, 10 og 17: Shutterstock, side 12: Unsplash.

Forsidemodel: Peter Vuust, professor ved Det Jyske Musikkonservatorium og Institut for Klinisk Medicin, Aarhus Universitet samt leder af Center for Music in the Brain, Aarhus Universitet

Indholdsfortegnelse

s. 02	Forord
s. 03	Praktiske oplysninger og indholdsfortegnelse
s. 04	Artikel
s. 06	Fredag 23/9
s. 09	Lørdag 24/9
s. 16	Søndag 25/9
s. 17	Find vej
s. 18	Livestreams
s. 20	Kalender

FESTIVALEN FOREGÅR PÅ
DOKK1
HACK KAMPMANNSPADS 2
8000 AARHUS C

AMBITIONEN ER AT FORSTÅ, HVORDAN HJERNEN BEHANDLER MUSIK

Når jazzmusiker og komponist Peter Vuust tager hjerneforskerhatten på som stifter og leder af Center for Music in the Brain ved Aarhus Universitet, er det ikke for at finde ud af, hvordan man kan bruge musik i kliniske forsøg for at kurere alskens sygdomme. Det er større end det. Ambitionen er at bruge musikken til grundlæggende at forstå, hvordan hjernen fungerer.

Af Noa Kjærsgaard Hansen

Han tager en dyb indånding, for han kunne tale længe om, hvordan han endte, hvor han gjorde. Musik har nemlig, siden han var lille, spillet en meget væsentlig rolle for Peter Vuust, jazzmusiker, komponist samt stifter og leder af Center for Music in the Brain ved Aarhus Universitet. I dag har han et ben i både den praktiserende og teoretiserende musiklejr, men fortællingen starter naturligvis langt tidligere hos naboens pige:

"Da jeg var 14 år, hørte jeg en plade ved naboens pige, der fik hårene til at rejse sig på armene af mig. Selvom jeg allerede selv havde spillet i mange år på det tidspunkt, vidste jeg her, at musik var det vigtigste i hele verden, det var det, jeg skulle bruge resten af mit liv på. Og den oplevelse har jeg selvfølgelig båret med mig altid, jeg har haft den flere gange siden også, mest når jeg spiller selv. Hvorfor får man den oplevelse?"

Følelser og fysiologi

Musik bevæger os, fordi det kan være med til at omorganisere vores psykologiske såvel som fysiologiske opfattelse af verden. Det gør det blandt andet ved at påvirke vores neurokemiske balance i hjernen, hvor specielt stoffet dopamin har været under forskernes lup, forklarer hjerneforskeren:

"Noget af det, vi ved fra forskningen i aber er, at dopamin er specielt vigtigt for, hvad der skal ske lige om lidt. Man har lavet nogle forsøg med aber, hvor man kan se, at når de får præcis, hvad de forventer – på det tidspunkt de forventer det – så kommer dopaminboostet. Det belønner dem for at forudsige korrekt. Det belønner dem også, når de forudsiger forkert, men hvor de alligevel godt kan lide det, de får ud af det."

**Oplev Peter
Vuust fredag
23/9 til 'Musik
på hjernen'**

Som forskningsleder på Center for Music in the Brain er man naturligvis nysgerrig på, hvordan og hvornår dopaminen udløses, når man lytter til musik, fortsætter Vuust:

”Man skal have en balance mellem det, man kan forudsige og det, man ikke kan forudsige. Når musik er allerbedst, så rammer det lige præcis den balance, hvor vi kommer hen til det her særlige sted, hvor der sker noget helt specielt ved musikken, som dele af vores hjerne ikke har forudsagt. Det er der, vi får de store oplevelser.”

Store oplevelser kan komme til udtryk både som følelser og som fysiologi. Sagt på en anden måde, kan vi både blive bevægede og få lyst til at bevæge os:

”Musik kan få os til at groove, bevæge benene. Det ved vi, har noget med dopamin at gøre. Hvad angår følelser, så ved vi, at der er nogle bestemte elementer i musik, der gør det samme ved alle mennesker. Nogle ting er meget overlevelseshævede, sandsynligvis hardwired.

Hurtige, kraftige, dissonante lyder gør os lidt bange, det spiller man eksempelvis på i heavy metal,” fortæller Peter Vuust, og slår fast, at det ikke er nogen simpel ligning:

”Hvis det var, ville vi ikke have det her center – så ville vi have løst det!”

Peter Vuust er professor på Institut for Klinisk Medicin, Aarhus Universitet og professor på Det Jyske Musikkonservatorium, og så har han etableret og leder Danmarks Grundforskningsfonds Center for Music in the Brain. Han har en ph.d. i Neurovidenskab, cand.scient med matematik som hovedfag og fransk og musik som bifag. Peter Vuust er Danmarks ledende ekspert inden for feltet musik og hjerneforskning og desuden en af Danmarks dygtigste jazzbassister. Han er snart aktuell med en oversigtsartikel om musik og hjerne i Nature Reviews Neuroscience og har modtaget mere end 100 millioner kr. i forskningsbevillinger.

Læs hele artiklen på hearts-minds.dk

PROGRAM

FREDAG

23. SEPTEMBER

Spørg forskerne om de store følelser

Hvordan kommer man bedst igennem en periode med sorg? Hvordan styrker man den mentale sundhed? Og hvad gør man, når man kan mærke, at angsten trænger sig på? Få svar på dette og meget mere, når et panel af eksperter svarer på spørgsmål, og gør dig klogere på din hjerne og dit følelsesliv. I panelet sidder: **Mai-Britt Guldin**, professor i rehabilitering og palliation og forskningsleder, Odense Universitetshospital, **Silke Stjerneklar**, psykolog og ph.d, Aarhus Universitetshospital Psykiatrien, samt **Lone Overby Fjorback**, leder, lektor, og speciallæge, Dansk Center for Mindfulness, Aarhus Universitet. Du kan sende spørgsmål til panelet inden. Se mere på hearts-minds.dk.

HOLDNR.: 2221-495

TID: 23/9, kl. 10.00-10.45

PRIS: Gratis, men tilmelding nødvendig

STED: Rampen, Dokk1

Humor – ikke kun for sjov

Humor er meget mere end platheder, der kan aflede enhver samtale. Humor sætter perspektiv på livet, os selv og hinanden. Og så har et godt grin en interessant sidegevinst: Latter giver nemlig masser af motion. Oplev komiker **Sebastian Dorset** sammen med lektor i neurofysiologi **Anke Ninija Karabanov**, Københavns Universitet, og lektor i nordisk sprog og litteratur **Stefan Kjerkegaard**, Aarhus Universitet, når vi grænser humor i hjernen, kroppen og litteraturen.

HOLDNR.: 2221-435

TID: 23/9, kl. 11.00-11.45

PRIS: 30 kr.

STED: Store Sal, Dokk1

Dyk ned i en gyselig verden

"I want to play a game". Gyserfilm, true crime, krimier og zombie-computerspil topper best-sellerlisterne og jager en skræk i livet på folk som aldrig før. Men hvorfor er vi egentlig så vilde med at blive bange? Hvilken rolle spiller vores dybtliggende, evolutionære frygt? Oplev hvordan horrorgenren påvirker både hjerne og krop, når **Mathias Clasen**, lektor i engelsk og leder af Recreational Fear Lab på Aarhus Universitet, tager livtag med vores frygt.

HOLDNR.: 2221-473

TID: 23/9, kl. 11.15-12.00

PRIS: Gratis, med tilmelding nødvendig

STED: Rampen, Dokk1

Mindfulness – styrk din mentale sundhed

Stress, angst og depression kan ramme os alle – unge som gamle. For at forebygge disse sygdomme er det vigtigt at træne den mentale sundhed. Mental sundhed kan bl.a. trænes gennem mindfulness, og denne formiddag vil **Lone Overby Fjorback**, lektor, speciallæge og leder af Dansk Center for Mindfulness, Aarhus Universitet, gøre dig klogere på, hvad mindfulness er og kan. Du får også øvelser, så du selv kan arbejde videre med at styrke dit mentale helbred.

HOLDNR.: 2221-474

TID: 23/9, kl. 11.15-12.00

PRIS: 30 kr.

STED: Lille Sal, Dokk1

Hold hjernen i gang med kreativitet og bevægelse

Når vi træner hjernen, holder vi den frisk, styrker vores indlæring og hukommelse og dæmper symptomer på bl.a. angst, stress og depression. Forskning viser ligefrem, at hjernen skrumper, hvis vi ikke bruger den! 'Hjernetræning' kan være reel fysisk aktivitet som løb, cykling, holdsport eller en gåtur. Men det kan også handle om at udleve en kreativ side og fx tegne eller male. Få forskningens bedste tips og tricks til at holde hjernen i gang med læge og kunstner **Lærke Egebjerg** og lektor i neurofysiologi **Jesper Lundbye-Jensen**, Københavns Universitet.

HOLDNR.: 2221-430

TID: 23/9, kl. 12.30-13.30

PRIS: Gratis, men tilmelding nødvendig

STED: Rampen, Dokk1

Musik på hjernen – Peter Vuust med Veronica Mortensen og Henrik Gunde

De fleste har oplevet, hvordan musik kan løfte humøret til nye højder eller få tårerne til at trille. Eller mærket hvordan rytmisk musik kan forplante sig i kroppen og gøre det svært ikke at vippe foden eller danse. Musik bevæger os. Både følelsesmæssigt og fysisk. Men hvordan? Hvad sker der i hjernen, når vi lytter til eller spiller musik? Hvordan påvirkes vi fysiologisk, følelsesmæssigt og sprogligt? Bliv klogere med hjerneforsker og jazzmusiker **Peter Vuust** i samtale med videnskabsjournalist **Line Friis Frederiksen**. Lad dig efterfølgende bevæge af musikken, når Peter Vuust Trio med **Peter Vuust (b)**, **Veronica Mortensen (v)** og **Henrik Gunde (p)** spiller koncert.

HOLDNR.: 2221-428

TID: 23/9, kl. 19.00-21.00

PRIS: 30 kr.

STED: Store Sal, Dokk1

Hjerneforskning i verdensklasse: mød vinderne af The Brain Prize

Verdens største hjerneforskningspris, den prestigefyldte 'The Brain Prize', uddeles hvert år af Lundbeckfonden til forskere, der har ydet en enestående indsats i at bidrage til vores viden om hjernen. Kun to gange er den blevet tildelt en dansker. I 2021 modtog professor i migræne og hovedpine **Jes Olesen** fra Rigshospitalet og Københavns Universitet prisen for sin forskning i migræne, der har vist vejen til helt nye effektive behandlinger. I år gik prisen til professor i neurofysiologi **Ole Kiehn** fra Københavns Universitet for sin revolutionerende forskning, der har kastet nyt lys over hjernens, centralnervesystemets og rygmargens rolle for vores bevægelse, og hvordan disse elementer er vigtige for vores sundhed. Mød de danske vindere i samtale med videnskabsjournalist **Line Friis Frederiksen**.

HOLDNR.: 2221-478

TID: 23/9, 16.15-17.00

PRIS: Gratis, men tilmelding nødvendig

STED: Rampen, Dokk1

Krøllede hjerter – fantasien som superkraft

I fantasien kan alting ske. Fantasien opstår, når alle hjernens systemer sammen skaber et unikt mentalt laboratorium, hvor vi kan tænke nyt, se frem i tiden, dagdrømme eller opfinde fantastier for sjov. Men det er ikke kun skæg og ballade. Uden en vis forestillingsevne havde vi nok aldrig fundet på at forlade Afrika og befolke kloden. Vær med, når vi undersøger, hvad fantasi er, hvordan man kickstarter den og bruger den i praksis. Oplev **Andreas Lieberoth**, lektor i pædagogisk psykologi, Aarhus Universitet, og dansk freestyle raps 'godfather' **Per Vers**, der med sit veludviklede mentale laboratorium i kraniekassen smeder de mest fantasifulde ord, fortællinger og rim på splitsekunder. Komiker **Sebastian Dorset** er vært.

HOLDNR.: 2221-461

TID: 23/9, kl. 13.00-14.00

PRIS: 30 kr.

STED: Store Sal, Dokk1

Dorset og forskerne på slap line

Grin dig klogere, når komiker **Sebastian Dorset** byder velkommen til tre veloplagte forskere, der denne eftermiddag har forladt universitetets trygge rammer. De modige forskere er blevet coachet af Dorset og går på scenen med hver deres stand-up-show på 8 minutter. Oplev tempofyldt, overraskende og underholdende vidensformidling krydret med stand-up, og bliv klogere på vores fascinerende hjerne på en helt ny måde! Oplev **Anke Ninija Karabanov**, lektor i neurofysiologi, Københavns Universitet, **Andreas Lieberoth**, lektor i pædagogisk psykologi, Aarhus Universitet og **Tobias Wang**, professor i zoofysiologi, Aarhus Universitet.

HOLDNR.: 2221-429

TID: 23/9, kl. 15.00-15.45

PRIS: Gratis, men tilmelding nødvendig

STED: Rampen, Dokk1

PROGRAM

LØRDAG

24. SEPTEMBER

Familiekoncert med SKRALLEBANG

Kom og brug hjernen, kroppen, fantasien og grinemusklene når SKRALLEBANG spiller aktiv koncert for børn (2-8 år) og deres voksne. Koncerten tager afsæt i dansk børnelitteratur, hvor SKRALLEBANG finder inspiration til deres sange. Kom og hjælp med at fortælle eventyret om De Tre Bukkebruse, om Guldlok, Fyrtøjet eller måske historien om Næsehornet Otto. Der er koncert **kl. 10.15-10.50** og igen **kl. 13.00-13.35**

HOLDNR.: 2221-439 og 2221-427

TID: 24/9, kl. 10.15-10.50 og kl. 13.00-13.35

PRIS: Gratis, bare mød op

STED: Scenetrappen, børneområdet, Dokk1

Et blik ind i hjernen – neurokirurgi

Hjernen er hjemsted for vores tanker, følelser, bevidsthed og færdigheder. Hvad sker der, når hjernen bliver syg eller beskadiget? Hvordan opererer man i hjernen? Er der dele af hjernen, vi kan undvære? Hør om hjernens plasticitet og de nyeste behandlingsmetoder inden for neurokirurgi og mød overlæge og klinisk lektor i neurokirurgi i **Anders Rosendal Korsbøj**, Aarhus Universitetshospital, der har særlig ekspertise inden hjernens sygdomme og skader.

HOLDNR.: 2221-515

TID: 24/9, kl. 10.15-11.00

PRIS: 30 kr.

STED: Store Sal, Dokk1

Sansebar – få hacket dine smagsløg

Hvorfor bliver vi stimuleret af noget, der knaser? Hvorfor går vi automatisk uden om fødevarer, der har en bestemt farve, mens andre farver lokker os? Og hvorfor taler vi så meget om smag, når vores lugtesans i virkeligheden giver os tusind gange så mange impulser? Tag et smut forbi sansebaren og prøv selv, hvordan din hjerne fuldstændig styrer det, du smager. Mød kok, madkonsulent og forfatter **Rasmus Bredahl** bag sansebardisken.

HOLDNR.: 2221-458

TID: 24/9, kl. 10.30-11.30

PRIS: Gratis, bare mød op

STED: Demokrateket, Dokk1

Træn din hjerne skarp

Få bedre hukommelse, stærkere koncentrationsevne og større overblik. Vores tankegange og adfærd er ikke statiske karaktertræk, men vaner der kan forandres. Med de rette øvelser kan hjernen optimeres. Permanent. Men hvad skal der til? Mød den dobbelte danmarksmester i hukommelse **Lars Christiansen** i samtale med **Troels W. Kjær**, overlæge og hjerneforsker, Københavns Universitet, og få indblik i, hvad der sker i hjernen, og hvad der kan styrke din evne til at holde fokus, bevare overblikket og sortere unødvendige informationer fra. Få gode strategier og øvelser med hjem. Samtalen faciliteres af videnskabsjournalist **Line Friis Frederiksen**.

HOLDNR.: 2221-434

TID: 24/9, kl. 11.00-11.40

PRIS: Gratis, men tilmelding nødvendig

STED: Rampen, Dokk1

Familieworkshop: den kreative hjerne

Hvad er en tanke, hvordan ser de ud, og kan man bygge dem? Kom og vær med, når vi snakker om tanker og prøver, om vi kan bygge vores egne tanker. Få gang i hjernen til en kreativ workshop for børn og deres forældre. Der er workshop **kl. 11.00-12.00** og igen **kl. 14.00-15.00**.

HOLDNR.: 2221-479 og 2221-480

TID: 24/9, kl. 11.00-12.00 og kl. 13.00-14.00

PRIS: Gratis, men tilmelding nødvendig

STED: BørneLab, Dokk1

Famileyoga

Vær med, når vi udfordrer krop og sind, og prøver kræfter med yogastillinger på en sjov og udfordrende måde. Det kræver ingen særlige forudsætninger eller udstyr at deltage. Samværet og nærværet er i fokus. Aktiviteten er for børn (3-10-år) og deres forældre. Der er famileyoga med pædagog, psykoterapeut og børneyogalærer **Rikke Kobæk kl. 11.00-11.30** og igen **kl. 11.45-12.15**.

HOLDNR.: 2221-440 og 2221-441

TID: 24/9, kl. 11.00-11.30 og kl. 11.45-12.15

PRIS: Gratis, men tilmelding nødvendig

STED: Æsken, Dokk1

Workshop: mindfulness

Mindfulness handler om evnen til bevidst nærvær. I en tid præget af stress, forandring og effektivitet kan det være en stor udfordring at være nærværende. Men evnen kan trænes og være et middel til stresshåndtering og forbedring af livskvalitet. Mindfulnessstræning kan styrke aktiviteten i den forreste del af hjernen, der bl.a. regulerer vores følelsesmæssige system, og som også har betydning for vores hukommelse og motivation. Oplev mindfulness i teori og praksis med **Jacob Piet**, psykolog og ph.d. i mindfulness, Dansk Center for Mindfulness, Aarhus Universitet. Der er workshop **kl. 11.15-12.00** og igen **kl. 13.00-13.45**.

HOLDNR.: 2221-481 og 2221-482

TID: 24/9, kl. 11.15-12.00 og 13.00-13.45

PRIS: 30 kr.

STED: Mødelokale M2, Dokk1

Gå dig sund

Tag med på gåtur. Fysisk aktivitet har mange positive effekter – også for hjernen. Men hvor meget skal der egentlig til, for at de sundhedsmæssige effekter er i top? Og hvordan finder man motivationen til at komme op af sofaen? **Jesper Lundbye-Jensen**, lektor i neurofysiologi og motorisk kontrol, Københavns Universitet, gør os klogere på, hvorfor det er vigtigt, at vi holder os fysisk aktive, og tager os med en gåtur med indlagte øvelser. Så kom med og sæt gang i hjernen – alle kan være med.

HOLDNR.: 2221-457

TID: 24/9, kl. 11.15-12.15

PRIS: 30 kr.

STED: Verdensrummet, Dokk1

Børns hukommelse

I de tidlige leveår sker der en enorm udvikling i børns hjerner. Både motorisk og kognitiv udvikler små børn sig i et hæsblesende tempo. Det gælder også evnerne til at lære og huske. Men hvad kan små børn egentlig huske? Kan selv spædbørn huske? Hvorfor kan det være en svær opgave for børnehavebørn at svare på "hvad har du lavet i dag?" Og hvordan kan man med afsæt i viden fra hukommelsesforskningen hjælpe dem til at fortælle? Bliv klogere på børns hukommelse, når psykolog og forsker **Trine Sonne**, Aarhus Universitet stiller skarpt på hukommelsen hos børn i forskellige aldre.

HOLDNR.: 2221-419

TID: 24/9, kl. 11.30-12.15

PRIS: 30 kr.

STED: Lille Sal, Dokk1

Kan tro flytte hjerner?

Man siger, at tro kan flytte bjerge, men kan troen på noget også flytte hjerneaktivitet og påvirke vores kognition og psyke? Kan tro fx lindre fysiske og psykiske smerter? Og kræver det, at man tror på noget bestemt, eller er det lige meget, hvad man tror på? Mød professor emeritus i religionsvidenskab **Armin W. Geertz** og religionsantropolog **Ella Paldam** fra Aarhus Universitet i en samtale om, hvordan religiøse oplevelser og religiøse praksisser som fx bøn og forbøn kan påvirke hjernens processer, kognitionen og psyken – både hos det ikke-troende menneske og hos det troende menneske. Samtalen faciliteres af videnskabsjournalist **Line Friis Frederiksen**.

HOLDNR.: 2221-507

TID: 24/9, kl. 12.00-12.40

PRIS: Gratis, men tilmelding nødvendig

STED: Rampen, Dokk1

Neurogastronomi – smag på videnskaben

Hvorfor smager Retsina skønt på en balkon i Grækenland, men smager som noget surt sprøjt i Danmark? Kan man ændre på smagen af mad, blot ved at ændre på omgivelserne? Hvorfor smager mors frikadeller altid bedst? Og kan man smage erindringer? Tag med på opdagelse i dine sanser med kok og madkonsulent **Rasmus Bredahl**, og få indblik i hvad der sker i hjernen, når vi spiser og smager, hvordan hjernen påvirkes til en bedre spiseoplevelse, og ikke mindst hvordan du selv bruger neurogastronomi i dit køkken. Undervejs vil der være forskellige smagsprøver.

HOLDNR.: 2221-445

TID: 24/9, kl. 13.00-13.45

PRIS: 30 kr., inkl smagsprøver

STED: Store Sal, Dokk1

TILMELD DIG PÅ:
HEARTS-MINDS.DK

Løb hjernen i topform

Vi ved alle, at en løbetur eller en form for fysisk aktivitet er godt for vores fysiske helbred. Men hvilke gavnlige effekter har det på vores hjerne, når vi snører løbeskoene og tager en tur ud i det fri? **Jesper Lundbye-Jensen**, lektor i neurofysiologi og motorisk kontrol, Københavns Universitet, gør os klogere på, hvilken betydning fysisk aktivitet har for vores kognitive funktioner og indlæringsevner. Efterfølgende er der rig mulighed for både at reflektere og få pulsen op, når vi skal på en løbetur langs havnen. Mød op iklædt tøj og sko til løb. Der løbes i moderat tempo. Du skal som minimum kunne løbe 5 km. uden pause.

HOLDNR.: 2221-459

TID: 24/9, kl. 13.15-14.45

PRIS: 30 kr.

STED: Verdensrummet, Dokk1

Forfatteren og forskeren: Sissel-Jo Gazan og Mikkel Wallentin

Hvad kan hjerneforskningen fortælle om læsning af litteratur? Og hvordan griber man det an som romanforfatter, når man skal opbygge spænding, vække læserens nysgerrighed og måske endda drive gæk med læseren? Kan man bruge sin baggrund som biolog i den henseende? Mød forfatter **Sissel-Jo Gazan** og sprognørde og hjerneforsker **Mikkel Wallentin**, professor i kognitionsvidenskab, Aarhus Universitet, i en samtale om litteratur, sprog og hjerne. Samtalen faciliteres af videnskabsjournalist **Line Friis Frederiksen**.

HOLDNR.: 2221-477

TID: 24/9, kl. 15.00-15.40

PRIS: Gratis, men tilmelding nødvendig

STED: Rampen, Dokk1

Den gode pause

Pausen er under pres. Vi halser gennem livet uden virkelig at stoppe op. Vi bliver stressede og syge, vi lærer og arbejder dårligere – hele vores kognitive potentiale lider under dette evige jag. Vi bilder os ganske vist ind, at vi stopper op og giver plads til os selv, men gør vi nu også det? Vær med, når **Ole Lauridsen**, lektor emeritus i læring, Aarhus Universitet, tager fat på den ægte pause, hjernepausen, og dens betydning for vores dagligdag, tankevirksomhed og livskvalitet. Få masser af råd og teknikker til den gode hjernepause.

HOLDNR.: 2221-494

TID: 24/9, kl. 13.00-13.45

PRIS: 30 kr.

STED: Lille Sal, Dokk1

Gør teknologi os klogere eller dummere?

Du kan betale i supermarkedet og kommunikere med både din bank og dit barns klasselærer via en app. Du kan 'google' dig frem til svaret på alt mellem himmel og jord, og GPS'en i bilen kan guide dig fra A til B. Mange vil sikkert mene, at vores liv er blevet lettere som følge af den teknologiske udvikling. Men er det overhovedet hensigtsmæssigt, at teknologien nu kan klare så mange opgaver, som vi tidligere brugte hjernekapacitet på at løse? Kan teknologien ændre vores hjerner? Er vi blevet slaver af teknologien, eller har den sat os fri? Hjerneforsker og overlæge **Troels W. Kjær**, Københavns Universitet, og techjournalist **Anders Høeg Nissen** giver deres bud på, om teknologi gør os klogere eller dummere.

HOLDNR.: 2221-426

TID: 24/9, kl. 14.15-15.00

PRIS: 30 kr.

STED: Store Sal, Dokk1

Parkinsons sygdom og demens

Parkinsons sygdom er en af de mest almindelige neurologiske sygdomme i Danmark, og op imod 8.000 danskere lider af sygdommen. Den uhelbredelige sygdom er bedst kendt for bevægelsesforstyrrelser, fx rysten, langsomme bevægelser og usikker balance, men medfører en bred vifte af symptomer og kan føre til demens. Her deler den træk med en hypig form for demens, Lewy legeme demens. Det er særligt denne sidste kobling det skal handle om, når en af landets fremmeste forskere på feltet gør os klogere. Mød professor og forskningsleder Poul Henning Jensen fra DANDRITE ved Aarhus Universitet, når han fortæller om parkinsons syge og demens.

HOLDNR.: 2221-506

TID: 24/9, kl. 14.15-15.00

PRIS: 30 kr.

STED: Lille Sal, Dokk1

EN STILLE STRØM AF TID – lydinstallation om demens

EN STILLE STRØM AF TID er en lydrejse ind i en oplevelse af demens, skabt af **Teater Fluks** som en del af den anmelderroste vandreforestilling CTRL+ALT+DEMENS. Tag hovedtelefonerne på, og fordyb dig i en kunstnerisk og meditativ oplevelse af det dybe slør og tabet af sindet. Installationen kan opleves fra fredag til søndag. Varighed: 8 minutter.

HOLDNR.: 2221-471

TID: 23-25/9, fredag-søndag

PRIS: Gratis, bare mød op

STED: Udsigten, Dokk1

 **TILMELD DIG PÅ:
HEARTS-MINDS.DK**

PROGRAM

SØNDAG

25. SEPTEMBER

Livets sang – koncert
med koret Aarhus U

Musik er en vigtig kilde til lykke. Skub til lykkefølelsen, når **ungdomskoret Aarhus U** udforsker livets gang gennem musikken. Vi skal høre smuk, sørgmodig, dramatisk og til tider humoristisk musik af bl.a. The Real Group, Ola Gjeilo, Eric Whitacre og Kraja. Vi lover, det ikke bliver kedeligt! Aarhus U er et blandedt kor med ambitiøse korsangere i alderen 15-26 år fra det aarhusianske kormiljø. Koret har vundet flere internationale priser og optrådt på DR, sunget for H.M. Dronning Margrethe og samarbejdet med bl.a. Tina Dickow og Aarhus Jazz Orchestra.

HOLDNR.: 2221-511**TID:** 25/9, kl. 10.15-10.45**PRIS:** Gratis, men tilmelding nødvendig**STED:** Rampen, Dokk1Silent FIT: sanselig
yoga – vinyasa og
meditation

Fra vejrtrækning til bevægelse og fra bevægelse til meditation. I sansernes tegn finder vi et nysgerrigt flow med yogainstruktør **Isabella Westh**. Alle kan være med. Nyd kontrasterne mellem bevægelse og stilstand. Vi gør brug af Silent FIT høretelefoner under træningen, som giver en mere intens oplevelse af både musik og instruktørens anvisninger. Du vil opleve, at du er i en tryk 'lydboble', hvor din frihedsfølelse, sansning og fokus vil blive skærpet. I samarbejde med **Seier Fitness**.

HOLDNR.: 2221-463**TID:** 25/9, kl. 10.15-11.00**PRIS:** 30 kr.**STED:** Verdensrummet, Dokk1Familieworkshop:
styrk din kreativitet

Ønsker du at give dit barn eller dit barnebarn de bedste forudsætninger for at leve et aktivt, kreativt liv? Og drømmer du om at finde eller genfinde dit eget kreative jeg? Videnskaben har vist, at kreativt arbejde er en nem og lettilgængelig måde at træne sin hjerne på. Det gør os gladere, mindsker stress og styrker vores hukommelse. Vær med, når vi sætter gang i kreativiteten med læge og kunstner **Lærke Egebjerg**, og oplev hvordan du bedst aktiverer din kreative hjerne gennem forskellige øvelser. Du og dit barn skal ikke have særlige forudsætninger for at kunne deltage. Det er muligt at deltage i workshop **kl. 10.30-11.15** eller **kl. 11.45-12.30**.

HOLDNR.: 2221-466 og 2221-432**TID:** 25/9, kl. 10.30-11.15 og 11.45-12.30**PRIS:** Gratis, men tilmelding nødvendig**STED:** Mødelokale M2, Dokk1Musik med hjernen
og hjertet – for børn

Kom og brug hjernen, hjertet og kroppen med musiker **Sidsel Bech Kiilerich** fra orkesteret 'Æsken'. Der skal spilles, synges, danses og hoppes med hjertet og hjernen – og allervigtigst: vi skal have det sjovt! Nogle gange er det bare hjernen, der vil bestemme alt, men det synes hjertet ikke er fair. Hjertet vil også høres og forstås, og nogle gange skændes de om at få ret. Vi skal sammen prøve at gøre både hjertet og hjernen glade. For børn og deres forældre. Det er muligt at deltage **kl. 11.15-12.00** eller **kl. 14.15-15.00**.

HOLDNR.: 2221-466 og 2221-465**TID:** 25/9, kl. 11.15-12.00 og 14.15-15.00**PRIS:** Gratis, men tilmelding nødvendig**STED:** Æsken, Dokk1Pas på hjernen
– brug tarmen

Tarmen har ca. 5 milliarder nerveceller, næsten det samme som centralnervesystemet. Tarmen er på en måde sin egen lille hjerne. Herfra styres en hormonproduktion, som ikke blot har indflydelse på tarmens egne opgaver, men også på galde fra leveren og enzymer i bugspytkirtlen. Tarmen har også indflydelse på vores reaktioner: Selvom vi ikke er bevidste om det, bevæger tarmen sig, og sender signaler til hjernen. Bliv klogere på den særlige forbindelse mellem tarm og hjerne med **Asbjørn Mohr Drewes**, overlæge og klinisk professor i gastroenterologi, Aalborg Universitetshospital, og **Christian Lodberg Hvas**, overlæge og klinisk lektor i lever-, mave-, og tarmsygdomme, Aarhus Universitetshospital. Samtalen faciliteres af videnskabsjournalist **Line Friis Frederiksen**.

HOLDNR.: 2221-504**TID:** 25/9, kl. 11.00-11.40**PRIS:** Gratis, men tilmelding nødvendig**STED:** Rampen, Dokk1

TILMELD DIG PÅ:
HEARTS-MINDS.DK

Kærs KunstKafé: kunstneren og hjerneforskeren

Af alle klodens dyrearter er det kun mennesket, der skaber og bruger kunst som en integreret del af alle livets forhold. Men hvad sker der egentlig i hjernen og kroppen, når vi skaber og oplever kunst? Det har hjerneforskningen – under betegnelsen neuroæstetik – udforsket de sidste 20 år ved brug af avancerede undersøgelsesmetoder såsom hjerne-scanning. Oplev hjerneforsker **Martin Skov** fortælle om den nyeste forskning inden for neuroæstetik, og mød den aarhusianske kunstner **Iris Bakker**, der er kendt for sine blindtegnings-portrætter. Samtalen faciliteres af kunsthistoriker **Peter Kær**. Der vil i forbindelse med arrangementet være mulighed for at deltage i en konkurrence om at få blindtegnet sit portræt af Iris Bakker samme dag.

HOLDNR.: 2221-476

TID: 25/9, kl. 10.15-11.00

PRIS: 30 kr.

STED: Store Sal, Dokk1

Blindtegning – med aarhuskunstneren Iris Bakker

Få en sjælden mulighed for at opleve en kunstner i aktion, når aarhuskunstneren **Iris Bakker** med to hænder og uden at se ned på papiret blindtegner en række heldige personer, som udtrækkes i forbindelse med arrangementet 'Kærs KunstKafé: kunstneren og hjerneforskeren'. Det kræver billet til 'Kærs KunstKafé: kunstneren og hjerneforskeren' at deltage i konkurrencen, men det er gratis at se på, når Iris Bakker tegner, og alle er velkomne!

HOLDNR.: 2221-470

TID: 25/9, kl. 11.15-12.00

PRIS: Gratis, bare mød op

STED: Demokrateket, Dokk1

Silent FIT: familie GROOVE

Tag dit barn eller barnebarn under armen og kom til familie groove - en legende, nem og sjov dansetime, hvor ALLE kan være med. Vi udforsker, hvad kroppen kan, og leger med forskellige bevægelser til forskellig musik. Vi skal fx danse til funky dansehits, danse som zombier, forskellige dyr eller som seje surfere ude på havet. **Ditte Liv B. Lauridsen**, psykomotorisk terapeut og afspændingspædagog, guider hele tiden simple trin og bevægelser. Dans er godt for både den fysiske sundhed og vores motoriske færdigheder, men også for vores relation til hinanden og til os selv. Vi bruger Silent FIT høretelefoner, hvilket betyder, at du anvender et sæt høretelefoner under træningen, som giver dig en mere intens oplevelse af både musik og instruktørens anvisninger. Så kom med hele familien til en sjov danseoplevelse sammen! I samarbejde med **Seier Fitness**.

HOLDNR.: 2221-464

TID: 25/9, kl. 11.15-12.00

PRIS: 30 kr.

STED: Verdensrummet, Dokk1

Gal eller genial? Om kreativitet og psykose

Forbindelsen mellem kreativitet og psykisk lidelse har længe interesseret både videnskaben og samfundet generelt. Fænomenet kan spores tilbage til flere kulturer, hvor det har været et karakteristisk træk ved individer som vismanden eller geniet. Personer som den hollandske maler Vincent van Gogh, den tyske digter Friedrich Hölderlin og den amerikanske matematiker John Nash bærer vidnesbyrd om denne såkaldte 'mad genius-hypotese'. Den paradoksale sammenhæng mellem galskab og genialitet er også velkendt fra fiktion og medier, men har gennem lang tid desuden dannet udgangspunkt for videnskabelige undersøgelser. Hør kunsthistoriker og tv-vært **Peter Kær** i samtale med læge og postdoc i psykiatri **Karl Erik Sandsten** i samtale om sammenhængen mellem kunst, kreativitet og psykotiske lidelser – primært med fokus på skizofreni og bipolar lidelse.

HOLDNR.: 2221-433

TID: 25/9, kl. 11.15-12.00

PRIS: 30 kr.

STED: Lille Sal, Dokk1

Penge på hjernen

Det er blevet populært at investere. Nogle gør det for at kunne gå tidligt på pension, andre for at undgå negative renter, for at supplere SU'en eller for at få børneopsparingen til at vokse. Men hvordan undgår man at blive ræd, når grafen slår et knæk, eller sætte alle penge på sort, når man for alvor synes, at man har held i sprøjten? Hvad sker der i hjernen, når vi ser pengene vokse, og hvad betyder det for vores økonomiske beslutninger? Er vi rationelle mennesker, eller er vi bare hulemænd? Hør **Andreas Roepstorff**, professor i kognition, kommunikation og kultur, Aarhus Universitet, og adfærdsøkonom **Jens Balle** i samtale med videnskabsjournalist **Line Friis Frederiksen**.

HOLDNR.: 2221-468

TID: 25/9, kl. 12.00-12.40

PRIS: Gratis, men tilmelding nødvendig

STED: Rampen, Dokk1

Psykedeliske stoffer – en vej til et sundt sind?

Psilocybinsvampe er en svampeart, der indeholder psykoaktive stoffer. Stofferne virker bevidsthedsudvidende, hallucinogene og psykedeliske. De forbindes ofte med syrerock i 1960'erne. Men ny forskning tyder på, at behandling med psykedeliske stoffer kan have gode effekter på bl.a. hjernesygdomme og psykiatriske lidelser som depression og angst. Hør om de nyeste resultater, mulighederne og udfordringerne med overlæge og professor i neurologi **Gitte Moos Knudsen**, Københavns Universitet. Kan psilocybin blive et nyt behandlingstilbud inden for den nærmeste fremtid?

HOLDNR.: 2221-425

TID: 25/9, kl. 12.15-13.00

PRIS: 30 kr.

STED: Lille Sal, Dokk1

Psykologisk underholdning

Få en anderledes og fascinerende oplevelse, når psykologisk entertainer **Niels Krøjgaard** demonstrerer, hvor let du og din hjerne kan snydes. Du vil glemme tid og sted, når Niels Krøjgaard ved hjælp af psykologiske teknikker og manipulation kan fortælle, hvad publikum tænker, forudsige reaktioner og afsløre, om de lyver eller taler sandt. Det virker uforklarligt. Nærmest overnaturligt. Men alt bygger på psykologi og menneskekundskab. Illusionen foregår i sindet.

HOLDNR.: 2221-423

TID: 25/9, kl. 13.00-13.40

PRIS: Gratis, men tilmelding nødvendig

STED: Rampen, Dokk1

Afhængighed – din hjerne snyder dig

Hvad viser forskningen om, hvorfor man bliver afhængig? Og hvordan kommer man ud af afhængigheden igen? Når vi er afhængige af noget, er det ikke selve handlingen – som fx at spise et stykke kage eller oddse – som vi er afhængige af. Det er i virkeligheden forventningen om den pågældende ting, der gør mennesker afhængige. Det er den dopamin, der bliver frigivet i hjernen, når vi tænker på, at vi vil spise et stykke kage, der gør os afhængig. Det kan være svært at stoppe igen, fordi vi bliver belønnet for at fortsætte. Vær med, når ph.d. og psykolog **Jakob Linnet**, der forsker i afhængighed ved Odense Universitetshospital, dykker ned i, hvordan vores hjerne snyder os – og få tips til at komme afhængighed til livs ved hjælp af simple redskaber.

HOLDNR.: 2221-514

TID: 25/9, kl. 13.30-14.15

PRIS: 30 kr.

STED: Dokk1, Lille Sal

Sov godt

Vi bruger omkring en tredjedel af vores liv på at sove, hvilket svarer til omkring 27 år i alt. De fleste kender fornemmelsen af en dårlig nats søvn fra tid til anden. Humøret bliver påvirket, luntten bliver kortere og koncentrationen svigter. Men hvorfor sover vi egentlig, og hvad sker der i hjernen, mens vi sover? Og hvad stiller man op, hvis man har problemer med at sove? Ca. hver tiende dansker har oplevet vedvarende søvnproblemer, som påvirker trivslen. Bliv klogere på den gådefulde søvn med professor i psykologi **Bobby Zachariae**, Aarhus Universitet. Få styr på den normale søvn, og hør om årsager til søvnproblemer. Hvad betyder det for vores psykiske og fysiske helbred?

HOLDNR.: 2221-472

TID: 25/9, kl. 11.15-12.00

PRIS: 30 kr.

STED: Store Sal, Dokk1

Et sundt sind i naturen

Hvis man vil have det godt indenfor, skal man ud. Halvdelen af Danmarks befolkning er bosiddende i byer, hvor vi det meste af tiden er indendørs. Kort sagt er vi i underskud af natur, og det påvirker hjernen i en uheldig retning. Naturen gavner vores mentale udvikling, og en 'udehjerne' er langt sundere end en hjerne, vi holder indenfor. På den vis er naturen et gratis sundhedstilbud uden bivirkninger. Hvordan det virker, har forskningen flere bud på. Bliv klogere på naturens gavnlige effekter på hjernen og vores mentale sundhed med læge og hjerneforsker **Kjeld Fredens**.

HOLDNR.: 2221-424

TID: 25/9, kl. 12.15-13.00

PRIS: 30 kr.

STED: Store Sal, Dokk1

Håndarbejde – kuren mod stressede hjerner?

Bankende hjerte, svedige håndflader og søvnløse nætter. De fleste kender fornemmelsen af at være stresset, og årsagerne kan være mange: lige fra små problemer i hverdagen til store personlige kriser. Uanset årsagen reagerer hjernen på laveste fællesnævner, nemlig kontroltab og uforudsigelighed, og igangsætter et alarmberedskab. Når vi griber penslen, strikkepindene, broderinålen eller leret og fordyber os i at skabe noget, sker der ofte noget helt andet i kroppen. Vi bliver umiddelbart gladere, og symptomerne på stress, angst og depression dæmpes. Men hvordan? Bliv klogere på hvad stress er, og hør hvordan håndarbejde, fordybelse og kreativitet kan have positive effekter på den stressede hjerne. Oplev **Karen Johanne Pallesen**, biolog og lektor i sundhedsvidenskab, Aarhus Universitet, og læge og kunstner **Lærke Egebjerg**. Strikketøj må gerne medbringes.

HOLDNR.: 2221-469

TID: 25/9, kl. 13.30-14.15

PRIS: 30 kr.

STED: Store Sal, Dokk1

Hjernemad

Kan man spise sig til en sund hjerne og en øget livskvalitet? Hjernen er et sultent organ. Den udgør ca. 2 % af kroppens vægt, men bruger 20 % af kroppens energi. Spørgsmålet er, om der er særlige fødevarer, der egner sig godt til at give hjernen energi eller som ligefrem kan styrke vores mentale sundhed? Kan kosten have indvirkning på psykiske lidelser og andre hjernesygdomme? For mennesker er den daglige kost ikke alene ren energi. Mad og drikke er også forbundet med nydelse og livskvalitet, og sanserne og hjernen spiller en afgørende rolle for vores oplevelse af maden. Bliv klogere på det sultne organ med læge **Alexander W. Fjældstad** og professor i klinisk medicin **Gregers Wegener**, Aarhus Universitet, i samtale med videnskabsjournalist **Line Friis Fredriksen**.

HOLDNR.: 2221-422

TID: 25/9, kl. 14.00-14.40

PRIS: Gratis, men tilmelding nødvendig

STED: Rampen, Dokk1

Den gådefulde bevidsthed

Hvornår opstår en tanke? Hvordan bliver den i et samarbejde mellem milliarder af hjerneceller til en del af vores bevidsthed? Bor vores bevidsthed og forståelse af verden bogstaveligt talt inde i hovedet på os, eller involverer vores bevidsthed mere af kroppen end blot vores hjerner? Og hvordan kan hjernes fysiske processer, som kan identificeres og måles gennem hjernescannere, skabe individuelle følelser, indtryk og oplevelser? Bevidstheden er én af videnskabens største gåder. Den er en forudsætning for, at vi kan tænke, føle og gøre ting med vilje, men når vi først begynder at tænke over, hvad bevidsthed er, bliver vi nemt viklet ind i paradokser. Bliv klogere på den gådefulde bevidsthed med naturvidenskabens og filosofiens svar på, hvad bevidsthed er. Oplev professor emeritus i neurobiologi **Albert Gjedde**, Aarhus Universitet og **Andreas Roepstorff**, professor i kognition, kommunikation og kultur, Aarhus Universitet

HOLDNR.: 2221-421

TID: 25/9, kl. 14.30-15.15

PRIS: 30 kr.

STED: Lille Sal, Dokk1

Ondskaben i os alle

Krig, vold, massakrer, totur og mord. Ondsindede handlinger løber som et blodrødt spor gennem hele menneskets historie. Det kan være svært at begribe, hvordan nogle mennesker drives til at begå de værste forbrydelser og ultimativt slå andre mennesker ihjel. Hvilke psykologiske mekanismer er der på spil, hvad betyder vores moral, og hvad sker der egentlig i hjernen, når ondskaben og volden tager over? Fødes nogle mennesker med ondskaben i blodet, eller er den i virkeligheden i os alle under de rette omstændigheder? Vær med, når professor i psykologi **Henrik Høgh-Olesen**, Aarhus Universitet, og professor i neurobiologi **Gitte Moos Knudsen**, Københavns Universitet, dykker ned i ondskaben.

HOLDNR.: 2221-420

TID: 25/9, kl. 14.45-15.30

PRIS: 30 kr.

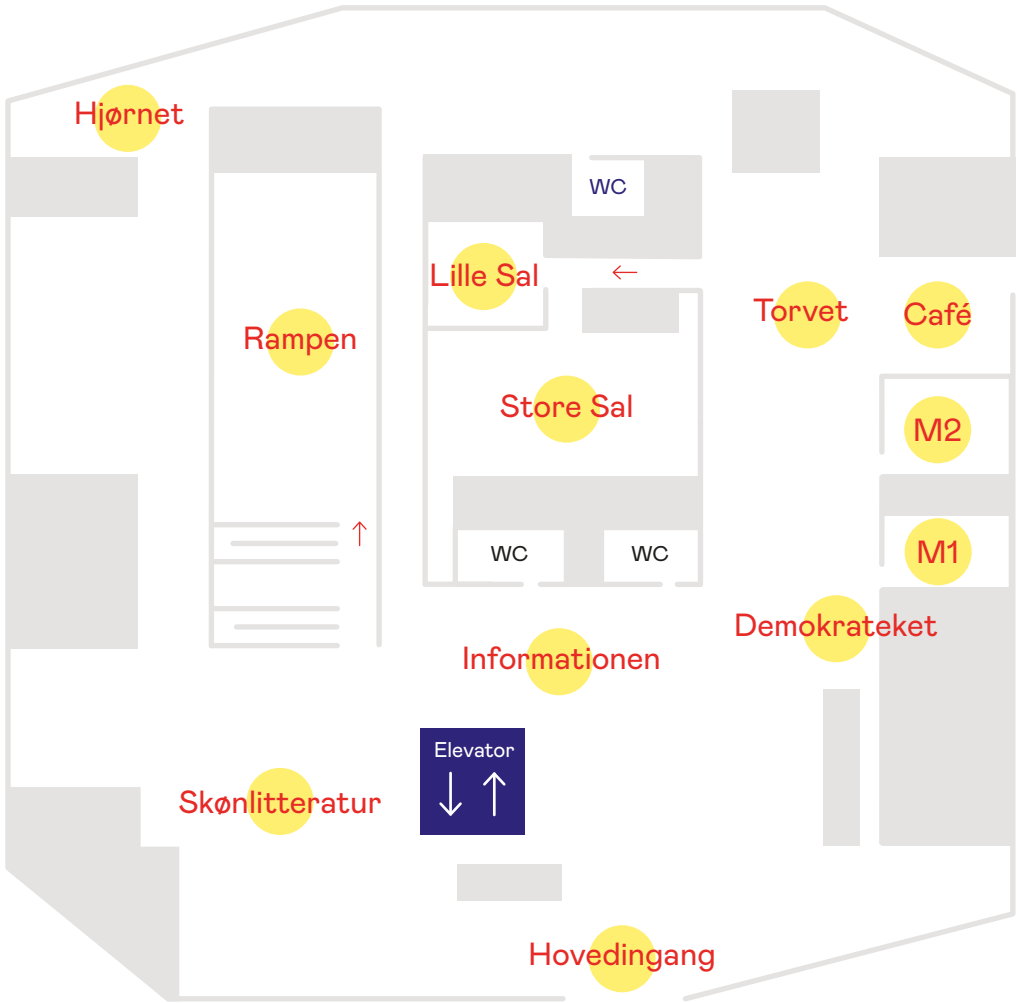
STED: Store Sal, Dokk1

FIND VEJ PÅ DOKK1

NIVEAU 2

- Udsigten
- Æsken
- Scenetrappen
- BørneLab

NIVEAU 1

UDENDØRS

- Verdensrummet

GRATIS LIVESTREAMS

Mere end 200.000 har fulgt Folkeuniversitetets gratis livestreamede forelæsninger siden formatet blev lanceret i 2020. Nu kan du blive endnu klogere på hjernen, uanset hvor du er, før og efter årets festival-weekend med fem livestreams.

Hjernen på svampe

I naturen findes svampe, der indeholder psykedeliske stoffer. Svampene er blevet brugt af mennesket i århundreder. I de senere år er psykedeliske stoffer i stigende grad blevet undersøgt af forskere. Meget tyder på, at behandling med psykedeliske stoffer kan have gode effekter på fx depression og angst. Men hvad sker der i hjernen, når man tager psykedeliske svampe? **Martin Korsbak Madsen**, læge og postdoc, Københavns Universitet og Rigshospitalet, giver et indblik i hjernen på svampe.

HOLDNR.: 2221-451

TID: 13/9, tirsdag, kl. 16.30-17.45

PRIS: Gratis, men tilmelding nødvendig

Kropsvægt og hjernen

Vi er udviklet til at være tiltrukket af kombinationen af sødt og fedt – fordi det er energiholdigt og dermed sikrer vores arts overlevelse. Når udbuddet af energiholdige fødevarer stiger, og prisen er overkommelig, stiger forekomsten af overvægt. Parallelt med denne udvikling ses en eksplosion i udbuddet af slanketure. Spørger man **Christoffer Clemmensen**, lektor ved Novo Nordisk Foundation Center, Københavns Universitet, kan de dyre slanketure ikke betale sig. For vores kropsvægt er langt hen ad vejen styret af genetikken og hjernen.

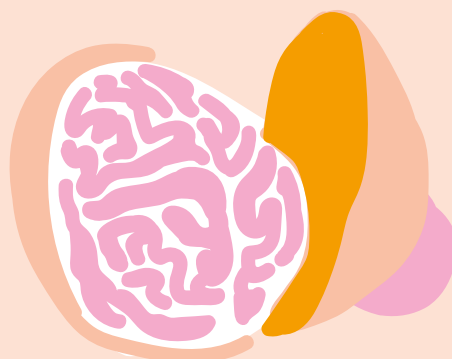
HOLDNR.: 2221-452

TID: 14/9, onsdag, kl. 16.30-17.45

PRIS: Gratis, men tilmelding nødvendig

Praktisk:

Forelæsningerne foregår i Microsoft Teams og modereres af Noa Kjærsgaard Hansen.

Dine følelser er dit kompas

Hvorfor føler vi, som vi gør? Hvad kan vi bruge vores følelser til? Spørger man **Mia Skytte O'Toole**, lektor i psykologi ved Aarhus Universitet, samt forfatter til bogen 'Følelsernes kompas', kan følelser hjælpe os med at indfri vores mål og behov. Få et indblik i følelsernes mange facetter, og en række forslag til, hvordan du kan blive bedre til at navigere i dit følelsesliv.

HOLDNR.: 2221-450

TID: 5/10, onsdag, kl. 16.30-17.45

PRIS: Gratis, men tilmelding nødvendig

Placebo – kan man tænke sig rask?

Placebo bliver ofte forbundet med kalk-tabletter og snydebehandlinger. Men de sidste 20 års forskning i placebo har vist, at det er langt mere end det. Hvordan kan troen på, at en behandling virker rent faktisk have effekt på krop og sind? Hvilke mekanismer er på spil? Og hvordan kan det tænkes ind i sundhedssektoren? Hør om den nyeste placeboforskning med professor i neurovidenskabelig psykologi **Lene Vase** fra Aarhus Universitet.

HOLDNR.: 2221-442

TID: 5/10, onsdag, kl. 19.00-20.15

PRIS: Gratis, men tilmelding nødvendig

Få styr på hukommelsen

Hvorfor husker vi så forskelligt, som vi gør? Hvad sker der i hjernen, når vi forsøger at huske noget? Kan man se hukommelsen i hjernen? Hvordan er indlæring og hukommelse forbundet? Hvad kan man selv gøre for at styrke sin hukommelse? Og findes der mennesker, der ikke kan glemme? Bliv kloge på den fascinerende hukommelse med **Anders Nykjær**, hjerneforsker, professor i medicinsk biokemi og centerleder ved Center for Proteins in Memory (PROMEMO) på Aarhus Universitet.

HOLDNR.: 2221-454

TID: 28/10, fredag, kl. 10.00-11.00

PRIS: Gratis, men tilmelding nødvendig

Før festivalen: Events for børn på Dokk1

Dokk1 varmer op til Hearts & Minds festival med sjove, udfordrende og kreative hjerneaktiviteter til børn i ugerne op til festivalen. Det hele er gratis, men tilmelding er nødvendig.

Naturvidenskabelig rejse

Vi skal sammen på en naturvidenskabelig rejse i hjernen, hvor vi skal bruge vores egne kroppe, lave eksperimenter, lære, undres og være nysgerrige. (Tilbud til daginstitutioner)

KREAværksted: Hjerneaktivitet

Hvad er hjernen for en størrelse? Kan man snyde sin hjerne – eller snyder den egentlig os? Kom til kreativt værksted med fokus på forskellige temaer, teknikker og materialer (For børn i alle aldre).

Se mere på www.aakb.dk

KALENDER

LIVESTREAMS

S. 20-21

Hjernen på svampe

– livestream med Martin Korsbæk Madsen

13/9, 16.30-17.45, livestream via Teams

Kropsvægt og hjernen

– livestream med Christoffer Clemmensen

14/9, 16.30-17.45, livestream via Teams

Dine følelser er dit kompas

– livestream med Mia Skytte O'Toole

5/10, 16.30-17.45, livestream via Teams

Placebo – kan man tænke sig rask?

Livestream med Lene Vase

27/11, 19.00-20.15, livestream via Teams

Få styr på hukommelsen

– livestream med Anders Nykjær

28/10, 10.00-11.00, livestream via Teams

FREDAG 23/9

S. 6-8

Spørg forskerne om de store følelser

10.00-10.45, Rampen, Dokk1

Humor – ikke kun for sjov

11.00-11.45, Store Sal, Dokk1

Dyk ned i den gyselige verden – "I want to play a game"

11.15-12.00, Rampen, Dokk1

Mindfulness – styrk din mentale sundhed

11.15-12.00, Lille Sal, Dokk1

Hold hjernen i gang med kreativitet og bevægelse

12.30-13.30, Rampen, Dokk1

Krøllede hjerner – fantasien som superkraft

13.00-14.00, Store Sal, Dokk1

Dorset og forskerne på slap line

15.00-15.45, Rampen, Dokk1

Hjerneforskning i verdensklasse:

mød vinderne af The Brain Prize

16.15-17.00, Rampen, Dokk1

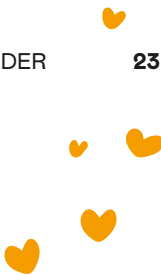
Musik på hjernen – Peter Vuust med Veronica Mortensen og Henrik Gunde

19.00-21.00, Store Sal, Dokk1

EN STILLE STRØM AF TID – lydinstallation om demens

23-25/9, fredag-søndag, Udsigten, Dokk1

LØRDAG 24/9	S. 9-13	SØNDAG 25/9	S. 14-18
Familiekoncert med SKRALLEBANG 10.15-10.50 og 13.00-13.35, Scenetrappen, børneområdet, Dokk1		Livets sang – koncert med koret Aarhus U 10.15-10.45, Rampen, Dokk1	
Et blik ind i hjernen – neurokirurgi 10.15-11.00, Store Sal, Dokk1		Silent FIT: sanselig yoga – vinyasa og meditation 10.15-11.00, Verdensrummet, Dokk1	
Sansebar – få hacket dine smagsløg 10.30-11.30, Demokrateket, Dokk1		Kærs KunstKafé: kunstneren og hjerneforskeren 10.15-11.00, Store Sal, Dokk1	
Familieyoga 11.00-11.30 og 11.45-12.15, Æsken, Dokk1		Familieworkshop: styrk din kreativitet 10.30-11.15 og 11.45-12.30, Æsken, Dokk1	
Træn din hjerne skarp 11.00-11.40, Rampen, Dokk1		Pas på hjernen – brug tarmen 11.00-11.40, Rampen, Dokk1	
Familieworkshop: den kreative hjerne 11.00-12.00 og 13.00-14.00, BørneLab. Dokk1		Silent FIT: Familie GROOVE 11.15-12.00, Verdensrummet, Dokk1	
Workshop: mindfulness 11.15-12.00 og 13.00-13.45, Mødelokale M2, Dokk1		Musik med hjernen og hjertet – for børn 11.15-12.00 og 14.15-15.00, Æsken, Dokk1	
Gå dig sund 11.15-12.15, Verdensrummet, Dokk1		Blindtegning – med aarhuskunstneren Iris Bakker 11.15-12.00, Demokrateket, Dokk1	
Børns hukommelse 11.30-12.15, Lille Sal, Dokk1		Sov godt 11.15-12.00, Store Sal, Dokk1	
Kan tro flytte hjerner? 12.00-12.40, Rampen, Dokk1		Gal eller genial? Om kreativitet og psykosen 11.15-12.00, Lille Sal, Dokk1	
Neurogastronomi – smag på videnskaben 13.00-13.45, Store Sal, Dokk1		Penge på hjernen 12.00-12.40, Rampen, Dokk1	
Den gode pause 13.00-13.45, Lille Sal, Dokk1		Psykedeliske stoffer – en vej til et sundt sind? 12.15-13.00, Lille Sal, Dokk1	
Løb hjernen i topform 13.15-14.45, Verdensrummet, Dokk1		Et sundt sind i naturen 12.15-13.00, Store Sal, Dokk1	
Gør teknologi os klogere eller dummere? 14.15-15.00, Store Sal, Dokk1		Psykologisk underholdning: din hjerne vil snydes 13.00-13.40, Rampen, Dokk1	
Parkinsons syge og demens 14.15-15.00, Lille Sal, Dokk1		Afhængighed – din hjerne snyder dig 13.30-14.15, Lille Sal, Dokk1	
Forfatteren og forskeren: Sissel-Jo Gazan og Mikkel Wallentin 15.00-15.40, Rampen, Dokk1		Håndarbejde – kuren mod stressede hjerner? 13.30-14.15, Store Sal, Dokk1	
		Hjernemad 14.00-14.40, Rampen, Dokk1	
		Den gådefulde bevidsthed 14.30-15.15, Lille Sal, Dokk1	
		Ondskaben i os alle 14.45-15.30, Store Sal, Dokk1	